

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA SUPETRA

Knjiga III – Prilog 1. Obrazloženje plana

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU – ARHITEKTONSKI FAKULTET
Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
ZAGREB, TRAVANJ 2009.

ELABORAT: **PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA SUPETRA**

NARUČITELJ: SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR, 21400 SUPETAR

IZRAĐIVAČ: SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
ARHITEKTONSKI FAKULTET
ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE
I PEJZAŽNU ARHITEKTURU
Kačićeva ul. 26, 10000 ZAGREB,
TEL.: 01/463 92 56, FAX/TEL.: 01/482 63 26
01/463 94 72/412 01/463 92 84
<http://www.arhitekt.hr>

BROJ UGOVORA: 23/02-19 od 20. ožujka 2002.
64/05-19 od 25. srpnja 2005.
44/08-19 od 14. srpnja 2008.

STRUČNI TIM U IZRADI PLANA:

**ODGOVORNI VODITELJ
I GLAVNI PLANER:** Prof.dr.sc. **OLEG GRGUREVIĆ**, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.

PLANER-SURADNIK: MARKO JAKELIĆ, ing.arh.

POSEBNE STUDIJE I SURADNJE:

Kulturno nasljeđe: Prof.dr.sc. **IGOR FISKOVIĆ**,
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE,
Konzervatorski odjel u Splitu

Prirodno nasljeđe: **AMALIJA DENICH**, dipl.ing.agr.

Pedološka studija: Doc.dr.sc. **STJEPAN HUSNJAK**, dipl.ing.agr.
AGRONOMSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
Zavod za pedologiju

**Sustav naselja i
demografija:** Prof.dr.sc. **OLEG GRGUREVIĆ**, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.

**Pravo
– odredbe za provođenje:** **DEANKA HIRJAN**, dipl.iur.

Promet: Mr. sc. **DALIBOR BROZOVIĆ**, dipl. ing. prom.

TEHNIČKA SURADNJA: HRVOJE VIDOVIĆ, dipl.ing.arh.
LUKA TRKANJEC, dipl. ing. arh.
SERGEJ GLIGOROVIĆ, dipl.ing.arh.
DARIJA MALETIĆ MIRKO, dipl.ing.arh.
MARTINA LULIĆ, dipl.ing.arh.
MAŠA MUJAKIĆ, dipl.ing.arh.
NIKOLINA VALENTIĆ, stud.arh.
ANA STAMAC, stud.arh.

**KOORDINATOR I SURADNIK
OD STRANE NARUČITELJA
(NOSITELJA IZRADE):** **IVICA VRANJIČIĆ**, dipl.ing.pom.prom.

INFRASTRUKTURA:

Planovi infrastrukture izrađeni su temeljem postojeće dokumentacije i podataka današnjeg stanja na terenu, te postojećih projekata budućih rješenja dostavljenih od javnih i komunalnih poduzeća koja djeluju na području Grada te utvrđenih kroz prethodne rasprave, dodatne konzultacije i/ili pribavljena očitovanja.

promet:

HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE
SREDIŠNJI URED,
ODJEL ZA RAZVITAK I PLANIRANJE
Vončinina 3, 10 000 Zagreb

ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE
Ruđera Boškovića 22, 21 000 Split

MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I
VEZA - Uprava zračnog prometa
Odjel aerodroma i zaštite zračnog prometa
Prisavlje 14, 10 000 Zagreb

AERODROM BRAČ d.o.o.
Terminal bb, 21 400 Supetar

LUČKA UPRAVA SPLIT
Gat Sv. Duje 1, 21 000 Split

LUČKA KAPETANIJA SPLIT,
Obala lazareta 2 21000 Split

LUČKA KAPETANIJA SPLIT
ISPOSTAVA SUPETAR
21 400 Supetar

pošta:

HRVATSKA POŠTA d.d.
SREDIŠTE POŠTA "SPLIT"
Kralja Tomislava 9, 21 000 Split

telekomunikacije:

HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I
ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Jurišićeva 13, 10002 Zagreb

HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d.
TKC SPLIT
Sinjska 4, 21 000 Split

HRT, Prisavlje 2, 10000 Zagreb

elektroenergetika:

HEP PRIJENOS d.o.o.
Sektor za tehničku potporu
Odjel za izgradnju Split
Kneza Ljudevita Posavskog 5, 21 000 Split

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
DISTRIBUCIJSKO PODRUČJE
ELEKTRODALMACIJE "SPLIT"
Poljička bb, 21 000 Split

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
Distribucijsko područje
Elektrodalmacije "Split" – POGON "BRAČ"
Put Vrila 7, 21 400 Supetar

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
Proizvodno područje HE Jug
Ivana Gundulića 42, 21 000 Split

ENERGETSKI INSTITUT "HRVOJE POŽAR" d.o.o.
Savska cesta 163, 10 000 Zagreb

**vodnogospodarstvo i
odvodnja:**

HRVATSKE VODE
Vodnogospodarski odjel za vodno područje
dalmatinskih slivova,
Vukovarska 35, 21000 Split.

VODOVOD – BRAČ d.o.o.
Mladena Vodanovića 23, 21000 Supetar

KONZULTIRANI:

plan višeg reda – PPSDŽ:

ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA
PROSTORNO UREĐENJE,
Vukovarska 1, 21 000 Split

šume:

HRVATSKE ŠUME,
Uprava šuma Split, Šumarija «Brač»
Vladimira Nazora 2, 21 400 Supetar

zaštita prirodne baštine:

JAVNA USTANOVA ZA UPRAVLJANJE
ZAŠTIĆENIM DJELOVIMA PRIRODE
NA PODRUČJU
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE
Prilaz braće Kaliterna 10, 21 000 Split

ribarstvo i marikultura:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
I ŠUMARSTVA - UPRAVA RIBARSTVA
Područna jedinica Split
Prilaz braće Kaliterna 10, 21 000 Split

**Podaci o lokacijama posebne namjene
s pripadajućim uvjetima:**

MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA
Kralja Zvonimira 4, 10 000 Zagreb

Kao dopunske podloge (snimak postojećeg stanja) korišteni su **orto-foto snimci** koje je za jedinice lokalne samouprave s otoka Brača izradila **Info KARTA d.o.o.** (Mažuranićevo šetalište 14, 21 000 Split, tel. 021 48 46 35), a koje je Naručitelj dao na korištenje Izrađivaču.

Autori fotografija korištenih kao ilustracije u tekstualnom dijelu Plana:
Lipovac / Grgurević / Vranjčić / Jakelić (osim gdje je drugačije označeno)

**PREDSTOJNIK ZAVODA
ZA URBANIZAM
PROSTORNO PLANIRANJE I
PEJZAŽNU ARHITEKTURU:**

Doc.dr.sc. **JESENKO HORVAT**, dipl.ing.arh.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTVA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrija 20
Tel: 01/37 82-444 Fax: 01/37 72-822

Uprava za prostorno uređenje

Klasa : UP/I-350-02/06-07/47

Urbr.: 531-06-06-2

Zagreb, 20. prosinca 2006.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, povodom zahtjeva ARHITEKTONSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, zastupanog po Dekanu: Prof. Ivan Crnković, dipl.ing.arh., za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, na temelju odredbe članka 8.a stavka 1. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), donosi

RJEŠENJE

I. ARHITEKTONSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, daje se suglasnost za obavljanje svih stručnih poslova prostornog uređenja: izrade svih prostornih planova i stručnih podloga za izdavanje lokacijskih dozvola.

II. Pravna osoba iz točke I. izreke ovoga rješenja dužna je Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva dostaviti obavijest i dokumentaciju o naknadnoj promjeni uvjeta značajnih za davanje ove suglasnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

III. Suglasnost iz točke I. izreke ovoga rješenja oduzet će se ako pravna osoba prestane ispunjavati uvjete propisane za davanje suglasnosti ili ako stručne poslove prostornog uređenja obavlja protivno propisima koji uređuju prostorno uređenje.

Obrazloženje

ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, podnio je ovom Ministarstvu zahtjev za davanje suglasnosti za obavljanje svih stručnih poslova prostornog uređenja: izrade svih prostornih planova i stručnih podloga za izdavanje lokacijskih dozvola.

Uz zahtjev je priložio sve dokaze propisane člankom 3. Pravilnika o davanju i oduzimanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja ("Narodne novine", br. 21/06 i br.53/06) i to za slijedeće zaposlenike:

- Prof.dr.sc. Sonja Jurković, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1575,
- Prof.dr.sc. Mladen Obad Ščitaroci, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt urbanist i ovlaštenu krajobrazni arhitekt, br.ovl. 1065,
- Prof.dr.sc. Srećko Pegan, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 2354,
- Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1387,
- Prof.dr.sc. Tihomir Jukić, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1551,
- Prof.dr.sc. Nenad Lipovac, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1859,
- Doc.dr.sc. Jasenko Horvat, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1557,
- Prof.dr.sc. Ivo Podhorsky, dipl.ing.građ., ovlaštenu inženjer građevinarstva, br.ovl. 288,
- Mr.sc. Ivan Cetinić, dipl.ing.stroj., ovlaštenu inženjer strojarstva, br.ovl. 585,

Uvidom u navedenu dokumentaciju utvrđeno je da podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za izdavanje zatražene suglasnosti, propisane odredbama članka 2. stavka 1. navedenog Pravilnika.

Slijedom izloženog, a na temelju odredbe članka 202. stavak 1. Zakona o općem upravnom postupku preuzetog Zakonom o preuzimanju Zakona o općem upravnom postupku u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", br. 53/91 i 103/96 - Presuda Ustavnog suda), riješeno je kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

U točki II. izreke ovoga rješenja odlučeno je u skladu s člankom 7. stavkom 3. Pravilnika o davanju i oduzimanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

Upozorenje iz točke III. izreke ovoga rješenja u skladu je s člankom 8.a Zakona o prostornom uređenju.

Upravna pristojba u državnim biljezima u iznosu od 70 kn po TAR. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine", br. 8/96 i 110/04) naljepljena je na zahtjevu i poništena je.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku, te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog rješenja i predaje se neposredno ili preporučeno poštom Upravnom sudu Republike Hrvatske.

POMOĆNICA MINISTRICE

Vlatka Đurković
Vlatka Đurković, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- ① Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Kačićeva br. 26,
2. Evidencija suglasnosti, ovdje
3. Spis, ovdje

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

SUBJEKT UPISA

MBS:

080173469

TVRTKA/NAZIV:

1 Sveučilište u Zagrebu - Arhitektonski fakultet

SKRAĆENA TVRTKA/NAZIV:

1 Arhitektonski fakultet

SJEDIŠTE:

1 Zagreb, Kačićeva 26

PREDMET POSLOVANJA - DJELATNOSTI:

1	*	- Stručna djelatnost u području arhitekture i urbanizma, projekti i studije pejzažne arhitekture, investicijskotehnička dokumentacija, urbanistički i prostorni planovi i drugi projekti i studije u području arhitekture i urbanizma,
1	*	- zaštite i unapređenja čovjekovog okoliša za visoko stručne i složene programe.
4	*	- ustroj i izvedba sveučilišnih studija, preddiplomski, diplomski, poslijediplomski doktorski studij i poslijediplomski specijalistički studij
4	*	- provođenje postupka za stjecanje doktorata znanosti izvan dokorskog studija iz znanstvenog područja tehničkih znanosti, polje arhitekture i urbanizma
4	*	- ustrojavanje i provođenje različitih oblika stručnog i znanstvenog usavršavanja radi praćenja novih stručnih, umjetničkih i znanstvenih dostignuća
4	*	- ustrojavanje i provođenje stručnog rada i stručnih aktivnosti u području arhitekture i urbanizma
4	*	- sudska vještačenja i ekspertize iz znanstvenog, umjetničkog i stručnog područja arhitekture, urbanizma i dizajna
4	*	- organiziranje znanstvenih, umjetničkih i stručnih domaćih i međunarodnih skupova
4	*	- suradnja sa visokoobrazovnim institucijama i znanstvenim institutima u zemlji i inozemstvu
4	*	- izdavanje znanstvenih i stručnih časopisa iz područja tehničkih znanosti, znanstvenog polja arhitekture i urbanizma i umjetničkog područja dizajna, te edicija, knjiga i publikacija iz navedenog polja

ČLANOVI DRUŠTVA / OSNIVAČI

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

ČLANOVI DRUŠTVA / OSNIVAČI

- 1 Sveučilište u Zagrebu, pod RUL: 1-910, upisan kod: Trgovački sud u Zagrebu
1 - osnivač

ZASTUPNICI

- 5 Lenko Pleština, JMBG: 2604947330128
5 - dekan
5 - zastupa pojedinačno i samostalno

PRAVNI ODNOSI:

- Pravni oblik
1 ustanova

Statut:

- 1 Odlukom dekana Fakulteta donesen je 11. ožujaka 1997. godine pročišćeni tekst Statuta Arhitektonskog fakulteta usaglašen sa Zakonom o visokim učilištima i Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (N.N. 59/96), Zakonom o ustanovama, Zakonom o studentskom zboru, Statutom Sveučilišta u Zagrebu. Odlukom upravnog vijeća Sveučilišta od 30. lipnja 1997. god. broj: 01/419-0697 dana je suglasnost na Statut Arhitektonskog fakulteta.
4 Odlukom Fakultetskog vijela od 29.06.2005. godine izmijenjen je Statut od 25.09.2001. godine u cijelosti. Potpuni tekst Statuta od 29.06.2005. godine dostavljen u zbirku isprava.

OSTALI PODACI:

- 1 - Subjekt je bio upisan kod Trgovačkog suda u Zagrebu pod reg. ul. br. 1-1114.

=====

POPIS FIZIČKIH OSOBA KOD SUBJEKTA

C4 Lenko Pleština, JMBG: 2604947330128
Zagreb, Dobri dol 50

Upise u glavnu knjigu proveli su:

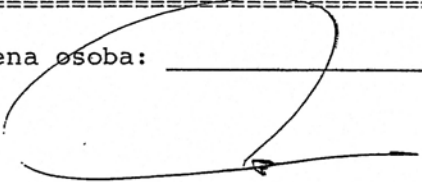
RBU	Poslovni broj	Datum	Naziv suda
0001	97/4084-2	19.11.1997.	Trgovački sud u Zagrebu
0002	01/6547-4	18.01.2002.	Trgovački sud u Zagrebu
0003	03/8848-2	20.10.2003.	Trgovački sud u Zagrebu
0004	05/11038-4	13.12.2005.	Trgovački sud u Zagrebu
0005	07/11012-2	15.10.2007.	Trgovački sud u Zagrebu

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

U Zagrebu, 12.11.2007.

Ovlaštena osoba: _____

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA
I INŽENJERA U GRADITELJSTVU

Klasa: UP/I-350-07/91-01/ 960
Urbroj: 314-01-99-1
Zagreb, 21. rujna 1999.

Na temelju članaka 24. i 50. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 47/98), Odbor za upise razreda arhitekata, rješavajući po zahtjevu koji je podnio GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh., Zagreb, Republike Austrije 15, za upis u Imenik ovlaštenih arhitekata, donio je sljedeće

RJEŠENJE

1. U Imenik ovlaštenih arhitekata upisuje se GRGUREVIĆ OLEG, (JMBG 2708942330057), dipl.ing.arh., Zagreb, u stručni smjer Ovlašteni arhitekt, pod rednim brojem 1387, s danom upisa 15.09.99.
2. Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata, GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh., Zagreb, stječe pravo na uporabu strukovnog naziva "*Ovlašteni arhitekt*" i pravo na obavljanje poslova temeljem članka 25. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, a u svezi sa člankom 4. stavkom 1. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, te ostala prava i dužnosti sukladno posebnim propisima.
3. Ovlaštenom arhitektu izdaje se "*arhitektonska iskaznica*" i stječe pravo na uporabu "*pečata*".

Obrazloženje

GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh. podnio je Zahtjev za upisu Imenik ovlaštenih arhitekata.

Odbor za upise razreda arhitekata proveo je postupak u povodu dostavljenog Zahtjeva, te je temeljem članka 24. stavka 2. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 40/99), a u svezi sa člankom 5. stavkom 4. i člankom 18. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 40/99), riješeno kao u izreci.

Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata imenovani stječe pravo na izradu i uporabu pečata, sukladno članku 35. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu i na izdavanje "arhitektonske iskaznice".

Na temelju članka 141. stavka 1. točke 1. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91), predmet je riješen po skraćenom postupku.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske, u roku 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

Dostaviti:

1. GRGUREVIĆ OLEG
Zagreb, Republike Austrije 15
uz povrat potvrde o izvršenoj dostavi
2. U Zbirku isprava Komore
3. Pismohrana Komore

Splitsko-dalmatinska županija GRAD SUPETAR	
Naziv prostornog plana: <p style="text-align: center;">PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA SUPETRA</p>	
Naziv priloga: Knjiga III – Prilog 1. Obrazloženje plana	
Program mjera za unapređenje stanja u prostoru: «Službeni glasnik Grada Supetra» 2/01, 8/01, 1/02, 5/05, 7/02. 8/03, 2/04	Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana (službeno glasilo): «Službeni glasnik Grada Supetra» 03 / 09
Javna rasprava (datum objave): 21. ožujka 2004. godine (u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija») Objava ponovne javne rasprave: 7. prosinca 2005. godine (u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija») Objava 2. ponovne javne rasprave: 29. lipnja 2008. godine (u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija»)	Javni uvid održan od: 29. ožujka 2004. godine do: 30. travnja 2004. godine Ponovni javni uvid održan od: 17. prosinca 2005. godine do: 5. siječnja 2006. godine 2. ponovni javni uvid održan od: 9. srpnja 2008. godine do: 7. kolovoza 2008. godine
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: Gradonačelnik Ante Kirigin
Suglasnosti na plan prema članku 97. <i>Zakona o prostornom uređenju i gradnji</i> («Narodne novine» 76/07.): broj suglasnosti klasa: 350-02/09-11/17 urbroj: 531-06-09-8 datum: 6. travnja 2009.	
Pravna osoba/tijelo koje je izradilo plan: Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE I PEJZAŽNU ARHITEKTURU	
Predstojnik Zavoda za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu: Doc.dr.sc. Jesenko Horvat, dipl.ing.arh.	Odgovorna osoba – odgovorni voditelj izrade nacрта prijedloga plana: Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.
Pečat pravne osobe/tijela koje je izradilo plan:	Pečat odgovorne osobe:
Koordinator plana: Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh. , dipl.ing.šum.	
Stručni tim u izradi plana: <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 48%;"> 1. Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum. (glavni planer) 2. Marko Jakelić, ing.arh. (planer-suradnik) Posebne studije i suradnje: 3. Prof. dr. sc. Igor Fisković (kulturna baština) 4. Amalija Denich, dipl.ing.agr. (prirodna baština) 5. Doc.dr.sc. Stjepan Husnjak (pedološka studija) 6. Mr.sc. Ivo Brozović dipl.ing.prom. 7. Deanka Hirjan, dipl.jur. </div> <div style="width: 48%;"> Tehnička suradnja: 8. Hrvoje Vidović, dipl.ing.arh. 9. Luka Trkanjec, dipl.ing.arh. 10. Sergej Gligorović, dipl.ing.arh. 11. Darija Maletić Mirko, dipl.ing.arh. 12. Martina Lulić, dipl.ing.arh. 13. Maša Mujakić, dipl.ing.arh. 14. Ana Stamać, stud.arh. 15. Nikolina Valentić, stud.arh. </div> </div>	
Pečat predstavničkog tijela:	Predsjednik predstavničkog tijela:
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava:	Pečat nadležnog tijela:

242-09.04.09.

fax. sigas 06.04.09

[Signature]

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTVA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
Tel: 01/37 82-444 Fax: 01/37 72-822

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA

GRADSKO POGLAVARSTVO

Primljeno: 08.04.09

Klasifikacija: 350-02/09-01/09

Unudžbeni broj: 531-0609-0111

Uprava za prostorno uređenje

Klasa: 350-02/09-11/17

Urbr.: 531-06-09-8

Zagreb, 06. travnja 2009.

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

GRAD SUPETAR

Poglavarstvo

PREDMET: Konačni prijedlog PPUG Supetar

- suglasnost, daje se

Temeljem odredbe članka 97. Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 76/07 – u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje

SUGLASNOST

da je konačni prijedlog Prostornog plana uređenja grada Supetra usklađen s odredbama Zakona kojima se uređuje zaštićeno obalno područje.

RAVNATELJICA

[Signature]
Vlatka Đurković, dipl.ing.arh.

O TOME OBAVIJEST:

- Splitsko-dalmatinska županija,

Upravni odjel za prostorno uređenje, Ispostava Supetar

**REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO**

Vlačica br. 5, 21400 Supetar
Tel: 021/756-710; fax: 021/756-712
e-mail: grad-supetar@st.htnet.hr

KLASA: 350-02/08-01/09
URBROJ: 2104/01-03-03/1-09-102
Supetar, 25. ožujka 2009. godine

**MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTVA**

UPRAVA ZA PROSTORNO UREĐENJE

Ulica Republike Austrije br. 20
Z a g r e b

PREDMET: Suglasnost Ministarstva poljoprivrede, ribarstva
i ruralnog razvoja na nacrt Konačnog prijedloga
PPU Grada Supetra, dostavlja se.-

*Veza: naš dopis klasa: 350-02/08-01/09; urbroj: 2104/01-03-03/1-09-093
od 16. ožujka 2009. godine*

Sukladno odredbi članka 94., stavak 1. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“ broj 76/07) u privitku Vam dostavljamo preslik suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Supetra kojeg smo zaprimili dana 25. ožujka 2009. godine, a koji je od strane imenovanog ministarstva otpremljen dana 23. ožujka 2009. godine.

Potrebno je napomenuti kao je predmetna suglasnost dostavljena izvan roka utvrđenog člankom 94. stavak 2. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, budući je naš zahtjev za prethodnu suglasnost uredno zaprimljen po strane predmetnog ministarstva dana 10. veljače 2009. godine, a što je vidljivo iz priložene preslike dostavnice koja je bila priložena uz naš zahtjev za izdavanje predmetne prethodne suglasnosti.

U odnosu na sadržaj predmetne suglasnosti moramo napomenuti kako će se iskrcajna mjesta za ribarska plovila duljine ispod 15 metara utvrditi u sklopu Konačnim prijedlogom PPUG utvrđenim obveznim UPU-om „Supetar: Punta-jezgra-Porat“ kojim se obrađuje ukupno lučko područje luke Supetar. Inače već sada se dio komunalne luke u Supetru (Stari porat) koristi za potrebe navedenih ribarskih brodova.

Vezano za postupak ishođenja svih potrebitih mišljenja na Nacrt konačnog prijedloga PPUG Supetra cijenimo potrebitim napomenuti kako do sada nismo dobili zatraženo prethodno mišljenje od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Uprave šumarstva, a koji su naš zahtjev uredno zaprimili dana 11. veljače 2009. godine, a što je vidljivo iz priložene preslike dostavnice koja je bila priložena uz naš zahtjev za izdavanje predmetnog prethodnog mišljenja. U slučaju zaprimanja ovog prethodnog mišljenja sa istim ćemo Vas žurno upoznati.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK

Ante Kirigin

U privitku:

- Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Supetra, suglasnost, daje se (Klasa: NP 350-02/09-01/61; urbroj: 525-09-2-0375/09-2 od 11.03.2009. godine)
- preslik dostavnice sa potvrdom zaprimanja zahtjeva Grada Supetra za izdavanje prethodne suglasnosti na Nacrt konačnog prijedloga PPUG Supetra od strane Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Uprave za poljoprivredno zemljište
- preslik dostavnice sa potvrdom zaprimanja zahtjeva Grada Supetra za izdavanje prethodnog mišljenja na Nacrt konačnog prijedloga PPUG Supetra od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Uprave šumarstva

na pažnju:

- Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
prof. dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.

209a - 30.03.09

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje
Splitsko-dalmatinske županije

KLASA: 350-01/09-02/0060
URBROJ: 2181-01-13-09-4

Split, 27. ožujak 2009.

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO
Prislanac: 27-03-09
Klasifikacijski broj: 350-02/09-01/09
Uredbeni broj: 2181-01-13-09-0103

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA,
GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO
Supetar

PREDMET: Mišljenje o usklađenosti Konačnog prijedloga PPU Grada Supetra sa Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije.

U zakonom predviđenom postupku izdavanja mišljenja na Konačni prijedlog PPU Grada Supetra, navodimo sljedeće:

Uvidom u Konačni prijedlog utvrdili smo da je isti usklađen sa *Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije* (Službeni glasnik Županije splitsko-dalmatinske br. 1/03, 8/04, 5/05, 5/06 i 13/07) i Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, NN br. 76/07, posebnu u dijelu koji se odnosi na ZOP, čl. 48.-52.

S poštovanjem,

Dostaviti :

1. Naslovu
2. Zavod - ovdje
3. Pismohrana - ovdje

RAVNATELJ

Niko Mrčić, dipl. ingvarh.

Konačni prijedlog PPUG SUPETRA

OBVEZNA TABLICA PROVJERE GP NASELJA I GP IZDVOJENIH ZONA U ZOP-U

Red. Br.	GP NASELJA I IZDVOJENIH DJELOVA NASELJA	PP (ex) OPĆINE BRAČ			(max. površina)	PPUG SUPETRA			Ovjera
		Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha (2006. g.)	Izgrađenost %		Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha	Izgrađenost %	
A. NASELJE									
1.	SUPETAR *	141,543	122,356	86,444	166,014	164,095	124,896	76,112	
2.	SPLITSKA **	50,357	37,755	74,975	50,357	50,338	38,617	76,715	
3.	MIRCA ***	45,962	26,385	57,406	45,962	45,957	26,584	57,845	
4.	ŠKRIP ****	27,178	18,199	66,962	27,178	27,062	17,581	64,966	
B. IZDVOJENA GP SPORTSKO-REKREACIJSKE NAMJENE:									
	- ***/****/****	0,000	-	-	-	0,000	-	-	
C. IZDVOJENA GP GOSPODARSKE NAMJENE****: (na otocima SDŽ - gospodarska-poslovna namjena) K2 – pretežito trgovačke djelatnosti, K4 – proizvodno-prerađivačka, trgovačke i prateće djelatnosti, K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti									
0.	- "VIŠĆICA" *****	13,671	0,000	0,000	9,570 ****	0,000	-	-	
1.	K2 "MALAČNICA"	1,229	1,229	100,000	2,183	1,230	1,230	100,000	
2.	K4 "ŽEDNO-DRAGE" *****	6,903	4,753	68,854	6,903	16,419	14,753	28,948	
3.	K5 "POJE"	0,956	0,228	23,849	0,669	0,651	0,651	100,000	

D.	UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA U IZDOVOJENOM GRAĐEVINSKOM PODRUČJU ("turističke zone - TZ")						
Red. Br.	Naselje	Lokalitet	Površina GP ha	Vrsta	Kapacitet (kreveti)	% izgrađenosti	Ovjera
1.	Mirca	"MUTNIK"	17,291	T1	750	0,000	
2.	Mirca	"MIRCA- V.NJIVE"	15,293	T2	800	0,000	
3.	Supetar	"MALAČNICA"	11,835	T1	600	0,000	
4.	Supetar	"BABIN LAZ"	4,303	T3	400	0,000	

D1.	UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA ("turističke lokacije - TL")					
Red. Br.	Naselje	Površina GP naselja ha	površina (ukupna) ugost-turist. namjene unutar GP naselja	% udjela povr. ugost-turist. namjene u GP naselja	Usklađenost s Uredbom o ZOP-u/ čl. 52. st.2. Zakona o PUIG - max. 20% GP Ovjera	
1.	Supetar	164,905	28,837	17,49		
2.	Splitiska	50,338	2,311	4,59		
3.	Mirca	45,957	0,000	0,00		
4.	Škrip	27,062	0,657	2,43		

Splitisko - dalmatinska županija
Zavod za prostorno uređenje

Ravnatelj
Niko Mrčić, dipl. ing. arh.

napomene uz tablicu A do C:

- * - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Supetar uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "komercijalni turizam"
- ** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Splitska uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља", "sport i rekreacija" te "komercijalni turizam"
- *** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Mirca uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "sport i rekreacija"
- **** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Škrip uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "sport i rekreacija"
- */**/***/* - "zone za sport i rekreaciju" prema PPexO Brač, sukladno PPSDŽ, u ovom Planu su utvrđene kao površine isključive namjene unutar pojedinih GPN-a
- ***** - prema PPexO Brač, najveća "zona industrije i servisa" na području Grada Supetra planirana je na lokaciji Višćica; sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007. te polazištima i rješenjima ovog Plana, "zona" na lokaciji Višćica se ukida, a proračunska površina koristi za stvaranje veće kompaktne zone na lokaciji "Žedno-Drage"

Sveučilište u Zagrebu – Arhitektonski fakultet
Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu

Odgovorni voditelj

prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dia, diš

dr. sc. Oleg Grgurević
dipl. ing. arh.

Ovlašteni arhitekt

ARHITEKTONSKI FAKULTET

A 1537

2005.10

OBVEZNA LISTA PROVJERE PPUO

Sadržaj	Osnov propis	Tekstualni dio PPUO/G			Grafčki dio PPUO/G		Ovjera
		Obrazi.	Tablica	Određbe	Grafčki prikazi 1:25.000	Grafčki prikazi 1:5.000 katastar	
GRANICA ZOP-a	Čl. 45 ZPU; Čl. 2 U				svi KP (crti 1000 i 300m)	GP unutar ZOP-a smještena uz obalu (crti 70 i 100m)	✓
ZABRANA PLANIRANJA U ZOP-u unutar 1000m	Čl. 5 U			+ (uvjeti za post. zone)	KP Namjena i korištenje		✓
PLANIRANJE izvan 1000m na OTOCIMA - gospodarska namjena	Čl. 8 u vezi s Čl. 7.	+		+	KP Namjena i korištenje		✓
GRAĐEVINSKO PODRUČJE - naselja i izdvojeni dijelovi naselja	Čl. 4 i 6 U	Kvalit. kriteriji	+	+	KP Namjena i korištenje	- GP iz PP(b)O - Izgrađeni dio GP - Neizgrađeni dio GP - Prijedlog GP (određuje se ugostiteljska namjena do 20 % ukupnog GP)	✓
IZDVOJENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE - za povremeno stanovanje - ugostiteljsko-turističke namjene - sportsko-rekreacijske namjene (uključivo i golf) - gospodarske namjene	Čl. 6. Čl. 12. Čl. 12. Čl. 7.	Kvalit. kriteriji	+ (prema PPŽ) + (prema PPŽ) +	+ +	KP Namjena i korištenje		✓
LUKE NAUČKOG TURIZMA - LNT (Marine) - Luke posebne namjene i privezišta u luci javnog prometa	Čl. 12. i 13.		+ (prema PPŽ) + (prema PPŽ)	+	KP Namjena i korištenje	Prijedlog GP (određuje se namjena na kopnu i moru za LNT)	✓
IZRADA UPU-a i GUP - za naselje, dio naselja - za izdvojeno GP	Čl. 9.		+			Obuhvat odgovara funkcionalnoj cjelini uključivo s neizgrađenim dijelom GP naselja Obuhvat za čitavo GP Obuhvat samo u GP	✓
IZRADA DPU-a	Čl. 9.						✓

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja
i graditeljstva
Uprava za prostorno uređenje

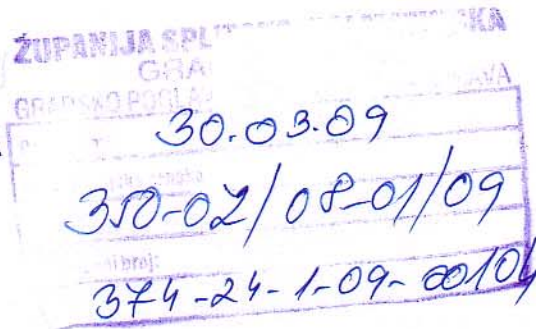

Ravnatelj

2095-30.03.09

HRVATSKE VODE
VODNOGOSPODARSKI ODJEL
ZA VODNO PODRUČJE DALMATINSKIH SLIVOVA
SPLIT, Vukovarska 35
Telefon: 021 309 400, fax: 021 309 491

Klasa: 350-02/08-01/0000641

Ur.broj: 374-24-1-09-7

Split, 26.03.2009.

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO ✓

Predmet: Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra
- prethodno mišljenje

U dostavljenom *Nacrtu konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra*, (izrađivač: Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Zagreb, u siječnju 2009. god.) predviđena rješenja vodoopskrbe, načina zaštite od štetnog djelovanja voda i načina zaštite voda i mora od zagađivanja kroz realizaciju sustava odvodnje i objekata za pročišćavanje, kao i odredbe za provođenje plana, usklađeni su s planskim dokumentima vodnog gospodarstva, te se na *Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra* **može izdati pozitivno prethodno mišljenje** Hrvatskih voda prema članku 21. Zakona o vodama (NN 107/95, 150/05).

S poštovanjem!

Ms. Andelko Drnas
Direktor:
Andelko Drnas, dipl.ing.geod.

Andelko Drnas
ing. geod.

Na znanje:

1. Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Kačićeva 26, pp 9, Zagreb
2. Službe 24-1, 24-2, 24-3, 24-4 - ovdje
3. Arhiva

196-26.03.09.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 200

KLASA: NP 350-02/09-01/61
URBROJ: 525-09-2-0375/09-2
Zagreb, 11. ožujak 2009.

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
GRADSKO UREĐENJE
Primljeno: 25.03.09.
Klasa: 350-02/08-01/009
Uredbeni broj: 525-09-02-0375-09-100

**SPLITSKO - DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR**

**Predmet : Konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra
- s u g l a s n o s t - d a j e s e**

Na vaš broj :

Klasa : 350-02/08-01/09

Ur.broj : 2104/01-02-01-09-074

od Supetar, 09. veljače 2009.

Primjeno : 525 - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja: 10. veljače 2009. godine

Ministarstvo poljoprivrede ribarstva i ruralnog razvoja, temeljem članka 21. stavka 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (" Narodne novine " , br. 152/08.) u predmetu zahtjeva, **GRADSKOG POGLAVARSTVA GRADA SUPETRA, SPLITSKO - DALMATINSKE ŽUPANIJE** - za izdavanje - *suglasnosti* - na **KONAČNI PRIJEDLOG PROSTORNOG PLANA UREĐENJA GRADA SUPETRA** - *izdaje se* -

SUGLASNOST

Gradskom poglavarstvu Grada Supetra, Splitsko - dalmatinske županije - izdaje se
suglasnost na Konačni prijedlog prostornog plana uređenja Grada Supetra.

Pregledom dostavljene prostorno - planske dokumentacije - utvrđeno je - da je područje Grada Supetra smješteno na sjevernoj strani otoka Brača, preko puta Splita i u svom sastavu ima 4 naselja, a to su: Supetar, Splitska, Mirca i Skrip.

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Grada Supetra je 1 026,39 ha prema Konačnom prijedlogu PPU Grada Supetra, od čega su 'vrijedna/ostala obradiva tla' ili P2/P3 na svega 16,57 ha, a najvećim dijelom 'ostala obradiva tla' ili P3 na 1 009,80 ha (manje vrijedna tla sa maslinicima i zapuštenim poljoprivrednim površinama).

Ukupna građevinska područja prema Prostornom planu uređenja Grada Supetra ukupno iznose 357,78 ha, što je za 2,46 ha manje u odnosu na PPU bivše Općine Brač (360,24 ha). Ukupno je ukinuto 33,60 ha građevinskog područja, a novoplanirane površine su 31,14 ha.

Izgrađene strukture van naselja ukupno iznose ukupno 149,09 ha od čega je za gospodarsku-poslovnu namjenu predviđeno 18,30 ha (gospodarska zona „Polje“ na 0,65 ha; zona „Žedno-Drage“ na 16,42 ha za proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti; zona „Malačnica“ na 1,23 ha-pretežno trgovačka), za ugostiteljsko-turističku namjenu predviđeno 48,72 ha (zona „Mirca-Vele njive“- turističko naselje na 15,30 ha; zona „Mutnik“- hotel na 17,30 ha; zona „Malačnica“- hotel na 12,00 ha i zona „Babin Laz“- kamp na 4,60 ha) i površine za eksploataciju i iskorištavanje mineralnih sirovina-eksploatacijska polja kamena E3 na ukupno 82,07 ha u zaleđu, na području naselja Splitska i Škrip.

Mišljenja smo da je potrebno da se u Konačnom prijedlogu Prostornog plana uređenja Grada Supetra predvide iskrcajna mjesta za ribarska plovila duljine ispod 15 metara.

Osobito vrijedno (P1) i vrijedno obradivo tlo (P2) n e m o ž e se koristiti u nepoljoprivredne svrhe, osim kad nema niže vrijednog poljoprivrednog zemljišta, kada je utvrđen interes za izgradnju objekata koje se prema posebnim propisima grade izvan građevinskog područja, te pri gradnji gospodarskih građevina namjenjenih isključivo za za poljoprivrednu djelatnost i preradu poljoprivrednih proizvoda, temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu (" Narodne novine" , br. 152/08.).

Sve površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, koje PPU-a mijenjaju namjenu, m o r a j u biti usklađene sa Programom raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH tj. kategorijom raspolaganja pod ostale namjene, maksimalno do 5% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

MINISTAR

2 mr. sc. Božidar Pankretić

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA

KLASA: 350-02/05-01/195
URBROJ: 512M3-020202-09-6

Zagreb, 26. veljače 2009.

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR
Gradsko poglavarstvo
Vlačica br. 5
21400 SUPETAR

PREDMET: Prostorni plan uređenja Grada Supetra,
očitovanje, dostavlja se.-

VEZA: Vaš dopis KLASA:350-01/07-01/03, URBROJ:2104/06-02-08-60
od 23. prosinca 2008. godine

Dopisom iz veze zatraženo je mišljenje o Nacrtu konačnog prijedloga PPUG
Supetra.

Temeljem odredbi članka 18. Zakona o obrani ("Narodne novine" 33/02 i
58/02) i Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata ("Narodne
novine" broj 175/03), obavještavamo vas da na području obuhvata plana nema zona
posebne namjene te smo suglasni sa Nacrtom konačnog prijedloga predmetnog
plana.

SZ

[Signature]

Dostaviti:

- naslovu
- pismohrana

S poštovanjem,

NAČELNIK

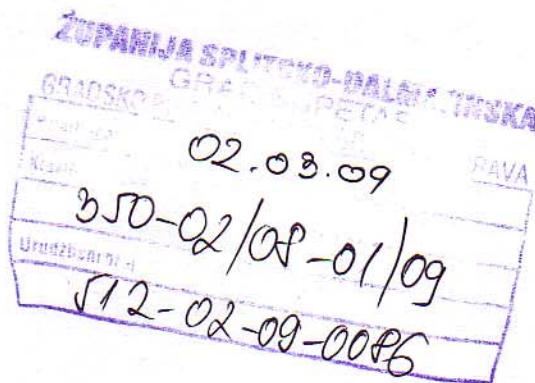
bojnik

Vladimir Požgajčić, dipl.ing. građ.

122-03.03.09.

821983

128-05-03.09 → vna 1165

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA SPLITSKO-DALMATINSKA
Sektor upravnih, inspekcijskih i poslova civilne zaštite
Inspektorat unutarnjih poslova
Broj: 511-12- 18-14172/3-2008-Z.S.
Split, 27.02.2009. god.

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA	
GRAD SUPETAR	
GRADSKO POGLAVARSTVO	
Prijava	05.03.09
K: -	350-02/08-01/09
Uredbeni broj	511-12-09-0085

GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO
Vlačica 5; Supetar

PREDMET: Nacrt konačnog prijedloga PPUG
-mišljenje -dostavlja se

Uvidom u nacrt Prostornog plana uređenja Grada Supetra zaprimljenim od ovog tijela 11.02.2009., utvrđeno je da nema primjedbi na izloženi prijedlog plana iz područja zaštite od požara koje reguliraju ovu problematiku sadržane u hrvatskim propisima, a u dijelu posebnih propisa gdje ne postoje hrvatski propisi koriste se navedena priznata pravila tehničke prakse sukladno čl.2 Zakona o zaštiti od požara (NN 58/93, 33/05, 107/07).

DOSTAVITI:

1. Naslovu
2. Pismohrana

NAČELNIK INSPEKTORATA
Petar Bekavac

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO MORA, PROMETA
I INFRASTRUKTURE

Uprava za sigurnost plovidbe,
zaštitu mora i unutarnjih voda
Lučka kapetanija u Splitu

Klasa: 350-05/09-01/06
Ur.broj: 530-03-06/01-09-2
Split, 27. veljače 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
Splitsko-dalmatinska županija
GRAD SUPETAR
Gradsko poglavarstvo

Predmet: Nacrt konačnog prijedlog PPU grada Supetra
- suglasnost, daje se

U svezi sa vašim traženjem naše suglasnosti na nacrt konačnog prijedloga prostornog plana po dopisu klasa: 350-02/08-01/09 ur.broj: 2104/01-02-01-09-072 od 09.02.2009., dajemo vam na znanje da smo suglasni sa dostavljenim nacrtom konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja grada Supetra od siječnja 2009.godine kojeg je izradio Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, uz slijedeće uvjete:

1. Za planirane luke posebne namjene potrebno je radi zaštite mora i obalnog područja donijeti odgovarajuće dokumente zaštite morskog okoliša sukladno članku 48. Zakona o zaštiti okoliša (NN, br.110/07).
2. Sve luke je potrebno predvidjeti urediti i koristiti u skladu sa Pravilnikom o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH, te granicama plovidbe brodova i brodica izvan luke (NN, broj 90/05), uz posebnu napomenu na obvezu izrade posebnog akta kojim se propisuje red u luci a koji odobrava ova Kapetanija (članak 3. Pravilnika).
3. Svaka novoizgrađene luka, prije izrade glavnog projekta odnosno prije početka korištenja luke, ukoliko glavni projekt nije potreban, mora imati maritimnu studiju prihvaćenu i potvrđenu od Lučke kapetanije u Splitu sukladno članku 5. Uredbe o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke (NN, br.110/04).
4. Radi zaštite morskog okoliša svi postojeći i planirani ispusti oborinske kanalizacije moraju imati ugrađene separatore ulja i masnoća.

Ovo očitovanje-suglasnost daje se u svezi članka 86. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (NN, br. 158/03 i 141/06) uz pretpostavku da predviđena gradnja na pomorskom dobru uz ispunjenje gornjih uvjeta, neće imati nikakvog utjecaja na sigurnost pomorskog prometa, zaštitu okoliša i kontinuirano korištenje morske obale, te se može koristiti u postupku donošenja predmetnog prijedloga Prostornog plana uređenja.

Na znanje:

1. MMPI - Uprava za sig. plovidbe,
zaštitu mora i unutarnjih voda, Zagreb
2. Ispostava kapetanije Supetar
3. Viši hidrograđ.inspektor sig.plovidbe

LUČKI KAPETAN
kap. Boris Matošić, dipl.inž.

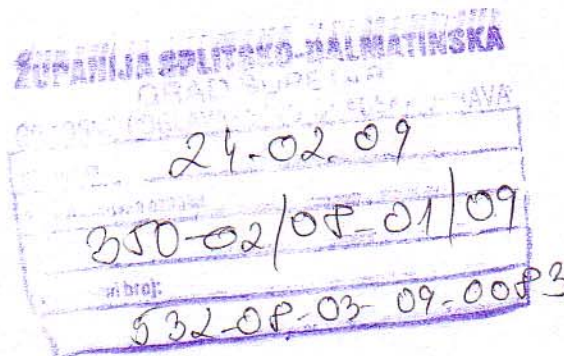

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

UPRAVA ZA ZAŠTITU PRIRODE

KLASA: 612-07/04-49/0068
URBROJ: 532-08-03-01/3-09-07
Zagreb, 18. veljače 2009.

109 - 25.02.09.

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD SUPETAR
GRADSKO POGLAVARSTVO
Vlačica 5
21400 Supetar

Predmet: Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra
- mišljenje, daje se

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode zaprimila je vaš dopis kojim nam na uvid dostavljate Nacrt konačnog prijedloga PPUG Supetra te tražite prethodnu suglasnost/mišljenje.

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju – Nacrt konačnog prijedloga PPUG Supetra (tekstualni i grafički dio) koji je izradio Arhitektonski fakultet, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu Sveučilišta u Zagrebu, utvrđeno je da su dijelovi prostornog plana koji se odnose na zaštitu prirode izrađeni u skladu s ranije utvrđenim uvjetima i mjerama zaštite prirode (KLASA: 612-07/04-49/0068, URBROJ: 532-08-03-01/3-08-05 od 07. listopada 2008. godine) te smatramo da se može uputiti predstavničkom tijelu na donošenje.

RAVNATELJICA

Kornelija Pintarić

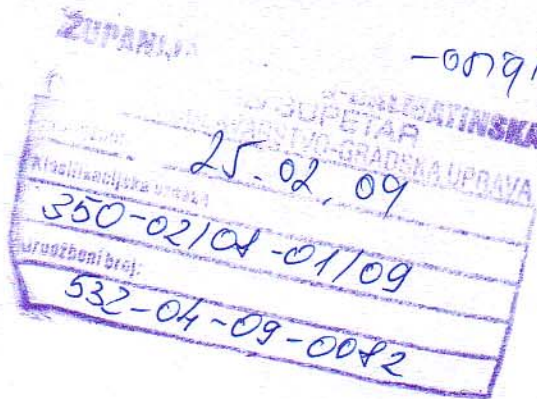
Dostaviti:

- ① Naslovu
2. Evidencija, ovdje
3. Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KONZERVATORSKI ODJEL U SPLITU

Klasa: 612-08/08-10/46
URBROJ: 532-04-19/3-9-3

-original-

Split, 24. veljače 2009.

Republika Hrvatska
Splitsko-dalmatinska županija
Općina Supetar

Predmet: Prostorni plan uređenja Grada Supetra -
Prethodna suglasnost na Nacrt konačnog prijedloga

Sukladno članku 56. stavak 3. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 69/99, 151/03, 157/03), a povodom zahtjeva Grada Supetra od 9. veljače 2009. godine radi davanja prethodne suglasnosti na Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra, riješeno je kako slijedi:

Daje se suglasnost na Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Supetra (izradio Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, siječanj 2009.) dostavljenog 10. veljače 2009. godine. Pregledom plana utvrđeno je da Plan prostornog uređenja i Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina (članak 99., 102. i 106. Odredbi za provođenje plana) u potpunosti zadovoljavaju uvjete zaštite kulturnih dobara.

Potpisnik

Mr. sc. Josko Belamarić

106-2301.09

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE
PODRUČNI URED ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE
SPLIT

Klasa: 350-05/09-01/13
Ur.broj: 543-15-09-2
Split, 19. veljače 2009.godine

duzs

DRŽAVNA UPRAVA ZA
ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

21000 SPLIT, Moliških Hrvata 1
Tel: 210-777, Fax: 260-258
E-mail: split112@duzs.hr

Predmet:	23. 02. 09
Šifra dokumenta:	350-02/09-01/09
Uredbeni broj:	543-15-09-0021
GRAD SUPETAR	

n/p gradonačelnika

PREDMET: PPUG GRADA SUPETRA

- Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti, Suglasnost – daje se

Veza: Vaš dopis od 09. veljače 2009.godine; klasa:350-02/08-01/09, urbroj: 2104/01- 02- 01-09-077

Temeljem odredbe članka 24r. stavka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima ("Narodne novine" br. 76/94), te odredbe članka 46. Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85 i 42/86), koji se primjenjuju temeljem članka 349. Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine" br. 30/94 i 68/98) i Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skolništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine" br. 2/91), kao i Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine" br. 174/04), a po zahtjevu Grada Supetra, **daje se suglasnost na primjenu urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti na PPUG Grada Supetra.**

Prema dostavljenoj dokumentaciji vidljivo je da **"Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti"** kao sastavni dio Prostornog plana uređenja Grada Supetra sadrži sve potrebne mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti.

Zadovoljavajuće su izrađene mjere zaštite od elementarnih nepogoda kao što su sklanjanje stanovništva, zaštita od potresa, zaštita od požara i dr.

Iz tekstualnog i grafičkog prikaza navedenog je vidljivo da su zadovoljavajuće riješene potrebe za sklanjanjem budućih korisnika objekata, kroz izgradnju skloništa **osnovne zaštite, dopunske zaštite i zaklona**, kako je navedeno u ovom Planu.

Tehnička dokumentacija na temelju koje je data suglasnost:

"Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti" za PPUG Grada Supetra, Zavod za urbanizam, Arhitektonski fakultet Zagreb, siječanj 2009.

Napomena:

Ovaj Plan (studija) ne upućuje se na javnu raspravu, već pošto ste prema ovom dopisu dobili suglasnost od nadležnog Područnog ureda za zaštitu i spašavanje Split, isti se usvaja na gradskom vijeću istodobno kao i plan (ili iznimno nakon usvajanja plana na gradskom vijeću). Napominjemo da nakon usvajanja na gradskom vijeću dužni ste nam ovaj Plan dostaviti potpisan od strane Predsjednika gradskog vijeća, pečatiran, s oznakom povjerljivo.

U svezi mogućih nejasnoća i pitanja osoba za kontakt ispred ovog Područnog ureda je Dar Kostović, Viši stručni savjetnik za prevenciju i planiranje Odjela za preventivu, planiranje i nadzor tel: 021/353798, mobitel 091/722 26 32, faks: 021/260258

S poštovanjem,

D.K.

Dostaviti:

- naslovu
- pismohrana
- dosje

REPUBLIKA HRVATSKA

HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

Jurišićeva 13, p.p.162, 10 002 ZAGREB

Tel: (01) 489 60 00, (01) 458 17 21, Fax: (01) 492 02 27, <http://www.telekom.hr>

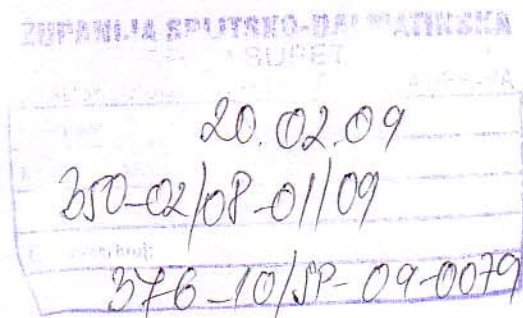
MB:1865862

101-23.02.09.

KLASA: 350-05/09-01/936

URBROJ: 376-10/SP-09-2

Zagreb, 13. veljača 2009. god.

Republika Hrvatska
Splitsko - Dalmatinska županija
Grad Supetar
Gradsko Poglavarstvo
Valčica br. 5
21400 Supetar

**PREDMET: GRAD SUPETAR
PPU GRADA SUPETRA**

**-mišljenje o usklađenosti konačnog prijedloga plana s utvrđenim zahtjevima iz
članka 79. ZOPUG**

Veza: KLASA:350-02/08-01/09, URBROJ:2104/01-02-01-09-078, od 09. veljače 2009.

Vašim dopisom od ove Agencije zatražili ste da vam na osnovu čl. 94. Zakona o prostornom uređenju i gradnji i čl. 26. st. (5) Zakona o elektroničkim komunikacijama izda mišljenje na konačni prijedlog **PPU GRADA SUPETRA**.

Uvidom u dostavljeni konačni prijedlog **PPU GRADA SUPETRA** potvrđujemo da je isti **usklađen s našim zahtjevima**.

S poštovanjem,

Dostaviti: Naslovu s povratnicom.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA SUPETRA

Knjiga III – Prilog 1.: OBRAZLOŽENJE PLANA

SADRŽAJ:

UVOD

- A. RAZLOZI IZRADE PLANA**
- B. ZAKONSKI OKVIRI**
- C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA**

1 POLAZIŠTA

1.1 POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA SUPETRA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1 OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

- 1.1.1.1 Smještaj, veličina, geoprometni položaj
- 1.1.1.2 Prirodne svojstvenosti kraja

1.1.2 PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

1.1.3 PLANSKI POKAZATELJI, OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA VAŽEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

- 1.1.3.1 Pokrivenost područja Grada Supetra dokumentima prostornog uređenja
- 1.1.3.2 Konceptualna obilježja prostornog razvitka Grada Supetra u važećim dokumentima prostornog uređenja

1.1.3.2.1 Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

1.1.3.2.2 Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

1.1.3.2.3 Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije

1.1.3.2.4 Prostorni plan (bivše) Općine Brač

- 1.1.3.3 Ocjena prostorno-planske dokumentacije i razina njene ostvarenosti

1.1.4 OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1 Ocjena demografskog stanja

1.1.4.1.1 Kretanje broja stanovnika

1.1.4.1.2 Struktura stanovništva

1.1.4.1.3 Struktura stambenog prostora

1.1.4.2 Ocjena gospodarskog stanja

1.1.4.3 Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja

1.1.4.3.1 Veličina i prostorni raspored naselja

1.1.4.3.2 Opća strukturna obilježja naselja

1.1.4.3.3 Demografski razvoj naselja

1.1.4.3.4 Predviđanje kretanja stanovništva

1.1.4.3.5 Razina urbanizacije naselja

1.1.4.3.6 Prostorno-demografska valorizacija naselja

1.1.4.3.7 Funkcionalna klasifikacija naselja

1.1.4.4 Temeljna organizacija prostora i namjena površina

1.1.4.4.1 Temeljna postojeća organizacija prostora

1.1.4.4.2 Temeljna postojeća namjena površina

- 1.1.4.5 Ocjena stanja prirodnih vrijednosti i krajobraznih svojstvenosti kraja - elementi za Krajobraznu osnovu Grada Supetra
 - 1.1.4.5.1 *Prirodne odrednice*
 - 1.1.4.5.2 *Stanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti*
- 1.1.4.6 Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa kraja
 - 1.1.4.6.1 *Povijesne odrednice*
 - 1.1.4.6.2 *Razvoj i obilježja povijesnih naselja - povijesne graditeljske cjeline*
 - 1.1.4.6.3 *Arheološko nasljeđe*
 - 1.1.4.6.4 *Dobra unutar naselja (zaštićenih cjelina)*
 - 1.1.4.6.5 *Dobra izvan naselja (zaštićenih cjelina)*
 - 1.1.4.6.6 *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Grada Supetra*
- 1.1.4.7 Temeljne ekološke svojstvenosti kraja
- 1.1.4.8 Svojstvenosti prometne i komunalne infrastrukture
 - 1.1.4.8.1 *Promet*
 - 1.1.4.8.2 *Pošta i telekomunikacije*
 - 1.1.4.8.3 *Elektroopskrba*
 - 1.1.4.8.4 *Vodnogospodarski sustav*
 - Vodoopskrba*
 - Odvodnja otpadnih voda i vodno gospodarstvo*
 - Bujice i lokve*
 - 1.1.4.8.5 *Postupanje s otpadom*
- 1.1.4.9 Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja
 - 1.1.4.9.1 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj*
 - 1.1.4.9.2 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj*
 - 1.1.4.9.3 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti*
 - 1.1.4.9.4 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na kulturno-povijesne cjeline i građevine*

2 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG I ŽUPANIJSKOG ZNAČENJA

- 2.1.1 RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA
- 2.1.2 RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA
- 2.1.3 OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DJELOVA OKOLIŠA

2.2 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA

- 2.2.1 DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ
- 2.2.2 ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE
- 2.2.3 RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

- 2.2.4 ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO POVIJESNIH CJELINA

2.3 CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

- 2.3.1 RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA
- 2.3.2 UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

3 PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1 PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

- 3.1.1 RAZVOJ I URBANIZACIJA
- 3.1.2 SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

3.2 ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

- 3.2.1 UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA
- 3.2.2 OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA
- 3.2.3 ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

3.3 PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.4 UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

- 3.4.1 ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE (TABLICA)
- 3.4.2 ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI
- 3.4.3 ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA
- 3.4.4 PROSTORNI PLANOVI UŽIH PROSTORNIH CJELINA

3.5 RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

- 3.5.1 PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV
 - 3.5.1.1 *Cestovni, pomorski i zračni promet*
 - 3.5.1.2 *Poštanski i telekomunikacijski promet*
- 3.5.2 ENERGETSKI SUSTAV
- 3.5.3 VODNOGOSPODARSKI SUSTAV
 - 3.5.3.1 *Vodoopskrba*
 - 3.5.3.2 *Odvodnja otpadnih voda i vodno gospodarstvo*
 - 3.5.3.3 *Bujice i lokve*

3.6 POSTUPANJE S OTPADOM

3.7 SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

UVOD

U skladu s odredbama *Zakona o prostornom uređenju* (NN 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04.; sada - *Zakon o prostornom uređenju i gradnji* NN 76/07.), Grad Supetar pristupio je izradi Prostornog plana uređenja, pa je sa Sveučilištem u Zagrebu, Arhitektonskim fakultetom - Zavodom za urbanizam i prostorno planiranje (dalje u tekstu: stručni izrađivač) sklopio 20. ožujka 2002. godine Ugovor broj: 23/02-19 za izradu «*Prostornog plana uređenja Grada Supetra*» (u daljnjem tekstu: *Plan*).

Tijekom druge polovice 2002. godine održani su prvi sastanci s predstavnicima Grada Supetra i izvršeni glavni obilasci prostora (zajedno sa zračnim nadlijetanjem i fotodokumentiranjem). U istom vremenu obavljene su sve radnje potrebne za izradu odgovarajućih kartografskih podloga na kojima se trebao izrađivati Plan. Prva prethodna rasprava održana je u Supetru 31.01.2003. (zajednička za sve bračke O/G čije je prostorne planove uređenja – PPU – radio isti stručni izrađivač, te za sve suradničke ustanove). Druga prethodna rasprava održana je u Supetru 04.04.2003. – također kao zajednička za sve bračke O/G čije je PPU radio isti stručni izrađivač. Uz prethodne stručne rasprave, održan je i niz drugih radnih sastanaka s predstavnicima općine, upravnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima – najčešće u koordinaciji s drugim bračkim općinama.

Ključni planerski i tehnički posao obavljen je tijekom prve polovice 2003. godine u Zagrebu na Arhitektonskom fakultetu - Zavodu za urbanizam i prostorno planiranje, uz stalan kontakt s nositeljem izrade – Jedinstvanim upravnim odjelom Grada Supetra. Pri tome je posebno kvalitetna suradnja ostvarena s imenovanim koordinatorom od strane naručitelja, gosp. Ivicom Vranjičićem, kao koordinatorom među nositeljima i stručnim izrađivačem za PPUG Supetra te PPUO Pučišća, Nerežišća, Milna i Postira.

Ključne konzultacije, preko prve prethodne rasprave i više kasnijih radnih konzultacija ostvarena sa ŽUPANIJSKIM ZAVODOM ZA PROSTORNO UREĐENJE u Splitu, radi usklađivanja Plana s Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije. Na radnim sastancima konzultirane su i HRVATSKE ŠUME, Uprava šuma Split, Šumarija «Brač», a pismenim putem dobiveni su odgovarajući podaci i od: MINISTARSTVA OBRANE - UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE – SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO I ZAŠTITU OKOLIŠA (Kralja Zvonimira 4, Zagreb), zatim JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DJELOVIMA PRIRODE NA PODRUČJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE (Prilaz braće Kaliterna 10, Split), te MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA - UPRAVA RIBARSTVA - Područna jedinica Split (Prilaz braće Kaliterna 10, Split). Kvalitetna i kontinuirana stručna suradnja ostvarena je i s MINISTARSTVOM KULTURE, UPRAVOM ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE, Konzervatorskim odjelom u Splitu za dionicu zaštite kulturnih dobara. Nadalje, radovi su vršeni uz kontakte s organizacijama zaduženim za infrastrukturu na terenu. Promet: HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE, SREDIŠNJI URED, ODJEL ZA RAZVITAK I PLANIRANJE (Vončinina 3, Zagreb), ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE (Ruđera Boškovića 22, Split), MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I VEZA, LUČKA KAPETANIJA SPLIT (Obala lazareta 2, Split), LUČKA KAPETANIJA SPLIT - ISPOSTAVA SUPETAR (Supetar); pošta: HRVATSKA POŠTA d.d. - SREDIŠTE POŠTA SPLIT (Kralja Tomislava 9, Split); telekomunikacije: HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d. - TKC SPLIT (Sinjska 4, Split), HRT (Prisavlje 2, Zagreb), VIP-net GSM d.o.o. (Iblerov trg 7, Zagreb); elektroenergetika: HEP PRIJENOS d.o.o. - Sektor za tehničku potporu - Odjel za izgradnju Split (Kneza Ljudevita Posavskog 5, Split), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - DISTRIBUCIJSKO PODRUČJE ELEKTRODALMACIJE "SPLIT" (Poljička bb, Split), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - Distribucijsko područje Elektrodalmacije "Split" – POGON "BRAČ" (Put Vrila 7, Supetar), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - Proizvodno područje HE Jug (Ivana Gundulića 42, Split), ENERGETSKI INSTITUT "HRVOJE POŽAR" d.o.o. (Savska cesta 163, Zagreb); vodnogospodarstvo i odvodnja: HRVATSKE VODE - Vodnogospodarski odjel za vodno područje dalmatinskih slivova (Vukovarska 35, Split), VODOVOD – BRAČ d.o.o. (Mladena Vodanovića 23, Supetar).

U Plan su ugrađeni planski nautci određeni *Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske* (NN 50/99), *Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije* («*Službeni glasnik županije Splitsko-dalmatinske*» broj 1/03, 8/04, 5/05. i 5/06. te 13/07.), *Izvješćem o stanju u prostoru* («*Službeni glasnik Grada Supetra*» broj 2/01) i *Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru* («*Službeni glasnik Grada Supetra*» 2/01, 8/01, 1/02, 5/05, 7/02. 8/03, 2/04).

A. RAZLOZI IZRADE PLANA

Prošlo je 25 godina od izrade Prostornog plana Općine Brač (bivše; dalje u tekstu: PPexO Brač) - općine unutar koje se nalazilo i područje današnjeg Grada Supetra (dalje u tekstu: Grad). Izmjene i dopune tog plana, provedene od 1992. do 1997. godine, tek su dijelom zadovoljile potrebu za kvalitetnijim prostorno-planskim uređenjem područja Grada. Od vremena izrade PP(ex)O Brač, došlo je do temeljitih promjena društvenog uređenja. Došlo je i do promjena u samom pristupu izradi prostornih planova temeljem, među ostalim, i općih ciljeva citiranih u narednom dijelu teksta *Plana*, a koji su u cijelosti navedeni u *Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske*.

Možemo navesti tri grupe razloga za izradu novih prostornih planova:

- **Političke promjene** dovele su do novog upravno-teritorijalnog ustroja s kojim nije usklađena postojeća prostorno-planska dokumentacija, što stvara znatne poteškoće i otežava ostvarenje nužnih prostornih, urbanističkih i graditeljskih zahvata. Promjene su omogućile nove načine gospodarenja koji u urbanističkom smislu daju nove mogućnosti, ali postavljaju i nove zahtjeve.
- U okviru političkih promjena, bitno je naglasiti, **promijenio se i imovinsko-pravni sustav**, koji je uveo privatno vlasništvo umjesto društvenog i javni interes umjesto opće društvenog. Ovaj moment bitno utječe na oblikovanje novog pristupa u urbanističkom i prostornom planiranju, postavljajući i mnoga nova ograničenja. Pri izradi prostorno-planske dokumentacije, nužno je nastojati uskladiti najrazličitije interese raznih korisnika prostora poradi postizanja optimalnih prostorno-planskih rješenja.
- Slijedom europskih i svjetskih trendova **promijenili su se kriteriji zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine, te zaštite krajobraza**, njegovih osobitosti i njegovog lokalnog identiteta. Plod je to novih spoznaja, ali i pojačane svijesti o potrebi znatno veće skrbi za naslijeđeni prostor i očuvanje tradicijske slike kraja. U dosadašnjoj prostorno-planskoj dokumentaciji, koja se temelji pretežno na kvantitativnom modelu razvoja, ta je skrb bila uglavnom deklarativna.

Stoga, kao posljedica novih stavova i pooštrenih kriterija zaštite prostora nameće se potreba ispravljanja dosadašnje metodologije i ustaljene sheme izrade dokumenata prostornog uređenja gdje su prevladavali funkcionalni i kvantitativni modeli razvoja. Od navedenih modela prostornog razvoja potrebno je danas odustati ili ih prilagoditi novim spoznajama realistične ravnoteže usklađujući međusobno **mogućnosti prostora** da podnese određene namjene s jedne strane i **potrebe za prostorom** s druge strane, a u skladu s principima održivog razvoja, kako ne bi došlo do nepovratnog uništenja neobnovljivih prirodnih resursa. Neusklađenost važećih prostornih planova s novim stavovima na temelju kojih se danas pristupa izradi prostornih planova uređenja i želje da se ima jedan cjelovit temeljni dokument prostornog uređenja temeljni su razlozi pristupanja izradi i ovoga *Plana*. Istovremeno, u opisanom kontekstu, izradom ovog PPUG Supetra trebaju se osigurati potpune prostorno-planske pretpostavke za cjeloviti gospodarski razvoj Grada.

Shvaćajući navedene temeljne razloge te spoznavajući vrijednosti prostora i važnost njegove buduće očuvanosti, poglavarstvo i vijeće odlučili su 2002. godine pristupiti izradi *Plana* te:

- u skladu sa svim zakonskim obvezama, uskladiti prostorno-plansku dokumentaciju s odredbama planova «višeg reda» (tj. šireg područja) i s novim političkim ustrojem Županije te u tom kontekstu odrediti položaj i planirati budući razvoj Grada; pri tome se polazi od uvažavanja zatečenog Prostornog plana općine Brač (bivše), ali i vrši njegovo preispitivanje ponajprije prema odredbama Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ) donesenog u siječnju 2003. godine, kao prvog dokumenta prostornog uređenja šireg područja;
- detaljnom evidencijom i revalorizacijom spomenika graditeljske i prirodne baštine, evidencijom i vrednovanjem krajobraza, kako prirodnog tako i kultiviranog (modificiranog), ali i umjetnog (antropogenog), čuvati identitet ambijenta i zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri kulturno i prirodno naslijeđe prostora kao buduće temeljne podloge razvoja, osobito turizma;
- zaštititi prostor od neracionalnog trošenja, od neekvalitetne i nedovoljno promišljene izgradnje, svođenjem svega navedenog na što je moguće manju mjeru;
- u skladu s načelima i odredbama planova višeg reda, preispitati građevinska područja iz Prostornog plana općine Brač (bivše) i smanjiti ih tamo gdje su pretjerano i nepotrebno velika, povećati ih gdje je to nužno, odnosno, predvidjeti nova na onim mjestima gdje će ona doprinijeti razvoju i zadržavanju stanovništva u zavičaju ne remeteći time osnovna polazišta i ciljeve zaštite prostora.
- prikupiti podatke od relevantnih organizacija o postojećoj komunalnoj infrastrukturi i prikazati planove razvoja;

Supetar (snimljen u kolovozu 2002.)

B. ZAKONSKI OKVIRI

Temeljni zakonski okviri za izradu Plana su *Ustav Republike Hrvatske*, *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* (NN 35/99) te *Zakon o prostornom uređenju* (NN 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04.; sada - *Zakon o prostornom uređenju i gradnji* NN 76/07).

Ustavne odredbe o korištenju i zaštiti prostora ugrađene su u četiri članka:

Članak 2.

Sabor Republike Hrvatske i narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i Zakonom, odlučuje (...)

- o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenju njime.

Članak 3.

(...) očuvanje prirode i čovjekovog okoliša (...) najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Članak 52.

More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku, imaju njezinu osobitu zaštitu.

Članak 69.

Svatko ima pravo na zdrav život. Republika osigurava pravo građana na zdrav okoliš. Građani, državna, javna i gospodarska tijela i udruge, dužni su, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske daju opća polazišta i ciljeve, temeljna načela i principe uređenja prostora, koji trebaju biti osnova izrade dokumenata prostornog uređenja.

Prvi «viši» dokument prostornog uređenja tj. prostorni plan šireg područja na koji se nastavlja ovaj *Plan* jest **Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije** (PPSDŽ).

C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA

Sukladno izloženim osnovnim razlozima izrade Plana i zakonskom okviru, odabrana je i metoda, odnosno postupak izrade Plana, koja se prvenstveno temeljila na:

a) detaljnom upoznavanju prostora i potreba za prostorom;

upoznavanju, evidentiranju i valorizaciji vrijednosti prirodnog i graditeljskog nasljeđa;
upoznavanju gospodarske, socijalne i druge strukture te
svakolikih prostornih potreba raznovrsnih aktera u prostoru Grada;

b) ocjeni mogućnosti prostora da u kontekstu vrijednosti prirodnog i kulturnog nasljeđa odgovori na:

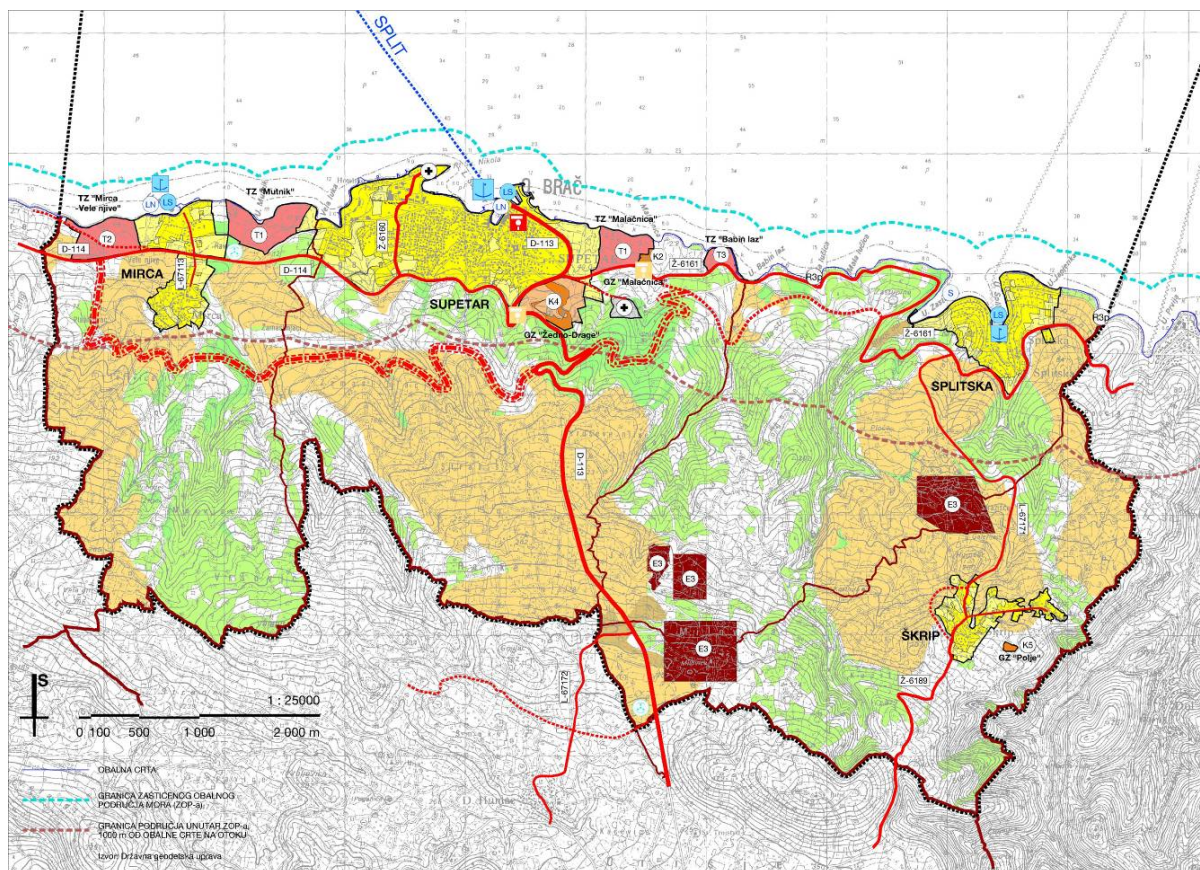
prostorne zahtjeve na razini Države i Županije,
prostorne zahtjeve na razini jedinice lokalne samouprave i lokalnih zajednica.

Dakle, postupak izrade *Plana* zasnivao se na mogućnostima prostora da u danim uvjetima i prirodnim ograničenjima primi određene funkcije bez štete za okoliš i krajobraz, odnosno da sukladno principima "održivog razvoja" zadovolji potrebe lokalne sredine. U cilju ostvarivanja navedenog metodološkog postupka, stručni izrađivač *Plana* ostvario je suradnju s nizom odgovarajućih službi na lokalnom, županijskom i državnom nivou. Ovim je osigurano detaljno upoznavanje prostora i potreba lokalne zajednice za prostorom s jedne strane, te planova i ograničenja koja proizlaze iz planova višeg reda, odnosno postojećih infrastrukturnih, razvojnih i inih planova za veće prostorne cjeline.

Stručni izrađivač je u periodu 2002. do 2006. paralelno radio prostorne planove uređenja Grada Supetra, te Općina: Milna, Nerežišća, Postira i Pučišća. Kvalitetna i kontinuirana stručna suradnja je ostvarena s izrađivačima prostornih planova Općine Bol i Općine Selca (koordinator: arh. Nikola Popić), te Općine Sutivan (koordinator: arh. Gojko Berlengi). Naime, ovakvom koordinacijom svih izrađivača, omogućeno je da se otok Brač sagleda kao jedinstvena prostorno-planska cjelina. Paralelno s prvim konzultacijama o nacrtu prijedloga Plana, izrađene su studije koje su obradile prirodnu («ELEMENTI ZA KRAJOBRAZNU OSNOVU GRADA SUPETRA», stručna suradnja: Amalija Denich, dipl.ing.agr.) i graditeljsku komponentu prostora (stručna suradnja: prof.dr.sc. Igor Fisković). Od ostalih korištenih studija posebno ističemo pedološku studiju gradskog prostora, odnosno «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU GRADA SUPETRA» koje je za potrebe izrade PPUG izradio Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Zavod za pedologiju (doc. dr. sc. Stjepan Husnjak). Pri razgraničenju šuma i šumskog zemljišta za potrebe ovog Plana, korišteni su podaci dobiveni od Hrvatskih šuma (Uprava šuma Split - Šumarija «Brač»). Pri valoriziranju lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina, kao dopunska stručna podloga korišteni su i elementi "Geološke karte RH - otok Brač 1:50 000 - Dolska i Pučišća formacija" (IGI - Zavod za geologiju, Zagreb, 2004.). Kao vrijedne dopunske podloge (snimak postojećeg stanja) korišteni su orto-foto snimci koje je za jedinice lokalne samouprave s otoka Brača izradila *Info KARTA d.o.o.*, a koje je Naručitelj dao na korištenje stručnom izrađivaču.

Tijekom prethodnih stručnih rasprava i konzultacija s predstavnicima Grada u pripremi PPUG Supetra, Nositelj izrade i stručni izrađivač prikupili su niz podataka prezentiranih u *Polazištima* Plana kojima su ocrtni stanje i temeljni pravci gospodarskog razvitka na prostoru Grada. Radni materijali iz pripreme ovog Plana (i prostornih planova svih drugih bračkih općina čije je PPU radio isti stručni izrađivač, s integralnim kartografskim prikazima nacrtu prijedloga svih PPUO/G u digitalnom obliku) dostavljen je izrađivačima "Studije održivog razvitka otoka Brača", te je i u tom dijelu ostvaren određeni stupanj koordinacije. Međutim, bez obzira na potrebu postojanja stručnih studija (i konsenzusa...) o detaljima strategije gospodarskog razvoja kao temelja za prostorno planiranje (odnosno nužnosti integralnog planiranja), činjenica je da dokumenti prostornog uređenja šireg područja kvalitativno (posredno) ili neposredno (kvantitativno) daju najveći dio ulaznih podataka za «novu generaciju prostornih planova» pred koje se kao glavna zadaća postavlja potreba da zatečenu prostorno-plansku dokumentaciju i postojeće stanje, kroz PPUO/G usklade s dokumentima prostornog uređenja širih područja te osiguraju osnovne prostorno-planske pretpostavke za daljnji razvoj.

Prijedlog PPUG Supetra za javnu raspravu je predstavljen na javnom uvidu održanom od 29. ožujka do 30. travnja 2004. Po završetku roka za pristizanje pisanih primjedbi, tj. po završetku javne rasprave, pristupilo se obradi pristiglih mišljenja, primjedbi i prijedloga... Međutim, Plan je rađen u još uvijek «tranzicijskom» vremenu u kojem se istovremeno s izradom Plana mijenjao i usavršavao i sam zakonski okvir za njegovu izradu, a svijest o značaju planiranja na obali i otocima, potrebi što skorijeg donošenja novih prostornih planova te posebne zaštite obalnog područja - jačala praktično iz mjeseca u mjesec.

*PPUG Supetra – umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 1:
Korištenje i namjena površina*

U svrhu zaštite obalnog područja mora, te njegova svrhovitoga, održivog i gospodarski učinkovitog korištenja, **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju**, u srpnju 2004. određeno je zaštićeno obalno područje mora (ZOP) koje obuhvaća sve otoke, pojas kopna u širini od 1000 m od obalne crte i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte. Zaštićeno obalno područje mora od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku. Nadalje, Vlada RH je u rujnu 2004. donijela **Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora** (dalje: Uredba o ZOP-u). Uredbom o ZOP-u je određen niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe.

Navedeno je bitno usložilo, otežalo i produljilo izradu Plana. Naime, nakon stupanja na snagu Uredbe o ZOP-u, izrada Plana te PPU-a ostalih bračkih O/G, zastala je u očekivanju Usklađenja PPSPDŽ s Uredbom o ZOP-u. To Usklađenje je, u skladu s odredbama Uredbe o ZOP-u, trebalo redefinirati dio polazišta prvobitnog prijedloga Plana (npr. preciziranjem tipa, veličine, položaja i kapaciteta izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene na području županije, pa tako i Grada). **Usklađenje PPSPDŽ s Uredbom o ZOP-u** objavljeno je u travnju 2005. (Sl. glasnik SDŽ br.5/2005.), nakon čega se pristupilo usklađenju Prijedloga PPUG Supetra. Usklađivanje je izvršeno koordinirano s ostalim prijedlozima PPU bračkih općina koje je izrađivao isti stručni izrađivač. Takvim usklađivanjem, prijedlog PPUG Supetra predstavljen na prvom javnom uvidu je znatno promijenjen: pojedina prijedlogom planirana građevinska područja morala su biti ukinuta (ponajprije izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu koja nisu bila planirana Usklađenjem PPSPDŽ s Uredbom o ZOP-u), druga reducirana itd. Također, postavljeni su znatno restriktivniji uvjeti za planiranje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina - kamenoloma.

Prijedlog PPUG Supetra za ponovljenu javnu raspravu predstavljen je na javnom uvidu od 17. prosinca do 5. siječnja 2006. godine. Po završetku ponovljene javne rasprave, nositelj izrade pristupio je temeljnoj obradi svih pristiglih primjedbi i mišljenja, kako iz prve tako i iz ponovljene javne rasprave. Namjera je bila sve primjedbe i mišljenja precizno sagledati, evidentirati na kartografskim podlogama i utvrditi koji su se ključni problemi i primjedbe pojavili tijekom javne rasprave te o tome dobiti jasno mišljenje i stav nadležnih

gradskih tijela prije nego se primjedbe i mišljenja proslijede samom stručnom izrađivaču. Primjedbe i mišljenja je dalo ukupno 233 subjekta, od čega je znatan dio dao više primjedbi, osvrta, zahtjeva... Dok je tekla tako zamišljena obrada primjedbi i mišljenja, u Sl. glasniku SDŽ br. 5/2006. (od 24. travnja 2006. godine) je objavljen **Ispravak Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u**, kojim su znatnim dijelom redefinirana izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu te izmijenjene njihove najveće dozvoljene površine. S obzirom na dvojbe koje je otvarala ta činjenica, najavu skorih izmjena i dopuna PPSDŽ (dalje IZiDOP PPSDŽ) i nezadovoljstva nositelja izrade zbog nemogućnosti da pojedine lokalne inicijative, želje i potrebe pomiri s restriktivnim elementima postojećeg zakonskog okvira i postojećih rješenja PPSDŽ, izrada PPUG Supetra je zastala, a aktivnosti nositelja izrade su se usmjerile ka IZiDOP PPSDŽ čija je izrada pokrenuta od svibnja 2006. godine. Zahtjevi prema Županijskom zavodu za prostorno uređenje SDŽ kao izrađivaču IZiDOP PPSDŽ, bili su vrlo složeni i ticali se niza problema: površina za ugostiteljsko-turističku namjenu, površina za razvoj i uređenje naselja, izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnju namjenu («gospodarskih zona»), kamenoloma i infrastrukture, detalja odredbi za provođenje... sve u želji da se njihovim ugrađivanjem u PPSDŽ kao dokument prostornog uređenja šireg područja - dobiju nova, povoljnija i jasnija polazišta za izradu PPUG Supetra.

U Službenom glasniku SDŽ broj 13/07 (od 24. rujna 2007.), objavljena je «**Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije**» (u daljnjem tekstu: Odluka o IZiDOP PPSDŽ), a odgovarajući kartografski prikazi su postali javno dostupni na službenim internetskim stranicama SDŽ početkom prosinca 2007. Osim toga, dana 01. listopada 2007. stupio je na snagu **Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07; u daljnjem tekstu: Zakon o PUIG)**. Uz niz dorada, novina i sl., u Zakon o PUIG je ugrađena većina elemenata ranije Uredbe o ZOP-u. Uz odredbe koje su upućivale na nužnost 2. ponovne javne rasprave, pojedine odredbe Zakona o PUIG te IZiDOP PPSDŽ izravno su utjecale na prostorno-planska rješenja Plana: redefinicija izgrađenog dijela građevinskog područja, što se bitno odražava na utvrđivanje obveze smanjivanja, zadržavanja ili mogućnosti povećanja pojedinog građevinskog područja (u slučaju PPUG Supetra, navedeno je posebno značajno za građevinska područja naselja Mirca i Škrip), redefiniranje obveze izrade urbanističkih planova uređenja (UPU) za utvrđene neizgrađene dijelove naselja u kojima nije moguća gradnja prije donošenja UPU-a, jasniji i manje restriktivni uvjeti za iskorištavanje kamena (posebno arhitektonsko-građevnog) s posebnim naglaskom na nastavak te djelatnosti na otoku Braču. Nadalje, izvršene su promjene prostorno-planskih rješenja PPSDŽ kao dokumenta prostornog uređenja šireg područja s kojim PPUG Supetra mora biti usklađen, a kojima je redefinirano, odnosno jasnije utvrđeno koje se površine prema «starom» PPexO Brač mogu smatrati površinama naselja, a koje izdvojenim površinama izvan naselje (za izdvojene namjene) što također daje bitno nova i jasnija polazišta za utvrđivanje građevinskih područja u PPUG Supetra. Izvršenim promjenama prostorno-planskih rješenja PPSDŽ utvrđene su i površine za iskorištavanje mineralnih sirovina na području Grada Supetra te dani jasniji kriteriji prema kojima je u okviru tih površina u PPUG Supetra moguće utvrditi postojeća eksploatacijska polja, precizno su utvrđene površine, tip, kapacitet i položaj izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku namjenu, u pojedinim detaljima drugačije od vrijednosti utvrđenih Usklađenjem / Ispravkom usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u. Uz navedeno, i Zakon o PUIG i IZiDOP PPSDŽ sadržavaju niz drugih detalja od značaja za prostorno-planska rješenja moguća u PPUG Supetra. Ukratko, pojavila su se znatno izmijenjena polazišta za izradu PPUG Supetra zbog kojih je bilo nužno ponovo preispitati sve postojeće stavove i prijedloge sudionika u izradi PPUG Supetra te izraditi novi prijedlog koji te stavove i prijedloge uzimaju u obzir u okvirima novih polazišta.

Temeljem svega navedenog, ali i kontinuiranih sastanaka i rasprava, razmjene odluka, stavova, varijanti nacrtu prijedloga, između nositelja izrade i stručnog izrađivača, koji su se posebno intenzivirali od listopada 2007. do lipnja 2008. godine, na sjednici Gradskog poglavarstva Grada Supetra održanoj dana 26. lipnja 2008. godine utvrđen je **Prijedlog PPUG Supetra za 2. ponovnu javnu raspravu** te predstavljen na javnom uvidu održanom od 9. srpnja do 7. kolovoza 2008. godine. Po obradi pristiglih očitovanja / prijedloga / primjedbi, Izvješće o 2. ponovnoj javnoj raspravi o Prijedlogu PPUG Supetra utvrđeno je 8. studenog 2008. godine. Zbog zdravstvenih problema koordinatora od strane naručitelja / nositelja izrade, tek u veljači 2008. godine kompletiran je elaborat Nacrta konačnog prijedloga PPUG Supetra te upućen na ishođenje propisanih mišljenja / suglasnosti.

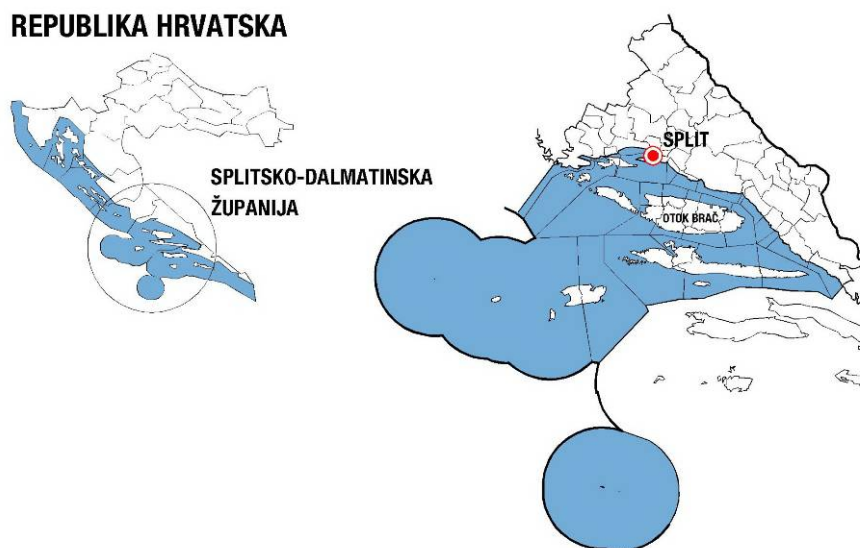
1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA SUPETRA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, i među ostalim zakonima, *Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj* (NN 86/06., ispr. 16/07.), kojim je prostor nekadašnje Općine Brač podijeljen je na sedam novih Općina i jedan Grad. Jedna od novoformiranih jedinica lokalne samouprave je i **Grad Supetar** s naseljima: **Supetar**, **Mirca**, **Splitska** i **Škrip**.

REPUBLIKA HRVATSKA

Grad Supetar u okviru upravno-teritorijalnog ustrojstva Republike Hrvatske te otoka Brača kao prostorno-planske cjeline

Ovaj *Plan* izrađuje se za područje Grada Supetra i primjenjivat će se na njegovom teritoriju. Danom stupanja na snagu ovoga *Plana* na njegovom teritoriju prestaju važiti svi tekstualni i grafički dijelovi Prostornog plana Općine Brač (»Službeni glasnik Općine Brač« br. 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, i 1/93; »Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske« br. 8/97, 1/98).

Grad se prostire na 30,28 km² kopnene površine, zauzimajući 7.67 % ukupne površine prostorne cjeline otoka Brača¹. Prema popisu stanovništva 1991. godine imao je 3324, a 2001. godine 3889 stanovnika, koji su živjeli u, statistički promatrano, 4 naselja. Središnje naselje Supetar imalo je 1991. godine 2568, a 2001. godine 3016 stanovnika. Gustoća naseljenosti na području Grada Supetra 2001. iznosila je 128,43 st./km², znatno više od srednje gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (78,5 st./km²) i gustoća naseljenosti ostalih bračkih općina, te 3,6 puta više od srednje gustoće naseljenosti prostorne cjeline otoka Brača (35,56 st./km²).

TABLICA 1
OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU ²

ŽUPANIJA SPLITSKO- DALMATINSKA	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA				GUSTOĆA NASELJENOSTI		INDEX 01/91.
			POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		1991.	2001.	
	Km2	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	St./Km2	St./Km2	
GRAD SUPETAR																	
ŽUPANIJA ukupno	4523,64	100,0	474 039	100,0	463 676	100,00	171 265	100,0	190 429	100,00	139 892	100,0	144 366	100,00	104,79	102,50	0,98
Grad Supetar	29,64	0,7	3324	0,7	3889	0,84	1978	1,2	2990	1,57	1131	0,8	1411	0,98	112,15	131,21	1,17
Gradovi Brača ukupno	29,64	0,7	3324	0,7	3889	0,84	1978	1,2	2990	1,57	1131	0,8	1411	0,98	112,15	131,21	1,17
Općina Milna	36,43	0,8	1118	0,2	1100	0,24	1078	0,6	1251	0,66	428	0,3	465	0,32	30,68	30,19	0,98
Općina Nerežišća	74,79	1,7	1013	0,2	868	0,19	468	0,3	506	0,27	354	0,3	312	0,22	13,54	11,61	0,86
Općina Postira	50,81	1,1	1495	0,3	1553	0,33	757	0,4	1080	0,57	484	0,3	510	0,35	29,42	30,56	1,04
Općina Pučišća	103,27	2,3	2393	0,5	2224	0,48	979	0,6	1159	0,61	738	0,5	745	0,52	23,17	21,54	0,93
Općina Bol	24,85	0,5	1507	0,3	1661	0,36	880	0,5	1452	0,76	486	0,3	550	0,38	60,64	66,84	1,10
Općina Selva	54,03	1,2	2333	0,5	1977	0,43	1278	0,7	1397	0,73	852	0,6	743	0,51	43,18	36,59	0,85
Općina Sutivan	23,03	0,5	641	0,1	759	0,16	697	0,4	937	0,49	238	0,2	287	0,20	27,83	32,96	1,18
Općine Brača ukupno	367,21	8,3	10500	2,2	10142	2,19	6137	3,6	7782	4,09	3580	2,6	3612	2,50	28,59	27,62	0,96
Otok Brač	396,85	8,9	13824	2,9	14031	3,03	8115	4,7	10774	5,66	4711	3,4	5023	3,48	34,83	35,36	1,01

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku i PPSDŽ

Grad se nalazi unutar Splitsko-dalmatinske županije, koja se prostire na 4523,64 km² kopnene površine i koja pokriva 8% površine Republike Hrvatske. Županija je prema popisu stanovništva 1991. godine imala 474 039, a prema popisu stanovništva 2001. 463 676 stanovnika koji su živjeli u 364 naselja. Gustoća naseljenosti 2001. iznosila je 102,5 st./km². Isključujući županijsko središte (naselje Split sa 175 140 stanovnika 2001. godine, na površini od 21,93 km²), srednja gustoća naseljenosti ostatka prostora Županije je 2001. godine iznosila 64,09 st./km². Prema tome, Grad Supetar u županijskom prostoru sudjeluje sa 0,67 % površine, a 2001. godine sa 0,84 % stanovništva. Gustoća naseljenosti od 128,43 st./km² veća je od prosječne gustoće naseljenosti Županije i dvostruko veća od prosječne gustoće naseljenosti županijskog prostora bez područja naselja Splita. Uspoređujući kretanje broja stanovnika uočavamo da se broj stanovnika Županije u razdoblju 01/91 smanjio s indeksom 0,98 (za razliku od razdoblja 91/81. kad je indeks rasta iznosio 1,09). U razdoblju 01/91. je populacija Grada rasla indeksom rasta 1,17 (u razdoblju 91/81 indeks rasta za područje Grada bio je 1,18). Ovaj indeks rasta, nakon indeksa rasta Općine Sutivan, najveći je u usporedbi s ostalim općinama na Braču i najveći je u apsolutnom iznosu, te najviše doprinosi konačnom "pozitivnom" indeksu za čitavu prostornu cjelinu otoka Brača.

¹ Prema podacima Područnog ureda za katastar «Split» - Ispostava Supetar, površina Grada Supetra (kao ukupna površina k.o. Supetar, k.o. Mirca, k.o. Splitska i k.o. Škrip) iznosi 2977.66 ha (cca 2978 ha, tj. 29,78 km²). Prema geokodiranim katastarskim podlogama i TK25 s obalnom crtom (izvor: DGU), tj. prema podlogama na kojima se izrađuje ovaj Plan, može se očitati površina Grada (kopneni dio) od 3028,16 ha (cca 3028 ha, tj. 30,28 km²). Razlika proizlazi iz preciznije utvrđene obalne crte prema DGU-u, superponirane na geokodirane TK25. Prema recentnim podacima PMF-a (Geografski odsjek), površina otoka Brača je 394,57 km².

² Prema tekstuualnom dijelu PPSDŽ 1.2.4.1. Tablica 1.21., površina prostorne cjeline Otok Brač je 396,85 km², dok se u poglavlju 1.2.4.1.4. Otok Brač navodi površina 395,78 km². Samo u Tablici 1. ovog Plana, površine JLS otoka Brača dane su prema PPSDŽ, a kao ukupna površina otoka Brača koristi se površina 396,85 km² kao zbroj površina JLS prema PPSDŽ.

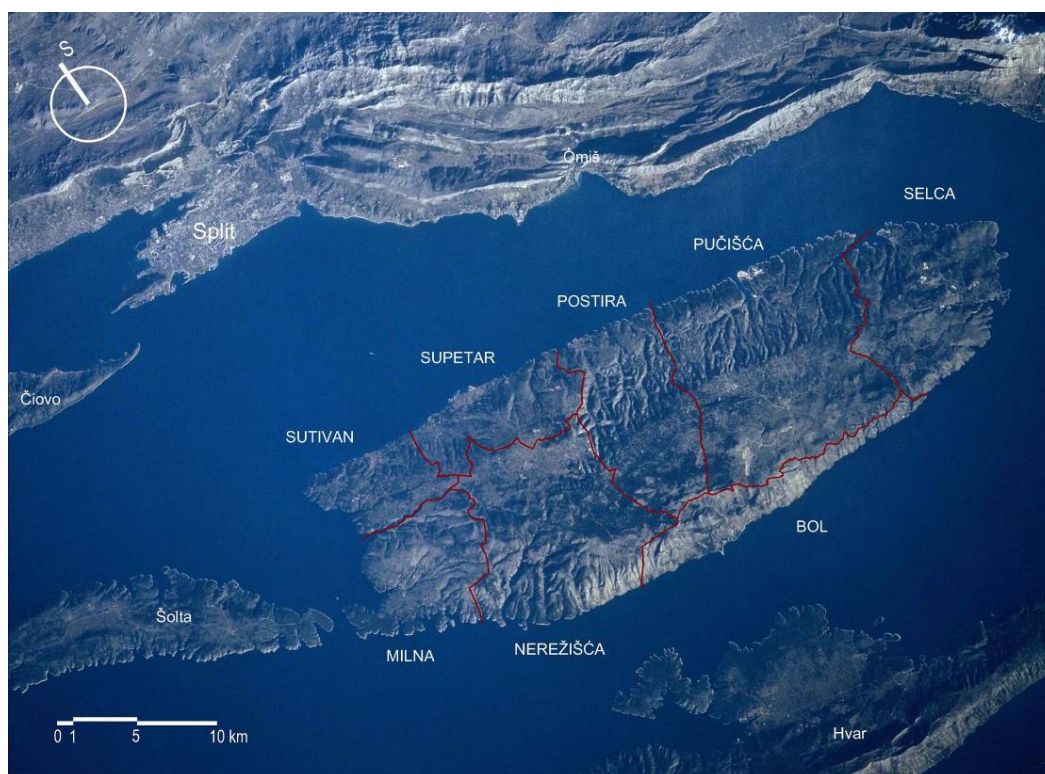
1.1.1.1. Smještaj, veličina i geoprometni položaj

Srednja Dalmacija obuhvaća najveći i centralno položen prostor južno hrvatske regije. Čine je tri izrazita pojasa: Zagora, priobalje i otoci.

Otok Brač pripada grupi srednjodalmatinskih otoka. Ova grupa, sastoji se od dva velika otoka - Brača i Hvara, tri razmjerno veća - Visa, Šolte i Čiova, te većeg broja manjih otoka, otočića i hridi. Brač je najveći dalmatinski i najviši jadranski otok (Vidova gora, 778 m). Po površini je treći (iza Krka i Cresa) otok na Jadranu. Sjeverna mu je obala razvedenija i naseljenija od južne. Od kopna je odvojen Splitskim i Bračkim kanalom, pa je najbliže Splitu od svih srednjodalmatinskih otoka (9 Nm). Na njemu danas živi oko 14050 stanovnika, što je gotovo dvostruko manje nego 1900. godine, kad je s oko 24000 žitelja bio najnaseljeniji hrvatski otok. Preseljavanjem stanovništva iz unutrašnjosti otoka na obalu, staro upravno središte u srednjem dijelu otoka, Nerežišća, izgubilo je na važnosti. Funkcija trajektne luke (veza sa Splitom) uzrokovala je da se danas u najveće otočno naselje razvio Supetar (3016 stanovnika, 2001.).

Kao dio županijskog teritorija, otok Brač je jedna od dvanaest prostornih cjelina i najveći otok u Županiji. Pruža se paralelno s Omiškim primorjem (koje dio prostorne cjeline Splitske konurbacije), odnosno sa Makarskim primorjem od kojih je odijeljen Bračkim kanalom. S južne strane je paralelan sa otokom Hvarom od kojega ga dijeli Hvarski kanal, dok je uskim tjesnacem Splitskih vrata odvojen od Šolte na zapadnoj strani. Površina otoka Brača je 394,57 km² (8,72% od površine Županije). Prema Popisu 2001., na Braču je živjelo 14 031 stanovnika odnosno 3,03 % od ukupnog broja stanovnika Županije; gustoća naseljenosti je 35,56 st./km² što je gotovo trostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Županije (102,5 st./km²) i više nego dvostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (78,5 st./km²). Na otoku je prema popisu iz 1981. bilo 12 715 stanovnika, a 13 824 prema popisu iz 1991. - što je bio porast za 1109 stanovnika, uz indeks 1,09. U tom razdoblju, od dvanaest prostornih cjelina Splitsko-dalmatinske županije, samo tri prostorne cjeline - obalno područje (Splitska konurbacija i Makarsko primorje) te donekle otok Brač - imaju index gustoće iznad županijskog (1,086 za 91/81.). Popisom 2001., na otoku Braču utvrđen je porast od samo 207 stanovnika u odnosu na 1991. (indeks 1,01 za 01/91.), dok je županijski indeks za to razdoblje pao na 0,98.

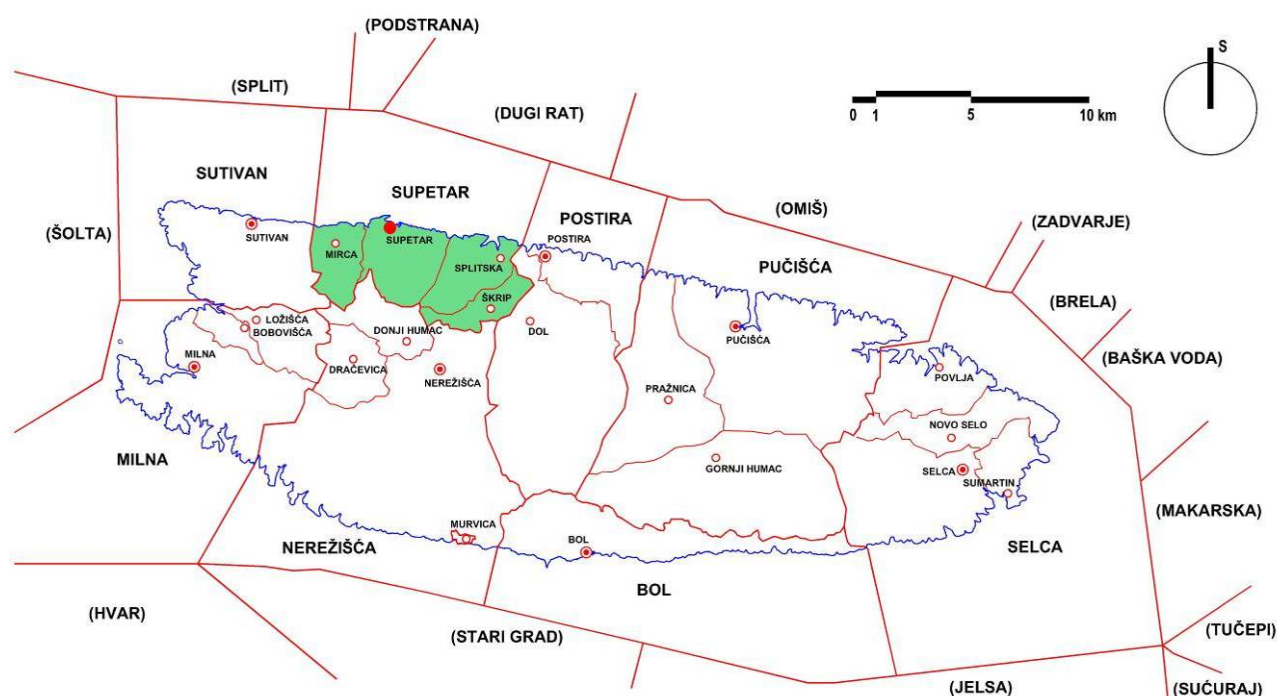
Prostorna cjelina otoka Brača obuhvaća područje Grada Supetra te Općine: Sutivan, Milnu, Nerežišća, Postira, Pučišća, Bol i Selca.

Satelitski snimak otoka Brača i okolice (izvor: WWW)
s ucrtanim granicama bračkih jedinica lokalne samouprave

TABLICA 2.
STRUKTURA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE OTOKA BRAČA

• Grad Supetar, administrativno središte naselje Supetar i naselja: Mirca, Splitska i Škrip,
• Općina Bol, administrativno središte naselje Bol i naselje Murvica,
• Općina Milna, admin. središte naselje Milna i naselja: Ložišća, Bobovišća, Bobovišća na Moru i Podhume
• Općina Nerežišća, administrativno središte naselje Nerežišća i naselja: Donji Humac i Dračevica,
• Općina Postira, administrativno središte naselje Postira te naselje Dol,
• Općina Pučišća, administrativno središte naselje Pučišća i naselja: Gornji Humac i Pražnica,
• Općina Selca, administrativno središte naselje Selca i naselja: Novo Selo, Povlja i Sumartin.

*Kartogram s granicama bračkih jedinica lokalne samouprave
i naseljima - prema granicama ucrtanim u PPSDŽ*

Otok je povezan sa kopnom trajektnom linijom Split – Supetar i Makarska – Sumartin te brzobrodskim sezonskim linijama Split-Milna-Bol. Zračna luka je u funkciji uglavnom tijekom turističke sezone, pri čemu kapacitetom i opremom omogućava promet manjih (do 60 mjesta) zrakoplova. Pored relativno dobre prometne povezanosti sa kopnom, Brač je u gospodarskom smislu, uglavnom, usmjeren na turizam. Tradicionalne gospodarske grane kao što su poljoprivreda (maslinarstvo, vinogradarstvo i agrumi) te ribarstvo, dopunjuju gospodarsku bazu i mogućnosti zadržavanja stanovništva na otoku. Vađenje i obrada građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog) ima dugu tradiciju i značajne razvojne perspektive.

Grad Supetar, kao jedna od osam jedinica lokalne samouprave, je smješten na sjevero-zapadnom dijelu otoka Brača. Supetar je središnje naselje otoka, preko kojeg je Brač trajektom povezan sa središtem Splitsko-dalmatinske županije – Splitom, te se Supetar najčešće doživljava kao "vrata" otoka Brača. Supetar je ujedno čvorna točka između prostorne cjeline otoka Brača i prostorne cjeline Splitske konurbacije (PPSDŽ u svojim Polazištima definira prostor Splitske konurbacije koji uključuje: «...užu zonu Splita i šire područje Solina, Kaštela, Trogira te otoke Čiovo, Drvenik Veli i Mali, kao i Omiško područje na jugoistoku, do prijevoja Dupci. U zaleđu se prostire do granice općine Dugopolje i naselja Klis»).

1.1.1.2. Prirodne svojstvenosti kraja

Osnovne crte reljefu otoka daju uzdužni planinski grebeni. Najveći vrh Brača je Vidova gora – nadmorske visine 778 m - koja je i najviša točka na jadranskim otocima. Strme padine otoka na južnoj strani imaju manje luka, dok je sjeverna obala znatno naseljenija i uvalama zaštićenija. Pojedini zaljevi kao «luke» uz naselja Milna, Bobovišća na Moru, ili Pučišća, zadiru dublje u kopno. Nešto manje zaljev naselja Supetar. Obale su često strme, skoro redovito kamene, s većim brojem malih šljunkovitih, a rjeđe pješčanih plaža skrivenih u uvalama.

Satelitski snimak otoka Brača (izvor: WWW) s ucrtanim granicama jedinica lokalne samouprave (prema PPSDŽ)

Stijene otoka potječu najvećim dijelom od vapnenaca i dolomita kredne starosti. Obradivo tlo čine uglavnom crvenica i pjeskovito tlo u poljima, docima ili na terasiranim pristancima. Osnovnu krajobraznu značajku daje niska sredozemna šikara (makija) iz koje ponekdje izbijaju gole vapnenjačke stijene. Ipak veliki dijelovi Grada pokriveni su visokom šumom primorskog bora. U krajobrazu obradivih površina najčešće se susreću vinogradi i maslinici u suhozidanim ogradama. Napuštanjem vinograda mnoge terase zarašćuju makijom koja postaje sve izrazitije vegetacijsko i krajobrazno obilježje otoka. Kartogrami 1 i 2 (za prostornu cjelinu otoka Brača), te Kartogrami 3 i 4 (za područje Grada Supetra).

Klimatske prilike na području Grada Supetra određene su njegovim položajem na otoku, utjecajem mora, djelovanjem kopnenog zaleđa, te karakteristikama reljefa kako Grada tako i susjednih dijelova otoka.

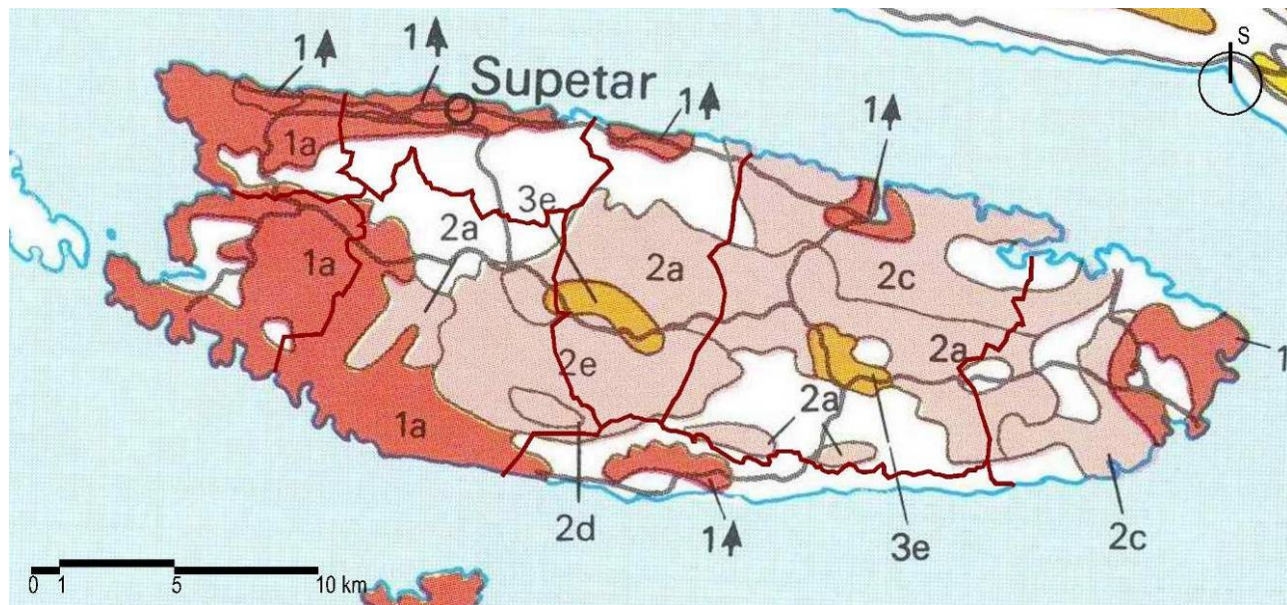
S obzirom na temperaturu zraka lokalna klima ima sve obilježja mediteranske klime koja se ogleda u blagim zimama i vrućim ljetima. Najtopliji mjesec je srpanj a najhladniji je siječanj. Zime su, dakle, vrlo blage te se temperatura vrlo rijetko spušta ispod 0° C.

Uz temperaturu oborine su jedan od najvažnijih klimatskih činilaca. Ovdje je potrebno istaći da su Ložišća u susjedstvu Grada, s prosjekom od 799 mm godišnje količine oborina (mjerenja u razdoblju od 1961-1980 godine) dio Brača s najmanjom količinom oborina. Imajući u vidu da vlažne zračne mase s oborinama na ovom prostoru dolaze uglavnom iz pravca jugozapada te temeljeći se na iskustvu, za pretpostaviti je da bi mjerenja pokazala kako prostor oko naselja Supetra ima isto nizak prosjek godišnjih oborina.

Ove nedostatne količine oborina vrlo su nejednoliko raspoređene tijekom godine. Najobilnije oborine padaju u jesen i zimi zatim u proljeće a najmanje količine u ljeto. Mjesec s najviše oborina je studeni a najmanje ih ima u srpnju kad padne samo 25-30 mm oborina. U toplijoj polovini godine (od IV. do IX. mjeseca) padne samo oko jedne trećine ukupnih godišnjih količina. Zbog visokih temperatura i nedostataka oborina pojava suše ljeti gotovo je redovita pojava.

Vjetrovi se na prostoru Grada zbog relativne izloženosti buri jako osjećaju. Zbog brojnosti udolina česta je lokalna promjena smjera vjetra.

KARTOGRAM 1
VEGETACIJSKA KARTA ŠUMSKIH ZAJEDNICA OTOKA BRAČA (s ucrtanim granicama O/G)

TUMAČ ZNAKOVA

MEDITERANSKA REGIJA

1

Stenomediterranske šume alepskog bora i šume gluhaćuše

- a/ *Quercus ilicis*-*Pinetum halepensis*
- b/ *Erico*-*Pinetum halepensis*
- c/ *Pistacio*-*Juniperetum phoeniceae*

2

Eumediterranske i hemimediterranske vazdazelene šume crnike, mediteranske šume dalmatinskog crnog bora i kulture alepskog bora

- a/ *Orno*-*Quercetum ilicis*
- b/ *Quercetum ilicis-virgilianae*
- c/ *Myrto*-*Quercetum ilicis*
- d/ *Ostryo*-*Quercetum ilicis*
- e/ *Quercus ilicis*-*Pinetum dalmaticae*

3

Submediteranske i epimediterranske termofilne, listopadne šume medunca ili duba s bjelograbom ili crnim grabom

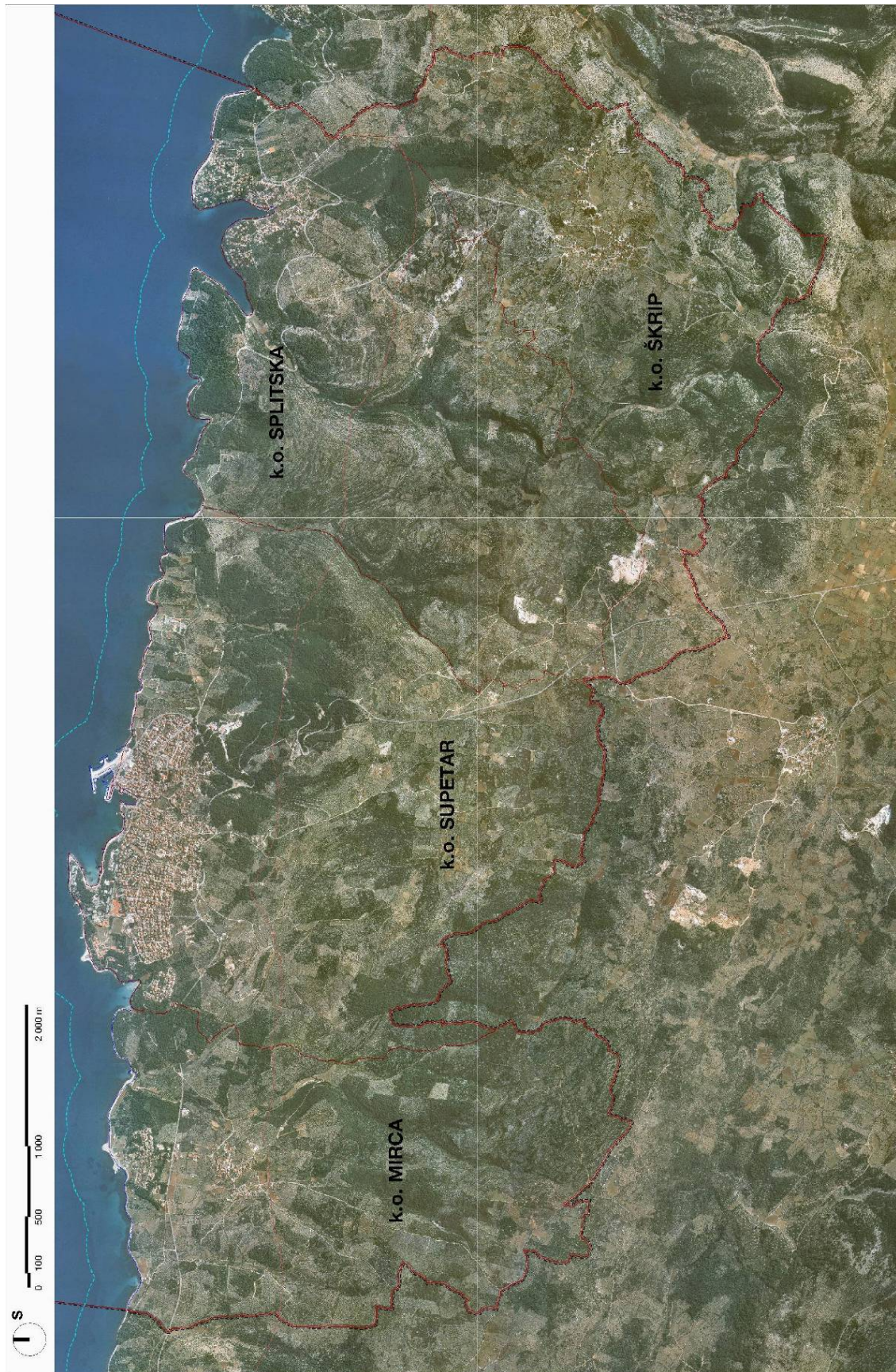
- a/ *Quercus*-*Carpinetum orientalis*
- b/ *Carpino orientalis*-*Quercetum virgilianae*
- c/ *Ostryo*-*Quercetum pubescentis*
- d/ *Ostryo*-*Quercetum virgilianae*
- e/ *Orno*-*Quercetum virgilianae*
- f/ *Erico manipuliflorae*-*Pinetum dalmaticae*
- g/ *Ostryo*-*Abietetum*

			KARTIRANE JEDINICE TLA	
			Sastav i struktura	
Red i klasa pogodnosti	Podklasa pogodnosti	Broj i boja	Dominantno	Ostale jedinice tla
1	2	3	4	5
P-2	st ₂ , p ₁	15	Crvenica lesivirana i tipična duboka	Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna
P-3	sk ₁ , du ₂ , p ₂	30	Antropogena na kršu	Smeđa tla na vapnencu i dolomitu, Crvenice, Crnica vapnenačko-dolomitna, Koluvij
N-1	sk ₁ , p ₃	34	Koluvij s prevagom detritusa stijena	Kamenjar, Rendzina, Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna
N-2	ka, st ₁ , dr ₂ , p ₃	54	Kamenjar	Crnica vapnenačko-dolomitna Rendzina, Smeđe na vapnencu, Crvenica
N-2	st ₁ , n, p ₁	57	Smeđe na vapnencu	Crvenica tipična i lesivirana, Crnica vapnenačko-dolomitna, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu, Kamenjar, Rigolano
N-2	st ₁ , n, p ₁	58	Smeđe na vapnencu	Lesivirana na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna Rendzina, Koluvij
N-2	st ₂ , du ₁ , p ₁	61	Crnica vapnenačko dolomitna	Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu i dolomitu

Tumač:

P-1	dobra obradiva tla	st	stjenovitost
P-2	umjereno ograničeno obradiva tla	st ₁	> 50% stijena
P-3	ograničeno obradiva tla	st ₂	< 50% stijena
N-1	privremeno nepogodna tla za obradu		
N-2	trajno nepogodna tla za obradu	sk	skeletnost
		sk ₁	> 50% skeleta
		sk ₂	< 50% skeleta
dr	dreniranost		
	dr ₀ slaba		
	dr ₁ vrlo slaba	kv	retencijski kapacitet tla za vodu, < 25% vol.
	dr ₂ ekscisivna	pv	poplavne vode
		su	trajno pod vodom
du	dubina tla	v	stagnirajuće površinske vode
	du ₁ < 30 cm	V	visoka razina podzemne vode
	du ₂ < 60 cm	vt	vertičnost, > 30% gline
e	erozija	p	stupanj osjetljivosti prema kemijskim
	nagib terena, > 15 i/ili 30%		polutantima
k	kiselost, pH u vodi < 5,5	p ₁	slabo osjetljivo
sa	slanost	p ₂	umjereno osjetljivo
na	alkaličnost	p ₂	jako osjetljivo
ka	kamenitost		

Izvor: Agronomski fakultet, Zagreb, Zavod za pedologiju.

Ilustracija pripremljena za potrebe prezentacije PPUG Supetra – orto-foto snimak područja Grada Supetra i uže okolice (izvor: Info KARTA d.o.o.) sa superponiranim granicama Grada Supetra i katastarskih općina (odnosno naselja) u njegovom sastavu

Na rijetkim priobalnim lokalitetima otoka izbijaju izvori, ali zbog male izdašnosti u ljetnim mjesecima i zasljenjenosti (bočate vode) tek poneki ima značaja. Na prostoru Grada, kao i na čitavom otoku Braču, nema površinskih vodenih tokova. Suha korita koja su česta u većim udolinama nazivaju se potoci, a isti se aktiviraju kao bujice samo nakon obilnijih oborina. U prošlosti se dio vodoopskrbe naselja rješavao kroz manje akumulacije od kojih se posebno ističu «Stuble» kod Supetra te «Prihode» iznad Miraca. Danas se voda za stanovništvo osigurava u sklopu sustava otočkog vodovoda te je za otok Brač povijesno važan datum 5. lipnja 1970. kada su položene podmorske cijevi između Dugog Rata na kopnu i uvale Trstena u susjednoj Općini Postira, a tim i voda rijeke Cetine dovedena na otok Brač a kasnije i dalje na otoke Hvar i Šoltu.

More i morska obala u potpunosti prožimaju krajolik i život ljudi otoka i Grada. Gospodarstvo, bitnim dijelom orijentirano turizmu, vezano je uz prirodne komponente mora i mediteranske klime. Unapređenje tradicionalnog poljodjelstva – maslinarstva i vinogradarstva – također se može oslanjati samo na očuvanje zatečenog prirodnog i kultiviranog. Još uvijek čisto, prozirno i plavo more je bitna sastavnica razvoja Grada i kraja, kako do danas, tako vjerojatno i u budućnosti. Zbog toga, ekološki ranjivo more zahtjeva posebne napore u zaštiti.

Vezano na prirodne predispozicije, položaj na samom otoku te i tradiciju, gospodarstvo Grada je bitnim dijelom orijentirano prema turizmu (sa svim istome pratećim djelatnostima), uslužnim djelatnostima te eksploataciji i preradi kamena. Maslinarstvo i vinogradarstvo prisutni su više kao dopunska djelatnost iako postoji mogućnost za proširenje iste kroz povratak kulturi danas dijelom zapuštenih površina te uz osiguravanje sustava za navodnjavanje najkvalitetnijih poljoprivrednih površina. Osim toga, sve je izraženija trgovačka djelatnost kroz postojeće trgovačke kapacitete u naselju Supetar te u istome neposredno susjednim poslovno-gospodarskim zonama, a sa planovima za izgradnju nekoliko cjelovitih trgovačkih centara u istima.

TABLICA 3
STRUKTURA POVRŠINA GRADA SUPETRA PREMA PODACIMA PODRUČNOG UREDA ZA KATASTAR

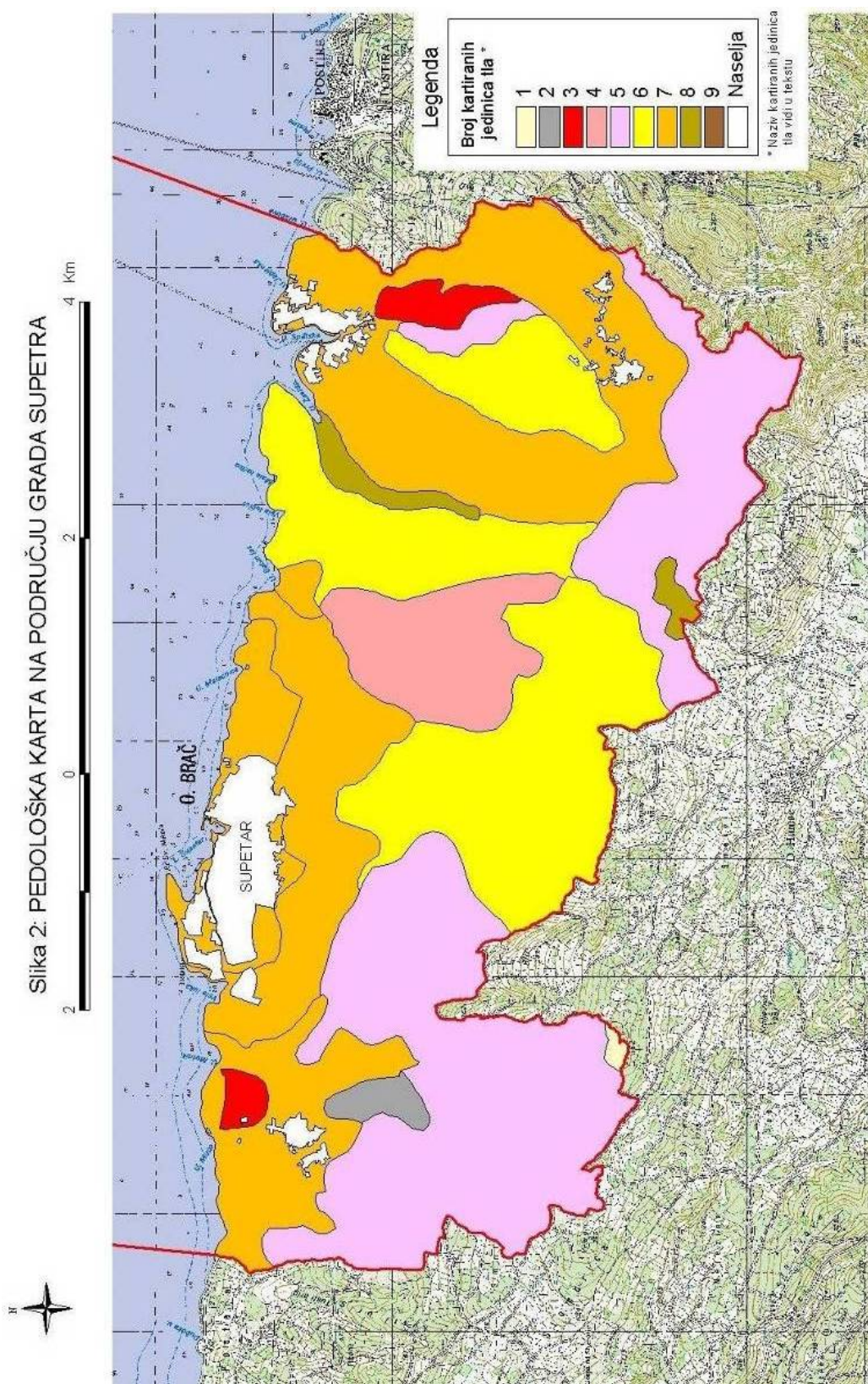
Grad	Ukupna površina * ha	Izgrađene površine (s dvorištima, cestama itd.) ha	Ostala neplodna zemljišta ha	Obradiva tla ha	Pašnjaci ha	Šume ha
Supetar	2977.66	160,50	81,07	651,77	1779,41	304,92

* Prema podacima Područnog ureda za katastar «Split» - Ispostava Supetar, površina Grada Supetra (kao ukupna površina k.o. Supetar, k.o. Mirca, k.o. Splitska i k.o. Škrip) iznosi 2977.66 ha (cca 2978 ha, tj. 29,78 km²). Prema geokodiranim katastarskim podlogama i TK25 s obalnom crtom (izvor: DGU), tj. prema podlogama na kojima se izrađuje ovaj Plan, može se očitati površina Grada (kopneni dio) od 3028,16 ha (cca 3028 ha, tj. 30,28 km²). Razlika proizlazi iz preciznije utvrđene obalne crte prema DGU-u, superponirane na geokodirane TK25. Prema tekstualnom dijelu PPSDŽ, površina Grada Supetra iznosi 29,64 km², tj. 2964 ha.

Pedološka karta i bonitetno vrednovanje zemljišta Grada Supetra **- kartogrami 3 i 4 - izvodi iz posebne studije**

Za potrebe izrade PPUG Supetra, u posebnoj studiji - «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU GRADA SUPETRA» (autor: doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za pedologiju) izvršeno je bonitetno vrednovanje zemljišta za prostorno planiranje i zaštitu kvalitetnijih zemljišnih resursa u okviru čega su izrađene pedološka i bonitetna karta mjerila 1:25 000. Za izradu pedološke karte grada Supetra, korišteni su postojeći pedološki podaci iz arhive Agronomskog fakulteta u Zagrebu. Od postojećih podataka korištene su dvije sekcije Osnovnih pedoloških karata Republike Hrvatske mjerila 1:50 000 i to Omiš 1 i Omiš 2, te pripadajući tumači karata. Pored toga korištene su topografske i geološke karte. Na temelju navedenih podataka, na podlozi topografske karte mjerila 1:25 000, izrađena je kompilacijska pedološka karta istog mjerila. Procjena boniteta zemljišta i izdvajanje u bonitetne klase izvršeno je prema Kovačeviću (1983) i Kovačeviću i dr. (1987). Pedološka karta za područje Grada Supetra ovdje je data kao Kartogram 3. Prema kriterijima za bonitiranje zemljišta, tla su razvrstana u bonitetne klase i potklase, na temelju vrijednosti boniteta tla, boniteta klime i boniteta reljefa te korektivnih faktora. Utvrđene klase i potklase su prema bonitetnim vrijednostima uvrštene u prostorne kategorije korištenja zemljišta. Dobivena bonitetna karta s odgovarajućom legendom ovdje je data kao Kartogram 4.

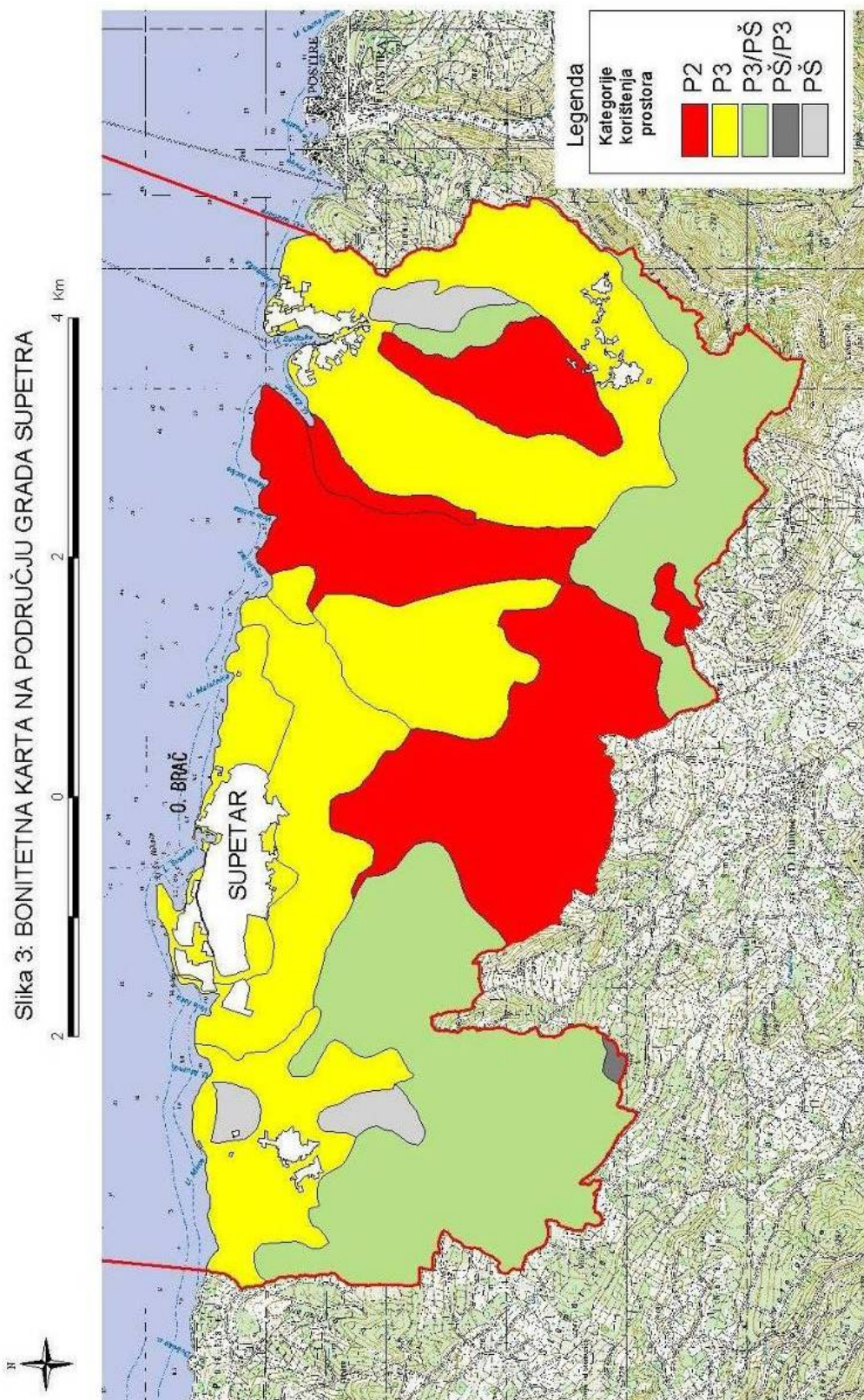
KARTOGRAM 3
PEDOLOŠKA KARTA ZA PODRUČJE GRADA SUPETRA - izvod iz posebne studije «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU GRADA SUPETRA»

KARTOGRAM 4

BONITETNA KARTA ZA PODRUČJE GRADA SUPETRA - izvod iz posebne studije «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU GRADA SUPETRA»

(P1 – osobito vrijedna obradiva tla, P2 – vrijedna obradiva tla, P3 – ostala obradiva tla, te PŠ – ostala tla, šume i šumska zemljišta)

(izradio: Doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Sveučilište u Zagrebu – Agronomski fakultet – Zavod za pedologiju, 2003.)

U studiji, tla koja pripadaju grupi osobito vrijednih obradivih tala P1 kategorije korištenja zemljišta na području grada nisu utvrđena, odnosno nisu se mogla izdvojiti na razini korištenog mjerila karte. U drugu grupu ili grupu vrijednih obradivih tala P2 kategorije korištenja zemljišta, svrstana su tla kartiranih jedinica broj 6, 8 i 9. U okviru tih kartiranih jedinica nalazimo pretežno rigosole maslinika, njiva, vinograda i voćnjaka, često terasirane iz kalkokambisola, koluvija i crvenice, često skeletne te na nagibu terena 0-16%. Studija upućuje da, kako se ovdje radi o najvrjednijim zemljišnim resursima na ovome području, ta tla treba zaštititi od prenamijene. Međutim, studija napominje i da se u okviru navedenih kartiranih jedinica nalaze manjim dijelom i tla nižih bonitetnih klasa odnosno tla P3 kategorije korištenja zemljišta, ali se ta tla nisu mogla posebno izdvojiti na razini korištenog mjerila karte. Treću kategoriju čine tla koja spadaju u skupinu ostalih obradivih tala P3 kategorije korištenja zemljišta. U tu kategoriju svrstana su tla kartiranih jedinica broj 4 i 7, u okviru kojih nalazimo pretežno rigosole maslinika, vinograda i njiva, terasirane, često skeletne, na nagibu terena od 3-16 ili do 30 %, te s povećanom stjenovitošću. U ovu grupu svrstana su i tla kartirane jedinice broj 5, koja pripadaju P3/PŠ prostornoj kategoriji. Naime, u okviru ove kartirane jedinice nalaze se u većem postotku i tla koja po svojim bonitetnim vrijednostima pripadaju PŠ prostornoj kategoriji korištenja zemljišta, ali se na razini mjerila izrade ove karte ta tla nisu mogla posebno izdvojiti. Tla ostalih kartiranih jedinica svrstana su u kategoriju ostalih poljoprivrednih i šumskih tala, šuma i šumskih zemljišta ili PŠ prostornu kategoriju korištenja zemljišta. Tu su svrstana tla kamenjara, koluvija skeletnog, kalkomelanosola i kalkokambisola, odnosno tla kartiranih jedinica broj 2 i 3. To su pretežno vrlo plitka do plitka tla, na većim nagibima, skeletna te sa znatnom stjenovitošću. Ova tla predstavljaju manje vrijedne zemljišne resurse stoga je na njima dozvoljeno vršiti prenamjenu zemljišta. U okviru ove kategorije, posebno je izdvojena kategorije PŠ/P3, u koju su svrstana tla kartirane jedinice broj 1, u čijem se sastavu u osjetnom udjelu (40%) nalaze i rigosoli koji pripadaju P3 kategoriji.

Treba napomenuti kako podaci o stanju na terenu, podaci Hrvatskih šuma te kartografski prikazi PPSDŽ znatno odstupaju od razgraničenja dobivenih u prikazanoj studiji (izrađenih temeljem navedenih pedoloških podataka i karata te primjenom teorijskog modela).

Studija zaključuje kako prostorni plan treba voditi računa da se zaštiti tlo posebno P2 prostorne kategorije kojih ionako ima vrlo malo na području Grada, a zatim i P3 te P3/PŠ prostorne kategorije kad god je to moguće.

1.1.2. PROSTORNO-RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Potencijal svakog prostora, pa tako i prostora Grada Supetra, za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj zavisi od niza čimbenika. To su ponajviše:

- prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima, koji se u prostoru pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka - uglavnom su ograničeni i neponovljivi;
- stanovništvo, broj, struktura, raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- mreža naselja, sustav zajedničkog života stanovništva, manjih središta u mreži seoskih naselja;
- povezanost pojedinih područja Grada međusobno i s ostalim dijelovima prostorne cjeline - otoka Brača - te sa širim županijskim i državnim prostorom, cestovnim, vodenim, zračnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- postojeće gospodarske jedinice razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;
- sustav društvenih službi i njihovi objekti, obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalna skrb itd.;
- organizacija od Države do Općine/Grada, u svim njenim oblicima do sustava lokalne samouprave, koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkog života i razvitka;
- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje.

Osim rezervi građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog), Grad Supetar nema nikakvih drugih sirovina. Osim potencijalno sunca i vjetra kao alternativnih izvora, na području Grada nema drugih izvora energije, a nema niti značajnih količina pitke vode. Zato se posebnim prostorno-razvojnim vrijednostima i resursima na području Grada trebaju smatrati:

- razvedena i/ili očuvana morska obala i more – obalni (sjeverni) dio Grada;
- osobito vrijedna područja prirode / krajobrazi;
- spomenici graditeljske baštine – jezgre naselja i pojedinačna kulturna dobra;
- ostali resursi: nezagađena poljoprivredna tla, očuvani kultivirani krajobraz i šume.

Jedno od osnovnih polazišta modernog pristupa prostornom uređenju je ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa. Temeljni cilj takvog planiranja prostora postizanje je održivog - trajnog i postojanog - razvoja, koji će racionalno koristiti prostor i navedene gradske resurse tako da ne dođe do njihovog nepovratnog uništenja radi postizanja kratkoročne dobiti. U opisanom kontekstu prostorno-razvojnih i resursnih značajki Grada Supetra, to se posebno odnosi na najuži obalni pojas, ekološki ranjivo more i očuvane poljoprivredne i šumske površine.

U proteklih nekoliko desetljeća, suprotno gospodarskom razmještaju iz davnijih vremena, unutrašnjost otoka postala je razvojnog periferijom a otočna obala – zona razvitka zasnovanog na ugostiteljstvu i turizmu «mora i sunca». Iz današnje perspektive, nesumnjivo je da karakteristike prostora Grada upućuju na njegovu prikladnost za razvoj kvalitetnog turizma. Međutim, poznato je da turistička atrakcijska osnova utemeljena na očuvanim prirodnim vrijednostima mora i obale te graditeljskoj baštini naselja, može biti vrlo krhka pod naletom izgradnje turističkih kapaciteta (hoteli i/ili turistička naselja, nautički turizam), posebno «masovnih», ali i «elitnih»/ekskluzivnih te (još i više) intenzivne izgradnje novih kuća za povremeno stanovanje. Također, krhka je i sama turistička monokultura – situacija u kojoj gotovo sve djelatnosti ovise o turističkim posjetima, a sve ostale djelatnosti odumiru. U takvom kontekstu, mora se imati na umu da brojnost i struktura stanovništva predstavljaju resurs na kojem se također trebaju temeljiti realne i održive projekcije budućeg razvoja. U slučaju Grada i sadašnje demografskog stanja i trendova, sve projekcije intenzivnog turističkog razvoja s višestrukim povećavanjem smještajnih kapaciteta moraju računati s imigracijom radno sposobnog obrazovanog stanovništva.

U prostoru Grada Supetra, od posebne je važnosti artikulirati težnju izgradnje (ponajviše turističke namjene) i naseljavanja (povremenog stanovanja) gotovo cijelom dužinom razmjerno kratke obale orijentirane prema Bračkom kanalu.

Konačno, geoprometni položaj Supetra - veza sa Splitskom urbanom aglomeracijom i njegova uloga "vrata" otoka Brača - postat će još značajniji čimbenik u budućem razvoju samog Supetra, ali i ostalih naselja na području Grada. I taj proces traži sagledavanje i planiranje kojim će se potaknuti njegovi pozitivni potencijali, a izbjeći moguće negativne posljedice.

Luka Supetar – „vrata otoka Brača“

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.1.3.1. Pokrivenost područja Grada Supetra dokumentima prostornog uređenja

Današnji gradski prostor uređuju slijedeći dokumenti prostornog uređenja:

1. **Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske**, (Sabor RH, 1997.g.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb.,
2. **Program prostornog uređenja Republike Hrvatske**, («Narodne novine» broj 50/1999), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb,
3. **Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije**, («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/2003, 8/2004, 5/2005., 5/2006. i 13/2007.), Županijski zavod za prostorno uređenje, Split
4. **Prostorni plan Općine Brač** («Službeni glasnik Općine Brač» broj 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, 1/93 i «Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 8/97, 1/98, Urbanistički zavod Dalmacije, 1984. Split, Graditelj, 1987. Supetar, Projektant-graditelj 1993. i 1997. Supetar) – **napomena: slijedom odredbi stavka 3. članka 348. Zakona o PUIG, PPexO Brač je izvan snage od 01. travnja 2008. godine.**

Osim navedenih dokumenata prostornog uređenja, na području Grada je (u trenutku donošenja ovog Plana, a sukladno Zakonu o PUIG) na snazi je samo jedan dokument prostornog uređenja užeg područja:

- **Detaljni plan uređenja «Zeleni grm»** - Splitska («Službeni glasnik Grada Supetra» broj 8/03; stručni izrađivač: 312 arhitektonska radionica d.o.o. 2003., Split).

1.1.3.2. Konceptualna obilježja prostornog razvitka Grada Supetra u važećim dokumentima prostornog uređenja

1.1.3.2.1. *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* (1997.g.)

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske načelno usmjerava rješavanje problema prostornog i infrastrukturnog uređenja Republike Hrvatske. Obrađuje pojedine segmente problematike prostora konceptijski i programski na razini interesa RH ne ulazeći, poradi svog prostornog obuhvata u stvarno rješavanje manjih prostornih cjelina. U strategiji treba uočiti postavke i smjernice djelovanja, te utjecaj predloženih rješenja na uže prostore kao što je područje Grada.

Ovdje ćemo iz grafičkih priloga *Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske* iščitati temeljne planske svojstvenosti prostora Grada i način na koji su obrađene u ovom krovnom dokumentu:

- naselje Supetar kao gradsko središte (sjedište Grada)(p:177);
- Grad, kao i cijeli otok nalazi se u VII stupnju maksimalnog intenziteta potresa (p:179);
- Grad spada u područje crnike (Orno-Quercetum –ilicis) (p:180);
- prostor Grada pokrivaju *marginalno pogodna* ili *nepovoljna tla za poljoprivredu* (p:181);
- na prostoru Grada nema potencijalnih rezervi podzemnih voda (P:182);
- Grad predstavlja područje degradirane šume i makije, vazdazelene vegetacije (p:183);
- Grad je svrstan u *urbanu cjelinu* (p: 184);
- Naselje Supetar se tretira kao *manji grad* (p: 186);
- Grad predstavlja područje *ekspanzijom imigracijom* (pp: 188-195);
- Područje u smislu razvoja obilježeno je kao područje *ekspanzije* (p: 193);
- Naselje Supetar *važnije središte rada* (p:196);
- Naselje Supetar spada u područja *pretežito gradskih obilježja* (pp: 200 i 203);
- Naselje Supetar je *razvojno žarište u ekspanziji* (p: 201) i *manje razvojno središte* (p:202)
- Naselje Supetar je *turističko središte regionalnog značaja* (p: 204)
- područje je sa potencijalnim turističkim lokacijama «A», «B» i "D" razreda (p:205);
- Luka Supetar smatra se lukom *županijskog značaja* (p: 210).

1.1.3.2.2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, (NN br. 50/1999),
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb

Program prostornog uređenja RH definira prioritete razvoja Države za naredno razdoblje i u njemu se Grad može prepoznati posredno u smislu svih onih pozitivnih usmjerenja razvoja, od razvoja društvene i tehničke infrastrukture do zaštite prirodne i kulturne baštine, a osobito mora i morske obale (p. 26.).

Slijedom Strategije i Programa prostornog uređenja RH, u svrhu zaštite obalnog područja mora, te njegova svrhovitoga, održivog i gospodarski učinkovitog korištenja, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, u srpnju 2004. određeno je zaštićeno obalno područje (ZOP) koje obuhvaća sve otoke, pojas kopna u širini od 1000 m od obalne crte i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte. Zaštićeno obalno područje od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku. Unutar zaštićenoga obalnog pojasa ne može se graditi ako nije donesen urbanistički plan uređenja (osim objekata infrastrukture izvan granica građevinskog područja i posebno definiranih slučajeva, sukladno odgovarajućem dokumentu prostornog uređenja). Svi prostorni planovi unutar zaštićenoga obalnog područja i planovi čiji se dijelovi nalaze unutar tog područja, donose se po pribavljenoj suglasnosti nadležnog Ministarstva. Nadalje, Vlada RH je u rujnu 2004. donijela **Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora** (dalje: Uredba o ZOP-u). Uredbom o ZOP-u je određen niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe.

Dana 01. listopada 2007. stupio je na snagu **Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07)**, u kojeg je uz određene dorade, novine i sl. ugrađena većina elemenata ranije Uredbe o ZOP-u. Odredbe Uredbe o ZOP-u, odnosno (novog) Zakona o PUiG direktno su utjecale na koncepcijska obilježja prostornog razvitka koja se utvrđuju prostornim planovima obalnih županija odnosno PPUO/G u ZOP-u. U Zakonu o PUiG, ZOP je određen kao zaštićeno područje od posebnog interesa za Državu, te su propisani: određivanje građevinskih područja u ZOP-u, graničenja zahvata u prostoru ZOP-a, planiranje ugostiteljsko-turističke i sportske namjene te morske plaže.

1.1.3.2.3. Prostorni plan splitsko-dalmatinske županije («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06 i 13/07), *Županijski zavod za prostorno uređenje, Split.*

Ovdje ćemo navesti neke temeljne konceptualne elemente, standarde, definicije i obveze iz Odluke o donošenju prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije odnosno njegovog tekstualnog dijela, za koje smatramo da su od primarne važnosti za način izrade i rješenja ovog Plana.

1/ U *Uvjetima razgraničenja prostora prema obilježju* (članak 3.) **otok Brač se smatra funkcionalnom prostornom cjelinom.** U poglavlju *Obveza izrade dokumenata prostornog uređenja* (članci 246. i 247.) Otok Brač se navodi kao **jedno od područja posebnih obilježja** za koja je potrebno izraditi Prostorne planove područja posebnih obilježja. Njihova izrada nije obvezna ako se prostorni planovi pripadajućih Općina i Gradova izrađuju istovremeno i koordinirano u sadržaju navedenom u PPSDŽ. **U tom smislu, izrada PPUG Supetra je pokrenuta istovremeno s izradom prostornih planova ostalih bračkih jedinica lokalne samouprave. Pri tom je izrada PPUG Supetra i PPUO Milna, Nerežišća, Postira i Pučišća pokrenuta sa istim stručnim izrađivačem i zajedničkim koordinatorom od strane O/G, a izrada navedenih planova je vršena uz konzultacije i koordinaciju s izrađivačem PPUO Bol i Selca te izrađivačem PPUO Sutivan.**

2/ Od posebne važnosti su odredbe članaka 99. do 105. u kojima su dati egzaktni kriteriji za utvrđivanje građevinskih područja, odnosno veličine građevinskih područja naselja.

3/ Kriteriji za *površine izvan naselja za izdvojene namjene* (članak 36): Površine izvan naselja za izdvojene namjene površine su na kojima se planira obavljanje specifičnih funkcija, a koje zbog svoje veličine, strukture, načina korištenja i mjesta u prostoru, nemaju karakter i strukturu naselja, niti funkcionalno moraju biti povezani sa naseljem. Na površinama izvan naselja za izdvojene namjene ne može se planirati stanovanje. Razgraničenje tih površina obavlja se određivanjem granica građevinskih područja određene namjene, i razradom kriterija za svaku pojedinu namjenu.

4/ U PPSDŽ (3.2.2.2. Korigirane minimalne gustoće i 3.2.2.4. Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova) date su, između ostalog, orijentacijske gustoće stanovnika (stalnih i povremenih, zajedno s brojem ležaja u turizmu). Za područje Grada Supetra, ova gustoća iznosi 40st/ha (minimalno). Izraženo na drugačiji način, to je isto što i (maksimalno) 250 m²/stanovniku. Dakle, PPSDŽ i za turističke

zone (točnije – građevinska područja za turističku namjenu) računa s orijentacijskom gustoćom od 250 m²/ležaja ("40 ležaja po hektaru"). Jasno je da će između različitih područja ta vrijednost u naravi varirati (biti različita u različitim tipovima stambenih i turističkih područja), ali zajedno sa svim pratećim sadržajima u funkciji osnovnih namjena, za 2015. planira se prosječna gustoća u građevinskim područjima za područje Grada izražena kao 250 m²/stanovniku.

5/ PPSDŽ daje i projekcije broja stalnih i povremenih stanovnika te turističkih ležaja za 2015. Njihov ukupni broj pomnožen sa orijentacijskom gustoćom izraženom kao 250 m²/stanovniku daje ukupne planirane površine za razvoj naselja sa turističkom namjenom. Za područje Grada Supetra ta ukupna površina iznosi 355 ha. Za gospodarsku namjenu („proizvodnu“) planirano je (procijenjeno) 24 ha. ■

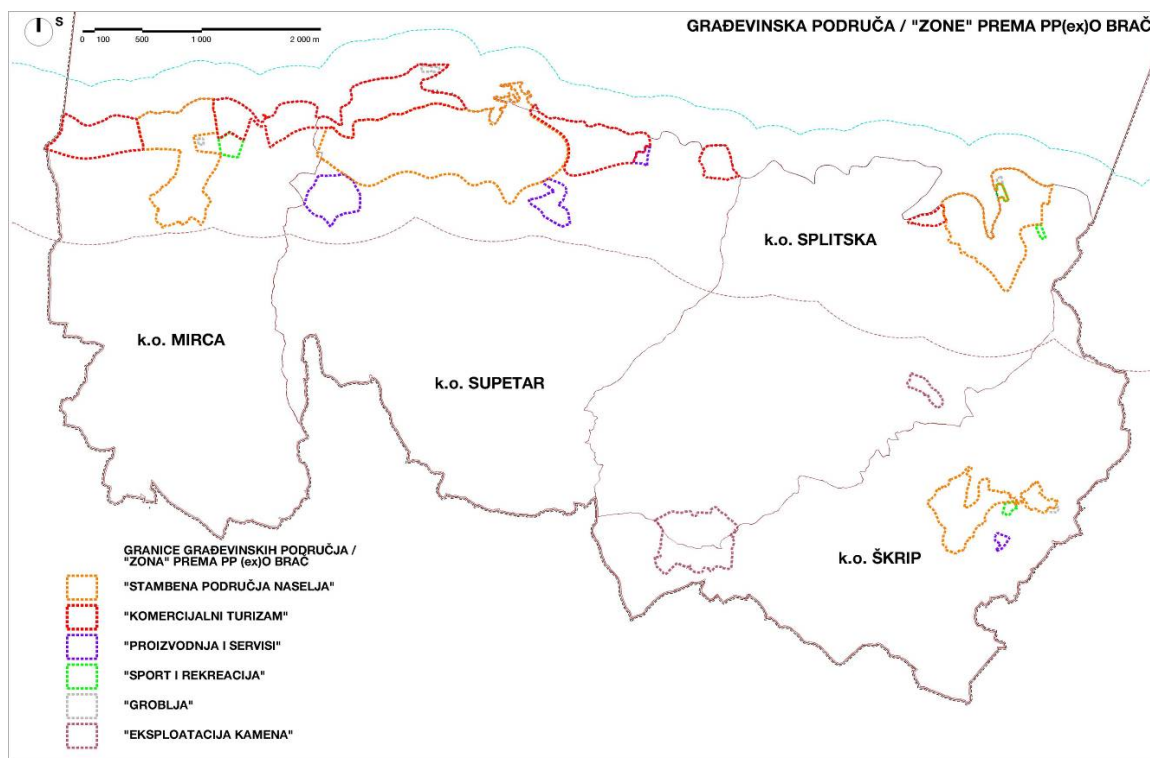
Konačno, u članku 13. Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u, a u skladu s člankom 11. Uredbe o ZOP-u, utvrđena su sva izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene na području Splitsko-dalmatinske županije na način da je za svako područje određena lokacija (položaj), površina, kapacitet, vrsta i sadašnje stanje izgrađenosti. Pri tom je riječ o najvećim mogućim površinama. Vidjeti Kartogram 6. ovog Obrazloženja.

1.1.3.2.4. Prostorni plan Općine Brač («Službeni glasnik Općine Brač» broj: 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, 1/93 i «Službeni glasnik Županije splitsko-dalmatinske» broj: 8/97, 1/98), Urbanistički zavod Dalmacije (1984.-Split), Graditelj (1987.-Supetar), Projektant-graditelj (1993. i 1997. – Supetar)

Kao osnovni razvojni dokument u korištenju i organizaciji prostora, plan ističe:

- prirodne potencijale kao osnovne resurse (industrija kamena),
- poljoprivredu s doradom i preradom proizvoda,
- ribarstvo i preradu ribe,
- trgovačko-ugostiteljsku djelatnost,
- malu brodogradnju.

KARTOGRAM 5. PRIKAZ GRAĐEVINSKIH PODRUČJA I POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA (TJ. «ZONA») PREMA PPexO BRAČ NA PODRUČJU GRADA SUPETRA

Plan postavlja pretpostavke očuvanja i racionalnog korištenja prostora, no teško ih je dovesti u vezu s kartama na kojima su granice građevinskih područja.

Izmjenama i dopunama Prostornog plana općine Brača iz 1997. definirane su

- granice zaštitnog obalnog pojasa,
- granice građevinskih područja,
- granice zaštite prirodne i kulturne baštine (povijesne jezgre – na podlozi u mj. 1:25 000),
- odlagalište otpada.

Tom prilikom plan je usklađen s tada važećim *Zakonom*.

Prva faza Izmjena i dopuna usvojena je i realizirana izgradnjom zračne luke Brač.

U skladu sa odredbama *Zakona o prostornom uređenju* Skupština Splitsko-dalmatinske županije donijela je *Odluku o donošenju izmjene i dopuna PP otoka Brača* («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 8/97) i *Odredbu za provođenje PP otoka Brača* - pročišćeni tekst («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/98). Ovi dokumenti su potom uključeni u Odluku o izmjenama i dopunama *Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Splitsko-dalmatinske županije* (Sl. gl. Županije br. 2/98).

1.1.3.3. Ocjena prostorno-planske dokumentacije i razina njene ostvarenosti

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

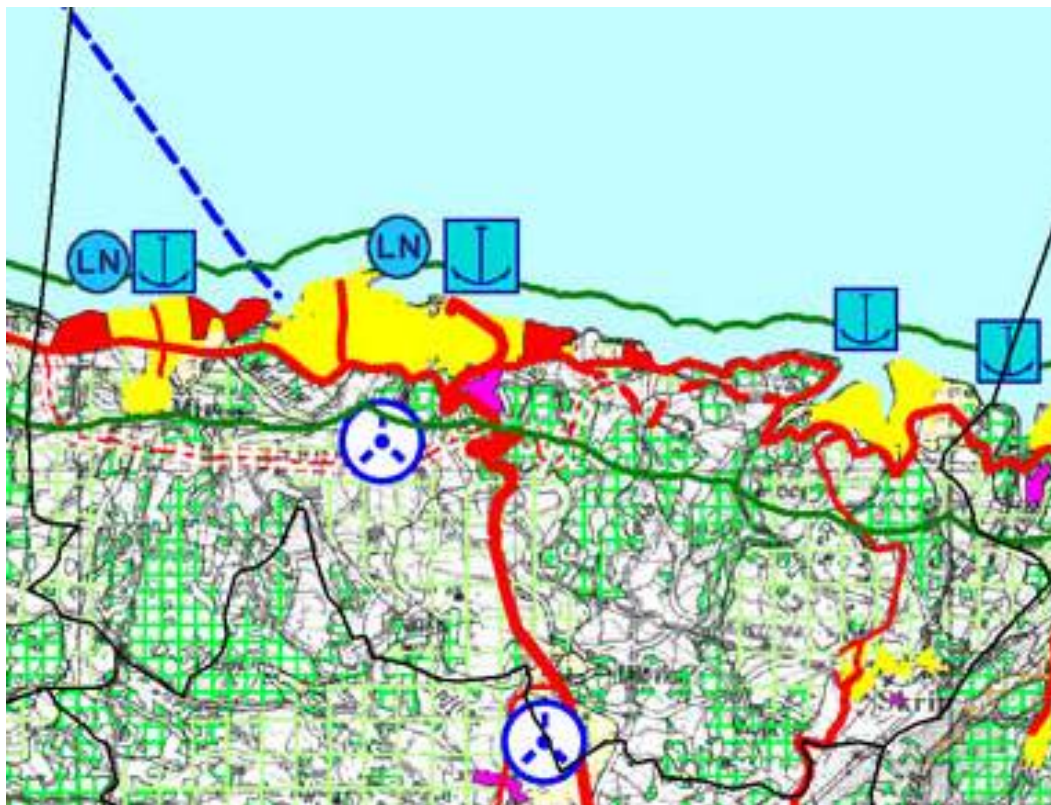
Obzirom da su dokumenti *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* doneseni razmjerno nedavno, odnosno da posredovano širenje njihovog utjecaja (preko planova nižeg reda) teče relativno sporo i zasigurno znatno sporije nego što se to predviđalo, to se njihova primjena inije mogla još direktno odraziti na prostoru Grada. Međutim, njihov utjecaj je konačno posredovan donošenjem Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, koji se temelji direktno na ova dva krovna dokumenta.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije

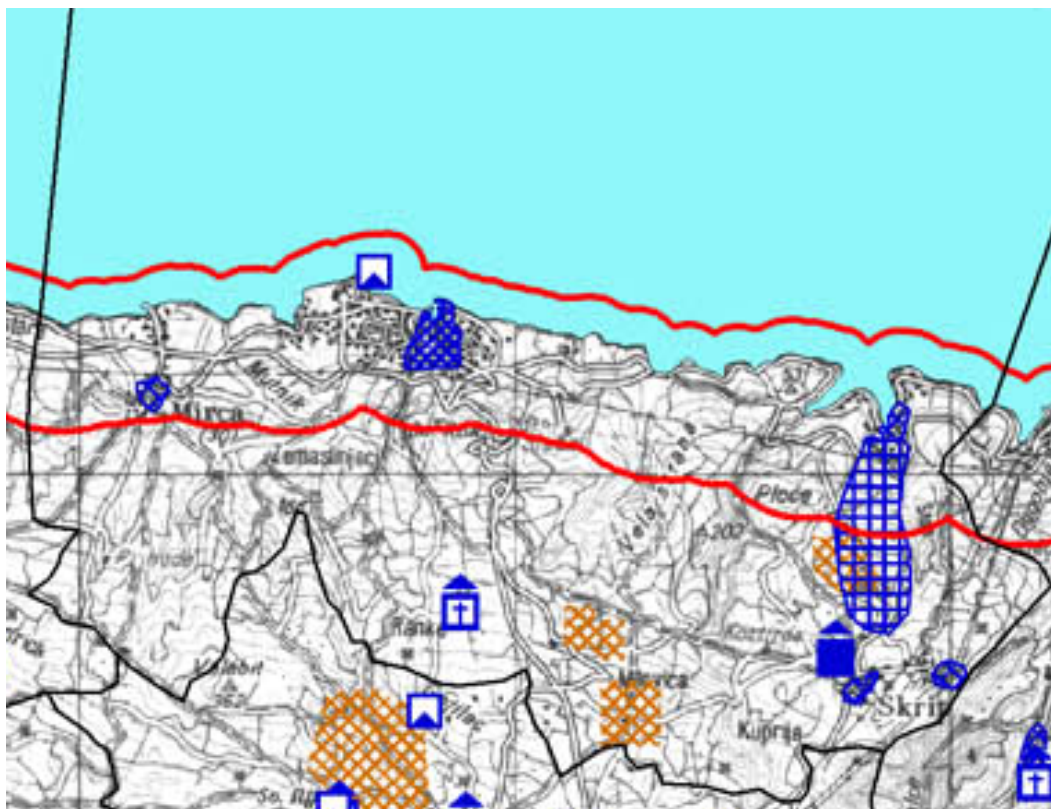
Još u doba pripreme, nizom svojih odredbi i rješenja prezentiranih i preispitanih kroz javnu raspravu, PPSDŽ je pokrenuo kritičko promišljanje problematike prostornog planiranja na čitavom prostoru Županije te senzibilizirao (pripremio) jedinice lokalne samouprave i javnost na mogućnosti i ograničenja u predstojećim pripremama prostornih planova Općina i Gradova. Ovo je posebno bilo izraženo na području otoka Brača, glede problematike planiranja turističkih zona i gradnje u obalnom području («odredba o 100 m udaljenosti»), orijentacijskih gustoća i proizlazećih planiranih područja za razvoj O/G, potencijalnih lokacija za marikulturu, kamenoloma... Pojedine karakteristične odredbe PPSDŽ anticipirale su razvoj regulative za čitavo obalno područje koje je stupilo na snagu donošenjem Uredbe o ZOP-u odnosno kasnijeg (novog) Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

IZVOD (GRAFIČKI OBRADEN TE S DODANIM UKUPNIM PARAMETRIMA ZA GRAD SUPETAR) IZ TABLICE 4.15.1. PPSDŽ – KOJOM SU UTVRĐENA IZDOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA) UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

GRAD/OPĆINA	NASELJE	NAZIV	POVRŠIN A (ha)	MAX. KAPACITE T	VRST A
SUPETAR	MIRCA	MUTNIK	17.30	750	T1
SUPETAR	MIRCA	MIRCA - V.NJIVE	15.30	800	T2
SUPETAR	SUPETAR	MALAČNICA	12.00	600	T1
SUPETAR	SUPETAR	BABIN LAZ	4.60	400	T3
GRAD SUPETAR – UKUPNO:			49,20	2550	

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza «Korištenje i namjena prostora» PPSDŽ nakon «Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije» (Službeni glasnik SDŽ broj 13/07 od 24. rujna 2007.) – izvor: www.dalmacija.hr

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza «Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora» PPSDŽ nakon «Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije» (Službeni glasnik SDŽ broj 13/07 od 24. rujna 2007.) – izvor: www.dalmacija.hr

Uredba o ZOP-u i Usklađenje PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u (uključujući i Ispravak Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u) učinili su još značajnijim rješenja na razini županijskog plana. Naime, sve izdvojene turističke zone na području županije planiraju se županijskim planom (na kojeg suglasnost daje nadležno Ministarstvo) tako da im se određuje položaj, tip te najveća dozvoljena površina i kapacitet. Prije Uredbe o ZOP-u, Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije davao je polazne kriterije i ukupne kapacitete za područje čitave općine ili grada, dok su jedinice lokalne samouprave svojim prostornim planovima uređenja mogle predviđene kapacitete preraspodjeljivati po zonama koje su same mogle planirati. Sada se u prostornom planu uređenja grada ili općine mogu naći samo one izdvojene turističke zone koje su planirane županijskim planom te usklađene s parametrima iz županijskog plana.

Prostorni plan općine Brač

Kao osnovni razvojni dokument u korištenju i organizaciji prostora, plan ispravno ističe prirodne potencijale kao osnovne resurse. Korektno su temeljne pretpostavke o očuvanju i racionalnom korištenju prostora, ali ih je teško dovesti u vezu s kartama na kojima su granice građevinskih područja. Iz objektivnih razloga, naravno, nema granica novih jedinica lokalne samouprave.

Predviđeni trend razvoja nije se ostvario, kao ni pozitivne demografske promjene u odnosu na planske projekcije, što se ogleda na razini postignutog razvoja.

Realizacija zračne luke Brač bio je pomak u bračkom turizmu i podizanju njegove kvalitete na višu razinu usluga.

Prostorni plan općine Brač i pored evidentnih nedostataka kao što su:

- neažurne kartografske podloge, zatim
- nerealan odnos prema pitanju granica građevinskog područja,
- zaštitne mjere protiv bespravne gradnje,

prihvatljiv je kao jedini prostorno-planski dokument za pojedina područja i zone otoka.

Kao **zaključak** može se reći da su područja bivše općine Brač bila relativno dobro pokrivena prostorno-planskom dokumentacijom. To vrijedi osobito za turistička središta. Za neka druga područja Prostorni plan općine Brač bio je i još jest jedini prostorni dokument.

Veći je dio prostorno-planske dokumentacije, međutim, je zastario naročito zbog činjenice loših i neažurnih kartografskih podloga na kojima su planovi rađeni.

Nadalje, provedba planova bila je vrlo loša osobito u segmentu izgradnje u okviru ali i izvan zacrtanih građevnih područja. Izvan planiranih građevnih područja znatno je uznapredovala bespravna izgradnja, što je potrebno stalno sprječavati (inspekcijski nadzor i sankcije kojih nema). Ne mislimo da se problem nelegalne gradnje može rješavati stalnim legaliziranjem nelegalnog novelacijama planske dokumentacije.

Posljedice striktnog neprovođenja prostorno-planske dokumentacije i nezakonite gradnje u prostoru se ogledaju u:

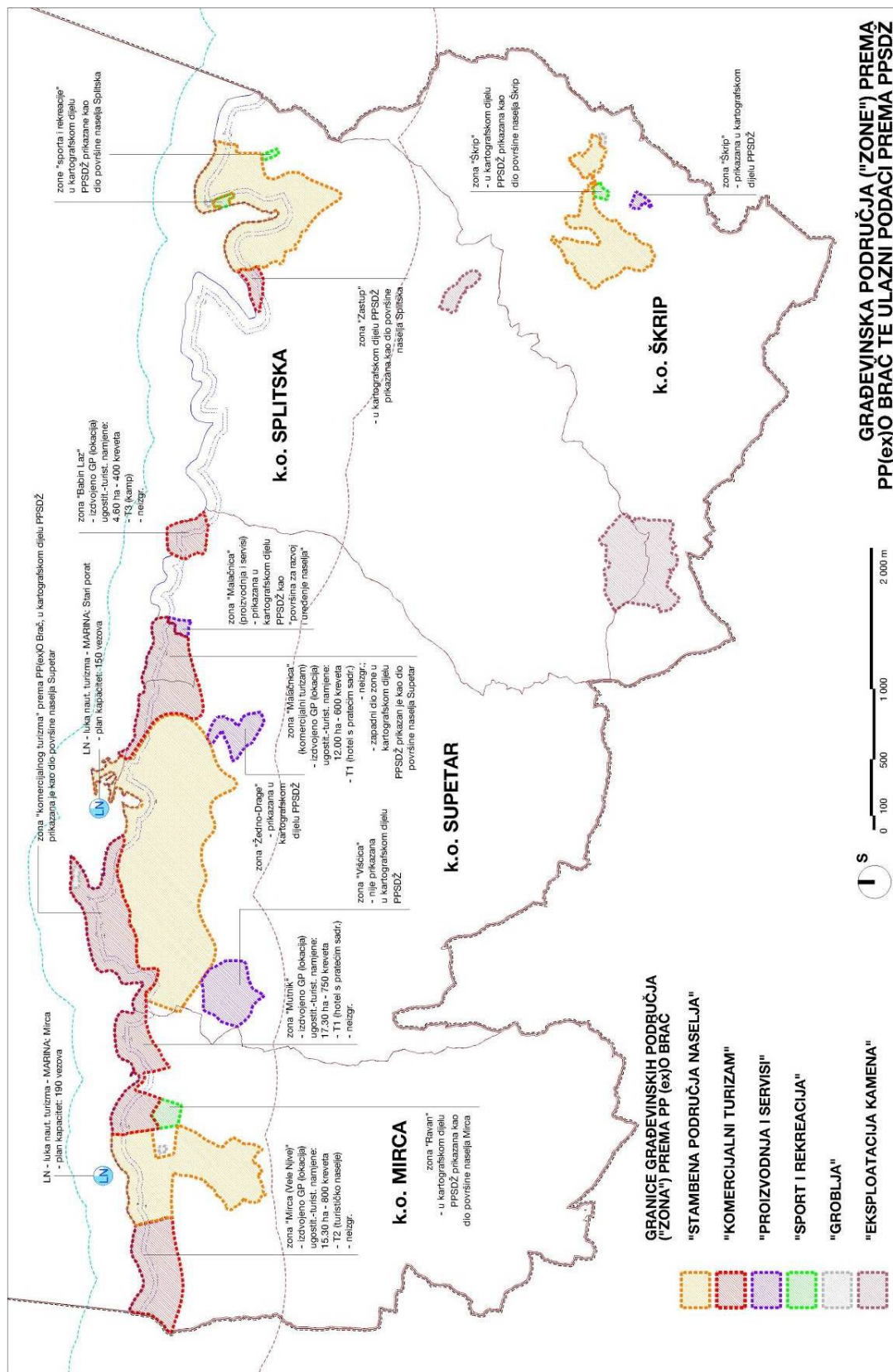
- gubljenju identiteta naselja i krajobraza,
- uništavanju poljoprivrednog zemljišta,
- zauzeću najatraktivnijih prostora uz more vikend izgradnjom,
- zagađivanju okoline,
- sukobu društvenog i privatnog interesa,
- stihijskom razvoju.

Navedeno će u svakom slučaju stvarati probleme u daljnjem prostornom i turističkom razvoju.

Bitan čimbenik, koji utječe na mogućnost provođenja planske dokumentacije je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u današnjem okruženju tržišne privrede i privatnog vlasništva. Može se utvrditi da provođenje postojećih prostorno-planskih dokumenata, provedene mjere i njihova učinkovitost na svrhovito gospodarenje prostorom Grada, nije primjereno današnjim potrebama niti koncepciji daljeg razvoja temeljnog prije svega na raspoloživim resursima kopna i mora.

Činjenica daljnjeg pada populacije ukazuje da nisu ostvarene glavne pretpostavke razvoja koje je prostorni plan općine Brač (bivše) predviđao.

1 -21

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Ocjena demografskog stanja

1.1.4.1.1. Kretanje broja stanovnika

U Gradu Supetru, prema Popisu stanovništva 1991. godine živjelo je 3324 stanovnika, a deset godina kasnije, tj. prema Popisu 2001. 3889 stanovnika. Dakle, u zadnjem popisnom razdoblju 1991 - 2001. stanovništvo Grada pokazuje rast svoje populacije za 17,0%, što u apsolutnom iznosu znači rast za 565 stanovnika u deset godina, odnosno indeks rasta 1,17. U dva prethodna popisna razdoblja 1971-1981. i 1981- 1991. indeks rasta za područje Grada bio je 1,18. Tablica 4.

U odnosu na stanje 1948. godine kada je na prostoru današnjeg Grada živjelo 2425 stanovnika to je u navedenom vremenskom periodu od 53 godine (1948. – 2001.) iskazan apsolutni rast od 1464 stanovnika ili relativan rast od 60,4% (indeks 1,60).

TABLICA 4.
KRETANJE BROJA STANOVNIKA GRADA SUPETRA

Popisna godina	Grad				Gradsko središte – naselje Supetar					Grad bez gradskog središta			
	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Relativni udio u općini	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks
1931	2623				1440				54,90	1183			
1948	2425	-198	-7,5	0,92	1303	-137	-9,5	0,90	53,73	1122	-61	-5,16	0,95
1953	2507	82	3,4	1,03	1384	81	6,2	1,06	55,21	1123	1	0,09	1,00
1961	2486	-21	-0,8	0,99	1422	38	2,7	1,03	57,20	1064	-59	-5,25	0,95
1971	2389	-97	-3,9	0,96	1486	64	4,5	1,05	62,20	903	-161	-15,13	0,85
1981	2815	426	17,8	1,18	2060	574	38,6	1,39	73,18	755	-148	-16,39	0,84
1991	3324	509	18,1	1,18	2568	508	24,7	1,25	77,26	756	1	0,13	1,00
2001	3889	565	17,0	1,17	3016	448	17,5	1,17	77,55	873	117	15,48	1,15
'48-'01.		1464	60,4	1,60		1713	131,5	2,31			-249	-22,19	0,78

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Grafikon 1. predstavlja grafičku (zornu) interpretaciju podataka iz Tablice 4. Uočljiv je značajan rast stanovnika na području Grada, ali samo zahvaljujući naselju Supetar, a ne ostalim naseljima Grada, čija populacija pokazuje tek znakove ponovnog laganog rasta. Uočljiva je i izrazita dominacija gradskog središta - naselja Supetar – koja je od 1948. u stalnom porastu te 2001. u naselju Supetar živi čak 77,55% stanovnika Grada.

Na kretanje ukupnog broja stanovnika Grada bitno utječu kako prirodno kretanje stanovništva tj. priraštaj (Tablica 5) tako i prostorna pokretljivost stanovništva tj. migracije (Tablice 7 i 8).¹

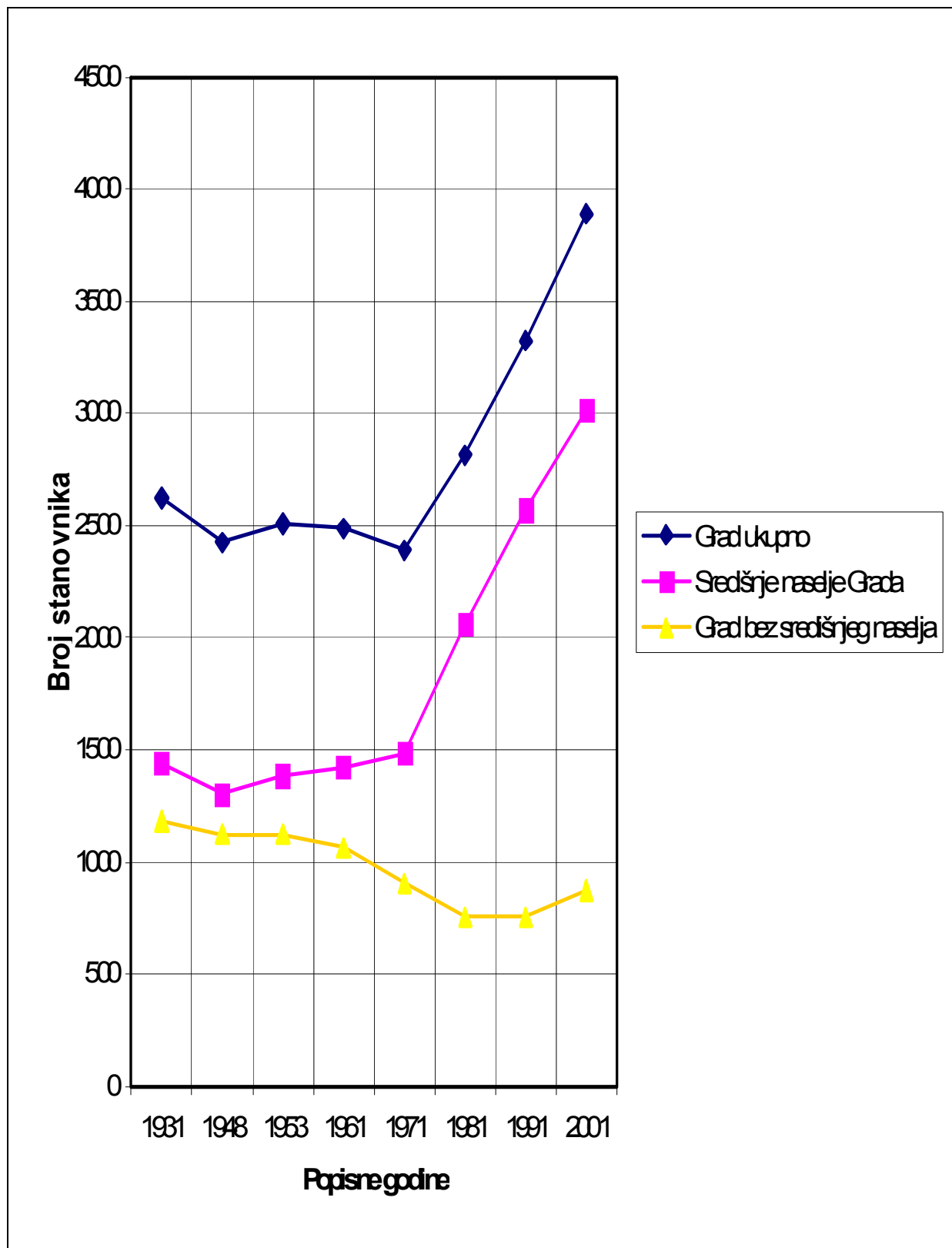
Podaci iz Tablice 5 ukazuju da je *tip općeg kretanja stanovništva* Grada i naselja Supetar u razdoblju od 1996. do 2000. godine *ekspanzija imigracijom* (I^1) i *regeneracija imigracijom* (I^2). Tip općeg kretanja stanovništva okolice uglavnom je *regeneracija imigracijom* (I^2). U tablici 6 prikazani su *tipovi općeg kretanja stanovništva* Grada u navedenom razdoblju.

Napominjemo: kako cjelokupna RH i dalje prolazi kroz «tranzicijsko» razdoblje, koje se na poseban i intenzivan način odvija upravo u obalnom području, promjene i trendove iz relativno bliske prošlosti treba pažljivo interpretirati kad ih se želi koristiti kao indikator za buduće razdoblje.

GRAFIKON 1.

¹ FRIGANOVIĆ, M: "DEMOGRAFIJA, STANOVNIŠTVO SVIJETA", Školska knjiga, Zagreb, 1990., p.102.

GRAFIČKI PRIKAZ KRETANJA BROJA STANOVNIKA GRADA OD 1931. DO 2001. GODINE

TABLICA 5.
STRUKTURA KRETANJA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA ZA RAZDOBLJE 1996 - 2001. GODINA

Grad ukupno								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps	3324	3898	3611	3668	3726	3783	3841
ROĐENI	Aps			31	45	33	26	29
UMRLI	Aps			46	37	31	42	44
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps			-15	8	2	-16	-15
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps			57	57	57	57	57
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps			72	49	55	73	72
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			20,0	13,5	14,9	19,4	18,9
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			-4,2	2,2	0,5	-4,2	-3,9
STOPA POPISOM UTVRĐ. KRETANJA	%			15,9	15,6	15,4	15,2	14,9
I2 I1 I1 I2 I2								
Središte Grada – naselje Supetar								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps	2568	3016	2792	2837	2882	2926	2971,2
ROĐENI	Aps			28	39	29	24	26
UMRLI	Aps			29	25	22	31	28
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps			-1	14	7	-7	-2
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps			45	45	45	45	-22
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps			46	31	38	52	-20
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			16,4	10,9	13,1	17,7	-6,9
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			-0,4	4,9	2,4	-2,4	-0,7
STOPA POPISOM UTVRĐ. KRETANJA	%			16,0	15,8	15,5	15,3	-7,5
I2 I1 I1 I2 I2								
Grad bez gradskog središta								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps	756	882	819	832	844	857	869
ROĐENI	Aps			3	6	4	2	3
UMRLI	Aps			17	12	9	11	16
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps			-14	-6	-5	-9	-13
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps			13	13	13	13	80
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps			27	19	18	22	93
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			32,5	22,4	20,8	25,2	106,7
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			-17,1	-7,2	-5,9	-10,5	-15,0
STOPA POPISOM UTVRĐ. KRETANJA	%			15,4	15,2	14,9	14,7	91,8
I3 I2 I2 I2 I2								

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Kako podaci o migracijskim obilježjima stanovništva *po naseljima* za Popis 2001. nisu bili objavljeni u vrijeme izrade ove analize, osvrnimo se na podatke prema Popisu 1991. godine (Tablice 7. i 8.). Uočavamo kako je u Gradu živjelo čak 42,9% doseljenog stanovništva, a da samo 57,1% stanovništva od rođenja stanuje u Gradu. Od doseljenih stanovnika 16,3% doseljeno je iz bivše općine Brač, a 18,2% izvan nje. Kao mjesto doseljavanja prednjači naselje Supetar (46,3% od ukupnog broja stanovnika naselja Supetar je doseljeno u mjesto stanovanja, u apsolutnom iznosu 1190 stanovnika), ali u relativnom smislu ne zaostaje niti naselje Splitska s 45,6% doseljenih stanovnika (u apsolutnom iznosu 115). Tablica 7.

TABLICA 6.
TIP OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA GRADA

Prostorni obuhvat/godište	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.
Grad Supetar	Regeneracija imigracijom I ²	Ekspanzija imigracijom I ¹	Ekspanzija imigracijom I ¹	Regeneracija imigracijom I ²	Regeneracija imigracijom I ²
Naselje Supetar	Regeneracija imigracijom I ²	Ekspanzija imigracijom I ¹	Ekspanzija imigracijom I ¹	Regeneracija imigracijom I ²	Izumiranje I ²
Grad bez naselja Supetra	Slaba regeneracija imigracijom I ³	Regeneracija imigracijom I ²	Regeneracija imigracijom I ²	Regeneracija imigracijom I ²	Regeneracija imigracijom I ²

Prema podacima **Popisa 2001.** na razini Grada:

- od rođenja stanuje u istom naselju: 1929 st., ili 49,6% (57,1% 1991.)
- doseljeno je (u naselje stanovanja) 1955 st., ili 50,3% (42,9% 1991.) a od toga
 - iz naselja Grada Supetra 153 st., ili 3,9% ukupnog broja st. (1991. je udio takvih stanovnika bio 16,3% - znatno više od udjela iz 2001. – ali je obuhvaćao stanovnike svih naselja ex Općine Brač)
 - iz drugih O/G (RH) 1365 st., ili 35,1% ukupnog broja st. (1991. je udio takvih stanovnika bio 18,2% - znatno manje od udjela iz 2001. - ali je obuhvaćao stanovnike doseljene iz drugih O/G izvan ex Općine Brač)
 - iz inozemstva i nepoznato: 437 st., ili 11,2% ukupnog broja stanovnika (1991. je udio takvih stanovnika bio 8,4%)
 - 1149 žena i 806 muškaraca (41,2%) – dakle, više je doseljenih žena prema Popisu 2001.

TABLICA 7.
MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA GRADA 1991. GODINE

MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA 1991. GODINE												
Br.	Naselje	Broj stanovnika 1991.	Od rođenja stanuje u istom mjestu		Doseljeno stanovništvo		Doseljeno iz iste općine (bivše)		Doseljeno iz druge općine (izvan bivše)		Doseljeno iz druge države i ostalo	
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
1	MIRCA	298	200	67,1	98	32,9	37	12,4	58	19,5	3	1,0
2	SPLITSKA	252	137	54,4	115	45,6	28	11,1	43	17,1	44	17,5
3	SUPETAR	2568	1378	53,7	1190	46,3	464	18,1	499	19,4	227	8,8
4	ŠKRIP	206	184	89,3	22	10,7	12	5,8	6	2,9	4	1,9
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	1899	57,1	1425	42,9	541	16,3	606	18,2	278	8,4

MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA 2001. GODINE												
	Broj stanovnika 2001.	Od rođenja stanuje u istom naselju		Doseljeno u naselje stanovanja		Doseljeno iz drugog naselja iste općine		Doseljeno iz druge općine		Doseljeno iz druge države i nepoznato		
		Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	3889	1929	49,6	1955	50,3	153	3,9	1365	35,1	437	11,2	
RAZLIKA 2001./1991.	+565	+30	-7,5	+530	+7,4	-388	-12,4	+759	+16,9	+159	+2,8	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 8.
ODNOS IZMEĐU MIGRACIJSKIH OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA I NASELJA SUPETAR 1991. GODINE

Obilježje	Grad			Središnje naselje			Grad bez središta		
	Aps.	%	%	Aps.	%	%	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIKA	3324	100,0		2568	100,0		756	100,0	
OD ROĐENJA STANUJE U ISTOM NASELJU	1899	57,1		1378	53,7		521	68,9	
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	1425	42,9	100,0	1190	46,3	100,0	235	31,1	100,0
IZ ISTE GRADA (bivše)	541		38,0	464		39,0	77		32,8
IZ DRUGE GRADA RH	606		42,5	499		41,9	107		45,5
OSTALO	278		19,5	227		19,1	51		21,7
1940. I PRIJE	30		2,1	22		1,8	8		3,4
1941-1945.	8		0,6	8		0,7	0		0,0
1946-1960.	121		8,5	100		8,4	21		8,9
1961-1970.	217		15,2	185		15,5	32		13,6
1971-1980.	434		30,5	389		32,7	45		19,1
1981-1985	263			209			54		
1986-1991	288			224			64		
1981-1991	551		38,7	433		36,4	118		50,2
Ostalo	64		4,5	53		4,5	11		4,7
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	1425		100,0	1190		100,0	235		100,0

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb

Iz rečenog proizlazi da Grad, a osobito naselje Supetar ima potencijale kojima može privući stanovništvo u svoj prostor. Ustanovljeni tipovi općeg kretanja stanovništva Grada odraz su cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja prostora koji ima utjecaja i na demografske procese - procese imigracije. Ovdje je bitno ukazati na činjenicu da imigracijski procesi pokazuju trend dominacije nad prirodnim prirastom, između ostalog i zbog mogućnosti prijavljivanja mjesta stalnog boravka na prostoru Grada iako je riječ o stvarnom mjestu povremenog boravka - radi izbjegavanja plaćanja poreza na "vikendice"... Kako bilo, treba imati u vidu da će bolja prometna povezanost otoka sa kopnom, posebice Splitom kao županijskim središtem i cestovna povezanost sa Zagrebom i ostalim središnjim dijelovima RH te dužobalna autocesta, vjerojatno prostor Grada u budućnosti činiti još privlačnijim.

1.1.4.1.2. Struktura stanovništva

Spolna i dobna struktura

Dobna i spolna struktura odražavaju ponajviše društveno-gospodarska zbivanja i političke prilike u prošlosti, a daju temelj za razumijevanje daljnjih mogućnosti reprodukcije stanovništva.

U Tablici 9. dana je spolna i dobna struktura stanovništva Grada prema Popisima 2001. i 1991. godine. U spolnoj strukturi stanovništva 2001., gledajući cjelokupnu populaciju Grada, ženskog dijela populacije ima 4,0% više od muškog, dok je 1991. ženskog dijela bilo 2,3% više od muškog. Bez obzira na evidentirano povećanje udjela ženskog stanovništva, takva razlika još uvijek nije od posebnog značaja. Popis 1991. pokazao je značajnu dominaciju žena u dobnim skupinama od 65 godina na više, koja je nešto manje izražena prema podacima Popisa 2001. odnosno izraženija dominacija je «prenesena dalje» u najvišu dobnu skupinu od 75 i više godina. Općenito se smatra kako je takva struktura populacije (viših dobnih skupina) posebno izražena upravo na našim otocima, a odraz je ekonomske situacije u periodu poslije Drugog svjetskog rata (emigracije), te posljedica samog rata što se danas odražava u dobnj strukturi relevantnih starosnih skupina.

Dobna struktura stanovništva Grada po velikim dobnim skupinama prema Popisima 1991. i 2001. (Tablica 10.) jasnije pokazuje znakovite podatke i odnose. Prema Popisu 2001. godine, više od polovice populacije Grada - tj. 53,8% - je u dobnj skupini od 20-59 godina, što je približno jednako udjelu te dobne skupine 1991. kad je iznosio 53,7%. Dobna skupina od 0-19 godina, 2001. godine je tek malo većeg udjela (23,3%) od dobne skupine u kojoj je stanovništvo starije od 60 godina (22,5%). Popis 1991. je pokazao znatno veći

udjel (28,0%) skupine 0-19 godina od udjela skupine preko 60 godina (17,1%). Slijedom navedenog, indeks starosti stanovništva ("60+/"0-19") Grada 2001. je 0,89 i predstavlja pogoršanje ranijeg indeksa iz 1991. koji je iznosio 0,54. Treba naglasiti kako je u oba popisa indeks povoljniji nego kod drugih jedinica lokalne samouprave otoka Brača, ali i da je pogoršanje koje pokazuje Popis 2001. značajno. Vrijednosti ukazuju na ipak razmjerno staro stanovništvo. Osobito je nepovoljno pogoršanje indeksa starosti ženskog dijela populacije koji 2001. iznosi 1,04.

TABLICA 9.
DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	116	46,4	134	53,6	250	-7,2
5_9	130	53,9	111	46,1	241	7,9
10_14	114	50,4	112	49,6	226	,9
15-19	105	48,8	110	51,2	215	-2,3
20-24	96	43,8	123	56,2	219	-12,3
25-29	128	49,2	132	50,8	260	-1,5
30-34	138	48,3	148	51,7	286	-3,5
35-39	130	54,2	110	45,8	240	8,3
40-44	119	46,5	137	53,5	256	-7,0
45-49	78	51,7	73	48,3	151	3,3
50-54	101	55,8	80	44,2	181	11,6
55-59	102	52,8	91	47,2	193	5,7
60-64	92	55,4	74	44,6	166	10,8
65-69	47	32,2	99	67,8	146	-35,6
70-74	25	38,5	40	61,5	65	-23,1
75 i više	85	44,0	108	56,0	193	-11,9
Nepoznato					36	
Ukupno	1606	48,3	1682	50,6	3324	-2,3

Popis 2001.

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	82	51,6	77	48,4	159	3,1
5_9	112	50,0	112	50,0	224	0,0
10_14	117	45,2	142	54,8	259	-9,7
15-19	144	54,1	122	45,9	266	8,3
20-24	114	46,9	129	53,1	243	-6,2
25-29	117	49,0	122	51,0	239	-2,1
30-34	108	44,6	134	55,4	242	-10,7
35-39	139	49,1	144	50,9	283	-1,8
40-44	157	48,5	167	51,5	324	-3,1
45-49	147	51,2	140	48,8	287	2,4
50-54	134	45,0	164	55,0	298	-10,1
55-59	83	47,4	92	52,6	175	-5,1
60-64	117	49,2	121	50,8	238	-1,7
65-69	128	49,6	130	50,4	258	-0,8
70-74	84	52,2	77	47,8	161	4,3
75 i više	76	34,7	143	65,3	219	-30,6
Nepoznato	8		6		14	
Ukupno	1867	48,0	2022	52,0	3889	-4,0

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 10.

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.U	%U
0-19	465	14,0	467	14,0	932	28,0
20-59	892	26,8	894	26,9	1786	53,7
60 +	249	7,5	321	9,7	570	17,1
Ostalo					36	1,1
Ukupno	1606	48,3	1682	50,6	3324	100,0
Indeks starosti	0,54		0,69		0,61	

Popis 2001.

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.U	%U
0-19	455	11,7	453	11,6	908	23,3
20-59	999	25,7	1092	28,1	2091	53,8
60 +	405	10,4	471	12,1	876	22,5
Ostalo	8	0,2	6	0,2	14	0,4
Ukupno	1867	48,0	2022	52,0	3889	100,0
Indeks starosti	0,89		1,04		0,96	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 11.
DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA I NASELJIMA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanov. 1991.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Index
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	MIRCA	298	75	25,2	122	40,9	87	29,2	14	4,7	1,16
2	SPLITSKA	252	52	20,6	137	54,4	61	24,2	2	0,8	1,17
3	SUPETAR	2568	772	30,1	1427	55,6	352	13,7	17	0,7	0,46
4	ŠKRIP	206	33	16,0	100	48,5	70	34,0	3	1,5	2,12
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	932	28,0	1786	53,7	570	17,1	36	1,1	0,61

Popis 2001.

Br.	Naselje	Broj stanov. 2001.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Index
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	MIRCA	306	66	21,6	144	47,1	96	31,4	0	0,0	1,45
2	SPLITSKA	381	76	19,9	190	49,9	111	29,1	4	1,0	1,46
3	SUPETAR	3016	738	24,5	1682	55,8	586	19,4	10	0,3	0,79
4	ŠKRIP	186	28	15,1	75	40,3	83	44,6	0	0,0	2,96
UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.		3889	908	23,3	2091	53,8	876	22,5	14	0,4	0,96

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U pravilu, ona naselja koja imaju konstantan demografski nazadak imaju i nepovoljan odnos starosnih razreda. Ako se uzme da je vrijednost koeficijenta 0,4 granična ili **kritična vrijednost**, koja određuje što se u budućnosti može očekivati u razvoju naselja (Grada), tada sva naselja koja premašuju vrijednost navedenog indeksa mogu očekivati manje ili više negativnu tendenciju demografskog razvoja, osim u slučaju značajnijih vanjskih migracija.

U Tablici 11. može se uočiti kako su se 2001. svim naseljima Grada pogoršali indeksi starosti u odnosu na indekse 1991. godine. Dok je naselje Supetar 1991. godine imalo «graničnu» vrijednost indeksa od 0,45 (u odnosu na ostala bračka naselja – izrazito povoljnu!), vrijednost indeksa starosti 2001. popela se na 0,79. Iako pokazuje negativan trend, vrijednost je još uvijek razmjerno povoljna u odnosu na druga bračka naselja (radi usporedbe, navodimo vrijednosti indeksa starosti za nekoliko drugih bračkih naselja izvedene iz podataka Popisa 2001.: Postira 0.90, Nerežišća 0.91, Pučišća 0.94, Milna 1.95 ...). Treba uočiti da su naselja Mirca i Splitska s približno istim indeksima starosti 1991. od 1,16 odnosno 1,17, prema Popisu 2001. pokazala porast broja stanovnika uz značajno pogoršanje indeksa starosti na 1,45 odnosno 1,46. Daleko najnepovoljniji indeks starosti (paralelno s padom broja stanovnika) pokazuje naselje Škrip s indeksom koji 2001. iznosi 2,96. S obzirom na sve ranije izložene podatke, može se zaključiti kako se u prostor naselja Supetar, Mirca i Splitska, odnosno Grada Supetra doseljavaju znatnim dijelom stariji ljudi (uz već iznesenu napomenu o specifičnom vidu «doseljavanja» u kojoj se u naravi prije može govoriti o «povremenom stanovanju» uz prijavljivanje stalnog mjesta boravka u naseljima odnosno području Grada). U slučaju naselja Škrip postoji realna opasnost izumiranja.

U svjetlu svih navedenih parametara, važno je dodati i slijedeće podatke o kontingentima stanovništva za 2001. na području Grada:

- fertilno žensko stanovništvo (15-49 god.): 958 (47,4 % ukupnog broja žena), od toga 251 (12,4 % ukupnog broja, odnosno 26,2 % fertilnog) s 20-29 godina;
- radni kontingent stanovništva: ukupno 2474 (63,6 % od ukupnog broja st.), od toga: 1260 muškarca (15-64 god.) i 1214 žena (15-59 god.).

što su razmjerno povoljniji podaci u odnosu na većinu drugih bračkih JLS.

Gospodarska struktura

Prema podacima **Popisa 2001.**, od ukupnog broja stanovnika Grada (3889) bilo je: 44,7 % aktivnih (aps. 1739), s osobnim izvorima prihoda 25,3 % (aps. 984), te uzdržavano 30,0 % (aps. 1166). Od aktivnih, zaposleno je (obavlja zanimanje) 1299 (74,7% aktivnih), odnosno 33,4 % ukupnog broja stanovnika. Od zaposlenih, 696 su muškarci (53,6 %), a 603 žena. Nezaposlenih je ukupno 440, tj. 11,3 % od ukupnog broja stanovnika (usporedbe radi: Postira 6,4 %, Pučišća 7,0 %), odnosno 25,3 % od broja aktivnog stanovništva (usporedbe radi: Postira 14,3 %, Pučišća 18,7 %). Detaljniji obrađeni podaci Popisa 2001. za aktivno te za zaposleno stanovništvo, dati su u Tablici 12a i 12b.

Pregledni podaci za 1991. dati su u Tablici 13., a u Tablici 14. sistematizirani su po naseljima. Godine 1991., od ukupnog broja stanovnika Grada bilo je 43,44% aktivnih, 36,55% uzdržavanih, a 15,61% s osobnim izvorima prihoda (što je sukladno podacima o starosnoj strukturi stanovništva). Dakle, u odnosu na navedene podatke Popisa 1991., Popis 2001. bilježi malo povećanje broja aktivnih stanovnika, znatnije smanjenje broja uzdržavanih stanovnika i znatno povećanje broja stanovnika s osobnim izvorima prihoda.

Izdvajamo iz metodoloških pojašnjenja Popisa 2001.:

- **Radno sposobno stanovništvo** čine osobe starije od navršenih 15 godina.

- **Aktivnost:** Odgovori svih osoba u Popisu razvrstani su u ponuđene modalitete koji označavaju moguće statuse osoba prema aktivnosti u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci prije Popisa. Modaliteti odgovora obuhvaćaju tri moguća statusa ekonomske aktivnosti: zaposlenost, nezaposlenost i neaktivnost te unutar njih nekoliko podjela, podstatusa koji omogućavaju pobliže svrstavanje svake osobe prema ekonomskoj aktivnosti. Ekonomskom aktivnošću smatra se svaka aktivnost osoba koje pridonose ili su spremne pridonositi proizvodnji dobara i usluga u određenom razdoblju radi stjecanja sredstava za život. Ovisno o duljini vremena u kojem se mjeri ekonomska aktivnost, postoji pretežita i trenutačna aktivnost. Pretežito aktivno stanovništvo čine sve radno sposobne osobe čiji je položaj prema aktivnosti u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci koji su prethodili Popisu stanovništva bio "zaposlen" i "nezaposlen". Trenutačno aktivno stanovništvo ili radnu snagu čine radno sposobne osobe čiji je položaj prema aktivnosti u referentnom tjednu, koji je u Popisu stanovništva bio definiran od 25. do 31. ožujka 2001., bio "zaposlen" i "nezaposlen".

- **Neaktivno stanovništvo** čine osobe do navršених 15 godina i osobe u radno sposobnom stanovništvu koje nisu zaposlene ili nezaposlene.
- **Uzdržavanom osobom** smatra se svaka osoba koja nema vlastitih sredstava za život, a uzdržavaju je roditelji, supružnik, rođaci, nesrodnici ili različite državne, humanitarne, vjerske i sl. institucije.
- **Osobom s osobnim prihodom** smatra se osoba koja ima osobni prihod bilo koje vrste koji se ne stječe sadašnjim radom, tj. osoba koja nije ekonomski aktivna, npr. umirovljenici svih kategorija, osobe koje primaju socijalnu pomoć i osobe koje imaju druga redovita primanja ili prihode, npr. prihode od najma kuće, stana, zemlje ili druge vrste imovine, štednje i sl.
- **Zaposleno stanovništvo:** Zaposleni prema pretežitoj aktivnosti su sve osobe koje su u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci koji su prethodili Popisu obavljale posao za novac ili plaćanje u naturi u cilju stjecanja sredstava za život. U zaposlene ulaze i sve osobe koje su u vrijeme Popisa bile trenutačno odsutne s posla, a koje će se vratiti na posao nakon prestanka razloga odsutnosti. Zaposleni prema trenutačnoj aktivnosti su osobe koje su u referentnom tjednu obavljale bilo kakav posao za novac ili plaćanje u naturi. U zaposlene ulaze i sve osobe koje su u referentnom tjednu (od 25. do 31. ožujka 2001.) bile trenutačno odsutne s posla, a koje će se vratiti na rad nakon prestanka razloga odsutnosti.
- **Nezaposleno stanovništvo:** Nezaposleni prema pretežitoj aktivnosti su sve osobe koje u vrijeme Popisa ili pretežito u tijeku 12 mjeseci koji su prethodili Popisu nisu imale posao i poduzimale su aktivnosti za nalaženje posla. Nezaposleni prema trenutačnoj aktivnosti su osobe koje u referentnom tjednu (od 25. do 31. ožujka 2001.) nisu obavljale nikakav posao za novac ili plaćanje u naturi, u posljednja četiri tjedna prije referentnog tjedna aktivno su tražile posao i koje su u sljedeća dva tjedna bile spremne prihvatiti i početi obavljati ponuđeni posao.

Pregledom podataka **Popisa 1991.** (Tablica 13.) uočava se da je odnos primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti bio izrazito u korist tercijarnih djelatnosti:

- **Primarne** djelatnosti (uključena i vodoprivreda) su najslabije zastupljene sa svega 9,21% aktivnog stanovništva. Od zaposlenih u primarnim djelatnostima, 96,2 % radilo je u poljodjelstvu i ribarstvu.
- Slijede **sekundarne** djelatnosti s 13,92 % od aktivnog stanovništva. Od zaposlenih u ovim djelatnostima, 96,0 % radi u djelatnostima industrije i rudarstva, a ostali u građevinarstvu.
- Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost najviše je zastupljeno u **tercijarnim** djelatnostima sa izrazitih 62,88% zaposlenih. U okviru ove grupe, većina radi u okviru «ugostiteljstva i turizma» 20,50%. Zatim «trgovini» 11,01%, te «tijelima državne vlasti, lokalnoj samoupravi, fondovima i sl.» 10,46%. Preostale djelatnosti podjednako su zastupljene bez izrazite dominacije, (nešto više u «komunalnim i stambenim djelatnostima» s 4,22%). Tablica 13.

Pregledom podataka **Popisa 2001.** (Tablica 12b.) uočava se nastavak dominacije tercijarnih djelatnosti, ali i promjene (pri čemu treba paziti na metodološke razlike u popisima):

- **Primarne** su djelatnosti najslabije zastupljene s tek 4,4 % aktivnog stanovništva, dakle još manje nego 1991. godine. Od zaposlenih u primarnim djelatnostima, 64,9 % radi u poljoprivredi i šumarstvu, a ostatak u ribarstvu (35,1 %).
- Slijede **sekundarne** djelatnosti s 12,1 % aktivnog stanovništva (mali pad udjela u odnosu na udjel iz 1991.). Od zaposlenih u ovoj grupi, 50,5 % je u prerađivačkoj industriji, 23,7 % u opskrbi električnom energijom i vodom, 22,9 % u građevinarstvu, a ostali u rudarstvu. Zamjetno je jačanje građevinarstva, u odnosu na apsolutni iznos i udjel iz 1991.
- Najzastupljenije su **tercijarne** djelatnosti u kojima je zaposleno 49,3 % aktivnog stanovništva. Od zaposlenih u ovim djelatnostima, većina radi u okviru «hotela i restorana» 26,5 % (veći udjel u aktivnom stanovništvu nego 1991.). Slijede «trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za opću uporabu» s 19,5 %, «javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje» s 12,6 %, «prijevoz, skladištenje i veze» s 9,3 %, «obrazovanje» sa 7,8 %, «poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge» sa 7,2 %, «zdravstvena zaštita i socijalna skrb» sa 7,1 % itd. Tablica 12b.

Nisu bili pristupačni podaci o zaposlenim u tercijarnim djelatnostima prema mjestu rada na temelju čega bi se mogao utvrditi stupanj relativne opremljenosti uslugama naselja Grada, već su ti podaci bili pristupačni samo prema mjestu stanovanja (Tablica 14.). Međutim, može se pretpostaviti (s velikom vjerojatnošću) da je koncentracija zaposlenih, odnosno radnih mjesta, pa prema tome i onih zaposlenih u tercijarnim djelatnostima, u gradskom središtu – naselju Supetar.

ABLICA 12a.

AKTIVNO STANOVNIŠTVO GRADA SUPETRA PREMA PRETEŽITOJ AKTIVNOSTI PO ZANIMANJU - POPIS 2001.

	Ukupno aktivno stanovništvo	Zaposleni prema položaju u zaposlenju										Nezaposleni		
		svega	Zaposleni u bilo kojem sektoru vlasništva	Samozaposleni, ne zapošljavaju radnike	Individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	Samozaposleni, zapošljavaju radnike	Individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	Rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	Pomažući član obitelji u oduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	Pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	Ostali zaposleni	Svega	Nezaposleni, traže prvo zaposlenje	Nezaposleni - ostali
Grad Supetar	1.739	1.299	1.056	73	33	106	-	6	11	5	9	440	49	391
	937	696	516	51	33	76	-	4	4	4	8	241	32	209
	802	603	540	22	-	30	-	2	7	1	1	199	17	182
Čelnici i članovi zakonodavnih tijela, čelnici i dužnosnici državnih tijela, dir	146	132	28	16	-	88	-	-	-	-	-	14	-	14
	104	94	25	7	-	62	-	-	-	-	-	10	-	10
	42	38	3	9	-	26	-	-	-	-	-	4	-	4
Stručnjaci i znanstvenici	110	97	90	4	-	2	-	1	-	-	-	13	4	9
	42	39	33	3	-	2	-	1	-	-	-	3	-	3
	68	58	57	1	-	-	-	-	-	-	-	10	4	6
Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	214	177	166	4	-	2	-	3	2	-	-	37	3	34
	116	87	79	4	-	1	-	3	-	-	-	29	3	26
	98	90	87	-	-	1	-	-	2	-	-	8	-	8
Uredski i šalterski službenici	237	202	186	13	-	1	-	2	-	-	-	35	2	33
	62	48	44	3	-	1	-	-	-	-	-	14	2	12
	175	154	142	10	-	-	-	2	-	-	-	21	-	21
Uslužna i trgovačka zanimanja	447	291	271	7	-	4	-	-	8	1	-	156	8	148
	187	116	107	5	-	1	-	-	3	-	-	71	3	68
	260	175	164	2	-	3	-	-	5	1	-	85	5	80
Poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	64	59	12	8	32	3	-	-	-	4	-	5	-	5
	62	57	10	8	32	3	-	-	-	4	-	5	-	5
	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	152	122	103	16	-	3	-	-	-	-	-	30	4	26
	145	117	98	16	-	3	-	-	-	-	-	28	4	24
	7	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	125	102	93	5	-	3	-	-	1	-	-	23	-	23
	100	83	74	5	-	3	-	-	1	-	-	17	-	17
	25	19	19	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Jednostavna zanimanja	142	88	88	-	-	-	-	-	-	-	-	54	1	53
	56	34	34	-	-	-	-	-	-	-	-	22	1	21
	86	54	54	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	32
Vojna zanimanja	10	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
	10	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nepoznato zanimanje	92	24	14	-	1	-	-	-	-	-	9	68	27	41
	53	16	7	-	1	-	-	-	-	-	8	37	19	18
	39	8	7	-	-	-	-	-	-	-	1	31	8	23

TABLICA 12b. ZAPOSLENI STANOVNICI GRADA SUPETRA PREMA PRETEŽITOJ AKTIVNOSTI PO POLOŽAJU U ZAPOSLENJU, DJELATNOSTI I SPOLU - POPIS 2001.

	Spol	Zaposleni prema položaju u zaposlenju									
		Ukupno	zaposlenici u bilo kojem sektoru vlasništva	samozaposleni, ne zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	samozaposleni, zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	pomažući član obitelji u poduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	ostali
Grad Supetar	sv.	1.299	1.056	73	33	106	-	6	11	5	9
	m	696	516	51	33	76	-	4	4	4	8
	ž	603	540	22	-	30	-	2	7	1	1
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	sv.	50	10	1	32	2	-	-	-	5	-
	m	45	6	1	32	2	-	-	-	4	-
	ž	5	4	-	-	-	-	-	-	1	-
Ribarstvo	sv.	27	19	6	-	2	-	-	-	-	-
	m	21	13	6	-	2	-	-	-	-	-
	ž	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Rudarstvo i sl.	sv.	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	sv.	106	96	4	-	6	-	-	-	-	-
	m	66	59	3	-	4	-	-	-	-	-
	ž	40	37	1	-	2	-	-	-	-	-
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	sv.	49	49	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	39	39	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	sv.	48	31	8	-	9	-	-	-	-	-
	m	46	30	8	-	8	-	-	-	-	-
	ž	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za o	sv.	167	125	15	-	26	-	1	-	-	-
	m	68	39	9	-	19	-	1	-	-	-
	ž	99	86	6	-	7	-	-	-	-	-
Hoteli i restorani	sv.	227	185	11	-	28	-	-	3	-	-
	m	111	82	6	-	22	-	-	1	-	-
	ž	116	103	5	-	6	-	-	2	-	-
Prijevoz, skladištenje i veze	sv.	80	65	7	-	7	-	-	1	-	-
	m	56	43	7	-	6	-	-	-	-	-
	ž	24	22	-	-	1	-	-	1	-	-
Financijsko posredovanje	sv.	28	28	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	24	24	-	-	-	-	-	-	-	-
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	sv.	62	39	13	-	9	-	1	-	-	-
	m	26	17	5	-	4	-	-	-	-	-
	ž	36	22	8	-	5	-	1	-	-	-
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	sv.	108	107	-	-	-	-	1	-	-	-

	m	55	55	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	53	52	-	-	-	-	1	-	-	-
Obrazovanje	sv.	67	66	-	-	1	-	-	-	-	-
	m	15	14	-	-	1	-	-	-	-	-
	ž	52	52	-	-	-	-	-	-	-	-
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	sv.	61	56	2	-	2	-	-	1	-	-
	m	16	13	2	-	1	-	-	-	-	-
	ž	45	43	-	-	1	-	-	1	-	-
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	sv.	54	41	2	-	9	-	1	1	-	-
	m	36	30	1	-	3	-	1	1	-	-
	ž	18	11	1	-	6	-	-	-	-	-
Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	sv.	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Izvanteritorijalne organizacije i tijela	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na radu u inozemstvu	sv.	130	116	3	-	5	-	2	4	-	-
	m	69	59	2	-	4	-	2	2	-	-
	ž	61	57	1	-	1	-	-	2	-	-
Nepoznata djelatnost	sv.	24	12	1	1	-	-	-	1	-	9
	m	16	6	1	1	-	-	-	-	-	8
	ž	8	6	-	-	-	-	-	1	-	1

TABLICA 13.
EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA GRADA SUPETRA 1991. GODINE

DJELATNOST	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIŠTVO	3324	100,00	
I AKTIVNO STANOVNIŠTVO SVEGA	1444	43,44	100,00
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO OBAVLJA DJELAT.	1322		
1. PRIMARNE DJELATNOSTI	133		9,21
a) Poljoprivreda i ribarstvo	128		8,86
b) Šumarstvo	3		0,21
c) Vodoprivreda	2		0,14
2. SEKUNDARNE DJELATNOSTI	201		13,92
a) Industrija i rudarstvo	193		13,37
b) Građevinarstvo	8		0,55
3. TERCIJARNE DJELATNOSTI	908		62,88
a) Promet i veze	55		3,81
b) Trgovina	159		11,01
c) Ugostiteljstvo i turizam	296		20,50
d) Obrtništvo i osobne usluge	12		0,83
e) Komunalne i stambene djelatnosti	61		4,22
f) Financijske, tehničke i poslovne usluge	25		1,73
g) Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	59		4,09
h) Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	90		6,23
i) Tijela državne vlasti, lokalna samoupr., fondovi i sl.	151		10,46
4. NERAZVRSTANO	80		5,54
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO NE OBAVLJA DJELAT.	122		8,45
II OSOBE S OSOBNIM PRIHODOM SVEGA	519	15,61	

III UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO SVEGA	1215	36,55	
IV U INOZEMSTVU	146	4,39	
V NEDEFINIRANO	0	0,00	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U podacima Popisa 2001. (Tablica 12b), možemo uočiti i kako apsolutni brojevi zaposlenih u «hotelima i restoranima» (227), «trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikla te predmeta za opću uporabu» (167) i «javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju» (108), premašuju broj zaposlenih u «prerađivačkoj industriji» (106).

Dakle, mali postotak stanovništva u primarnim djelatnostima, nešto jači sekundarni sektor i izrazito jak tercijarni sektor odražavaju središnju važnost naselja Supetra i funkcionalnu usmjerenost prema «ugostiteljstvu i turizmu» i drugim uslužnim djelatnostima.

TABLICA 14. EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA KOJE OBAVLJA ZANIMANJE PO NASELJIMA GRADA SUPETRA 1991. GODINE

Br.	Naselje	Ukupno stanovništvo 1991.	Aktivno stanovništvo svega	Aktivno stanovništvo što obavlja zanimanje	Aktivno stanovništvo	Primarne djelatnosti		Sekundarne djelatnosti		Tercijarne djelatnosti		Nerazvrstano		U tercijaru od aktivnih što obavljaju zanimanje
		Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	%
1	MIRCA	298	98	89	100,0	10	11,2	26	29,2	46	51,7	7	7,9	3,48
2	SPLITSKA	252	97	84	100,0	19	22,6	31	36,9	34	40,5	0	0,0	2,57
3	SUPETAR	2568	1158	1063	100,0	77	7,2	103	9,7	811	76,3	72	6,8	61,35
4	ŠKRIP	206	91	86	100,0	27	31,4	41	47,7	17	19,8	1	1,2	1,29
UKUPNO		3324	1444	1322	100,0	133	10,1	201	15,2	908	68,7	80	6,1	68,68

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 15. RADNICI* GRADA SUPETRA PREMA MJESTU RADA PO NASELJIMA 1991. GODINE

Br.	Naselje	Ukupno stanovništvo 1991.	Stanovništvo u zemlji svega	Aktivno stanovništvo što obavlja *zanimanje	Radnici* svega	Radnici svega postotak od ukupnog st.	Rade u mjestu stanovanja	Rade u mjestu stanovanja post. od radnika svega	Rade u drugom mjestu svega		Od toga rade u drugom mjestu iste općine (bivše)		U drugoj općini RH	U inozemstvu	Dnevni migranti	Dnevni migranti postotak od radnika svega	Rade u mjestu stanovanja. Postotak od aktivnog stan.	Radnici od aktivnog stanovništva što obavlja zanimanje
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Aps.	Aps.	%	%	%
1	MIRCA	298	2620	89	74	24,8	6	8,1	68	91,9	64	94,1	4	0	63	85,1	6,7	83,15
2	SPLITSKA	252	204	84	68	27,0	12	17,6	56	82,4	54	96,4	2	0	52	76,5	14,3	80,95
3	SUPETAR	2568	353	1063	952	37,1	859	90,2	93	9,8	67	72,0	20	3	74	7,8	80,8	89,56
4	ŠKRIP	206	756	86	62	30,1	0	0,0	62	100,0	61	98,4	0	1	61	98,4	0,0	72,09
UKUPNO		3324	3933	1322	1156	34,8	877	75,9	279	24,1	246	88,2	26	4	250	21,6	66,3	87,44

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb. / * - «radnici» - prema metodologiji Popisa 1991.

U okviru današnjeg Grada, 1991. je ostajalo raditi u naselju stanovanja 75,9% od broja radnika. Na rad u druga mjesta putovalo je 24,1% radnika, a od toga čak 88,2% u drugo mjesto iste (bivše) općine. Vrijednosti "rade u drugom mjestu iste općine" u stvari su vrijednosti za "rad u drugom mjestu" nekadašnje općine Brač. Zanimljivo je kako je naselje Supetar imalo znatan broj radnika što «rade u drugom mjestu iste općine (bivše)» (čak 72,0% takvih), a što ukazuje na privlačnost radnih centara izvan Grada (radna koncentracija u Općini Nerežišća i sl.). Tablica 15.

Prema podacima **Popisa 2001.** o dnevnim i tjednim migrantima, u Gradu je:

- 396 dnevnih migranata (10,2 % stanovništva), od čega je
 - 228 aktivnih koji obavljaju zanimanje (17,6 % od svih aktivnih koji obavljaju zanimanje - taj je postotak 1991. iznosio 21,6 % izračunato u skladu tadašnjom metodologijom)
 - 87 u drugom naselju Grada
 - 140 u drugoj O/G SDŽ *
 - 125 učenika i
 - 43 studenta *;
- 103 tjedna migranta (2,6 % stanovništva), od čega je
 - 28 aktivnih koji obavljaju zanimanje
 - 1 u drugom naselju Grada
 - 21 u drugoj O/G SDŽ*
 - 3 u drugoj županiji
 - 39 učenika (3 – osnovna i 36 - srednja škola) i
 - 36 studenata.

*Nema preciznih podataka na osnovi kojih bi se moglo zaključiti koliki dio aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, radi izvan prostorne cjeline otoka Brača. Međutim, u slučaju Grada Supetra i samog naselja Supetar može se pretpostaviti kako je od značaja blizina i povezanost sa Splitom te da dio zaposlenih dnevnih migranata putuje izvan otoka Brača. Također, očito je kako je blizina Splita te relacija Split – Supetar razlog visokog broja studenata dnevnih migranata.

TABLICA 16.
POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO GRADA SUPETRA PREMA AKTIVNOSTI S POSTOTKOM UDJELA AKTIVNOG
POLJOPRIVREDNOG STANOVNIŠTVA U UKUPNOM AKTIVNOM STANOVNIŠTVU NASELJA

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Aktivno stanovništvo svega	Aktivno stanovništvo što obavlja zanimanje	Ukupno poljoprivredno stanovništvo (aktivno i uzdržavano) svega	Ukupno nepoljoprivredno stanovništvo	Aktivno poljoprivredno stanovništvo	Obavlja zanimanje na gospodarstvu (i postotak od ukupnog aktivnog st.)		Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Aktivno poljoprivredno u ukupnom stanovništvu što obavlja zanimanje	Aktivno poljoprivredno u ukupnom stanovništvu naselja
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	%	%
1	MIRCA	298	98	89	29	269	24	22	22,5	5	9,7	27,0	24,5
2	SPLITSKA	252	97	84	18	234	10	8	8,3	8	7,1	11,9	10,3
3	SUPETAR	2568	1158	1063	13	2555	11	8	0,7	2	0,5	1,0	1,0
4	ŠKRIP	206	91	86	95	111	63	34	37,4	32	46,1	73,3	69,2
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	1444	1322	155	3169	108	72	5,0	47	4,7	8,2	7,5

Popis 2001.

UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	3889	1739	1299	108	3781	69	32	1,8	39	2,8	5,3	4,0
---------------------------	------	------	------	-----	------	----	----	-----	----	-----	-----	-----

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 17.
BROJ KUĆANSTAVA I KUĆANSTVA PREMA POSJEDOVANJU POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA GRADA SUPETRA S POSTOTKOM KUĆANSTAVA S POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVOM

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Ukupan broj kućanstava	Prosječni broj članova kućanstva	Ima poljop. gospodarstvo		Nema poljop. gospodarstvo (bez zemlje)	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%
1	MIRCA	298	106	2,8	32	30,2	74	69,8
2	SPLITSKA	252	105	2,4	30	28,6	75	71,4
3	SUPETAR	2568	852	3,0	109	12,8	743	87,2
4	ŠKRIP	206	68	3,0	54	79,4	14	20,6
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	1131	2,9	225	19,9	906	80,1

Popis 2001.

UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	3889	1411	2,76	327	23,2	1084	76,8
---------------------------	------	------	------	-----	------	------	------

Izvor. Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Uzimajući u obzir da je u Gradu, prema Popisu 2001., u primarnim djelatnostima zaposleno svega 4,4 % aktivnog stanovništva (dakle, manje od 9,2 % iz 1991.), što se podudara s podacima prikazanim u Tablici 16. *obavlja zanimanje na gospodarstvu* 1,8 % (smanjenje u odnosu na 5,0 % 1991.), treba uočiti kako istovremeno postoji 23,2 % kućanstava koje ima poljoprivredno gospodarstvo. Radi se o povećanju u odnosu na 19,9 % iz 1991. (Tablica 17), ali još uvijek znatno manjem udjelu nego npr. u Općini Postira u kojoj taj udjel 2001. iznosi čak 56,5% ili Općini Pučišća s 55,7%, te Općini Milna s 46,2 %, ili Općini Nerežišća s 43,5 % takvih kućanstava. Može se zaključiti je da je u Gradu razmjerno malo kućanstava s mješovitim izvorom prihoda, odnosno kućanstava koja su još uvijek *jednom nogom* vezana za zemlju i dodatne prihode sa zemlje.

Obrazovna struktura

Od stanovništva starijeg od 15 godina, 1991. bilo je 51,9 % sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem, a 2001. znatno viših 65,9 %. Tablica 18.

TABLICA 18.
STANOVNIŠTVO GRADA SUPETRA STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA ŠKOLSKOJ SPREMI

Popis 1991.

Br.	Naselje	Stanovništvo ukupno	Staro 15 i više godina ukupno	Bez školske spreme ukupno	Osnovno obrazovanje (potpuno)	Srednje obrazovanje	Više obrazovanje	Visoko obrazovanje	Nepoznato	Srednje + više + visoko obrazovanje	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%
1	MIRCA	298	239	6	58	60	6	7	2	73	30,54
2	SPLITSKA	252	209	3	46	90	4	4	1	98	46,89
3	SUPETAR	2568	1975	35	430	947	97	95	14	1139	57,67
4	ŠKRIP	206	184	3	30	40	1	2	2	43	23,37
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	2607	47 (1,8%)	564	1137 (43,6%)	108 (4,1%)	108 (4,1%)	19	1353	51,9

Popis 2001.

UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	3889	3247	28 (0,9%)	600	1764 (54,3%)	160 (4,9%)	216 (6,7%)	13	2140	65,9
---------------------------	------	------	--------------	-----	-----------------	---------------	---------------	----	------	------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

To su podaci koji, ako se dopune prethodnim analizama, pokazuju sukladnost s brojem zaposlenih u tercijarnim (uslužnim) djelatnostima koji su razmjerno dobro kvalificirana radna snaga. Treba naglasiti i kako je riječ o razmjerno visokom udjelu, uspoređujemo li ga s drugim bračkim O/G (prema Popisu 2001.: Postira 50,4 %, Pučišća 48,7 %, Milna 43,1 %, Nerežišća 32,5 %). Spomenutom povećanju udjela u odnosu na 1991., osim povećanja broja stanovnika sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem, doprinosi i odumiranje najstarijeg stanovništva iz prethodnog popisnog razdoblja koje je bilo bez školske spremne ili samo s manjim brojem razreda osnovne škole. Također, dio doseljenog stanovništva starije životne dobi čine i više/visoko-obrazovani «povratnici» iz većih centara izvan otoka, koji se u mirovini vraćaju rodnim naseljima.

1.1.4.1.3. Struktura stambenog prostora

Struktura stambenog prostora Grada potvrđuje njegovu privlačnost kao mjesta za odmor i rekreaciju. Tablica 19a i 19b. U Gradu je 1991. registrirano 1978 stambenih jedinica. Od navedenog broja, bilo je 1071 stalno nastanjenih, tj. 54,1%, a 736 stambenih jedinica ili 37,2% namijenjeno povremenom boravku - odmoru i rekreaciji. Navedene odnose na razini Grada kao cjeline, treba dopuniti činjenicom da se u naselju Splitska visokih 58,19% od ukupnog broja stambenih jedinica koristilo za odmor, dok su u ostalim naseljima udjeli stanova za odmor bili znatno manji od 50%. Popisom 2001., na području Grada registrirano je 2990 stambenih jedinica. Od navedenog broja, 1390 je stalno nastanjenih (46,5 %), a 972 stambene jedinice (32,5 %) je namijenjeno povremenom boravku - odmoru i rekreaciji. Treba uočiti kako je znatno povećan broj i udjel stanova u kojima se samo obavljala djelatnost.

TABLICA 19a.
STANOVİ PREMA KORIŠTENJU I STANDARD STANOVANJA GRADA SUPETRA

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Površina stanova	Ukupan broj stanova	Nastanjeni stanovi za stalno stanovanje	Privremeno nastanjeni stanovi za stalno stanovanje	Napušteni stanovi za stalno stanovanje	Stanovi koji se koriste povremeno za odmor i rekreaciju – "stanovi za odmor"	Stanovi koji se koriste povremeno za sezone radove u poljoprivredi	Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	Broj osoba po stanu	Broj m2 po osobi	Broj stanova za odmor u odnosu na ukupan broj stanova
		Aps.	m2	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	st/osob	osob/m2	%
1	MIRCA	298	12772	170	102	18	1	49	0	0	1,75	42,86	28,82
2	SPLITSKA	252	25632	294	101	19	0	174	0	0	0,86	101,71	59,18
3	SUPETAR	2568	104859	1420	800	114	8	491	0	7	1,81	40,83	34,58
4	ŠKRIP	206	5606	94	68	3	1	22	0	0	2,19	27,21	23,40
UKUPNO GRAD SUPETAR 1991.		3324	148869	1978	1071	154	10,0	736	0	7	1,68	44,79	37,21

Popis 2001.

UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	3889	209 918	2990	1390	365	58	972	0	205	1,30	53,98	32,51
---------------------------	------	---------	------	------	-----	----	-----	---	-----	------	-------	-------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 19b.
STANOVİ PREMA NAČINU KORIŠTENJA PO NASELJIMA GRADA SUPETRA 2001.

		Stanovi ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
			ukupno	nastanjeni	privremeno nenastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
Mirca	broj	270	182 (67,4%)	114 (42,2%)	61	7	78 (28,9%)	-	10 (3,7%)
	m ²	18.431	12.958	8.547	3.888	523	4.823	-	650
Splitska	broj	495	194 (39,2%)	148 (29,9%)	40	6	301 (60,8%)	-	- (0%)
	m ²	33.051	13.557	10.848	2.316	393	19.494	-	-
Supetar	broj	2.133	1.355 (63,5%)	1.059 (49,6%)	255	41	583 (27,3%)	-	195 (9,1%)
	m ²	152.716	100.457	81.241	17.204	2.012	40.633	-	11.626
Škrip	broj	92	82 (89,1%)	69 (75,0%)	9	4	10 (10,9%)	-	- (0%)
	m ²	5.720	5.060	4.432	453	175	660	-	-
UKUPNO GRAD SUPETAR 2001.	broj	2.990	1.813	1.390 (46,5%)	365	58	972 (32,5%)	-	205 (6,9%)
	m ²	209.918	132.032	105.068	23.861	3.103	65.610	-	12.276

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.2. Ocjena gospodarskog stanja

Sadašnja gospodarska struktura Grada, obzirom na raspoložive prostorne, kadrovske i ostale izvore može se ocijeniti kao relativno zadovoljavajuća. Tome u prilog govore činjenice da je od '90-tih do danas razvijena poslovna zona ("Žedno - Drage"), održano poslovanje dvaju hotelskih kompleksa, aktivirana građevinska inicijativa i u osnovi osiguran stabilan standard domicilnog stanovništva. Općenito, posebno je značajan i razvoj malog te srednjeg poduzetništva.

Tercijarne djelatnosti

Kako smo pokazali ranije, najjače je razvijen sektor tercijarnih djelatnosti u kojima je zaposleno 49,3 % aktivnog stanovništva. Od zaposlenih u ovim djelatnostima, najviše zaposlenih je u «ugostiteljstvu i turizmu» (26,5%).

Turističko-ugostiteljska djelatnost do 1991. godine bila je važan nosilac razvoja Grada. Sezonom u trajanju 120-140 dana osiguravala je relativno visoku stopu zaposlenosti lokalnog stanovništva, a dijelom je osiguravala i uvjete za razvoj određenih djelatnosti, infrastrukturnih i komunalnih sadržaja u samom mjestu. Od 1991. godine, kao posljedica direktnih i indirektnih događaja prouzročenih ratom na prostoru Republike Hrvatske, korištenje kapaciteta od 1991. - 1993. godine bilo je dijelom nekomercijalno radi smještaja prognanika i izbjeglica. Kao posljedica navedenih događanja, od 1994. godine kapaciteti se u prosjeku koriste tek od 65 do 80 dana.

Rečeno je utjecalo na devastaciju turističkih kapaciteta. Ulaganja u nove sadržaje, ponajviše zbog nepovoljnih uvjeta kreditiranja, nije bilo. Pored toga i zbog toga, nakupili su se gubici u poslovanju i teškoće u smislu nelikvidnosti i izvršavanja dospjelih obveza iz raspoloživih sredstava. Slična situacija pratila je i ostale manje privatne ugostiteljske subjekte i velik broj privatnih iznajmljivača soba i apartmana, koji još uvijek s postojećom razinom korištenja ne osiguravaju normalno poslovanje i potrebna financijska ulaganja sukladno zahtjevima tržišta i potrošača.

Najveći je turistički promet ostvaren u 1987. godini, dok je turistički promet u 1997. godini u odnosu na najbolja ostvarenja u 1987. godini u hotelskom smještaju i privatnom smještaju dosegnuo oko 50 % noćenja. Međutim, od tada do danas turistički promet je u porastu. U posljednjih deset godina izvršena su značajna ulaganja kako u uređivanje postojećih turističkih kapaciteta u hotelskim naseljima tako i u izgradnji nekoliko manjih hotela unutar građevinskog područja naselja Supetar. Ova ulaganja prati i otvaranje nekoliko novih ugostiteljskih objekata (restorana i lokala). Isto tako izrazita su ulaganja u uređenje smještajnih kapaciteta u privatnom smještaju kroz podizanje nivoa smještaja ali i kroz izgradnju novih kapaciteta. Ova ulaganja dijelom prate i ulaganja u ostale prateće sadržaje kao i samo komunalno opremanje naselja, a posebice uređivanje plažnih prostora. I pored ovih značajnih ulaganja još uvijek nisu postignuti rezultati iz 1987. godine po broju noćenja no to ne znači da je jednaka razlika i u samim financijskim rezultatima budući je došlo do porasta zastupljenosti stranih gostiju u odnosu na domaće. Još je nedostavno proučavan utjecaj izgradnje stanova za tržište koji se u pravilu kupuju od strane stranaca i državljana sa prostora ostatka Hrvatske, a koji na određeni način „uzimaju“ tržište postojećim domicilnim privatnim smještajnim kapacitetima. Pojava ove vrste izgradnje utjecala je i na karakter objekata koji se grade u naseljima u posljednje vrijeme budući se u pravilu radi o višestambenim građevinama koje često svojim volumenima i arhitektonskim rješenjima odstupaju od dotadašnje pretežite umjerenije obiteljske izgradnje.

U ovom trenutku u Gradu postoje slijedeći značajniji turistički kapaciteti:

- hotelsko naselje „Waterman Resorts“ – „Svpetrvs Hoteli“ sa 1100 kreveta
- turističko naselje „Velaris“ sa 300 kreveta
- nekoliko manjih hotela sa ukupno oko 300 kreveta

Svi naprijed navedeni smještajni kapaciteti nalaze se u naselju Supetar. Pored navedenog na području Grada Supetra postoji i oko 5500 registriranih kreveta u privatnom smještaju s tim da je procjena da ih se na tržištu plasira više bar za 40%.

S prostorno-planerskog aspekta, karakterističan je već duže vremena prisutan, te važećim prostorno-planskim dokumentima potvrđen trend turističke namjene vrlo velikih površina, iza kojeg ne stoji jasna vizija budućeg razvoja turističkog proizvoda ovog prostora, pa niti vizija njegove prostorne artikulacije. Ovo se odnosi kako na velike uzmorske površine namijenjene za «komercijalni turizam» (prema terminologiji PPexO Brač), tako i na nedovoljnu valorizaciju potencijala unutrašnjosti prostora Grada.

U Supetru kao središtu otoka Brača aktivne su i brojne druge uslužne djelatnosti s tim da je u istima stalno prisutna promjena sukladno promjenama na tržištu i samom standardu prvenstveno domicilnog stanovništva.

Sekundarne djelatnosti

Industrija:

U Gradu nema značajnijih industrijskih kapaciteta još od konca '70-tih (od zatvaranja pogona za proizvodnju četkica za zube). U kontekstu prostorne i funkcionalne cjeline otoka Brača, nije za očekivati ni njen budući razvoj na području Grada. Naime, veća gospodarska (i slobodna poslovna) zona pokraj Nerežišća primjereniji je prostor za takve djelatnosti. Postojeća gospodarska zona "Žedno - Drage" u Supetru razvija se kao poslovno-uslužna.

Obrtništvo

Svako razvojno promišljanje Grada Supetra morat će obrtništvo smatrati jednim od nositelja gospodarske djelatnosti sposobnom da apsorbira još veći broj radne snage. Ponekad apsorbirajući ukupan angažman pojedinaca, ponekad omogućavajući dvojno zaposlenje, (sezonsku) dopunsku zaradu, a ponekad otvarajući perspektivu još ponekom zaposlenom, obrtništvo nalazi svoje mjesto u mozaiku gospodarstva Grada Supetra. Obrtništvo i manje poduzetništvo na odgovarajući način su i do sada premostile promjene u dosadašnjoj strukturi zaposlenosti domicilnog stanovništva koje su bile uvjetovane restrukturiranjem većih poslovnih subjekata u posljednjih 15-tak godina a koje se uglavnom provodilo kroz smanjivanje zaposlenosti u tim subjektima. To je posebice vidljivo kod zapošljavanja u nositeljima turističkih djelatnosti (subjekti koji upravljaju dvama hotelskim naseljima gdje se broj stalno zaposlenih sa preko 250 danas spustio na ispod 100 zaposlenika).

Primarne djelatnosti

U dosadašnjem razvoju, poljoprivreda i ribarstvo nisu dale željene rezultate u smislu većeg korištenja raspoloživih resursa. Danas je poljoprivredna djelatnost na području Grada znatnije vezana uz turističko-ugostiteljsku djelatnost (ponajviše za male i srednje poduzetnike u turizmu, a manje za same veće hotelske kapacitete) te za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva tijekom čitave godine. Prema Popisu 2001.,

23,2 % kućanstava ima poljoprivredno gospodarstvo, iako je zastupljenost aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost u poljoprivredi i ribarstvu mala (8,86%). Osnovno obilježje poljodjelskih gospodarstava je usitnjenost i rascjepkanost posjeda. Poljoprivredu odlikuje vinogradarsko-voćarska, maslinarska, ratarska i povrtlarska proizvodnja.

Vinogradarstvo je svakako tipična grana poljodjelske proizvodnje. Unatoč smanjenju broja čokota, proizvodnja se grožđa, zbog uvođenja novih sorti i suvremenije agrotehnike, zadržava na približno istoj razini. Tradicija *vinogradarstva* treba se nastaviti u kontekstu buduće turističke ponude a i šire. Pad proizvodnje grožđa i vina izrazit je i pored uvođenja novih sorti, ali se očekuje da u narednom periodu ne bi trebalo dolaziti do smanjivanja površina pod vinovom lozom već naprotiv do povećavanja istih. Problem je u tome što vinogradi traže veći angažman posjednika od maslinika, a što je teško osigurati u uvjetima najčešće dopunskog bavljenja poljoprivredom. Na području Grada se nalazi 26,95 ha po vinogradima sa 160.000 trsova (Izvor: Popis poljoprivrede, DZS RH, 2003).

Maslinarstvo je bilo jedno od najznačajnijih djelatnosti u privređivanju kućanstava, a to je ostalo i do danas upravo zbog relativno povoljnih uvjeta uzgoja maslina u uvjetima dopunskog bavljenja poljoprivredom. Korisno bi bilo da se, kao što bi to trebalo biti s vinogradarstvom i maslinarstvo pokrene osobito u kontekstu već spomenutog turističkog kompleksa i eko-proizvodnje zdrave hrane u okviru koje maslinovo ulje ima važno mjesto. Potrebno je napomenuti da na području Grada Supetra ima 70.871 stabala maslina od kojih je njih 67.104 rodno (Izvor: Popis poljoprivrede, DZS RH, 2003) tako da je Grad Supetra na drugom mjestu u Splitsko-dalmatinskoj županiji po ukupnom broju stabala maslina, dok je po broju rodni stabala na prvom mjestu u SDŽ. Ovaj potencijal je posebno istaknut u Planu navodnjavanja za Splitsko-dalmatinsku županiju („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 9/07, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša, Split – kolovoz 2006. godine) kojim je naglašena potreba osiguravanja pretpostavki za navodnjavanje što značajnijih površina pod maslinicima.

Voćarstvo je primarno zastupljeno kroz uzgoj agruma. Tako se na području Grada nalazi ukupno 12.147 rodni stabala (Izvor: Popis poljoprivrede, DZS RH, 2003) čime se Grad nalazi na drugom mjestu po ukupnom broju stabala agruma u Splitsko-dalmatinskoj županiji. I ovaj potencijal je posebno istaknut u Planu navodnjavanja za Splitsko-dalmatinsku županiju kojim je naglašena potreba osiguravanja pretpostavki za navodnjavanje što značajnijih površina pod agrumima. Upravo je problem odnosa pada cijene agruma na tržištu i povećanje cijene vode kao značajnog troška uzgoja agruma na ovim prostorima (koristi se u pravilu voda iz vodoopskrbnog sustava otoka) i doveo do smanjivanja dijela površina pod agrumima u posljednje vrijeme i vraćanja na iste vinograda ili plantažni maslinika.

Stočarstvo nije značajnije zastupljeno na području Grada. Primorska mjesta otoka su tradicionalno bila više vezana za poljoprivredu nego li za stočarstvo čemu je razlog nepostojanje dostatnih pašnjačkih površina te je stočarstvo bilo zastupljeno samo u okvirima zadovoljavanja potreba samih kućanstava. U posljednje vrijeme se pojavljuje ispaša uz dohranu manjih stada ovaca (10-20 grla) i to u maslinicima koji se obnavljaju. Kod nekoliko poljoprivrednih kućanstava u Supetru i Škripu, a potaknuto potražnjom koja je vezana za ugostiteljsku djelatnost obnavlja se i proizvodnja ovčjeg sira za potrebe tržišta. I pored relativno malog izraženog značaja stočarstva u ukupnom gospodarstvu Grada treba imati na umu da se na njegovom prostoru uzgaja 1982 ovaca i 144 koza (Izvor: Popis poljoprivrede, DZS RH, 2003), a što ukazuje na mogućnost daljeg razvoja ove djelatnosti koja može biti od posebnog značaja upravo u segmentu mogućeg proširenja ukupne turističke ponude.

Ribarstvo u lokalnim okvirima ima određenog značaja. Naime na području Grada ima oko 20 brodice koje su registrirane za gospodarski ribolov, a bitna je i zastupljenost ribarstva kao dopunske djelatnosti domicilnog stanovništva. Još uvijek nije ribarstvo značajnije zastupljeno u turističkoj ponudi kroz mogućnost učešća turista u samom ribarenju.

Šumarstvo nema nikakvog značenja u gospodarstvu Grada. Iako šume i šumsko zemljište zauzimaju razmjerno veće površine, nema još *gospodarskih osnova* za gospodarske šume, a osobito ih nema za privatne koje bi također trebale imati *gospodarske osnove* za uređenje, uzgoj i iskorištavanje šuma. U načelu su sve šume na kršu prvenstveno zaštitnog, a ne gospodarskog karaktera. Borove šume, a osobito šume alepskog bora teško se mogu gospodarski značajnije koristiti, jer se drvo alepskog bora jedva može upotrijebiti i za obično loženje. Šume su dakle u ovim krajevima bitne u zaštitnom i krajobraznom smislu.

Struktura površina katastarskih općina Grada Supetra, a time poljodjelskih i ostalih površina, prikazana je u Tablici 24.

Primarne djelatnosti u mogućem profitu teško se mogu mjeriti sa profitnim potencijalima ugostiteljstva i turizma. Potrebno je raditi na razvoju neposrednog povezivanja primarnih djelatnosti (npr. poljoprivredne proizvodnje zdrave hrane, ribarstva i sl.) sa turističkom ponudom u cjelini.

1.1.4.3. Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja

1.1.4.3.1. Veličina i prostorni raspored naselja

Grad Supetar danas ima četiri administrativna – statistička naselja, a to su Supetar s 3016 stanovnika, Splitska s 381 stanovnika, Mirca s 306 stanovnika i Škrip sa 186 stanovnika (Popis 2001. godine). Granice navedenih administrativnih naselja odgovaraju granicama katastarskih općina. Naselje Supetar u «užem smislu» - naselje kao fizička, rjeđe ili gušće izgrađena struktura - najveće je naselje cijele prostorne cjeline otoka Brača.

Naselje Supetar smjestilo se u istoimenoj uvali i obalno je naselje. Ima najbolji geo-prometni položaj od svih naselja otoka Brača. Naselje Mirca, zapadno od Supetra, izvorno je nastalo podalje od obale u poljodjelskom okruženju. Danas se sasvim približilo obali. Postojeći procesi, kao i planirane površine za razvoj naselja te izdvojene namjene (ugostiteljsko-turističke) imaju tendenciju dužobalnog povezivanja naselja Supetar i Mirca. Naselje Splitska, na istoku, također je obalno naselje, smješteno u istoimenoj uvali. Sva tri naselja su, dakle, priobalna naselja međusobno povezana državnom cestom D-114 i županijskom cestom Ž-6161 koje u nastavku prostor Supetra povezuju sa sjeveroistočnim i sjeverozapadnim obalnim dijelom otoka Brača dok ga državna cesta D-113 povezuje s unutrašnjošću otoka.

Naselje Škrip nastarije je naselje, smješteno za prošlo vrijeme na sigurnoj udaljenosti od obale. Danas je najmanje i «najruralnije» naselje Grada. Svojim zapadnim dijelom leži na spoju županijske ceste Ž-6189 i lokalne ceste L-67171 kojima je naselje Nerežišća povezano sa Splitskom. Odnos naselja Škrip i Splitska primjer je procesa «selidbe» izgradnje iz dubine kopna (iz Škripa) na obalu - prvotno pod utjecajem osiguravanja odgovarajuće razine sigurnosti izgradnje na obalnom rubu, a danas pod utjecajem profitabilnosti priobalne izgradnje.

Treba naglasiti kako naselja Škrip i Splitska u znatnoj mjeri gravitiraju naselju Postira - središtu susjedne općine.

Četiri naselja Grada možemo prostorno-geografski razvrstati temeljem njihovog prostornog smještaja u dvije grupe:

- prvu *grupu* tvore naselje Supetar s naseljem Mirca na zapadu te (izdvojenije) naselje Splitska na istoku. Naselja Supetar i Mirca pokazuju tendenciju formiranja jedinstvenog funkcionalnog prostora i stapanja u cjelinu, mogli bi reći malu *konurbaciju* sa središtem u naselju Supetar; u ovoj grupaciji koncentrirano je 95,2% stanovništva Grada. (a samo u naseljima Supetar i Mirca čak 85,4% stanovništva Grada);
- drugu *grupu* tvori jedno izdvojeno malo naselje, naselje Škrip - udaljeno od obale i tim manje privlačno u suvremenim okolnostima - sa svega 186 stanovnika prema Popisu 2001. godine.

1.1.4.3.2. Opća strukturna obilježja naselja

Svako naselje, ima svoju zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama nekadašnjih malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat su djelovanja morfologije, položenih putova i zaštite oskudnog poljodjelskog zemljišta te zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. Naselja Supetar i Splitska nastala su na rubovima manjih uvala i izgrađivala se u dubinu kopna na obroncima obližnjih uzvisina uz punu zaštitu poljoprivrednih površina u samim udolinama koje su završavale na obalnom rubu. Naselje Mirca se i pored blizine obalnog ruba formiralo u dubini kopna vodeći računa o zaštiti vrijednog poljoprivrednog zemljišta koje se prostiralo do obale.

U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Poseban utjecaj na urbanizaciju naselja ima razvoj turizma te gradnja kuća za povremeno stanovanje. «Nošena» takvim procesima, Mirca su se proširila do obale. U težnji za osiguravanjem turističkih smještajnih kapaciteta unutar obiteljskih kuća i/ili vikendica, nastaju tipovi izgradnje

i volumeni koji prelaze ranije standarde življenja. Počinje prevladavati izgradnja slobodnostojećih objekata te se za isti broj stambenih/smještajnih jedinica koriste znatno veće površine nego ranije. Promjene u tehnologiji gradnje omogućuju i/ili ostvaruju povećanu brzinu promjena. Ovi procesi su uzeli najviše maha u naseljima Supetar i Mirca.

S druge strane, naselje Škrip u unutrašnjosti gradskog teritorija još uvijek zadržava svoj tradicijski ruralni karakter, ali pokazuje procese odumiranja, kako smo vidjeli u ranijim analizama. Za ovo maleno naselje karakteristično je da se sastoji od dva dijela: starijeg, istočnog (Gornjeg, Velog) Škripa i novijeg, zapadnog (Donjeg) Škripa.

1.1.4.3.3. Demografski razvoj naselja

Položaj promatranih naselja Grada u odnosu na prometne pravce (morske i kopnene) te geografski i topografski smještaj (sit) naselja u velikoj mjeri je utjecao na demografski razvoj naselja. Dok je u prošlosti taj utjecaj bio donekle ublažen vezanošću za poljodjelske eksploatacijske jedinice i sigurnije položaje što je utjecalo na veći napredak unutrašnjih naselja otoka – u slučaju Grada, naselja Škrip - u zadnje vrijeme je rastom utjecaja prometa i prometnih sredstava uopće, došao do izražaja strateški prometni i iznad svega atraktivni položaj naselja na moru - u najvećoj mjeri Supetra, kao naselja s najpovoljnijim geo-prometnim položajem. Tablica 20 i Grafikon 1.

TABLICA 20.
DEMOGRAFSKI RAZVOJ GRADA SUPETRA U PERIODU OD 1931. DO 2001. GODINE PO NASELJIMA

Br.	Naselje	Popisne godine								Indeks					
		1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	01/91	91/81	81/71	71/61	61/53	53/48
1	MIRCA	464	443	475	415	340	300	298	306	1,03	0,99	0,88	0,82	0,72	0,88
2	SPLITSKA	273	279	272	275	251	224	252	381	1,51	1,13	0,89	0,91	0,92	1,00
3	SUPETAR	1440	1303	1384	1422	1486	2060	2568	3016	1,17	1,25	1,39	1,05	1,81	1,73
4	ŠKRIP	446	400	376	374	312	231	206	186	0,90	0,89	0,74	0,83	0,55	0,66
UKUPNO		2623	2425	2507	2486	2389	2815	3324	3889	1,17	1,18	1,18	0,96	1,34	1,39

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Interesantno je istaknuti:

- naselje Supetar iskazuje rast svoje populacije od 1953. godine, uz manji pad samo u razdoblju 71/61; uz povećanje broja stanovnika, sami indeksi rasta u zadnja tri popisna razdoblja su u padu;
- naselje Splitska u zadnja dva popisna razdoblja pokazuje povećanje populacije i indeksa rasta, s razmjerno visokim indeksom 1,56 u zadnjem popisnom razdoblju;
- naselje Mirca tek u zadnjem popisnom razdoblju pokazuje rast populacije (razmjerno nizak indeks: 1,03);
- naselje Škrip ima stalno negativan populacijski trend na granici izumiranja;
- u zadnjem popisnom razdoblju samo je naselje Škrip pokazalo pad populacije, dok broj stanovnika u ostalim naseljima raste;
- u zadnja tri popisna razdoblja, indeks rasta područja Grada iznosi 1,17-1,18.

1.1.4.3.4. Predviđanje kretanja stanovništva

Postoje kratkoročne, srednjoročne i dugoročne prognoze kretanja stanovništva u budućnosti. U predviđanjima se polazi od stanovitih pretpostavki koje se temelje na prethodnim stopama rasta i/ili na nekim novim činiteljima koji se naziru u ponašanju brojnosti stanovništva. Pojednostavljeno, te su pretpostavke uglavnom ove:

- da će budućnost biti slična prošlosti,
- da neće biti značajnijih vanjskih migracija, ili
- da će biti značajnijih vanjskih migracija,
- da će budućnost biti različita od prošlosti itd.

U skladu s navedenim, pretpostavljaju se polazna načela i izračunavaju prognoze:

- pesimističke (smanjivanje stope rasta),

- srednje (postojanost stope rasta) i
- optimističke (povećanje stope rasta).

Tako se dobivaju niske, umjerene i visoke varijante. Prognoze za pet godina smatraju se kratkoročne, za pet do deset godina srednjoročne a za više od deset godina dugoročne prognoze stanovništva. U načelu, pretpostavke demografskog rasta vrlo su upitne, budući je rast populacije zavisao od mnogih teško predvidivih čimbenika. Kao najjednostavniji i najracionalniji parametar za pretpostavku budućeg demografskog rasta neke sredine u stabilnim uvjetima može se uzeti vrijednost indeksa prethodnog popisnog razdoblja. No, kako je prethodno razdoblje, kako na Braču tako i u cijeloj RH, bilo obilježeno ratnim i tranzicijskim okolnostima te općom stagnacijom razvoja, moguće je pretpostaviti i veći indeks rasta od indeksa 01/91 koji je iznosio 1,17 i predstavljao mali pad u odnosu na indeks 91/81 i indeks 81/71. koji je u oba slučaja iznosio 1,18. U novim razvojnim uvjetima, dakle, moguće je pretpostaviti i povećanje stope rasta. Podrobnija analiza i projekcija trebale bi uzeti u obzir i sve ranije u ovom poglavlju prikazane pokazatelje (dobnu i spolnu strukturu stanovništva itd.). Konačno, svako od naselja ima svoje posebne pokazatelje i čimbenike, što prognoze čini još složenijima.

U opisanom kontekstu, uzimajući u obzir i ostale pokazatelje prikazane u ovom poglavlju, poći ćemo od pretpostavki:

1. da će demografska budućnost biti slična nedavnoj prošlosti,
2. da neće biti vrlo velikih vanjskih migracija, ali će vanjske migracije nastaviti biti značajan čimbenik u nastavku rasta broja stanovnika na području Grada.

Uz pitanje opsega vanjskih migracija, treba napomenuti kako su moguće (za očekivati su) dvije vrste takvih migracija: doseljavanje stanovnika starije životne dobi (već evidentan proces) te doseljavanje (adaptacija) stanovnika značajnijim priljevom sezone radne snage koju bi mogao privući intenzivniji razvoj turizma te popratnih djelatnosti. Pretpostavljamo umjeren intenzitet ovih migracija, iako je s obzirom na potencijal razvoja turističke djelatnosti te atraktivnost položaja na moru i općeg geo-prometnog položaja Supetra i okolnih naselja, moguć i veći opseg vanjskih migracija te dalekosežniji utjecaj na cjelokupnu demografsku sliku.

Opći trendovi vezani uz litoralizaciju, posebno na Mediteranu, mogu biti ilustrativni i za područje Grada te cijelog otoka Brača. No, isti trendovi ne pružaju temelj za «samouvjerene» dugoročne prognoze. Cijela hrvatska obala nalazi se u specifičnom tranzicijskom razdoblju neizvjesnog ishoda koji može imati različite «putanje» na obali kopna i na pojedinim otocima te njihovim naseljima. Upravo iz tog razloga, plansko razdoblje ovog Plana najprimjerenije je vezati za razdoblje na kojem se temelji i plan višeg reda – PPSDŽ - te projekcije tog plana. Izmjena i dopuna zakona o prostornom uređenju i stupanjem na snagu Uredbe o ZOP-u (sada – Zakon o prostornom uređenju i gradnji) te jačanjem «hijerarhiziranosti» planiranja u obalnom području, korištenje ulaznih podataka iz županijskog plana kao polazišta postaje još direktnije određeno. Demografske prognoze je, dakle, najprimjerenije vezati za razdoblje do 2015. (slijedeći projekcije PPSDŽ), odnosno najkasnije do 2019. godine (10 godina od donošenja ovog Plana), uz korekcije projekcija PPSDŽ s obzirom na dostupne novije podatke.

PPSDŽ pretpostavlja pesimističnu varijantu kretanja broja stanovnika Grada (smanjenje stope rasta) te za 2015. prognozira 3700 stalnih stanovnika na području Grada Supetra. Iako pretpostavlja rast broja stanovnika, riječ je o pesimističnoj prognozi u odnosu na indeks 91/81 koji je iznosio 1,18. Naime, na osnovi parametara koje koristi, PPSDŽ je za Grad prognozirao broj od 3545 stalnih stanovnika 2000. tj. povećanje broja stanovnika za 221 u odnosu na broj 1991. (24,56 st/god). Uz takvu pretpostavku porasta broja stanovnika, 2001. godine je na području Grada trebalo biti 3570 stanovnika (3569,56), a indeks 01/91 bi iznosio 1,074. Rezultati Popisa 2001. dali su broj od 3889 stanovnika, a indeks 01/91 je iznosio 1,17. Stvarni indeks 01/91 bio je tek neznatno niži od indeksa 91/81, a znatno veći od indeksa kojeg je predvidio PPSDŽ, te je pokazao postojanost koja se «opire» pesimističnoj prognozi. U okviru prostorne cjeline otoka Brača, jedino je Općina Sutivan imala veći desetogodišnji indeks rasta za razdoblje od 1991. do 2001. tj. indeks 1,18. Konačno, broj stanovnika Grada Supetra prema Popisu 2001. iznosi 3889 što je već premašilo broj stanovnika kojeg je PPSDŽ prognozirao za 2015. Ostvarenje prognoze iz PPSDŽ značilo bi relativno naglo preokretanje trenda i padanje broja stanovnika, što se u današnjim okolnostima ne čini vjerojatnim. Međutim, treba uzeti u obzir utvrđene nepovoljne indekse starosti stanovništva 2001. koji će se vjerojatno odraziti na demografsku sliku tekućeg razdoblja i slijedeći popis.

Dakle, u opisanom kontekstu oslonit ćemo se na činjenicu postojanosti indeksa rasta stanovništva na području grada Supetra, koja se u tri zadnja popisna razdoblja kreće od 1,17-1,18, ali uzimajući u obzir razmjerno nepovoljni indeks starosti (i njegov trend) evidentiran 2001.

TABLICA 21.
PROGNOZA KRETANJA BROJA STANOVNIKA GRADA SUPETRA DO 2018. GODINE

Godina	Indeks rasta za desetogod. razdoblje (pretpostavka)	Broj stanovnika Općine
2001. (Popis 2001.)	1,17-1,18 (polazna pretp. PPUG Supetra nakon Popisa 2001.)	3889
2011. (prema pretp. indeksu)		4550 - 4589
2015. (PPSDŽ)	1,074 (pretp. PPSDŽ prije Popisa 2001.)	3700
2018. (PPUG Supetra)	1,17	(5013) cca 5010

Izvor: Publikacije DZS, PPSDŽ te autori.

Zbog navedenog, za tekuće razdoblje 2001.-2011. pretpostavit će se desetogodišnji indeks rasta od 1,17. Polazeći od broja stanovnika prema popisu 2001. koji je iznosio 3889, uz desetogodišnji indeks rasta od 1,17, broj stanovnika Grada 2011. bi iznosio 4550 (4550,13), što znači povećanje od oko 66 stanovnika godišnje (66,113). Nastavkom takvog pretpostavljenog trenda, broj stanovnika 2018. bi iznosio 5013 (4550,13+462,791). Tablica 21. Nadalje ćemo se referirati na **pretpostavljeni broj od cca 5010 stalnih stanovnika na području Grada Supetra 2018. godine.**

1.1.4.3.5. Razina urbanizacije naselja

Problem diferenciranja naselja - gradskih obilježja i onih ostalih - još uvijek je prisutan ne samo kod nas već i u svijetu, a osobito je naglašen kod manjih naselja. Posljedica je to jedva zamjetnih, postepenih promjena u korist smanjivanja razlika u načinu života između sela i grada, smanjivanju razlika u funkcionalnim, fizionomsko-morfološkim i drugim obilježjima, intenzivnijeg socijalnog prestrukturiranja poljodjelskog stanovništva itd. Danas se za izdvajanje gradskih i ostalih naselja primjenjuju pored jednostavnih modela (primjena jedne do dvije varijable) i složeniji statistički modeli. U našoj su zemlji, osim statističke službe i drugi autori sudjelovali u definiranju gradskih naselja i predlaganju kriterija za njihovo izdvajanje.² Za određivanje razine utjecaja urbanizacije na naselja Grada, može se koristiti metoda diferenciranja razine urbanizacije na *viši* i *niži stupanj* urbanizacije naselja, koji ima tri varijable, a što je prikazano u Tablici 22a. Međutim, podaci Popisa 2001. potrebni za analizu sukladno Tablici 22a. nisu dostupni po naseljima te se možemo samo referirati na podatke po naseljima iz 1991. godine (Tablice 15., 16. i 17.) čime dolazimo do Tablice 22b. Znakovito je da sva naselja Grada (čak i Škrip s npr. «graničnih» 20,6 % kućanstava bez poljoprivrednog gospodarstva), prema kriterijima Tablice 22a. pokazuju karakteristike višeg stupnja urbanizacije, pri čemu očekivano «odskake» Supetar koji se i formalno smatra gradom, a Škrip je na granici nižeg i višeg stupnja urbanizacije.

² **M. Macura** je među prvima pokušao odrediti kriterije po kojima bi razlikovao gradska od seoskih naselja. On smatra da se naselja bitno razlikuju po veličini i sastavu stanovništva, pa je kao temelj za lučenje gradskih naselja izabrao kombinaciju dva kriterija: veličinu naselja i gospodarski sustav naselja.

Radica T.: "Prostorni plan SR Hrvatske do 2000". Osnovna studija 8 - stanovništvo i naselja, Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1974.

Grupa autora "KOMPLEKSNO SAGLEDAVANJE PROCESA URBANIZACIJE REPUBLIKE HRVATSKE" studija za "Strategiju prostornog uređenja RH, UIH, Zagreb, 1995.

TABLICA 22a.
KRITERIJI DIFERENCIRANJA RAZINE URBANIZACIJE NASELJA

Stupanj urbanizacije	% poljoprivrednog stanovništva	% kućanstava bez poljoprivrednog gospodarstva	% radnika od aktivnog stanovništva naselja
Gradska obilježja	-	-	-
Viši stupanj (jače urbanizirana naselja) VSU	15 i manje (3)	20 i više (3)	70 i više (3)
Niži stupanj (slabije urbanizirana naselja) NSU	30 i manje (2)	10 i više (2)	50 i više (2)
Seoska obilježja	> 30 (1)	< 10 (1)	< 50 (1)

Izvor: Vresk M., i Radica T., (1983), op. cit.

TABLICA 22b.
RAZINA URBANIZACIJE NASELJA GRADA SUPETRA 1991. GODINE

Naselje	Broj stanovnika	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Nema gospodarstvo	Radnici* od aktivnog stan. što obavlja zanimanje	Od radnika rade u mjestu stanovanja	po 1. Kriteriju	Po 2. kriteriju	po 3. kriteriju	uk.	Zbirni kriterij diferencijacije viši (VSU) i niži (NSU) stupanj urb.
	Aps.	%	%	%	%					
MIRCA	298	9,7	69,8	83,15	8,1	3	3	3	9	VSU
SPLITSKA	252	7,1	71,4	80,95	17,6	3	3	3	9	VSU
SUPETAR	2568	0,5	87,2	89,56	90,2	3	3	3	9	G
ŠKRIP	206	46,1	20,6	72,09	0,0	1	3	3	7	NSU / VSU

Izvor: Autori temeljem publikacija Državnog zavoda za statistiku, Zagreb. / * - «radnici» prema metodologiji Popisa 1991.

1.1.4.3.6. Prostorno-demografska valorizacija naselja

Usporednom analizom devet bitnih činitelja, što zrcale demografsko stanje i određuju poziciju svakog pojedinog naselja u promatranom skupu naselja određenog prostora, može se dati razmjerno objektivna slika demografske pozicije svakog naselja. Pokazatelji su izabrani tako da zastupaju: kvantitativne, vitalne, dinamičke, društveno-gospodarske i demografske karakteristike naselja. Ovakva demografska analiza, uz do sada prikazane pojedinačne brojčane vrijednosti odabranih demografskih svojstvenosti naselja, može također ukazati na eventualne anomalije demografskog stanja i na izvjestan način pruža razmjerno objektivnu skupnu demografsku poziciju svakog naselja u okviru promatranog skupa. Odabrani pokazatelji za demografsku valorizaciju naselja Grada bili su:

1. pozicija naselja prema veličini (broju stanovnika);
2. pozicija naselja prema indeksu rasta/pada broja stanovnika u zadnjem popisnom razdoblju 01/91 (indeks rasta/pada broja stanovnika);
3. pozicija naselja glede njegove starosne strukture (koeficijent starosti);
4. radno-gospodarsko obilježje stanovništva (udio radnika u ukupnom stanovništvu naselja);
5. pozicija naselja glede vezanosti za zemlju (udio kućanstava s poljoprivrednim gospodarstvom u naselju);
6. pozicija naselja glede izvora prihoda (udio kućanstava što obavlja zanimanje na gospodarstvu);
7. pozicija naselja temeljem broja radnika zaposlenih u mjestu stanovanja;
8. pozicija naselja glede broja stanovnika koji rade u tercijarnim djelatnostima, a u odnosu na aktivne što obavljaju djelatnost;
9. pozicija naselja temeljem školske spreme njegovih stanovnika.

Za sve navedene pokazatelje odredila se hijerarhijska pozicija svakog naselja u Gradu, njegov rang. Vrijednost ranga jednaka je hijerarhijskoj poziciji naselja u skupu naselja: od 1 - najlošiji rang do 4 - najbolji rang. Potom je za svako naselje Grada određen zbroj njegovih pojedinačnih rangova. Tako dobivena vrijednost rezultanta je istovremenog djelovanja svih devet demografskih pokazatelja, te nam razmjerno objektivno određuje poziciju svakog pojedinog naselja Grada. Da bi prikaz bio što zorniji interpretirao se grafički (Grafikon 2). Apcisa prikazuje slijed naselja, a ordinata kumulativne vrijednosti diferencija zbroja rangova, jer se ovim grafičkim prikazom matematičkog postupka jasno mogu prikazati lomovi kontinuiteta funkcije. Time do izražaja dolaze grupacije naselja, koje teško možemo prepoznati promatrajući samo slijed brojaka u tablici. Dakle, iz Grafikona 2. možemo uočiti hijerarhijski slijed tri izrazito jasne grupacije, u danoj situaciji bi bolje bilo reći *razine* naselja.

PRVU RAZINU sačinjava samo jedno naselje, naselje Supetar. Supetar se odvojio od preostala tri naselja Grada što izrazito ukazuje na njegovu povoljnu prostorno-demografsku i geo-prometnu vrijednost koja se očito odrazila i na korištene parametre koji su odraz cjelokupnog konteksta i današnjeg načina života.

DRUGU RAZINU tvore dva naselja. Njihova pozicija ne iznenađuje kao niti njihov međusobni hijerarhijski odnos «između» naselja Supetar i naselja Škrip i sukladna je rezultatima prikazanim u tablicama od 4. do 20.

TREĆU RAZINU čini naselje Škrip. Najstarijem naselju danas realno prijeti izumiranje, pa njegova zadnja pozicija odražava to stanje.

1.1.4.3.7. Funkcionalna klasifikacija naselja

Funkcionalna klasifikacija je izvršena u skladu s nodalnim principom. Princip se temelji na ocjeni stupnja koncentracije tercijarnih funkcija u naselju bez obzira na veličinu njegove gravitacije i temeljem te ocjene određuje se njegova nodalna važnost (Tablica 23). Općenito, u smislu nodalne klasifikacije, naselja možemo podijeliti u dvije grupe:

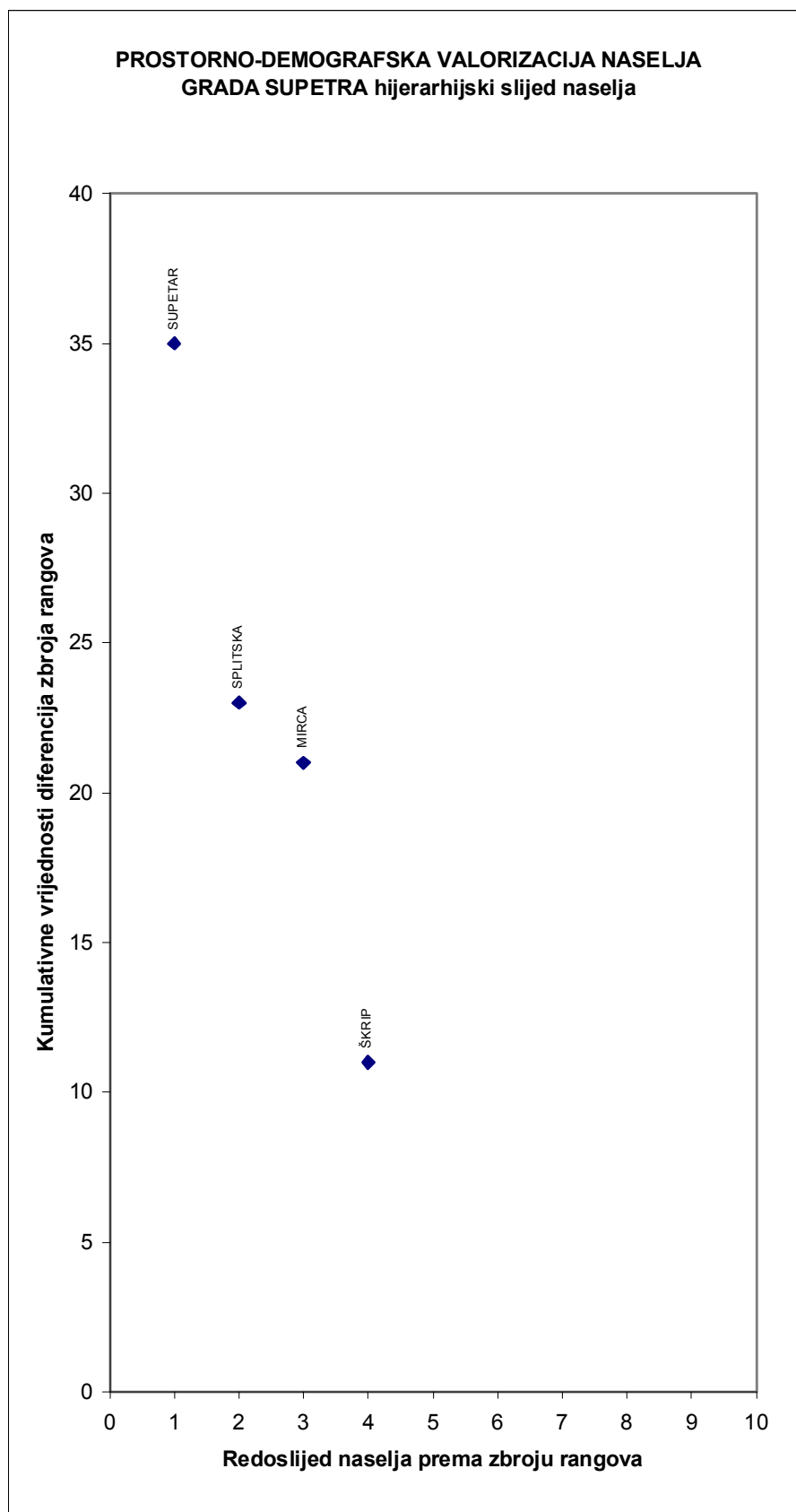
1. središnja naselja s potpunim brojem središnjih funkcija;
2. naselja s nepotpunim brojem središnjih funkcija.

Iz Tablice 23. vidljivo je da samo naselje Supetar ima sve potrebne središnje funkcije, pa može biti svrstano u naselja središnjeg značaja. Obzirom na broj funkcija i njihovu raznolikost naselje spada u naselja druge razine središnje važnosti.³

Ostala tri naselja spadaju u naselja nepotpunog centraliteta. Naselje Škrip spada u naselja bez ikakvog centralnog značaja jer nema nikakvih relevantnih središnjih funkcija.

³ Treba imati na umu da u ovom razmatranju naselja najnižeg središnjeg značaja smatramo naselja prve razine (ranga).

GRAFIKON 2.

TABLICA 23.
RASPORED OBJEKATA SREDIŠNJEG I DRUŠTVENOG ZNAČAJA U NASELJIMA GRADA SUPETRA
(+ - postojeće, o – planirano)

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	SUPETAR	SPLITSKA	MIRCA	ŠKRIP
		1	2	3	4
1	Centralna osnovna škola	+			
2	Područna osnovna škola				
3	Srednja škola	+			
4	Viša škola				
5	Visoka škola				
6	Fakultet				
7	Specijalne škole (glazbena, stranih jezika, auto i sl.)	+			
8	Narodno sveučilište ili sl.				
9	Ambulanta opće medicine				
10	Ambulanta opće medicine + spec. ambulante	+			
11	Dom zdravlja	+			
12	Stomatološka ordinacija	+			
13	Apoteka	+			
14	Bolnica općeg tipa				
15	Specijalistička bolnica, lječilište ili sanatorij				
16	Veterinarska stanica (ambulanta)	+			
17	Vrtić i jaslice	+			
18	Vrtić				
19	Đački dom				
20	Dom umirovljenika	+			
21	Dom za invalide				
22	Ustanova socijalne zaštite				
23	Biblioteka	+			
24	Čitaonica	+			
25	Dom kulture s dvoranom	+			
26	Kazalište (kao posebna ustanova)				
27	Kino (kao posebna ustanova)	+			
28	Muzej	+			+
29	Izdavačka djelatnost (izdavačko poduzeće)				
30	Novinska izdavačka kuća (lokalne novine)				
31	Lokalna radiostanica	+			
32	Hotel (kao mjesni, gradski hotel)	+			
33	Sjedište županije				
34	Sjedište Općine	+			
35	Najniži organ uprave (može izdati neki službeni dokum.)	+			
36	Općinski sud	+			
37	Okružni sud				
38	Organ financijske kontrole i prometa (FINA, fin. polic.i sl.)	+			
39	Policajska stanica	+			
40	Osnovna (zadnja) pošta	+	o		

(nastavak Tablice 23.)

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	SUPETAR	SPLITSKA	MIRCA	ŠKRIP
		1	2	3	4
41	Telefonska centrala (krajnja)	+	+		+
42	Čvorna telefonska centrala	+			
43	Vatrogasna postrojba	+			
44	Poljoprivredna stanica				
45	Banka	+			
46	Ispostava osiguravajućeg poduzeća	+			
47	Sjedište trgovačkog poduzeća - trgovina na veliko	+			
48	Prodavaonica mješovite robe - "samoposluga"	+	+	+	+
49	Prodavaonica voća, povrća (voćarna)	+			
50	Prodavaonica stočarskih proizvoda (mesnica)	+			
51	Prodavaonica (veća) općeg tipa - robna kuća	0			
52	Prodavaonica kozmetičkih proizvoda - parfumerija	+			
53	Prodavaonica namještaja	+			
54	Prodavaonica kućanskih aparata	+			
55	Prodavaonica tekstilnih proizvoda i konfekcije	+			
56	Prodavaonica obuće	+			
57	Prodavaonica elektromat., željez. robe, alata i prib. i sl.	+			
58	Prodavaonica boje i lakova, te kemijskih proizvoda	+			
59	Prodavaonica satova i nakita	+			
60	Prodavaonica poljop. reprometerijala i poljop. apoteka	+			
61	Prodavaonica poljoprivrednih strojeva	+			
62	Knjižara i papirnica	+			
63	Ugostiteljski sadržaj /kafe, restoran, i sl/	+	+	+	
64	Intelektualne usluge (registrirane)	+			
65	Turistička agencija	+	+		
66	Frizersko-brijačke usluge	+			
67	Usluge urara (popravak satova)	+			
68	Usluge zlatara (popravak zlatnog nakita i sl.)	+			
69	Usluge fotografa	+			
70	Usluge mehaničara (automehaničar, bravar, i sl)	+			
71	Usluge popravka kućanskih el. aparata (servis)	+			
72	Usluge popravka poljoprivrednih strojeva (servis)				
73	Otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda				
74	Mjesni sajam, stalna tržnica (barem dio godine)	+			
75	Župni ured	+			

Izvor: Grad Supetar.

1.1.4.4. Temeljna organizacija prostora i namjena površina

1.1.4.4.1. Temeljna postojeća organizacija prostora

Grad Supetar nalazi se u sjeverozapadnom dijelu otoka Brača, a s površinom od 30,28 km² sudjeluje s 7,67% u ukupnoj površini otoka. Kopneno graniči sa slijedećim općinama: Sutivan na zapadu, Nerežišća na jugu i Postira na istoku. Jednostavne je prostorne organizacije. Pokriven je s četiri katastarske općine: k.o. Supetar, k.o. Mirca, k.o. Škrip i k.o. Splitska. Sukladno spomenutim katastarskim općinama, područje Grada Supetra podijeljeno je na četiri statistička naselja: Supetar, Mirca, Splitska i Škrip. Od četiri naselja, samo je naselje Škrip smješteno razmjerno više u unutrašnjosti Grada. Priobalna naselja povezuju županijske ceste D-114 i Ž-6161 koja je položena duž cijele sjeverne obale Brača sve do naselja Pučišća. Naselje Škrip povezano je sa priobaljem lokalnom cestom L-67171 a sa županijskom cestom Ž-6161 sa unutrašnjošću otoka. Navedene dužobalne ceste okosnica su unutargradskog života Supetra kao jedinice lokalne samouprave. Izvan nastanjenog priobalja i naselja Škrip nema drugih naseobinskih struktura u unutrašnjosti Grada. U jugoistočnom dijelu unutrašnjosti područja Grada prisutni su istražni prostori i/ili eksploatacijska polja - kamenolomi.

Grad Supetar smješten je oko uvale Luka Supetar u kojoj je smještena luka za javni promet državnog i županijskog značaja. Kako je trajektna luka u Supetru glavna otočka veza s kopnom, supetarska luka i sam Supetar vrlo dobro su povezani sa svojom pozadinom i unutrašnjim prostorom otoka Brača. S obzirom na prisutne trendove, naselje Mirca se izgradnjom "spušta" ka obali, a u širem kontekstu povezuje sa Supetrom u prostorno-funkcionalnu cjelinu.

Obala Grada relativno je razvedena, a u dvije najveće uvale - u luci Supetarskoj i u uvali Splitskoj - smjestila su se i dva najveća naselja Grada. Veće i manje uvale koje se nižu obalnom linijom Grada su u prošlosti velikim dijelom bile kultivirane, a danas su opterećene izraženim zahtjevima za proširenjem građevnih područja naselja i/ili stvaranja novih zona za turističku namjenu. U ovom kontekstu, temeljni razlozi organizacije prostora prošlih vremena postepeno gube svoj značaj, a prvenstven utjecaj na razvoj naselja i svekoliku funkcionalnu organizaciju prostora zadobivaju turizam i sekundarno stanovanje.

U ovako *jednostavnoj* prostornoj strukturi, odvijaju se kompleksni procesi opasni za temeljne vrijednosti prostora, a koji se posebno očituju u težnji za obalnom izgradnjom, koja je već značajno devastirala dijelove obale. Konačno, 95,3% stanovnika Grada živi u uskom priobalnom pojasu.

Ovdje je značajno napomenuti da, bez obzira na jaku i sve veću «gravitacijsku snagu» Supetra, obližnja naselja Škrip i Splitska dijelom i dalje tradicionalno gravitiraju Postirima.

1.1.4.4.2. Temeljna postojeća namjena površina

Temeljna postojeća namjena površina (prema PPexO Brač) na području Grada strukturirana je od:

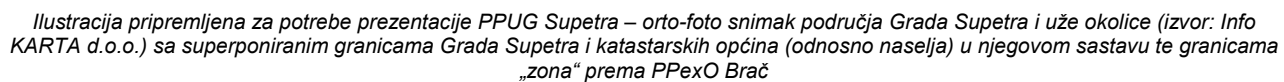
I – građevinskih područja (GP), tj. «zona» prema PPexO; vidjeti Kartogram 5.:

- «stambenih područja naselja», tj. pretežito stambenih površina naselja,
- «komercijalni turizam», tj. površine namijenjene gospodarskoj djelatnosti – ugostiteljsko-turističkoj,
- «proizvodnja i servisi», tj. površine namijenjene gospodarskim djelatnostima i komunalnim te infrastrukturnim objektima,
- «šport i rekreacija» - površine sportsko-rekreacijske namjene,
- «grobља» - površine za groblja,
- „eksploatacija kamena“ – površine za iskorištavanje mineralnih sirovina.

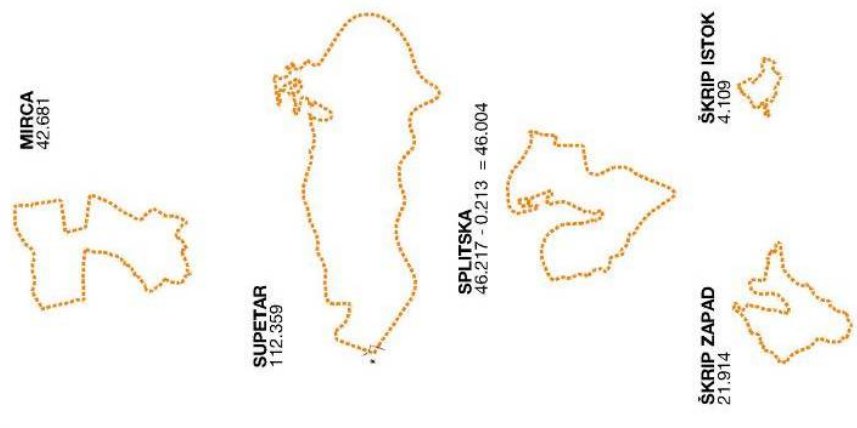
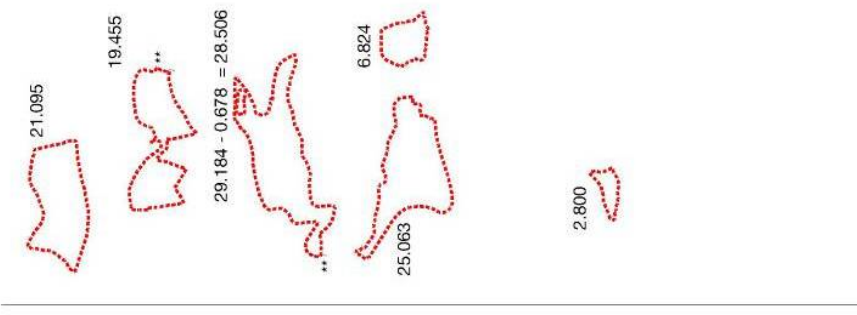

Napomena: sam PPexO Brač nejasno ukazuje na, u današnjem kontekstu posebno važnu, podjelu na površine unutar i izvan građevinskog područja naselja (GPN-a). Kartografski prikaz Korištenje i namjena prostora / površina IZIDOP PPSDŽ 2007. jasno upućuje na razvrstavanje pojedinih «zona» na one unutar površina naselja te na izdvojene površine izvan naselja. Vidjeti dodatne kartograme na slijedećim stranicama.

II – izvan građevinskih područja

- poljodjelskih i šumskih površina,
- ostalih površina.

GP (ZONE) PPexO [ha]

"STAMBENA PODRUČJA NASELJA"	"KOMERCIJALNI TURIZAM"	"PROIZVODNJA I SERVISI"	"SPORT I REKREACIJA"	"GROBLJA"	
 <p>MIRCA 42.681</p> <p>SUPETAR 112.359</p> <p>SPLITSKA 46.217 - 0.213 = 46.004</p> <p>ŠKRIP ZAPAD 21.914</p> <p>ŠKRIP ISTOK 4.109</p>	 <p>21.095</p> <p>19.455</p> <p>29.184 - 0.678 = 28.506</p> <p>6.824</p> <p>25.063</p> <p>2.800</p>	 <p>13.671</p> <p>1.229</p> <p>6.903</p> <p>0.956</p>	 <p>3.047</p> <p>0.837</p> <p>0.503</p> <p>0.833</p>	 <p>0.235</p> <p>0.678</p> <p>0.213</p> <p>0.321</p>	227.067103.74322.7595.2201.447360.236

* - krajnji zapadni dio "zone stambenog područja naselja" Supetar, "prelazi" u k.o. Mirca

** - kartografski dio PPexO Brač ne pokazuje da se ovdje razdvajene "zone" stvarno smatraju posebnim cjelinama, no u tekstualnom dijelu PPexO Brač, iskaz površina svih "zona" dan je po k.o.

<p>Izvod iz kartografskog prikaza Korištenje i namjena površina PPSDŽ (Izmjene i dopune, IX 2007.) s POVRŠINAMA ZA RAZVOJ I UREĐENJE NASELJA (žute površine)</p>	<p>POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU GRADA SUPETRA, temeljem:</p> <ul style="list-style-type: none">- "zona" prema PPexO Brač- kartografskih prikaza PPSDŽ kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova i najvećih dozvoljenih površina u PPUG Supetra <p>POVRŠINA NASELJA SUPETAR = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) SUPETAR</p>								
	<p>površina "zona" prema PPexO Brač:</p> <table><tr><td>0.678</td><td>POVRŠINA NASELJA SUPETAR =</td></tr><tr><td>"GROBLJA" 29.184 - 0.678 = 28.506</td><td>GPN SUPETAR =</td></tr><tr><td>"KOMERCIJALNI TURIZAM" 112.359</td><td>141.543 ha</td></tr><tr><td>"STAMBENA PODRUČJA NASELJA"</td><td></td></tr></table> <p>* u PPSDŽ, utvrđena je max. površina od 12 ha za izdvojeno građevinsko područje za ugost.-turističku namjenu "Malačnica"; sukladno kartografskim prikazima IZIDOP PPSDŽ, ostatak "zone" iz PPexO se može smatrati dijelom povr. naselja, tj. GPN-a Supetar; može se zaključiti kako je riječ o površini od 25.063-12.000=13.063 ha; takvo ucrtavanje je tijekom izrade IZIDOP PPSDŽ izvršeno temeljem zahtjeva Grada, budući se jasno željelo već u županijski plan ugraditi očekivano širenje naselja prema istoku - bilo je evidentno da je "zona stambenog područja naselja" izgrađena preko 80%.</p> <p>** - budući je zona "Malačnica" u PPexO Brač planirana kao "zona proizvodnje i servisa" te djelomično izgrađena u skladu s planiranom namjenom, a jasno je izdvojena od površine naselja (GPN-a) Supetar, treba je i dalje smatrati izdvojenom površinom (izvan naselja) za izdvojenu namjenu - poslovnu</p>	0.678	POVRŠINA NASELJA SUPETAR =	"GROBLJA" 29.184 - 0.678 = 28.506	GPN SUPETAR =	"KOMERCIJALNI TURIZAM" 112.359	141.543 ha	"STAMBENA PODRUČJA NASELJA"	
0.678	POVRŠINA NASELJA SUPETAR =								
"GROBLJA" 29.184 - 0.678 = 28.506	GPN SUPETAR =								
"KOMERCIJALNI TURIZAM" 112.359	141.543 ha								
"STAMBENA PODRUČJA NASELJA"									

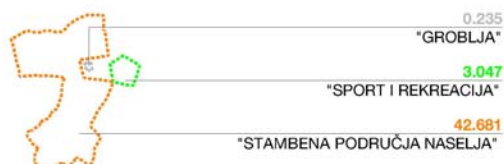
Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ
(Izmjene i dopune, IX 2007.)
s
POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA
(žute površine)

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU GRADA SUPETRA,
temeljem:
- "zona" prema PPexO Brač
- kartografskih prikaza PPSDŽ
kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA
te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova
i najvećih dozvoljenih površina u PPUG Supetra

POVRŠINA NASELJA MIRCA
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) MIRCA

površina "zona" prema PPexO Brač:

**POVRŠINA NASELJA
MIRCA =
GPN MIRCA
= 45.962 ha**

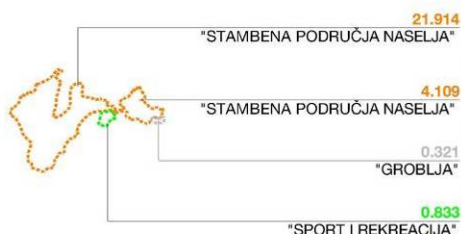
Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ
(Izmjene i dopune, IX 2007.)
s
POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA
(žute površine)

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU GRADA SUPETRA,
temeljem:
- "zona" prema PPexO Brač
- kartografskih prikaza PPSDŽ
kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA
te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova
i najvećih dozvoljenih površina u PPUG Supetra

POVRŠINA NASELJA ŠKRIP
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) ŠKRIP

površina "zona" prema PPexO Brač:

**POVRŠINA NASELJA
ŠKRIP =
GPN ŠKRIP
= 27.178 ha**

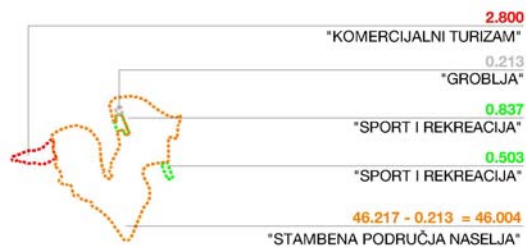
Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ
(Izmjene i dopune, IX 2007.)
s
POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA
(žute površine)

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU GRADA SUPETRA,
temeljem:
- "zona" prema PPexO Brač
- kartografskih prikaza PPSDŽ
kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA
te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova
i najvećih dozvoljenih površina u PPUG Supetra

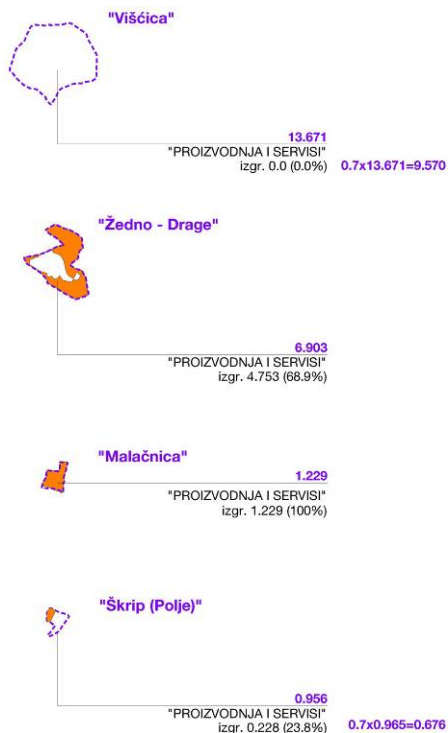
POVRŠINA NASELJA SPLITSKA
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) SPLITSKA

površina "zona" prema PPexO Brač:

POVRŠINA NASELJA
SPLITSKA =
GPN SPLITSKA
= 50.357 ha

IZGRAĐENI DIO POSTOJEĆIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA IZVAN NASELJA GOSPODARSKE-POSLOVNE NAMJENE - "zone proizvodnje i servisa" prema PPexO Brač

"EKSPLOATACIJA KAMENA"

32.537

TABLICA 24.
GRAD SUPETAR - RASPORED PO KULTURAMA I KLASAMA ZEMLJIŠTA

KATASTARSKA OPĆINA: SUPETAR

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		144524	1,51
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		322598	3,37
CESTE I PUTEVI		344619	3,61
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		226794	2,37
	UKUPNO	1038535	10,86
ORANICE		151153	1,58
MASLINICI I VOĆNJACI		1430623	14,97
VINOGRADI		186065	1,95
PAŠNJACI		5437301	56,88
ŠUME		1315780	13,76
	UKUPNO	8520922	89,14
SVEUKUPNO		9559457	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: MIRCA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		28355	0,45
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		46427	0,74
CESTE I PUTEVI		165284	2,62
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		130287	2,07
	UKUPNO	370353	5,87
ORANICE		64788	1,03
MASLINICI I VOĆNJACI		1232376	19,54
VINOGRADI		220020	3,49
PAŠNJACI		3835842	60,81
ŠUME		584096	9,26
	UKUPNO	5937122	94,13
SVEUKUPNO		6307475	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: ŠKRIP

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		13817	0,24049
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		23845	0,41503
CESTE I PUTEVI		177198	3,08416
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		203279	3,53810
	UKUPNO	418139	7,27778
ORANICE		215126	3,74430

MASLINICI I VOĆNJACI		909970	15,83818
VINOGRADI		207792	3,61665
PAŠNJACI		3745202	65,18586
ŠUME		249192	4,33723
UKUPNO		5327282	92,72222

SVEUKUPNO	5745421	100,00
------------------	----------------	---------------

KATASTARSKA OPĆINA: SPLITSKA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE

ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		29689	0,36
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		65299	0,80
CESTE I PUTEVI		243319	2,98
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		250312	3,07
UKUPNO		588619	7,21

ORANICE		96082	1,18
MASLINICI I VOĆNJACI		1656508	20,29
VINOGRADI		147197	1,80
PAŠNJACI		4775728	58,50
ŠUME		900109	11,03
UKUPNO		7575624	92,79

SVEUKUPNO	8164243	100,00
------------------	----------------	---------------

REKAPITULACIJA - PODRUČJE GRADA SUPETRA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE

ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		216385	0,73
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		458169	1,54
CESTE I PUTEVI		930420	3,12
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		810672	2,72
UKUPNO		2415646	8,11

ORANICE		527149	1,77
MASLINICI I VOĆNJACI		5229477	17,56
VINOGRADI		761074	2,56
PAŠNJACI		17794073	59,76
ŠUME		3049177	10,24
UKUPNO		27360950	91,89

SVEUKUPNO	29776596	100,00
------------------	-----------------	---------------

Izvor: Područni ured za katastar Split, Ispostava Supetar

1.1.4.5. Ocjena stanja prirodnih vrijednosti i krajobraznih svojstvenosti kraja - elementi za Krajobraznu osnovu Grada Supetra

1.1.4.5.1. Prirodne odrednice

Od primarnih prirodnih vrijednosti na području Grada zastupljeni su veći kompleksi mediteranskih šuma – makija, unutar kojih se prostiru veće i manje površine kraških pašnjaka. Šume ovog područja pripadaju svezi crnikovih šuma kao i sve šume na otoku Braču. Makija je zastupljena na nešto nižim položajima sve do obale mora. Ona je na ovim prostorima više zastupljena nego u drugim dijelovima otoka Brača. U ovim šumama makije prisutno je naseljavanje alepskog bora, često i neposredno uz obalu. Šume su pretežno u privatnom vlasništvu. Šumama u državnom vlasništvu gospodari Šumarija Brač - Supetar.

Krajobrazna različitost prostora Grada Supetra očituje se

- u pitomo razvedenom obalnom području Grada i
- poljodjelskim površinama s razmjerno još zadržanim tradicijskim načinom gospodarenja koje se spuštaju do obalnog pojasa,

uz veće i manje površine šuma raštrkanih i utopljenih u obrađenim i neobrađenim poljodjelskim površinama, u kraškim poljima i dolinama.

U kultiviranom krajobrazu na osunčanim padinama brijegova nalaze se površine maslinika i vinograda, a u plodnim kraškim dolinama vinogradi, oranice, te manje površine voćnjaka (uglavnom nasadi agruma). Poljoprivredne površine bitan su čimbenik u fizionomiji kraškog krajobraza. Utječu na svojstvenost i prepoznatljivost krajobraza s izraženim kraškim dolinama, terasama, suhozidovima i gomilama. Gomile su jedan od posebno izraženih elemenata krajobraza. Na području Grada veći je dio nekadašnjih obrađenih površina zapušten i neobrađen. Na tim se površinama postepeno razvijaju vrste koje prirodno pridolaze u makiji.

1.1.4.5.2. Stanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Prirodne i krajobrazne vrijednosti Grada izrazito su izložene pritisku

- intenzivne urbanizacije i
- procesu gospodarske preorijentacije od poljodjelskih prema unosnijim djelatnostima.

Osobito se to odnosi na šire obalne prostore naselja Supetra, a posebno na potezu prema Mircima i dalje ka zapadu. Navedeni se procesi degradacije obalne linije očituju u neartikuliranoj izgradnji koja se širi po karakterističnim područjima nekad kultiviranog krajobraza uz obalni pojas.

Izvorne netaknute prirode u nastanjenim krajevima nema mnogo. No, budući su naseobinske strukture koncentrirane uz sjevernu obalu u ostalom, južnom / jugozapadnom dijelu Grada ima dosta prostora koji se mogu svrstati, ako ne u prostore izvorne prirode, a onda u vrijedne i slikovite kultivirane bilo poljodjelske bilo šumske prostore.

Analizom prostora Grada možemo ustvrditi da se sačuvane **prirodne i krajobrazne vrijednosti** područja Grada mogu prostorno razlučiti na:

- prostore i krajobraze **izvorne** prirodne (minimalno),
- prostore i krajobraze **kultivirane** prirode, te
- dijelove vrijednih oblika **kulturnog** krajobraza (osobito dijelovi naselja Škrip)¹;

Naravno, oštre granice između ovih gornjih pojava u prostoru nema.

U **izvorne prirodne prostore i krajobraze** možemo svrstati vrlo mali dio površine Grada, i to dijelove obalne crte koji nisu mogli biti kultivirani, a do danas nisu izgrađeni (potez istočno od Splitske prema uv. Grabova). Uvjetno, ovdje možemo svrstati i jugozapadne dijelove dublje u unutrašnjosti (Murvice, Vršovica) s pripadajućim svojstvenim flornim elementima - radi se, naime o napuštenim terasiranim poljoprivrednim tlima s karakterističnim tragovima nekadašnje kultiviranosti vezanim uz navodnjavanje (Prihode) i bujičnim tokovima - na kojima se danas razvijaju vrste koje prirodno pridolaze makiji. U okviru prirodnih vrijednosti i prirodnog krajobraza zastupljene su i šume, koje na strmijim padinama imaju zaštitnu ulogu.

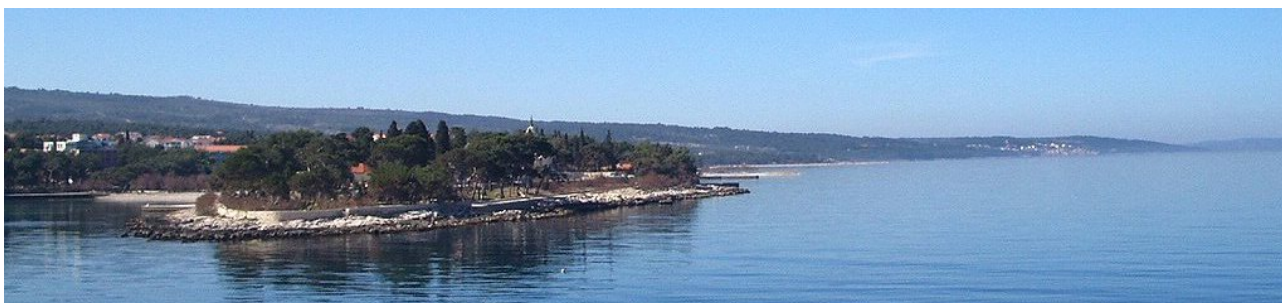
U **kultivirane prirodne prostore i krajobraze** može se uključiti najveći dio prostora Grada. U njihovom sklopu nalaze se poljodjelske i šumske površine gospodarske, ali i privatne. Šume na Mediteranu osim opće korisnih funkcija (zaštite tla od erozije, ekološke, hidrološke funkcije i sl.) imaju i značajnu ulogu u turističkom gospodarstvu (estetsku, rekreacijsku i sl.) osobito ako su uz obalu mora i u blizini turističkih naselja i mjesta. U ovom kontekstu značajne su poljodjelske površine te slikoviti vinogradi i maslinici u rekultivaciji. Kultivirani krajolik, jedinstven je spomenik ljudskom radu, pa ga kao takvog i treba valorizirati unatoč procesu degradacije. Atraktivnost krajolika pojačana je prethistorijskim gomilama, kapelama i bunjama uklopljenim u suhozide dolaca. Kao područja kultiviranog krajobraza ističu se: područje jugoistočno od Škripa, Vele Njive, Mutnik, potez Trolokve - Malačnica - Babin Laz, potez Vela Lučica - Zastup - Slavić Dol. Predjel Trolokve sadržava "park-rasadnik" s tri napajališta za stoku.

Elementi **kulturnog krajobraza**, svojevrsnog spoja kultiviranog krajobraza i struktura kulturnog naslijeđa, najviše su zastupljeni u jugozapadnom dijelu područja grada od Škripa prema Splitskoj.

Dijelom izvorna netaknuta, dijelom kultivirana priroda, dijelom *kulturni* krajobraz s dojmivim vizurama, izgrađuju raznolikost svojstvenog krajobraza Grada. Naime, krajobrazna raznolikost danas zahtijeva drugačiji konceptualni pristup u njenoj zaštiti, gdje se od pojedinih vrsta biljaka i životinja i pojedinih dijelova prirode govori o zaštiti cjeline biološke i krajobrazne raznolikosti. Smanjivanjem biološke raznolikosti nekog predjela smanjuje se i njegova ekološka stabilnost i ravnoteža te on postaje manje otporan na negativne utjecaje.

Posebne elemente prirodnih i krajobraznih vrijednosti čine manja ili veća područja visoke vegetacije („šumice“) ili morfoloških posebnosti te kultivirani dolci, očuvani bilo unutar izgrađenih dijelova naselja, bilo u područjima koja su prema PPexO Brač odnosno PSDŽ planirana za razvoj naselja. U naselju Supetar ističu se Vela Luka (plaža, šuma i kultivirani krajobraz dolca), pošumljeni dio predjela Mutnik, Veli dolac i Paške, dolci u Splitskoj i Mircima suhozidi kultiviranog krajobraza neposredno uz obalnu liniju zapadno od Donjih Miraca (Vele Njive), drvored čempresa koji spaja stari i noviji dio Škripa itd.

¹ Dijelove prostora gdje se tradicijske ruralne arhitektonsko-urbanističke strukture, kako pojedinačnih građevina tako u naseobinskih sklopova prožimaju s kultiviranim poljodjelskim prostorom, možemo svesti pod pojam *kulturni krajobraz*, ukoliko prevladavaju umjetne, antropogene strukture.

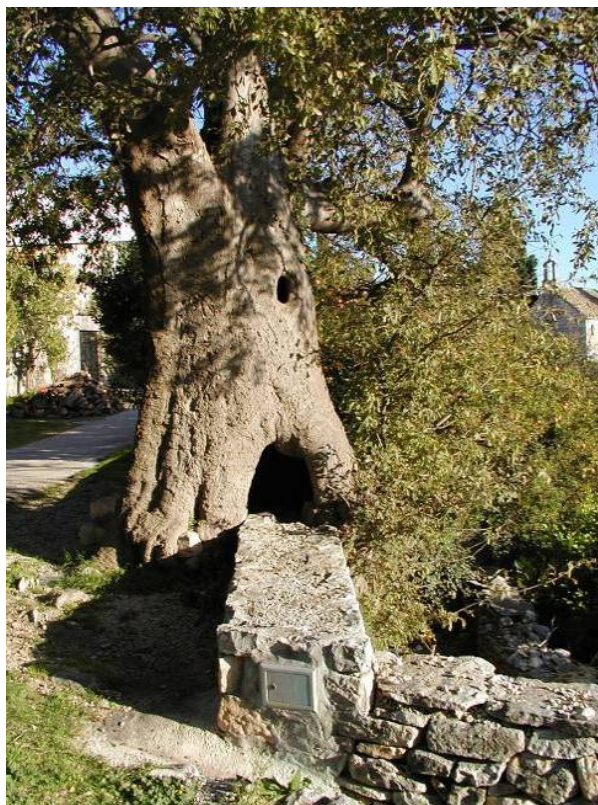
Punta sv. Nikole, zapadni dio obalnog poteza Grada i dalje prema Sutivanu.

1.1.4.5.3. Prirodne vrijednosti

U smislu odredbi *Zakona o zaštiti prirode* (NN 70/05., 139/08) na području Grada nema zakonom *zaštićenih* prirodnih vrijednosti – zaštićenih područja.

Obavljenim obilaskom područja Grada u mjesecu studenom 2002. godine izvršena je ocjena stanja dijelova prirode, te su predloženi dijelovi prirode na koje treba posebno obratiti pozornost u smislu njihove zaštite.

Ovdje ćemo se posebno osvrnuti na «**Širu okolicu Dola**». Naime, riječ je o predjelu kojeg treba promatrati kao cjelinu koja obuhvaća i istočni dio Škripa - Grad Supetar - s pogledima-vidikovcima na Dol i okolicu: dolac Dunaj te njegove južne «ogranke», brežuljke s crkvicama sv. Vida, sv. Mihovila i sv. Petra, te gomilama i suhozidima... uz pružanje samog dolca Dunaj sve do Postira. Sve navedeno prostire se po izrazito dinamičnom i slikovitom prirodnom reljefu, a u južnom i jugoistočnom dijelu «pretvara» u visokom vegetacijom obrasli «divlji» krajobraz (s tragovima ranije kultiviranosti). Cijelo je područje «premreženo» povremenim bujičnim tokovima u koritima dubokih dolaca, koji navodnjavaju stoljetne poljodjelske površine. S karakterističnih vidikovaca, kao u kakvom «školskom primjeru», može se sagledati i osjetiti cjelina ovog naoko spontano nastalog međudnosa stanovanja, navodnjenih poljodjelskih površina i cjelovitog okoliša. Neke od najkvalitetnijih vizura na ovaj predjel pružaju se iz Škripa, tj. s vidikovca Na Kuk kod groblja.

Dakle, za «Širu okolicu Dola» - tj. područje od Škripa, preko Dola s okolicom i dolcem Dunaj (do Postira), Piščenjaka i Mestinja (Mali Brig) do dolca k uvali Trstena – krajnji zapadni dio predloženog zahvata koji se nalazi u granicama ovog Plana, odnosno Grada - Predlaže se zaštita u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode kao **zaštićeno područje - značajni krajobraz**.

Rješenjima i odredbama ovog Plana treba zaštititi još:

- **osobito vrijedni predjeli - prirodni krajobraz („PK“):**
 1. - "sv. Rok - serpentine" - pretežito šumovite površine oko crkvice sv. Rok i serpentina D-113
 2. - «Ošin dolac - Ozdrin» - pretežito šumovite površine na eksponiranoj uzvisini između dviju udolina
 3. - "Mutnik - Vugave" - pretežito šumovite površine
 4. - "Babin laz - Zastup" - potez obale i pretežito šumovitih površina
 5. - "Ston" - pretežito šumovite površine u razvedenoj topografiji
- **osobito vrijedni predjeli - kultivirani krajobraz („KK“):**
 1. - «Vele njive»
 2. - dolac "Mutnik"
 3. - "Trolokve - Malačnica - Babin laz - " - dolac Stubal-Trolokve-Malačnica te potez obale i zapuštenih starih kultiviranih površina između uvala Malačnica i Babin laz
 4. - dolac „Babin laz“
 5. - dolac „Zastup“
 6. - "Jurjevo brdo" - poljoprivredne površine s brojnim gomilama na Jurjevu brdu (dio unutar obuhvata PPUG Supetra)

Navedeni osobito vrijedni predjeli su značajan element krajobraza i identiteta prostora na lokalnoj razini te se u njima trebaju zabraniti intervencije koje odstupaju od postojeće namjene i/ili narušavaju temeljni kvalitet kultiviranog ili prirodnog krajobraza (npr. krčenje radi vođenja trasa infrastrukturnih sustava, ili drugi zahvati inače mogući izvan građevinskih područja).

Kao zaštićene vizure izdvajaju se:

1. zaštićena vizura s lokacije «Sveti Rok» iznad Supetra - prema naselju Supetar i Bračkom kanalu;
2. zaštićena vizura s lokacije «Sveti Rok – Kruševe njive» iznad Supetra - prema naselju Supetar i Bračkom kanalu;
3. zaštićena vizura iz naselja Škrip (Velog Škripa) – lokacija «Vidilica (Na Kuk)» - preko Strmice ka Dolu i dolcu Dunaj.

Predlaže se:

- detaljnije promišljanje i planiranje mreže puteva od Škripa ka „Široj okolici Dola“,
- uređivanje vidikovca kod crkvice sv. Roka, sa šetnicom koja od centra Supetra vodi ka ovoj točki,
- uređenje mreže puteva od Splitske ka području antičkih kamenoloma oko predjela Rasohe.

Područje obuhvata PPUG Supetra sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07.) te obuhvaća slijedeća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

- cijelo područje Grada dio je Međunarodno važnog područja za ptice EU: šifra HR1000036 - Srednjedalmatinski otoci i Pelješac;
- područje važno za divlje svojte i stanišne tipove - točkasti lokalitet šifra HR2000172 - Tanki ratac špilja. – sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame

Veli dolac u Supetru 2004.

1.1.4.6. Ocjena stanja kulturno-povijesnog naslijeđa kraja

1.1.4.6.1. Povijesne odrednice

Brač je spominjan u povijesnim izvorima pod imenom *Brattia* već iz antike. Tragovi života ljudi na otoku potječu iz mlađeg kamenog doba (spilja Kopačina), a od protopovijesti uspostavlja se cjelovita prostorna organizacija pomoću gradina, kao ilirskih utvrđenih naseobina (Rat, Velo i Malo Gračišće, Gradac, Hum i Škrip kao glavno središte i Kaštio iznad Bola s megalitičkim zidinama). Njih prate gomile, kao strateško obrambenih postaja ili grobišta, pedesetak registriranih na površini otoka koji u tom smislu dijeli iskustva i običaje čitavog teritorija saveza Ardijejaca, potom države Delmata kao glavnih političkih činitelja na prostoru srednjeg Jadrana kojem Brač pripada. Susret domorodačke ilirske kulture s nosiocima grčke kolonizacije na Jadranu od 6. do 4. stoljeća prije Krista, iako dokazan (Viča vala – Supetar / Sutivan), nije ostavio dubljeg traga. Pojava savršenijih tehnika građenja zidina, najjačih u Škripu znanom pod terminom *castellum*, ipak potvrđuje određena asimiliranja općemediteranskih dobara uz dozrijevanje mjesnog društva poglavito vezanog uza stočarstvo. No, nakon trgovačkih susreta situacija se je u odnosu na strane kulture izmijenila s dolaskom Rimljana, odnosno potpadanja čitavog Jadrana pod vlast rimske velike države. Premda nisu otkrivena organizirana antičko-poganska naselja koja bi imala status *kolonije ili municipija*, dolazak se je Rimljana odrazio u građevnim sklopovima gospodarsko ladanjskih vila (kraj Bola, Selaca, Povalja, Postira, Supetra itd.) a osobito u primjercima figuralne antičke skulpture, bilo uvezenih bilo izrađenih u poznatim bračkim kamenolomima (Plate, Rasohe) iz kojih je rimska država sustavno već vadila građu. Nalazi obrednih spomenika, natpisa i reljefa s prikazima rimskih božanstava (Heraklo u živoj stijeni iznad Splitske, kipovi istog sadržaja kraj Škripa), svjedoče visoki stupanj romanizacije područja koje dijeli sudbinu čitave Dalmacije.

Iz ranokršćanskog doba potječu nalazi desetak svetišta na otoku: temelji trikonhalne crkve u Sutivanu, a trobrodskih u Supetru i Postirama, još sa sačuvanom krstionicom u Poveljima, crkva uz ladanjsko-gospodarski sklop u Lovrečini itd. te nema sumnje da se na otoku širi crkvena organizacija pod jurisdikcijom solinske biskupije. Broj i veličina svetišta svjedoče gustu nastanjenost čitavog otoka koji se, između ostalog, uključuje u privredne putanje velike države. Bogatstvo arhitektonske tipologije i vrsnoća kamene opreme u desetak arheološki otkrivenih ili u prostoru vidljivih svetišta potvrđuju višu razinu umjetničke proizvodnje otočkih kamenara čije su radionice od 5. do 7. stoljeća izvozile sarkofage diljem Jadrana.

U ranim stoljećima srednjeg vijeka Brač nije bio na udaru naglih etnopolitičkih promjena nego je u svojoj izolaciji usporeno primao njihove odjeke. Tako je dočekao i Hrvate postavši dio područja "*Narentanae insulae*", tj. oblasti u rukama Neretvana zasigurno od 9. stoljeća. Svejedno je rano kristijanizirano romansko stanovništvo davalo bitni pečat razvoja koji doživljava udare poput zabilježenog upada Saracena 872. godine. U sljedećim stoljećima živio je u miru sklopljenom između Neretljana, Hrvata i Mlečana, za vladavine kralja Tomislava valjda u sastavu jake hrvatske države, a od pohoda dužda Petra II Orseola 1000. godine priznavao njegov barjak. S uspostavom kraljevstva Petra Krešimira IV opet je u drugoj polovici 11. stoljeća unutar Hrvatske, da bi od 1102. godine potpao cjelini ugarsko-hrvatskog kraljevstva. Sljedeća će dva stoljeća proteći uz česte izmjene vrhovnih vladara jer se na srednjem Jadranu sukobljavahu interesi Ugara, Bizanta i Venecije ali će one slabo određivati unutrašnje prilike otočkog života koji teče svojim sve stalnijim ritmovima.

Uz sve te promjene tekao je usporeni unutrašnji život, dokaziv s malo izvora. Osnovne su sile unutrašnjim ustrajnostima davala stočarska zanimanja većine seoskog življa koje se zadovoljavalo ograničenim mogućnostima svojeg samoprivredivanja, vrlo zatvorenog u svojim međama. Pouzdano benediktinci bijahu utjecajni činitelji kulturnog djelovanja, vjerojatno i ključni nositelji graditeljskih poduzimanja oko brojnih crkava u nastajanju od 10. do 12. stoljeća. Iako na otoku nije ustanovljeno jačih oblika vjerske organizacije trajno se priznavała jurisdikcija splitske nadbiskupije s prebacivanjem osnovnih veza na osnutak hvarske biskupije Otada se prate i oblici organizirane svjetovne uprave te je neprijeporno društveno sazrijevanje išlo ukorak s mirom unutar velike države.

Sljedno razvoju ostalih južnohrvatskih otočkih komuna i Bračani posežu određenim slobodinama (inače zasvjedočenim jednom poveljom već iz 1111. godine) pa mala njihova Grad samo jača priznavajući vanjska vrhovništva. Po uzoru na sve druge komunalne sredine otočani su sticali određene povlastice, gradili pravne običaje i donosili sukladno njima mnoge odredbe. Sve su najposlije i kodificirali 1277. godine u Statutu Grada koji se prije dugo zacrtavao a otada službeno priznavao, dopunjavao i potvrđivao. Izdvojenost od svih centara moći a i veličina samog otoka u zatišju od glavnih prometnih putanja pridonijeli su u tim uvjetima očuvanju svekolike unutrašnje upravne samostalnosti pod rukovodstvom Velikog vijeća u kojem sjede svi

punoljetni plemići. No javnopravne odnose vodi kao izvršitelj knez kojem je položaj ispočetka izborni, a kasnije je to strani namjesnik.

Tijekom 12. i 13. stoljeća počinju na izloženim dijelovima hrvatskog priobalja vladavine moćnih rodova hrvatske vlastele. Za bračko puno srednjovjekovlje osobito su u tom smislu bili značajni cetinski Nelipići, još izravnije omiško-makarski Kačići dok vrhovni vladari iz roda Arpadovića nisu imali potpuni odnos prema Jadranu. Ipak su višekrat Bračanima pružali zaštitu, a i ovi se okreću Splitu u savezništvo kad je međusuradnjom uspjelo otok osloboditi od pritiska istih Kačića. Međutim tu uniju bračke seoske komune sa gradom Splitom nije odobrio kralj Bela, nego je odredio da hvarski rektor, župan ili comes vrši ujedno i vlast na Braču posredstvom vikara. Uz takvo uključivanje u zajednicu otoka prema Braču se okreće trgovina i iz drugih centara, nadasve iz Splita koji dominira srednjom Dalmacijom. Na terenima najvećeg donjojadranskog otoka, dapače, Splitski drže ispasišta svoje stoke te su zainteresirani za privredne prilike u kojima izravno i sudjeluju.

Tako je bilo do podvrgavanja Veneciji 1420. godine. Unatoč tome Brač se i dalje smatrao zasebnom komunom s posebnim statutom i privilegijama, te su se bračka vlastela i dalje okupljala u nerezničima. Za vrijeme bosanske vlasti potkraj 14. stoljeća kao i pod Anžuvincima ili pod Dubrovčanima Brač je u pojedinim poslovima slao svoja poslanstva neovisno od Hvara. Samostalnom odlukom svojeg Vijeća 1420. godine Bračani su priznali i vlast Venecije koja je nadalje omogućila opstanak zasebne otočke Grada sa svim upravnim tijelima uz posebnog kneza Mlečanina, što se ustalilo i održalo sve do pada Mletačke republike 1797., dapače i do 1827. Inače je za prošlost otoka važna činjenica da se do mletačkog doba većina naselja nalazila u unutrašnjosti otoka, vezanih uz srednjovjekovne vidove pretežito stočarske privrede o kojoj govori najveći broj zapisa.

Kroz čitavo to vrijeme mnogi pokušaji osnivanja naselja na obali u srednjem vijeku bijahu osuđeni opasnostima s mora, posebice od strane omiških gusara. Stoga su nova stalna naselja u primorskim predjelima mogli nastati istom onda kad je nastupila veća sigurnost, u drugoj polovici 15. stoljeća sa uspostavom dobro uređene mletačke uprave. Pruživši sigurnost na moru i pojačavši promet među dijelovima svoje države izazvala je isčeznuće većine naselja u kopnenim dijelovima otoka. Preseljavanje iz njih starijih donekle je pospješila i kuga koja je od 1425. do 1427. godine poharala dvije trećine stanovnika zadavši snažan udarac srednjovjekovnim naseljima. Potom je pak nadošla i turska opasnost, poradi koje nastaju i kašteli pri obali, a oko njih doseljenici koji stižu u valovima s kopna počinju povećavati stambene jezgre i izgrađivati naselja povijesnog lika. Te su utvrđene jezgre mjestimice još očuvane i imaju neprijeporno spomeničko značenje (Pučišća, Splitska, Bobovišća) ali su pretežito privatnog, a ne javnog karaktera. Zapravo pripadaju bogatim rodovima dok se pučani vezivahu uz slabije zaklopljene dvore mahom sačinjene od katnica izrazito sredozemnih karakteristika.

Povijesne prilike od 16. stoljeća uglavnom su odredile izgled većine naselja, tako da su ona s postupnim povećavanjem održala novodobni povijesni karakter sve do sredine 20. stoljeća. Pojedinačno se ne ističu odličnim spomenicima, a uz značajne primjere crkvenog graditeljstva naročito iz baroknog razdoblja, zadržavaju prosječna rješenja stambenih sklopova i pojedinih kuća, k tome i svojstvenih utvrda, koja su tipična za čitavu srednju Dalmaciju. U tom smislu i unutar ovdje dalje obrađenih naselja, primjerno se prati prerastanje sela u male gradiće od kojih danas svaki za sebe, povećavajući se u mjerilima, nameću svoja pravila urbanističko-graditeljskih ponašanja i zahvata.

1.1.4.6.2. Razvoj i obilježja povijesnih naselja - povijesne graditeljske cjeline

Sup. 1.1.1. MIRCA (E) razvila su se kao selo između Supetra i Sutivana, povučeno od obale na sjevernoj strani Brača. U svojem imenu vjerojatno čuvaju spomen na ruševine neke starije gradnje, ali od njih nema traga te se naselje pod tim imenom spominje tek od 16. stoljeća. Živuci od poljoprivrede nije nadišlo čednu tipologiju ruralne arhitekture.

Sup. 1.1.2. SPLITSKA (P-2255) prema tradiciji ali i materijalnim dokazima nastaje u svezi s gradnjom Splita, ponajprije Dioklecijanove palače koja mu je početna jezgra, potom i samoga grada povijesno vezanog na bračke kamenolome. U pozadini ovog naselja, naime, kamenolome su otvorili Rimljani, a uvalu uz more, buduću Splitsku, stoga tako i nazvanu, koristili kao luku za otpremu velikih količina građe. Sa tom ulogom ona je opstajala stoljećima, da bi nakon višekratnih rušenja sa smirenjem prilika u srednjoj Dalmaciji od početka 16. stoljeća uz netom sagrađenu crkvu zaživjelo novodobno naselje. Sasvim razumljivo starije u njemu zgrade imaju utvrđne karakteristike, u prvom redu zatvoreni mali sklop kaštela Cerinića koji naselskoj cjelini nenaglašenih veličina u prirodnome zaklonu podaje osobiti biljeg. U osnovi se radi o sretnom spoju

prirodne uvale i minijature arhitekture u kojoj više nema ništa od građevina koje se tu spominjahu već od 13. stoljeća (crkva i bratovština), nego se ostvaruje sklad djela iz doba punog uspona naselja.

U okviru zaštićene cjeline posebno su vrijedni i tragovi rampi od kamenoloma do uvale.

Mirca

Splitska

Škrip

Supetar

Sup. 1.1.3. ŠKRIP - zapadni dio (E) je u svojim povijesnim profilima manje izrazit jer je i nastajao kasnije od istočnoga, bez cjelovite zamisli tek kao stanica uz cestu s dosta brojnim kućama. Naselje je inače spominjano od 13. stoljeća, ali nema sumnje da se to odnosilo na istočni dio, vezan uz strateški za obranu pogodniju glavicu koja je privukla većinu građevina, dok se u zapadnome nalaze novije građevine vezane uz otočke ceste i rastkane među poljicima.

Sup. 1.1.4. ŠKRIP – istočni dio (P-2267) sadrži bogato povijesno slojevanje svojeg razvoja od ilirske utvrde do postrenesanskog središta. Otpočetak pak imajući istaknutu ulogu, uvjetovanu strateškim položajem sred otoka na prirodno dobro branjenome brijegu, stekao je natprosječnu baštinu. Sačinjavaju je kiklopske zidine prapovijesnog podrijetla, antičko-rimske gradnje s najistaknutijim ostacima jednog mauzoleja podan tzv. kule Radojković, zatim ranokršćansko svetište sa više srednjovjekovnih dorada, kasnorenesansna prostrana utvrda Cerinića s čimbenicima ladanjskog graditeljstva i barokna glavna, odlično opremljena crkva. Tome se još pridružuju cisterne i kuća-kula s dogradnjama pučkog naličja bez izražajnih stilskih osobina, a u pozadini svega je staro groblje sa pripadajućim crkvicama. Okupljeni su na zaravni međusobno stvarajući vrlo slikovite prostorne odnose koji su u cjelini vrijedni posebne zaštite kao nenarušeni ambijent na otoku valjda najjače spomeničke vrsnoće.

Sup. 1.2.1. SUPETAR (P-2240) iako ne krije ine potvrde svojeg ranog, antičko-rimskog i prvog ranokršćanskog nastajanja, nastaje kao novodobno naselje od 17. stoljeća a od 19. prerasta u gradić, upravno i sudsko središte Brača. Zapravo su već Francuzi 1811. godine u nekadašnjem pristaništu naselja iz unutrašnjosti utemeljili jedinicu lokalne uprave ukazavši gdje će biti glavno mjesto, kakvim se ono i naznačuje od sredine stoljeća kao žarište društvenog i trgovačkog života. Sredinom 20. stoljeća, kad je najjače i narastao, bio je sjedištem jedinstvene bračke općine pa je od 1950.godine i jedini stekao naslov grada. Inače početke sadašnjeg Supetra određuju potrebe Nerežišća pa i Donjeg Humca za lukom prema

Splitu, a na istoj osnovi teče njegov samostalni razvoj. Odvijao se postupnim povezivanjem malih skupina pučkih kuća podalje od mora s pročeljem uz luku koje se s nizom javno-komunalnih sadržaja stapa u jedinstveni niz ispresijecam uličicama prema unutrašnjosti. U toj poluurbanij strukturi svoje mjesto dobiva i župna crkva, kao sjedište samostalne ustanove od 1597. godine, u istočnom uglu lučke uvale kao predjelu najgušće izgradnje, i groblje na izdvojenom poluotoku Sv.Nikole, vezani uz prvobitne naseobine dokazive sa spomeničkim ostacima nezaobilazne razine.

1.1.4.6.3. Dobra unutar naselja (zaštićenih cjelina)

Sakralne građevine

Sup. 2.1.1. Splitska - Župna crkva u Splitskoj (Z-3428) - posvećena Bl. Dj. Mariji vjerojatno se nalazi na položaju stare srednjovjekovne istoimene crkve.

Sup. 2.1.2. Škrip - Crkva sv. Duha na groblju (Z-1558) - nekoć župna u svojoj arhitektonskoj strukturi čuva dokaze ranijih gradnji. Zapravo je riječ o ranoromaničkoj trobrodnoj bazilici, možda na mjestu ranokršćanske bogomolje, koja je doživjela zanimljive preobrazbe. Osim što joj je umjesto stare apside istočno dograđena veći prezbiterij, izmijenjene su arkade u podjeli lađa, te oblikovano pročelje s renesansnim dometcima tako da se danas u završenoj rekonstrukciji očituju složene i višestruka posredovanja različitih stilova na istoj crkvi.

Sup. 2.1.3. Škrip - Crkva sv. Ivana na groblju (RST-1354) - leži u neposrednom susjedstvu prve navedene koja bijaše i važnija. Iako gotovo napuštena sačuvala je izvorni lik iz ranog novovjekovlja sa gotovo standardnim slogom čednih sastavaka u kojima se jedva raspoznaje odvjetak kasnorenesansnog sloga u rustičnim sredinama.

Sup. 2.1.4. Škrip - Župna crkva sv. Jelene (Z-1559) - utemeljena 1768. godine i posvećena majci cara Konstantina Velikog, za koju se vjerovalo da je rođena na Braču. Izvana se predložuje kao jednostavna gradnja baroknoga stila koji svojim rječnikom rješava u prvom redu zadatak pročelja sa polukružnim zavinutim zabatom i simetričnim rasporedom svih otvora počev od slično ocrtanog okvira ulaza. Pritom se snažne profilacije izmiruju s velikom plohom pročelja sred kojeg u osi portala plastički baldakim s kipom stojeće Gospe preko glavne prozorske ruže nalazi odgovor u kipu stojećeg Krista na vrhu. nasuprot toj teatralnosti unutrašnjost je smirena, oplošje zida primireno samo s pilastrima prema završnoj dubokoj apsidi polukružnog tlocrta. Crkvu prati odvojeni zvonik istočne strane, naizgled više puta nadograđivan od prvog kata s otvorima gotičkog nacrtu do rastvorene završne lođe pod visokom piramidom krova.

Sup. 2.1.5. Supetar - Crkva Sv. Martina (RST-625) - sagrađena je donacijom opata J.Dujmovića 1707. god. u nizu zgrada unutar naselja. Jednobrodna s četvrtastom apsidiom, bačvasto presvođenima, poakazuje skromne oblike provincijalnog graditeljstva baroknog doba. Skladno joj je artikulirano pročelje, sa središnjim

portalom profiliranog nadvratnika i okulusom te završnim zvonikom na peslicu s tri otvora za zvona i natpisom o gradnji.

Sup. 2.1.6. Supetar - Župna crkva sv. Petra (nekoć, danas - Marijina Navještenja) (Z-1556) - leži u samome istočnom kraju uvale koju Supetar opkoljava. Nalazeći se nad uređenim terasama bitan je naglasak urbanističkoj cjelini gradića a i kao zasebno ostvarenje spomenik vrijedan pažnje. Izvorno je tu od 15. stoljeća bila manja crkva Sv. Petra po kojoj se naselje i prozvalo, i ona se povećavala s utemeljenjem župe 1579. godine do posvete 1604. Nakon što je ta stradala u požaru, podignuta je 1733. godine nova barokna, ali ni ona nije zadovoljavala potrebe uvećanog naselja te je složena znatno veća župna crkva 1887. godine. Prostrana trobrodna bazilika izvlači osnovno rješenje iz baroknih predaja ali ih svodi u stroži poredak okašnjelog klasicizma tek mjestimice ostavljajući jača podsjećanja na prijašnji stil pa i čuvajući dijelove prvotne crkve. Štoviše, nađeni su dokazi da je legla na ranokršćansku baziliku iz 6. stoljeća od koje su uza sjevernu stijenu gradnje ostali temelji s mozaičkim podom geometrijske višebojne dekoracije. Inače se crkva ističe svojom opremom s nizom umjetnina mahom baroknog postanka.

Civilne građevine

Sup. 2.2.1. Splitska - Kaštel Cerineo (Cerinić) (RST-256) - utvrđeni dvor stare bračke plemićke obitelji, sagrađen u Splitskoj kao škripskoj luci. Dvor je sklop građevina s dominirajućom kulom na kojoj se vide otvori puškarnica i ostale obrane.

*Škrip - župna crkva sv. Jelene (desno).
Kaštel Cerinić (lijevo) i kaštel Radojkovića (u daljini, lijevo od župne crkve)*

Sup. 2.2.2. Škrip – Kaštel Cerinić (Z-1404) je gotovo najmarkantnije povijesno zdanje u selu. Nastalo je 1618. godine u originalnoj zamisli niske utvrde kojoj su visine obodnoga zida uvjetovane višenamjenskim jednokatnim kućama koje se prislanjaju na njega iznutra zatvarajući srednje dvorište. U tlocrtu ta zatvorena cjelina nije pravilna, nego nalikuje romboidu kojemu su na nasuprotnim uglovima podignute čvrste kule, jugoistočno jača a sjeverozapadno slabija s kruništima na vrhu. Glavni ulaz je s južne strane kojoj se priklanja i većina stanova kao i prema zapadu, također s manjim vanjskim vratima, a u kraćem potezu

sjeveroistočnog dijela su samo ekonomske prizemnice. U stambene prostorije se uzlazi iz dvorišta pomoću isturenih stubišta a uz sjeverni zid je ugaono nad trijemom otvorena terasa s biforom prema sjeveru, izraziti motiv ladanjskog graditeljstva. Raskriva se svrsishodnost ukupnog poretka sa zadovoljavanjem više ciljeva tako da kaštel shvaćamo ne samo kao utvrdu nego i stalni gospodarev stan prikladan za cijelogodišnji sigurni boravak. Povrh svega kaštel ima obrambenu ulogu za svo naselje s kojim se stapa u prostorno-plastičkom dojmu.

Sup. 2.2.3. Škrip – Kaštel Radojković (RST-201) je visoka građevina u istočnom dijelu naselja nad prapovijesnim zidinama spojena s nizom slikovitih pučkih kuća. Stršeći visinom u svom prostoru prizemno krije osobito zdanje od krupnih pravilnih klesanaca, iznutra natkrito bačvastim svodom, najvjerojatnije antičko-rimski mauzolej uzorne gradnje. Na ostalim dijelovima viših katova preuzima tehnike zidanja lokalnog graditeljstva a zadržava zatvorenost osnovnog bloka, tek s malim prozorima i završnim izbočinama za neposrednu obranu od napadača. Krovna je plitka piramida pokrivena kamenim pločama te se obistinjuje zanimljiv spoj različitih građevnih tehnika i koncepcija na građevini najvjerojatnije nastaloj u doba turskih ratova 16. i 17. stoljeća.

Kaštel Radojkovića

Sup. 2.2.4. Škrip – Seoske kuće potleušice (E-20) - u niskom gabaritu gotovo sljubljene sa tlom oko kiklopskih zidina prapovijesnog Škripa, sada u istočnom dijelu sela predočuju negdašnja stanovanja u kamenim zgradama bez osobite arhitektonske obrade i opreme pod kamenim krovovima. Vrijedan su primjer ruralne arhitekture niže razine u sredini usmjerenoj stočarstvu, te zajedno s ostalim gradnjama očituju raznolikost graditeljske baštine Brača.

Škrip – groblje i seoske potleušice

- Sup. 2.2.5. Škrip - Seoske kuće potleušice (E-1268)
- Sup. 2.2.6. Škrip – Sklop kuća Krstulović - Nikolić (Z-1875)
- Sup. 2.2.7. Supetar – Kuća Dujmović (RST-1115)
- Sup. 2.2.8. Supetar - Kuća Rendić - sklop kuća (Z-1434)
- Sup. 2.2.9. Supetar - Kuća Vitaić na rivi (Z-1433)
- Sup. 2.2.10. Supetar - Kuća Fadić (barokni balkon) (Z-1430)
- Sup. 2.2.11. Supetar - Kasnobarokna kuća na rivi (Z-1435)
- Sup. 2.2.12. Supetar - Kuća na rivi s reljefom (Z-1431)
- Sup. 2.2.13. Supetar - Kuća časnih sestara (Z-1428)

Sup. 2.3.1. Supetar – Zgrada lučke ispostave (RST-658) - smještena u sjeveroistočnom kraju luke, jednokatnica s ograđenim prostorom do obale pred njome, opskrbljenim bunarom, izdvojena je od stambenih sklopova kako joj nalaže namjena. U njoj je, naime, djelovao lučki zdravstveni ured od sredine 19. stoljeća, te predstavlja tipično zdanje državne uprave sa svrshodnim smještajem i oblikom. Zidana kamenom klesancem i ožbukana, odlikuje se skladnim mjerilima i simetričnim rasporedom otvora u klesanim okvirima na sva četiri pročelja, a simetričan je i unutrašnji raspored prostorija te u cjelini predstavlja skromni odvjetak klasicističkog sloga. Kulturno-povijesni značaj, uključujući i urbanistički, proistječe iz činjenice da su slične bile u većini primorskih luka ali su mahom porušene, a dokazuju visoku razinu njihova opremanja u doba centralistički jake države koja je promišljeno podizala zgrade javne namjene prema lokalnim potrebama i nekim uvriježenim svojim pravilima, te je u tom smislu treba u cjelini očuvati.

Sup. 2.3.2. Supetar – Zgrada osnovne škole (Z-1429)

Sup. 2.3.3. Supetar – Kula „sat“ (Z-1432)

Memorijalna baština

Sup. 4.2.3. Škrip – Groblje Škrip (P)

1.1.4.6.4. Dobra izvan naselja (zaštićenih cjelina)

Sakralne građevine

Sup. 2.1.7. (Supetar) – Crkva sv. Luke (Z-1555) - na predjelu Kruševe njive - jedna je od bolje poznatih srednjovjekovnih zdanja sakralnog sadržaja. U osami uz staru otočku cestu ostala je u svojem cjelovitom zdanju romaničkih stilskih osobina. Određuju ih prednja uska vrata na širokome tijelu lađe, s pomalo nespretnim nadvojem lunete prošupljene s jednim uspravnim otvorom. Unutra pak cjelovita je konstrukcija bačvastoga svoda na jedinoj pojasnici po sredini prostorije naslonjene na bočne lezene.

Sup. 2.1.8. (Supetar) – Crkva sv. Roka (Z-1436)

Civilne građevine

Sup. 4.1.1. (Škrip) - Spomen ploča klubu “Sutvid” (RST-975)

Sup. 4.2.1. (Supetar) - Mauzolej obitelji Petrinović (RST-274) - na naselskom groblju iz 19. stoljeća zapadno od crkvice sv. Nikole najmarkantniji je spomenik svoje vrste a po umjetničkoj vrijednosti daleko nadilazi lokalne okvire. Oblikovan u bijelom kamenu po arhitektonski i skulpturalnoj izvornoj zamisli kipara Tome Rosandića 1927. godine osim umjetnikove osobne vrsnoće pokazuje zanimljiva stremljenja u okviru hrvatske Moderne s pozivima na pomalo egzotično shvaćene bizantske tradicije i kasni odraz srednjoeuropske secesije. Iako opterećen stilizacijama po obradi i ideji ubraja se među najbolja ostvarenja svojeg tvorca, rođenog Bračanina i u više pogleda zaslužuje pažnju pa i očuvanje u prirodnom svojem ambijentu.

Memorijalna baština

Sup. 4.2.2. (Splitska) - Groblje Splitska (ZPP)

Sup. 4.2.4. (Supetar) – groblje Supetar sv. Nikola (E) - oblikovano uglavnom od 19. stoljeća zauzima arheološki lokalitet iz antičkog doba. Iz te davnine su vidljive zidine zgrada neidentificirana sadržaja na unutrašnjoj strani malog poluotoka, dok su na groblju samom reupotrebljena u novije doba dva kamena sarkofaga karakterističnog oblika iz 6. stoljeća.

Sup. 4.2.5. (Mirca) – Groblje u Mircima (ZPP)

1.1.4.6.5. Arheološko nasljeđe

Sup. 5.1.1. unutar zašt. cj. Supetar - Ranokršćanski mozaik uz župnu crkvu sv. Petra (RST-827)

Sup. 5.1.2. unutar zašt. cj. Škrip - Arheološki lokalitet (P-2267) - posebnog značaja čini prostorna zona na istočnoj strani suvremenog naselja, izvorna obrambena jezgra iz antičkog doba oblikovana u tradiciji osobitih tehnika građenja starih Ilira. Najznačajniji su svojevrsni "kiklopski zidovi" megalitskih osobina zidanja iz doba grčke kolonizacije naše obale, na potezu od "kaštela Radojković" u dužini od 25. m. okrenuti zapadu te protegnuti lukom sjeverno i sjeveroistočno nad liticom. Unutar njihova areala više je ostalih tragova antičkog nastavanja mjesta, najodličnija gradnja u prizemlju spomenutog kaštela (smatra se: rimski mauzolej) s uzornom kamenarskom obradom i konstrukcijom je jedinstvena među istodobnim spomenicima Dalmacije. Arheološka iskopavanja su na tom prostoru iznijela na vidjelo srednjovjekovnu nekropolu, još su sačuvani ostaci cisterne iskopane u živoj stijeni te je u cjelini riječ o kontinuiranom spajanju raznih iskaza kulture u jednu povijesno važnu a do danas slikovitu cjelinu.

Sup. 5.1.3. Supetar - Rt sv. Nikole, groblje (RST-626)

Sup. 5.1.4. Splitska - ruševine crkvice sv. Jadre (sv. Andrije) (Z-1554) - pripisuje se vjerskim sadržajima bratstva kamenara uz obližnje kamenolome

Sup. 5.1.5. Splitska - kamenolom Rasohe / antički kamenolomi između Splitske i Škripa (P-2266) - Na sredini puta koji iz Splitske vodi u Škrip smještena je crkva sv. Jadre gdje je križište puteva, a dvije stare kamenarske rampe (puzala) vode od rimskih kamenoloma kod Škripa do luke Splitska gdje je bilo uređeno antičko pristanište. Dva veća kamenoloma su na predjelu Stražišće, sa istočne strane puta za Škrip, od kojih se posebice ističe kamenolom poznat pod imenom Rasohe gdje se uz bijeli brački kamen vadio i bitumenozni vapnenac. Visina stijena koje u polukrugu formiraju rubne litice kamenoloma dopire do 20m. U jednoj kamenoj barijeri isklesan je u živcu lik Herakla u plitkoj niši koji je bio zaštitnik kamenara. Do njega vode dva puta: jedan prema sjeveru koji se spaja s rampom za Splitsku, a drugi prema zapadu povezujući se s glavnim putem za Škrip.

Kamenolom Plate sastoji se od više otvorenih kava koje su smještene na prostoru zapadno od puta za Škrip. Ime Plate nastaje od hrvatskog naziva Pločje (Platschie). Rampa je prolazila pored kamenarskog naselja od kojeg su sačuvani ruševni ostaci ranokršćanske crkve sv. Jadre. Iz kamenoloma Plate, Rasohe i Stražišće, koji su u antici bili državno dobro, vađen je kamen za Dioklecijanove palače, salonitanskih građevina, a eksportiran je i u udaljene dijelove carstva: Kamenolomi su znatno eksploatirani i u kasnoj antici za branje blokova namijenjenih obradi sarkofaga i izradi kamenog namještaja crkava. Još uvijek su u kavama sačuvani stari pašarini, uski koridori u živcu za odvajanje blokova, kao i tragovi obrade stijenki starim alatima. Cisterne s vodom vjerojatno su isklesane i zagrađene još za rimskog vremena. U kamenolomu Plate pronađen je žrtvenik posvećen Heraklu, zaštitniku kamenara, kojeg je posvetio rimski vojnik Valerije Valerijan, nadzornik klesarije za terme u Sirmiju. U istom kamenolomu pronađeni su reljefi s likom diviniziranog heroja kao i žrtvenik s likom Merkura. Još uvijek se otkrivaju zabačeni arhitektonski ulomci, nadgrobne stele, dijelovi sarkofaga i kamenih urni. Rimski kamenolom Plate sa usjecima, podzidima, rampama i tragovima antičke vještine obrade kamena, kao i susjedni kamenolomi Rasohe i Stražišće, jedinstveni su spomenik tehničkih znanja o kamenarstvu i industrijske tehnologije koja na Braču ima tradiciju staru dvije tisuće godina. S obje strane starog puta odnosno dananje ceste pružaju se kamenolomi na predjelu Stržišće i Oklade koji su označeni pojedinačnim katastarskim česticama.

Sup. 5.1.5. Supetar – pećina Vodna Jama (P-2162)

1.1.4.6.6. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Općine

U skladu sa *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, NN 69/99, 151/03, 157/03, članak 7.), koji nepokretna kulturna dobra svrstava u kategorije kao:

1. grad, selo, naselje ili njegov dio,
2. građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
3. elementi povijesne opreme naselja,
4. područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
5. arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
6. područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,
7. krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
8. vrtovi, perivoji i parkovi,
9. tehnički objekti s uređajima i drugi slični objekti

u Gradu su valorizirana evidentirana nepokretna kulturna dobra što je prikazano u Tablici 39.

Sva dobra podliježu pravima i obvezama *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Status zaštite opisan je slijedećim oznakama:

a)	RST	registrirani spomenici (stara, ne-revidirana rješenja)
b)	Z	zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu zaštićenih kulturnih dobara;
c)	P	preventivna zaštita - kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara;
d)	E	evidentirano kulturno dobro,
e)	ZPP	kulturno dobro evidentirano i zaštićeno ovim Planom kao kulturno dobro značajno na lokalnoj razini.

Na području Grada od povijesnih graditeljskih cjelina preventivno su zaštićene (P)

urbana cjelina

- naselje (dio) Supetar

ruralne cjeline

- naselje (dio) Mirca,
- naselje (dio) Splitska,
- naselje Škrip istok

a evidentirana je (E) ruralna cjelina:

- naselje (dio) Škrip zapad

Unutar navedenih zaštićenih cjelina:

zaštićeno (Z) je i registrirano (RTS)

- dvadeset i dva kulturna dobra, evidentirana su (E)

- dva kulturna dobra

preventivno zaštićena (P) je

- jedno kulturno dobro (arheološki lokalitet u naselju Škrip, ujedno i sama ruralna cjelina naselja Škrip).

Izvan navedenih zaštićenih povijesnih graditeljskih cjelina

zaštićeno je (Z) i registrirano (RTS) još

- šest kulturnih dobara, evidentirano je (E)

- jedno kulturno dobro

preventivno su zaštićena (P)

- dva kulturna dobra

a evidentirana su i zaštićena ovim planom (ZPP)

- dva kulturna dobra

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara, uveden je i pojam kulturnog krajobraza, (cultural landscapes) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti. U svjetlu navedenih polazišta i veliki dijelovi otoka Brača, ne samo naselja u užem smislu, jedinstveni su antropogeni prostor s milenijским povijesnim kontinuitetom te očuvanim oblicima djelovanja čovjeka u prostoru, bilo u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza, bilo u vidu pojedinačnih kulturnih dobara rasutih u prostoru koji zajedno s njihovim okolnim kontaktnim prirodnim prostorom tvore cjelovit kulturni prostorni sklop koji u svojoj cjelini također mora imati obilježje kulturnog dobra.

Kultivirani krajobraz, dakle, podrazumijeva prirodna područja oblikovana ljudskom rukom u smislu prilagođavanja prirode ljudskim potrebama a koja područja još uvijek ostaju u svojoj prirodnoj funkciji (poljodjelski prostori). Mnoge su površine očuvane do danas, i svjedoče o čovjekovoj dugoj prisutnosti u prostoru Grada.

1.1.4.7. Temeljne ekološke svojstvenosti kraja

Kako je već istaknuto, područje obuhvata PPUG Supetra sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07.) i obuhvaća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

- cijelo područje Grada ikao i cijeli otok Brač dio je Međunarodno važnog područja za ptice EU - Srednjedalmatinski otoci i Pelješac;
- područje Grada sadržava područje važno za divlje svojte i stanišne tipove - točkasti lokalitet - Tanki ratac špilja – sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame

Kao posebno vrijedna ekološka cjelina ističe se šire područje naselja Dol (Općina Postira) čijim dijelom u analizama i tezama Polazišta ovog Plana smatramo i područje Grada istočno od Škripa. Odnosi naselja Dol i Škrip s okolnim prirodnim i kultiviranim (poljodjelskim) krajobrazom (u okolini Dola «premreženim»

povremenim bujičnim tokovima) zorno pokazuje naoko spontano nastali međudnos stanovanja, poljodjelskih površina i cjelovitog okoliša. Ova očuvana cjelina treba se zaštititi od bilo kakvih značajnijih intervencija koje bi mogle narušiti ekološku ravnotežu.

Gustoća naseljenosti područja Grada Supetra 2001. godine iznosila je 128,43 stanovnika po km² (1,1215 st/ha), znatno više od srednje gustoće stanovništva naseljenosti Republike Hrvatske (78,5 st/km²) i gustoća naseljenosti ostalih bračkih općina, te 3,6 puta više od srednje gustoće naseljenosti prostorne cjeline otoka Brača (35,56 st/ km²). Uzimajući u obzir dodatnu veliku sezonsku (ljetnu) koncentraciju povremenih stanovnika i turista, intenziviranje pomorskog prometa, realizaciju dodatnih smještajnih kapaciteta te širenje naselja, aktivnosti „gospodarskih zona“ i površina za iskorištavanje mineralnih sirovina... pokazuje se kako sjeverno – obalno - područje Grada traži posebnu brigu o utjecaju tih aktivnosti na okoliš.

Općenito, problemi se očituju

- kako u «klasičnim» oblicima zagađivanja okoliša,
- tako i u sadržajnom i vizualnom uništavanju krajobraznih svojstvenosti.

Sve veći pritisak za izgradnjom obalnog područja, može narušiti ne samo «vizualnu atraktivnost prostora». Naime, krajobrazna raznolikost danas zahtijeva drugačiji konceptualni pristup u zaštiti prirode gdje se od pojedinih vrsta biljaka i životinja i pojedinih dijelova prirode dolazi do zaštite sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti. Smanjivanjem biološke raznolikosti pojedinog predjela smanjuje se i njegova ekološka stabilnost i ravnoteža, te on postaje neotporan na negativne utjecaje. Smatra se da se problem ne može riješiti prostim zabranama, već planskim usmjeravanjem izgradnje na prihvatljiva mjesta u prostoru, vodeći računa o mogućnostima prostora da prihvati određeni intenzitet građenja, a bez bitnih narušavanja kako ekoloških svojstvenosti i stabilnosti tako i vizualnih vrijednosti prostora.

Zbog bogate prirodne i kulturne baštine, bit će potrebno neprekidno i sustavno provoditi mjere za poboljšanje, unapređenje i čuvanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajobraza te mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Poseban problem predstavljaju požari u ljetnom razdoblju. Oni su uvijek prisutna prijetnja eko-sustavu i svim krajobraznim kvalitetama koje se naglašavaju na stranicama ovog Plana.

1.1.4.8. Svojstvenosti prometne i komunalne infrastrukture

1.1.4.8.1. Promet (postojeći)

Prikaz je na kartografskom prikazu br. 2a: «Infrastrukturni sustavi - promet – cestovni, pomorski, zračni»

Cestovne veze

U Gradu od postojeće cestovne infrastrukture postoje dvije **državne ceste (D)**:

- D-113: Supetar – Neržišća – Sumartin (trajektna luka),
- D-114: Milna – Sutivan – Supetar (D113).

Osim navedene državne ceste u Gradu još postoje tri **županijske ceste (Ž)**:

- Ž-6160: T.L. Kaktus – Ž6118.
- Ž-6161: Supetar (D113) – Postira – Pučišća (Ž6193),
- Ž-6189: Škrip – Nerežišća (D113);

Trasa županijske ceste Ž-6161 u dijelu kojom prolazi neposredno uz obalnu liniju od uvale Babin Laz do uvale Zastup pokazuje se nepodesnom s obzirom na svoju frekventnost, činjenicu da dijelom prolazi samom obalnom linijom (Babin Laz), korištenje dijela obale kao neuređenih prirodnih plaža i u kontekstu važećim planom predviđenih i u vrijeme prethodnih rasprava o ovom Planu predviđenih područja turističke namjene. Potrebno je planirati korekciju trase.

Dio D-113 jugoistočno od naselja Supetra, te dio trase D-114 danas funkcioniraju kao "obilaznica" naselja Supetar. U dugoročnim projekcijama razvoja naselja, realno je pretpostaviti prelazak građevinskog područja preko sadašnje trase i potrebu planiranja nove, prave obilaznice. Ove projekcije treba uključiti već u sadašnju koncepciju cestovnog prometa i površina za razvoj naselja.

U Gradu postoje tri **lokalne ceste (L)**

- L-67113: naselje Mirca - Ž-6188 (Mirca) – obala (luka Mirca),
- L-67171: Ž-6161 (naselje Splitska) – Ž-6189 (naselje Škrip)
- L-67172: D113 – Donji Humac (D114)

U Gradu postoji nekoliko nerazvrstanih cesta. Teško su prohodne. Planom će se planirati njihovo uređenje u načelu postojećim trasama, te njihova preategorizacija u višu kategoriju. Ostalo su ulice stambenog karaktera u izgrađenim zonama, poljodjelski putovi do poljodjelskih površina Grada i sl.

Pomorske veze

Na području Grada

morska luka otvorena za javni promet državnog i županijskog značaja je:

- luka Supetar,

morske luke otvorene za javni promet lokalnog značaja su:

- luka Mirca,
- luka Splitska.

U okviru Grada nalaze se i **luke posebne namjene:**

- športska luka Supetar,
- športska luka Splitska,
- športska luka Mirca.

Promatrajući prometno-geografsku situaciju prostora Grada u odnosu prema središnjem dijelu Države i gradu Zagrebu te prema središnjem dijelu Splitsko-dalmatinske županije i gradu Splitu, prometni položaj Grada nešto je povoljniji od ostatka otoka Brača. Naselje Supetar, zbog trajektne veze Split – Supetar praktično predstavlja „vrata“ otoka Brača. Međutim, veza se često pokazuje nesigurnom, bilo poradi nevremena, bilo poradi ljetnih turističkih prometnih zastoja zbog velikog priljeva motoriziranih gostiju. Ovaj se problem odražava u životu kako otoka Brača tako i svih ostalih otoka koji su u sličnoj nepovoljnoj situaciji. Dobro, sigurne i česte te jeftine prometne veze neophodne su za stabilan i brz gospodarski razvoj otoka i Grada.

Zračne veze

Zračne veze Grad ostvaruje preko aerodroma «Brač» u Općini Pučišća.

U slučaju hitnosti u Gradu postoji nepotpuno uređen heliodrom koji se nalazi na lokaciji „Brizi“ neposredno uz D-113.

1.1.4.8.2. Pošta i telekomunikacije

U Gradu postoji jedna *jedinica poštanske mreže*:

- 21400 Supetar,

Nema poštanskih područnih centrala u drugim naseljima Grada.

Mobilne telekomunikacije pokrile su cijeli prostor Grada. U Gradu su smještene:

- jedna HT-ova *radiorelejna postaja* jugo-istočno od naselja Supetar,
- jedna VIP-ova *radiorelejna postaja* južno od naselja Supetar,
- jedna *bazna radijska GSM i NMT postaja* smještena je u području Grada Supetra.

Nepokretna (stacionarna) telefonska mreža vezana je na područnu telefonsku centralu – *komutacijski čvor* nepokretne telefonske mreže koji je smješten u naselju Supetar, te komutacijske čvorove (mjesne centrale) s pristupnim TK mrežama u naseljima Splitska i Škrip. Nepokretna telefonska mreža je kombinirana i izgrađena je kao: podzemna i nadzemna, a tvore je bakreni i optički kablovi.

Područje Grada dobro je pokriveno stacionarnom telefonijom.

Prikaz je na kartografskom prikazu br.: 2b: „*Infrastrukturni sustavi - pošta i telekomunikacije*“.

1.1.4.8.3. Elektroopskrba

Sustav elektroopskrbe otoka Brača razmjerno je jednostavne strukture. Temeljni dio sustava prolazi Općinama Postira, Nerežišća i Gradom Supetrom.

Na području Općine Nerežišća smještena je glavna transformatorska stanica otoka Brača:

- **TS 110/35 «Nerežišća»** instalirane snage transformacije: 1x20 MVA izgrađena 1988. godine,

a područjem Grada Supetra i Općinama Postira i Nerežišća prolaze trase dva opskrbna dalekovod 110 kV u dolasku s kopna.

DV 110 kV: TS «Dugi Rat» (kopno) – TS 110/35 kV «Nerežišća» ukupne dužine trase: 13,5 km. Izgrađen je 1971. godine, a rekonstruiran 2000. godine. Dalekovodu je pripadajuća *kabelska stanica* KS 110 kV «Postira» koja služi za prijelaz kabela u dalekovod.

Kad je izgrađen sastojao se od kabelskog dijela i nadzemnog dijela. Za kabelski dio od KS «Dugi Rat» do KS «Postira» dužine 8,0 km ugrađen je kabel presjeka vodiča Cu 95 mm². Nadzemni dio s vodičem Al/Č 150/25 mm² sastojao se od dionice: TS «Dugi Rat» – KS «Dugi Rat» dužine 0,5 km i dionice KS «Postira» – TS 110/35 kV «Nerežišća» dužine 5,0 km. Tijekom rekonstrukcije 2000. godine nadzemni dio od TS «Dugi Rat» do KS «Dugi Rat» je demontiran i zamijenjen podzemnim kabelom presjeka Al 1000 mm².

DV 110 kV: TS «Dugi Rat» – TS 110/35 kV «Nerežišća» ukupne dužine trase 14,3 km. Izgrađen je 2000. godine. Dalekovodu je pripadajuća KS 110 kV «Lozna Mala».

Dalekovod se sastoji od kabelskog dijela i nadzemnog dijela. Za kabelski dio od TS «Dugi Rat» do KS «Lozna Mala» (Postira) dužine trase 8,3 km ugrađen je kabel presjeka vodiča Cu 400 mm². Za nadzemni dio od KS «Lozna Mala» do TS 110/35 kV «Nerežišća» dužine 6,0 km ugrađeni su vodiči Al/Č 240/40 mm².

DV 110 kV: TS 110/35 kV «Nerežišća» – TS «Stari Grad» (Hvar) ukupne dužine trase 19, 2 km izgrađen je 1971. godine, a rekonstruiran je 1988. godine. Dalekovodu pripada KS 110 kV «Slatina» (Brač, Općina Nerežišća).

Dalekovod se sastoji od kabelskog dijela i nadzemnog dijela. Za kabelski dio od KS «Slatina» do KS «Travna» (Hvar) dužine trase 4,5 km ugrađen je kabel presjeka vodiča Al 150 mm². Za nadzemni dio od TS «Nerežišća» do KS «Slatina» dužine 8,2 km i od KS «Travna» do TS «Stari Grad» dužine 6,5 km ugrađeni su vodiči Al/Č 150/25 mm².

Prikaz je na kartografskom prikazu br.: 2c: «*Infrastrukturni sustavi - elektroopskrba*».

1.1.4.8.4. Vodnogospodarski sustav

Vodno gospodarstvo Grada, u kojemu nema niti voda tekućica niti značajnijih izvora vode, jednostavne je strukture te obuhvaća uglavnom vodoopskrbu i odvodnju otpadnih voda.

Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav Grada treba promatrati u sklopu otoka Brača kao mikroregionalne *funkcionalne cjeline* (PPSDŽ članak 3.). S rečenim za otok Brač Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu izradio je 1999. godine Studiju vodnogospodarskog sustava otoka Brača u svrhu osiguranja vode za poljoprivredu koja i danas predstavlja kvalitetan integralni prikaz predmetnog sustava.

Vodoopskrba na srednje dalmatinskim otocima ima posebne značajke. Osnovna karakteristika je relativno siromaštvo vodnih resursa, poglavito u ljetnom periodu, unatoč značajnim količinama oborina u zimskom periodu godine. S druge strane potrebe za vodom su upravo ljeti daleko najveće. Ove dvije svojstvenosti rezultiraju saznanjem da se vodoopskrba otoka uglavnom ne može rješavati s lokalnim vodnim resursima već se voda na otocima mora osigurati na drugi način, u našem slučaju dovodom vode s kopna. Pored toga, ovakve svojstvenosti utječu i na režim potrošnje vode na način da se ljeti troši višestruko više vode nego zimi. To je rezultat klimatskih, ali i socio-ekonomskih svojstvenosti otoka, a prije svega turizma.

U skladu s navedenim općim svojstvenostima vodoopskrbnog sustava otoka, nužna vodoopskrba domaćinstva, turističkih kapaciteta i industrije osigurava se putem vodoopskrbnog sustava, a poljodjelstvo (osim okućnica) opskrbljuje se vodom uglavnom iz lokalnih vodnih resursa. Budući da su vodoopskrbni sustavi dimenzionirani da zadovolje vršne ljetne potrebe to za posljedicu ima da su u pojedinim periodima godine, a poglavito u tijeku zime, kapaciteti vodoopskrbnog sustava slabo iskorišteni, odnosno znatno neiskorišteni. U skladu s tim postavlja se pitanje mogućnosti korištenja raspoloživog sezonskog viška vode iz vodoopskrbnih sustava za druge namjene, poglavito za navodnjavanje.

Temeljni cilj je utvrđivanje optimalnog korištenja raspoloživog kapaciteta vodoopskrbnog sustava otoka Brača za sva korištenja uključujući i poljoprivredu, odnosno s posebnim naglaskom na korištenje vode za navodnjavanje.

Želi se utvrditi raspoloživi kapacitet postojećeg vodoopskrbnog sustava za potrebe navodnjavanja, za moguća rješenja uzimanja vode iz vodoopskrbnog sustava za potrebe navodnjavanja.

Vodoopskrbni sustav otoka Brača sastavni je dio regionalnog vodovoda Omiš/Brač/Hvar/Vis/Šolta. To je sustav iz kojeg se vodom opskrbljuje oko 53.272 stanovnika (prema popisu iz 1991.). Sustav nije u potpunosti izgrađen tako da se iz njega još uvijek ne opskrbljuje otok Vis.

Zahvat vodoopskrbnog sustava nalazi se u zasunskoj komori HE Zakućac. Od zahvata voda se dovodi do uređaja za pročišćavanje "Zagrad" koji se nalazi na koti od 230 m n.m. /dno). Od uređaja do obalnog pojasa u Priku izgrađen je cjevovod Ø 584 mm. Iz ovog cjevovoda odvajaju se ogranci za Omiš-zapad, Omiš-istok i Brač. Prelaz mora od obale do otoka Brača izvršen je s četiri cjevovoda

- 170 mm,
- 202 mm x 2 i
- 387,4 mm)

pojedinačne dužine od oko 8.100 m.

Od obale na otoku Braču u uvali Trstena vodi cjevovod duljine 860 m i promjera 488 mm do centralne vodospreme

- «Brač» volumena 2 x 2000 m³ s kotom dna od 146 m n.m.

Za vodoopskrbu otoka Brača od najveće važnosti je kapacitet dovodnog cjevovoda. Kapacitet podzemnih cjevovoda kopno-Brač bio je na temelju projektne dokumentacije bio planiran sa 341,00 l/s, a podjela kapaciteta među korisnicima bila je slijedeća:

• Brač	212,85	l/s
• Hvar i Vis	109,00	l/s
• Šolta	19,15	l/s
• Ukupno:	341,	l/s

Na žalost predviđeni se dotok s kopna ne ostvaruje. Kapacitet cjevovoda do otoka ukupno je oko 300,00 l/s. Ova količina nije dostatna i ne zadovoljava već danas vršne potrebe otoka Brača u tijeku ljeta.

Vodoopskrbni sustav otoka Brača sastoji se od 3 glavne cjeline, odnosno podsustava: istok, zapad i jug. Sve vode koje dotječu s kopna akumuliraju se u vodospremi "Brač". Iz vodospreme Brač polaze tri glavna magistralna cjevovoda.

A/ Zapadni podsustav/ogranak: vodosprema Brač – Supetar - Milna, s ogrankom za otok Šoltu. Cijevi promjera 400-150 mm ukupne duljine od oko 22.975 m.

B/ Istočni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Sumartin. Cijevi promjera 250-200 mm ukupne duljine od oko 26.100 m.

C/ Južni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Bol s odvojkom za otok Hvar. Cijevi promjera 450 - 400 mm ukupne duljine od oko 13.570 m. Cjevovod je dijelom položen u tunelu duljine 8.500 m.

Opskrba se vrši iz vodosprema koje su izgrađene duž magistralnih cjevovoda, a manjim dijelom priključkom na magistralne cjevovode što inače projektom nije predviđeno. U vodoopskrbnom sustavu otoka Brača izgrađene su vodospreme:

Vodosprema	volumen m ³	kota dna m n.m
Brač	4000	146
ZAPAD:		
Postira	1000	75
Splitska	500	75
Supetar 1	1000	75
Supetar 2	1000	75
Sutivan	800	72,56
Ložišća	500	134,5
Bobovišća	100	60,90
Milna	3000	67,76
Ukupno zapad m³	7900	
ISTOK:		
Škrip (veza – JUG)	100	322,9
Pučišća 2	500	75
Pučišća 1	800	54,16
Povlja	500	71
Selca	500	169
Sumartin	500	71
Pražnica	500	480
N. Selo	100	231
Ukupno istok m³	3500	
JUG:		
Sv. Juraj	500	430
Bol	2000	75
Bol 2	500	124
Škrip 2	200	321
Ukupno jug m³	3200	
Sveukupno Brač m³	14 600 m³	

U planu je izgradnja više vodosprema i to:

Vodosprema	volumen m ³	kota dna m n.m
Dol	300	130
Puntinak	250	67

Planira se i izgradnja vodospreme kod Murvice za potrebe razvoja vodoopskrbnog sustava do Vele Farske.

Na samom području Grada planirana je izgradnja vodospreme „Žedno-Drage“ iznad istoimene poslovne zone za potrebe iste i za potrebe viših dijelova naselja Supetar te vodospreme „Mirca“ za potrebe istoimenog naselja i njemu susjednih građevinskih područja namijenjenih turističkoj izgradnji.

Pored vodosprema izgrađeno je i više crpnih stanica manjeg kapaciteta kojima se rješava vodoopskrba s viših zona/područja otoka:

Crpna stanica	Kapacitet Q l/s)	Manometarska visina (m)
Dol	20,0	210
Škrip	14,5	140
Selca	6,0	110
N. Selo	4,0	80
Bobovišće	4,0	80
Pučišća (precrpnica)	7,5 + 7,5	-
Pražnica	7,5 + 7,5	166
Trstena		

U cilju postizanja većeg protoka u zapadnom podsustavu planirana je na području grada Supetra izgradnja precrpne stanice „Mirca“.

CS Trstena na području susjedne Općine Postira je najznačajniji objekt za transport vode od uređenja do otoka Brača. Ova crpna stanica ima ulogu povećanja dotoka vode na otok u tijeku ljetnih mjeseci kada gravitacioni dotok nije dostatan za opskrbu otoka. Minimalno povećanje kapaciteta dotoka do otoka trebao bi biti na razini projektiranog kapaciteta dovodnih cjevovoda, to jest 380 l/s koliko je predviđeno rasporedom sadašnjim raspoloživih količina, a manometarska visina dizanja CS je oko 30 m. U skladu s dugoročnim konceptom rješenja sustava kapacitet ove crpne stanice se planira povećati na 743 l/s, a manometarska visina dizajna bi se tada trebala povećati na 50 m. To znači da bi se za vodoopskrbu u dotoku vode s kopna koristili sadašnji cjevovodi.

U sadašnjem trenutku nije poznat dugoročni investicijski plan razvoja vodoopskrbnog sustava. Sam plan razvoja sustava analiziran je više puta, a zadnja dokumentacija koja je rađena je *Dogradnja regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta*, Hidroprojekt 1996. Javno komunalno poduzeće Vodovod Brač shodno svojim mogućnostima dograđuje i razvija sustav kako bi njegov rad bio što učinkovitiji i kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika.

Struktura potrošnje vode na otoku je slijedeća:

Potrošači	1991.	1995.	1997.
	000 m ³	000 m ³	000 m ³
domaćinstva	616	704	799
poljoprivreda	122	85	133
industrija	299	252	"
turizam	130	200	530
neto	1167	1241	1456
koef. gubitaka	1,4	1,4	1,473
bruto	1634	1737	2154

Vidljivo je da u godišnjem bilancu najviše vode troše domaćinstva, zatim privreda, a najmanje poljoprivreda. Slika je sasvim drugačija ako se analizira sezonska potrošnja. U ljetnom periodu dominantni potrošač vode je privreda odnosno turistička privreda, zatim domaćinstva te poljoprivreda.

Planirana je slijedeća potrošnja vode na otoku Braču:

	Prognozirane potrebe za vodom 000 m ³ /godinu					
Potrošači	2000	2005	2010	2015	2020	2025
domaćinstva	773	854	946	1045	1152	1274
poljoprivreda	125	127	129	131	133	135
industrija	300	310	320	330	340	350
turizam	974	1172	1409	1690	2026	2426
neto	2172	2463	2804	3196	3651	4185
koef. gubitaka	1,35	1,3	1,25	1,2	1,18	1,18
bruto	2932	3202	3505	3835	4308	4938

Svojstvenost sustava vodoopskrbe Grada Supetra je u činjenici da se na teritoriju susreću i elementi *istočnog sustava* vodoopskrbe sa vodospremom u naselju Škrip.

Dakle u Gradu Supetru su četiri vodospreme:

- vodosprema «Splitska»,
- vodosprema «Supetar 1»,
- vodosprema «Supetar 2»,
- vodosprema «Škrip»,

s jednom precrpnom stanicom uz vodospremu u Škripu.

Prikaz je dan na kartografskom prikazu br: 2d: *“Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarstvo; Odlaganje otpada”*

Odvodnja otpadnih voda

U Gradu nema izgrađenog jedinstvenog sustava odvodnje otpadnih voda, već je izgrađen zaseban kanalizacijski sustav u naselju Supetar, a drugi u naselju Splitska.

Naselje Supetar

U naselju broj stanovnika ljeti višestruko poraste tijekom ljetne sezone kada u mjesto dolazi veći broj turista, što je tijekom 2001. godine rezultiralo s oko 240000 turističkih noćenja. Naselje se nalazi u otvorenoj uvali koja je s istočne strane umjetno zatvorena gatom trajektne luke, a s zapadne prirodnim poluotokom. S obzirom da su velika većina objekata individualni stambeni objekti mjesto zauzima značajnu površinu, i širi se od obale uzbrdo prema unutrašnjosti. Supetar je značajno prometno središte otoka.

Kanalizacijski sustav Supetra projektno je riješen krajem 80-tih godina projektima:

- Fekalna kanalizacija naselja Supetar - Istok, iz 1986. i
- Fekalna kanalizacija naselja Supetar - Zapad iz 1988. godine.

Koncepcija odvodnje koja je razrađena ovim projektima polazi od korištenja prirodne konfiguracije terena i rasporeda stambenih objekata na njemu, kako bi se smanjile potrebe za prepumpavanje otpadnih voda i na taj način smanjili troškovi pogona. To je izvedeno postavljenjem priobalnog kolektora koji u središnjem dijelu mjesta prati obalnu liniju, a u istočnom i zapadnom dijelu mjesta ide glavnim prometnicama položenim između stambenog dijela naselja i mora, odnosno hotela. Time ovaj kolektor gravitacijski prikuplja otpadne vode stambenog područja koje se visinski nalazi iznad njega i transportira ih bez potrebe za pumpanjem. Sve sakupljene otpadne vode dovode se do istočnog ulaza u gradsku luku, odakle se podmorskim ispustom ispuštaju u Brački kanal.

Do danas je izgrađen značajan dio kanalizacijskog sustava Supetra, uključujući i središnji i zapadni dio glavnog kolektora, dio sekundarne sabirne mreže, podmorski ispust i crpna stanica na mjestu ispusta.

Hotelsko naselje koje se nalazi u zapadnom priobalnom dijelu Supetra ima vlastitu kanalizacijsku mrežu koja je priključena na glavni mjesni kolektor.

Kako bi se zaokružila cjelina kanalizacijskog sustava Supetra, potrebno je još napraviti slijedeće:

- dovršiti sekundarnu kanalizacijsku mrežu sa potrebitim precrpnim stanicama
- izgraditi uređaj za mehanički predtretman otpadnih voda na lokaciji crpne stanice ispusta.

Naselje Splitska i Mirca

Naselje Splitska smješteno je u uvali Splitska između Supetra i Postira. Iako je stalni broj stanovnika mali, on se višestruko poveća tijekom turističke sezone. Mjesto danas ima izgrađen osnovni magistralni kanalizacijski sustav te manje elemente sekundarne mreže, dok se većina otpadnih voda ispušta u septičke jame.

Naselje Mirca smješteno je zapadno od naselja Supetar prema Općini Sutivan. Naselje nema izgrađen kanalizacijski sustav, nego se otpadne vode ispuštaju u septičke jame. Planirano je da se ovo naselje i njemu susjedna izdvojena građevinska područja sustavom precrpnih stanica spoje na kanalizacijski sustav naselja Supetar i njegov planirani pročištač.

Prikaz je dan na kartografskom prikazu br.: 2d: *“Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda i vodnogospodarstvo”*.

Bujice i lokve

U Gradu nema stalnih vodotoka, ali se javljaju povremeni bujični tokovi u pojedinim dolcima. Prikaz je dan na kartografskom prikazu br.: 2d: *“Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarstvo; Odlaganje otpada”*

1.1.4.8.5. Postupanje s otpadom

U Gradu postoji deponij komunalnog otpada «Kupinovica» na kojemu se otpad odlaže već tridesetak godina, a bez posebnih intervencija u uređivanje samog deponija i njegovog okolnog prostora do prije nekoliko godina kada se pristupilo radovima na uređenju samog deponija (ograđivanje, uređenje pristupne ceste, protupožarno osiguranje, izgradnje pretovarne stanice, razdvajanje pojedinih grupa otpada na samom deponiju i slično). Danas se još uvijek na ovaj deponij dovozi komunalni otpad Grada Supetra (dok se komunalni otpad preostalih Općina odvozi na lokaciju «Košer» u Općini Pučišća). Ovu je lokaciju potrebno postupno sanirati sukladno ustrojavanju sustava zbrinjavanja otpada na području Splitsko-dalmatinske županije kada bi se ova lokacija uredila i opremila kao pomoćna pretovarna stanica u ukupnom sustavu zbrinjavanja otpada na području otoka Brača (kao organizacijska jedinica županijskog Centra za zbrinjavanje otpada) i to za zapadni dio istog, a u cilju smanjivanja troškova ukupnih radnji zbrinjavanja otpada. Na ovoj lokaciji bi se uredila i površina za zbrinjavanje građevinskog otpada.

Odredbama Prostornog plana otoka Brača na lokaciji Milovica bilo je planirano odlagalište otpada. Ovaj se „deponij“ u naravi nalazi usred eksploatacijskog polja za iskorištavanje mineralnih sirovina – arh.-građ. kamena - «Milovica». Za ovu je lokaciju bila izrađena Studija utjecaja na okoliš te je utvrđena i organizacija same lokacije. Bilo je predviđeno kako bi ova lokacija mogla zadovoljiti potrebe Grada Supetra za narednih petnaestak godina, ali se u konačnosti odustalo od takve zamisli sukladno utvrđenim smjernicama sustava zbrinjavanja otpada na području Splitsko-dalmatinske županije.

Današnji se način odlaganja komunalnog otpada treba (postupno) promijeniti tako što će se u budućnosti otpad u Splitsko-dalmatinskoj županiji, pa tako i skupljeni otpad na otoku Braču skupljati, obrađivati i odlagati sukladno Planu gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje 2007. – 2015. („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 1/08) te studiji „Racionalizacija sustava prikupljanja otpada otoka Brača“, i to kroz rad jednog Centra za gospodarenje otpadom (CZGO).

1.1.4.9. Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja

1.1.4.9.1. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj

Na temelju izrađene analize trenutnog gospodarskog stanja u Gradu te dosad stvorenih preduvjeta za daljnji gospodarski razvoj mogu se razložiti slijedeće mogućnosti, ciljevi i ograničenja gospodarskog razvoja od interesa za cjelokupni održivi razvitak Grada i poboljšani društveni standard.

Poljoprivreda Grada temelji se samo na kvalitetnijim zemljama u udolinama i u blizini naselja te na dijelu još živućih maslinika. Zbog promjene strukture stanovnika i problema ekonomske opravdanosti kao i svrhovitosti bavljenja samo poljoprivredom ona se uglavnom upražnjava kao dopunska djelatnost a stvarna se egzistencija temelji na stalnom poslu u nekim drugim privrednim granama. Stara domaćinstva koja još uvijek statistički egzistiraju kao poljoprivredna gospodarstva u naravi žive od drugih djelatnosti, raznih socijalnih pomoći te pomoći djece i rodbine te turizma. U posljednjih desetak godina sa rastom broja "mladih" umirovljenika, a i zbog psihoze rata koja se na otoku ocrtavala i kao stanje borbe za golu egzistenciju, primjetno je obnavljanje maslinika koji su bili zapušteni. Ova situacije koja postoji zadnjih nekoliko godina potiče da se što prije cjelovito riješi pitanje uređenja poljskih putova koji zbog potrebe pristupa osobnih vozila da polja moraju izmijeniti svoje karakteristike koje su bile predviđene za promet magarcima i konjima. Za razvoj potencijala poljoprivrede i to posebice u dijelu maslinarstva i uzgoja agruma od posebnog značaja je osiguravanje odgovarajućih sustava navodnjavanja poljoprivrednih površina sukladno odrednicama Plana navodnjavanja Splitsko-dalmatinske županije.

Stočarstvo na području Grada nije tradicijska djelatnost. Ono se javljala i prije uglavnom kao dopunska djelatnost i to kroz posjedovanje nekoliko koza ili ovaca. Zbog problema sa sušom kao i zbog činjenice da su velike površine oštećene požarima na kojima raste degradirana makija ni u budućnosti se ne može na

stočarstvo računati kao jednu od temeljnih djelatnosti već kao na jednu od dopunskih djelatnosti koja bi se primarno trebala uvezati sa ukupnom turističkom ponudom.

Šumarstvo kao privredna grana ne postoji na prostoru Grada Supetar iz jednostavnog razloga što ne postoje takve površine pod šumom koje bi se moglo gospodarski aktivirati. Glavnina površina pod šumama, a koje nisu uništene u požarima, nalaze se uz obalni rub i trebale bi biti u funkciji razvoja turizma.

Poljoprivreda predstavlja jednu od mogućih važnih dopunskih djelatnosti koja otvara i mogućnost prodaje turističkim kapacitetima poljoprivrednih proizvoda u okviru samog Grada. U okviru toga neminovno se nameće potreba razmatranje zahvata koji bi osigurali mogućnost razvoja poljoprivrede u cjelini. Prije svega to se odnosi na poboljšanje infrastrukturne opremljenosti poljodjelskog prostora kvalitetnijim pristupnim poljskim putovima koji su još na razini zaprega, mula i magaraca kao prijevoznih sredstava. Pored putova za poljoprivredu bi bilo potrebno osigurati i minimalne količine vode uz uvjet da njen utrošak ima svoju ekonomsku opravdanost.

Razvojne mogućnosti i prednosti

Iz navedenog može se zaključiti, da je sam geografski položaj u blizini emitivnih turističkih zemalja ujedno i potencijalnih tržišta otočnih poljoprivrednih proizvoda, jedna od mogućnosti i prednosti u određivanju i koncipiranju budućeg razvoja. Povoljna klima u svim godišnjim dobima, omogućuju duže vegetacijsko razdoblje i brže sazrijevanje određenih poljoprivrednih kultura.

Razvedenost obale i cjelokupni krajobraz, pored povoljne klime, također tvori privlačne uvjete za turiste. Relativna čistoća okoliša, koja još uvijek nije ugrožena velikim onečišćenjem i zagađenjem mora, stvara značajnu prednost osobito u turističkom razvoju, dok s druge strane obradive poljoprivredne površine, gdje se koriste značajno manje količine umjetnog gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu, osobito pogoduju u razvoju ekološke poljoprivrede i proizvodnje zdrave hrane.

Naprijed navedene prednosti i raspoloživi ostali prirodni resursi, relativno stabilna demografska slika i struktura, što je predmet obrade u posebnoj analizi, u svakom slučaju stvaraju mogućnosti za budući ubrzaniji gospodarski razvoj prvenstveno orijentiran na:

- razvoju turizma i ugostiteljstva,
- razvoju poljoprivrede, kao komplementarne djelatnosti turizmu / dopunske djelatnosti stanovništva,
- razvoju administrativnih i određenih uslužnih djelatnosti s naglaskom na visoko učešće ljudskih potencijala izraženo kroz stručnu naobrazbu,
- razvoju malog poduzetništva i obiteljskog gospodarstva u obrtničkim zanimanjima u ovisnosti o raspoloživim sirovinama i interesima lokalnog stanovništva,
- razvoju i podizanju kvalitete prometnih usluga.

Ograničenja gospodarskog razvoja

Pored istaknutih prednosti i mogućnosti gospodarskog razvoja temeljenih prvenstveno na izraženim prednostima, postoje i određeni ograničavajući činitelji za ubrzani i željeni gospodarski razvoj.

Jedan od ograničavajućih činitelja za razvoj poljoprivrede, pored već iznesenih prednosti, u svakom slučaju je i propusnost tla gdje unatoč određenim količinama padalina, uslijed nepostojanja stalnog dotoka vode, u određenim se najznačajnijim godišnjim periodima osjeti nedostatak vode. Jedno od ograničenja za razvoj poljoprivrede, osim u malim poljima i dolcima, jest i krševitost terena i njegova topografija. Jedan od kratkoročnih činitelja ograničavajućeg razvoja poljoprivrede svakako su i djelomično još uvijek zapušteni, neuređeni i neodržavani poljski putovi, koji se uz malu investiciju i u kraćem vremenskom periodu mogu osposobiti i učiniti dostupnim za poljoprivrednu mehanizaciju.

Usprkos razmjerno povoljnog geo-promatne pozicije kako naselja tako i Grada ipak su oni na otoku. A otok nosi daleko više ograničenja nego sloboda. Stoga se ipak može kazati da je Brač razmjerno izolirana sredina budući je s kopnom vezana putem mora i trajekta koji ponekad i ne vozi, vozi po voznom redu, a i ima neku svoju cijenu, što sve na određeni način opterećuje kontakt otoka i kopna, a samim tim bitno utječe kao ograničavajući čimbenik gospodarskog rasta. Trajekt i skuplje nabavke opterećene prijevozom generiraju skuplje uvjete života, a time povratno, zasad, nepovoljno utječu i na razvitak turizma, poljoprivrede, snažnije industrije i ostalih gospodarskih grana, koje postoje u ovom trenutku na području Grada.

Još uvijek je neriješeno zbrinjavanje otpadnih voda, ali ukoliko se ne realizira cjelovito rješavanje otpadnih voda, barem u fazama, u budućnosti bi i ovo moglo biti i jedan od ograničavajućih činitelja osobito u razvoju turizma.

Zasad još uvijek nepostojanje kvalitetnog rješenja zbrinjavanja komunalnog otpada i stvaranje ekološke mrlje u blizini vrijednih prirodnih resursa može za razvoj poljoprivrede i turizma također, ukoliko se ne riješi na kvalitetan način i jedinstveno za cijelo područje otoka, predstavljati ograničenje u budućem razvoju.

U ovom trenutku, značajni ograničavajući činitelj u razvoju poljoprivrede jest nesređeni katastar i zemljišnoknjižno stanje većine posjeda poljoprivrednog zemljišta te zgrada i građevinskog zemljišta. Time se usporavaju, a uz određene administrativne zapreke i duge procese, dobivanja dozvola i ostalih "*papira*", čak i onemogućavaju izgledna i očekivana ulaganja.

Imajući u vidu postojeću razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja prilično velike i raznolike te da upućuju na daljnje razvijanje turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete i strukture, industrije, osobito servisa i usluga, administrativnih usluga, prometnih usluga i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze, već i masline.

Razvoj avioprometa i aerodrom «Brač» u Općini Pučišća djelomično ublažava prometnu izoliranost, a možda će i potaknuti kvalitetniji turistički razvoj.

Mogućnost zadovoljavanja potreba pitkom vodom iz vodovodnog sustava treba do kraja realizirati dovoljnim i jeftinim količinama. Do potpune realizacije zacrtanih infrastrukturnih planova, infrastruktura može biti ograničavajući čimbenik razvoja.

1.1.4.9.2. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj

Iz prethodno prikazane demografske slike Grada može se zaključiti da demografska komponenta pruža mogućnosti razvoja Grada, možda najbolje od svih sredina na otoku. Grad bilježi stalan rast populacije kroz dulje vremensko razdoblje. Opći tipovi kretanja stanovništva Grada karakterizirani su kao *ekspanzija imigracijom* i *regeneracija imigracijom* što je povoljno (Tablica 5.). Školska sprema stanovništva Grada može ponuditi bolje kvalificiranu radnu snagu nego druge sredine otoka. Obzirom da se može pretpostaviti da će se uvjeti života poboljšati, što je i do sada bio značajan čimbenik rasta stanovništva, vjerojatno je da će se utvrđeni trend rasta populacije Grada nastaviti i u budućnosti.

U skladu s rečenim bilo bi dobro, a može se i očekivati, daljnje poboljšanje strukture demografskih svojstvenosti populacije. Važno bi bilo da rastu doprinosi vitalne, radno sposobne i izobražene populacije Grada, a ne da se povećava broj starijih doseljenika, iako će se proces starenja populacije nastaviti što je općenito trend u svijetu, pa i kod nas. Važno bi također bilo da se zadrži, pa još i poboljša struktura stanovništva prema aktivnostima.

Sve govori o stanovništvu kao poticajnom a ne ograničavajućem čimbeniku razvoja. Dijelom potrebi stimuliranja poboljšanja njegove strukture uz zadržavanje postojećeg rasta. U domeni demografskog razvoja samo vitalna, radno sposobna i izobražena populacije može potaknuti ozbiljan razvoj, **koji rješenja Plana moraju prostorno omogućiti.**

1.1.4.9.3. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti

Dijelom šumom prekrivene priobalne površine Grada, razvedena obala, kultivirani poljodjelski krajobrazi kraških polja, vinogradi i maslinici, još ne devastirane uvale i brojne plaže prepoznatljive su prirodne i krajobrazne vrijednosti, koje čine ovaj kraj osobitim. Posebnost je izražena u izmjenama prirodnih i kultiviranih segmenata, njihovom stapanju u jednu cjelovitu sliku, naglašavajući identitet prostora.

Stoga, u prostornom razvoju Grada treba uzeti u obzir ove vrijednosti i ugraditi ih u rješenje.

Na području Grada treba očuvati postojeće šumske komplekse.

1.1.4.9.4. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na kulturno-povijesne cjeline i građevine

Bogatstvo kulturnih dobara otvara široke mogućnosti gospodarskog turističkog razvoja Grada kroz adekvatno čuvanje tih dobara i njihovu korektnu prezentaciju. Izuzetno važno bi bilo sačuvati elemente *kulturnog krajobraza*. To se odnosi na gabarite povijesnih naselja potpuno sraslih sa reljefom krajobraza (Škrip). Ona ne bi smjela nadići svoje povijesne razmjere kako bi se održao sustav vrtova i stambenih i gospodarskih zgrada kao svojstvenost i osobitost *kulturnog krajobraznoga* nasljeđa.

Obzirom na svojstvenosti prostora, posebno za prostore gdje već postoji izgradnja, može se općenito kazati da postoje mogućnosti razvoja u okvirima poželjnog rasta. To je moguće zbog činjenice da je postojeća izgrađenost u pojedinim dijelovima naselja razmjerno rijetka te se stambena izgradnja u može odvijati popunjavanjem postojećih naselja, odnosno postojećih građevinskih područja. Pri tome svakako treba razlikovati nova naselja odnosno nove dijelove naselja, od starih tradicijskih dijelova, jednim dijelom i zaštićenih, jer između njih postoje značajne razlike u pogledu tipologije izgradnje. S ciljem zaštite prostora treba stimulirati zaokruživanje naselja u jednu oblikovnu cjelinu, usprkos danas prisutne tendencije longitudinalnog širenja naselja, bilo uz morsku obalu, bilo duž prometnica, što je i neracionalno i vrlo štetno s aspekta zaštite krajobraza.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG I ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Činjenica je da suvremeni problemi u prostoru Republike Hrvatske proizlaze uglavnom iz njegovog neodgovarajućeg korištenja i zaštite, dok novi zemljišni vlasnički odnosi (kvalitetnija zaštita privatnog vlasništva) i tržišno gospodarstvo mijenjaju i samu suštinu i proces razvojnog prostornog planiranja.

U prethodnom kontekstu Sabor Republike Hrvatske donio je *Strategiju prostornog uređenja Republike Hrvatske* 1997. godine i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* 1999. godine kao krovne dokumente prostornog uređenja Države.

S time u vezi, prije svega, navode se iz *Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske* njegove temeljne smjernice za uređenje prostora, kako Države u cjelini tako i njenih pojedinih prostornih cjelina. One se odnose prvenstveno na:

(6-2)

Racionalno korištenje i namjenu prostora

odnosi se prvenstveno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita mora i voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenja resursima na održiv-štedljiv način.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje posebnih uvjeta, odnosno prilagodba posebnim okolnostima. Takva se ograničenja odnose na poljodjelske površine visoke kvalitete tla, područja uz obalu mora i voda, otoke, povijesne cjeline i cjeline zaštite prirodne baštine te prostor osjetljive geološke, hidrološke, geomorfološke i biološke strukture.

Nužno je isključivanje određenih djelatnosti na pojedinim područjima, kao i izuzimanje nekih površina od bilo kakvog građenja, osobito u nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim dijelovima prirode, na dijelovima prirodne obale, na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, u vodozaštitnim zonama, u koridorima prometnica i infrastrukture.

(6-3)

Određivanje građevinskih područja

treba temeljiti na stručnim argumentima i iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja, uvažavajući sljedeće smjernice:

- ispitati mogućnost gradnje (prostorne rezerve) unutar postojećeg građevinskog područja, a posebno nedovršenih dijelova te u odnosu na kapacitete postojeće infrastrukture,
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja,
- oblikovati građevinska područja primjereno geomorfološkim značajkama kao naseljsku cjelinu, odvojeno od druge takve cjeline.

Treba posebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku ako ona prelazi 300 m²/st i pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, te šumskih i vodnih površina koje nisu u funkciji naselja.

Proširivanje građevinskih područja treba primijeniti samo ako su iscrpljene mogućnosti izgradnje u važećim granicama tih područja i na temelju argumentirane razvojne potrebe (porast broja stanovnika, središnje funkcije, razvoj gospodarstva), a koju trebaju pratiti i programi izgradnje i uređenja zemljišta.

Prijedlozi proširenja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećega građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima nekorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištenje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja. Pri tom treba ispitati mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

(6-5)

Građenje građevina izvan građevinskog područja

koje po zakonu mogu biti izvan građevinskog područja mora biti uređeno tako da se ne mogu formirati naselja, ulica i grupe građevinskih parcela, da se ne zauzima prostor područja uz obalu mora, jezera i vodotoka, te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih, poljoprivrednih zemljišta.

(6-6)

Prostor za razvoj infrastrukture i uvjete realizacije

treba planirati i provoditi po najvišim standardima zaštite okoliša uz ugrađen interes lokalnog stanovništva.

Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika iz poglavlja 5.4. Programa.

(6-7)

Prostor za razvoj gospodarstva i djelatnosti

treba osigurati uvažavanjem prioritetnih djelatnosti područja koje ovise o značajkama i tipu prostora-krajolika i koje čine glavno fizionomsko obilježje područja (prostorno-gospodarsku strukturu), te temeljiti na kriteriju predodređenosti prostora za djelatnosti pri čemu se na određenom prostoru prioritarno lociraju one funkcije koje su vezane za taj prostor i resurs.

(6-8)

Usklađenje interesa i rješavanje konflikata u prostoru

treba temeljiti na stručnim analizama u sklopu pripreme i izrade dokumenata prostornog uređenja i razvojnih programa, a uvažavajući prioritetne djelatnosti područja. To se posebno odnosi na sukob:

- širenja građevinskih područja s interesima poljoprivrede i zaštite obalnog područja uz more, jezera i vodotoke,
- izgradnje novih kapaciteta turizma, industrije i energetike s ciljevima očuvanja prirodnih i neizgrađenih cjelina, osobito na obalnom području Jadrana, i obalama vodotoka i jezera,
- lociranja trasa velike infrastrukture i proizvodnih objekata s interesima očuvanja vrijednih prirodnih resursa.

Sukobe u prostoru koje izaziva bespravna izgradnja treba utvrditi sa svih gledišta, a posebno s gledišta posljedica takove gradnje na prostornim planom utvrđene

- ciljeve,
- zaštitu i
- namjenu prostora te
- uvjete uređenja prostora,

a preventivnim mjerama pravodobno uočavati interese i ostvariti uvjete za zadovoljavanje potreba i gradnje uključujući i pripremu zemljišta i ponuda lokacija.

(6-10)

Uređenje prostora obalnog područja

treba temeljiti na sljedećim osnovnim smjernicama:

- izgradnju i uređenje prostora planirati i provoditi tako da se očuvaju prirodne, kulturne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te provode mjere za sanaciju i revitalizaciju ugroženim i vrijednih područja prirodne i graditeljske baštine,
- ako je nužno povećati tj. proširiti građevinska područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili ušća vodotoka, to treba učiniti u pravilu na prostorima udaljenijim od obala, iznimno uz obalu i to tako da se izbjegne stvaranje neprekinute duž obalne zone građenja.

(6-16)

Svaki otok mora se tretirati kao jedinstvena planska cjelina sa zajedničkim kriterijima korištenja i zaštite prostora (u prostornim planovima županija), bez obzira na podijeljenosti otoka na gradove i općine. Na većim otocima koji predstavljaju dostupna središta grupe otoka treba urediti pristaništa i zračne luke odgovarajuće kategorije, a posebnu pažnju treba posvetiti zbrinjavanju otpada i zaštiti od požara.

PPSDŽ (Odredbe za provođenje, članak 254.) određuje posebne postavke razvoja koje osobito treba poticati za **Otočno područje**. To su:

- očuvati naselja u unutrašnjosti otoka;
- provesti disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja;
- obalne prostore planirati isključivo za litoralne sadržaje;
- poticati prometnu povezanost s otocima trajektnim i brodskim vezama; i
- uspostaviti mrežu javnog prijevoza putnika Županije na kopnu i moru, integrirajući sve prometne kapacitete.

S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određuju se sljedeće mjere razvoja:

- razviti mrežu područnih osnovnih škola;
- objekte primarne zdravstvene zaštite smjestiti u sjedišta grada i općina;
- locirati objekte sekundarne zdravstvene zaštite;
- izgradnju novih turističkih kapaciteta planirati prije svega u izgrađenom dijelu građevinskog područja (ili unutar granica proširenja naselja), a veće komplekse u manje vrijedne prirodne sredine koje bi se na taj način oplemenile;
- neprekidno ulagati u razvoj sustava vodoopskrbe (uz dovođenje vode s kopna) i odvodnje; i
- poticati poljoprivredne djelatnosti.

Napominjemo i da se u članku 81. Odredbi za provođenje PPSDŽ određuje da se u priobalnom i otočkom području Županije ne mogu planirati: industrijski kompleksi bazične industrije, kemijske industrije, proizvodne-prerađivačke industrije i sve gospodarske djelatnosti koje imaju nepovoljni utjecaj na okoliš.

Ciljevi dani na razini Države i na razini Županije trebaju se dosljedno prenijeti i na prostor otoka Brača i samog Grada Supetra za koji se izrađuje ovaj Plan.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj naselja Grada temelji se na zamislima iskazanim u *Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Te se zamisli mogu ukratko prikazati kroz slijedeća polazišta:

- U cilju porasta nataliteta i prirodnog priraštaja poželjno je poticati naseljavanja u srednje i male gradove, kao i lokalna središta, gdje valja poboljšati kakvoću življenja.
- Temeljem opredjeljenja prema policentričnom razvitku Republike Hrvatske treba poticati razvitak srednjih i malih gradova. Razvitak treba ostvariti poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih činitelja za što treba osigurati prostorne preduvjete i izgradnju vrsnog prometnog, vodoopskrbnog i energetskog sustava
- Planiranu mrežu naselja temeljiti na razvoju lokalnih žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta (Što uključuje prethodno navedene osnovne ciljeve).

Usmjeravanje urbanizacije mora biti i na mreži svih tipova lokalnih središta u ruralnim krajevima, što se u svakom slučaju odnosi i na prostor Grada. S tim ciljem treba planirati ravnomjerniji i više usklađen razvitak i razmještaj stanovništva te raspršenost stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih namjena. Valja izbjegavati prenatrpanost usmjeravanje ili specijalizaciju na samo jednu djelatnost. Oživljavanje širih krajeva, treba provoditi povezivanjem poljodjelskih, seoskih i «gradskih» gospodarstava.

U prostoru Županije važnost naselja Supetar postavlja se na razinu *razvojnog žarišta u ekspanziji i manjeg razvojnog središta*. U okvirima Županije tijekom povijesti, a i danas, naselje Supetar ne ističe se ničim osobitim što bi ga izdvajalo od mnogih sličnih naselja, niti u smislu posebnih funkcija, niti u smislu osobitih infrastrukturnih sustava osim u povoljnom geo-prometnom položaju.

Cilj je Plana da osigura prostorne predispozicije za ostvarivanje gore navedenih smjernica razvoja a one će se očitovati kroz:

- osiguravanje građevinskih područja naselja na način intenzivnijeg korištenja važećih,
- osiguravanje prostora za gospodarski razvitak sredine, kako u smislu proizvodnih i servisnih djelatnosti tako i u smislu umjerenih turističkih razvojnih programa osiguravajući za to odgovarajuće površine,
- osiguravajući i štiteći kao važnu komparativnu prednost gradske prirodne i kulturne svojstvenosti, koje ovaj Plan valorizira i ističe.

Cilj razvoja infrastrukturnih sustava, obzirom na relativno uspješnu opskrbu vodom, električnom energijom i telekomunikacijskim vezama, je prvenstveno rješenje odvodnje otpadnih voda za sva naselja, izdvojene dijelove naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Odrednice ponašanja i korištenja prirodnih sustava u Županiji i Gradu trebaju biti:

1. **racionalnost** - vrijeme je racionalnog raspolaganja prostorom u skladu s trenutnim mogućnostima. Racionalnost u pristupu ne znači eliminaciju prostornih mogućnosti razvitka u budućnosti, odnosi se prvenstveno na racionalno korištenje prostora za izgradnju, očuvanjem fizičke i funkcionalne cjelovitosti te kvalitete poljoprivrednog i šumskog zemljišta;
2. **zaštita prostora** - očituje se kroz zaštitu njegovih vrijednosti, vrijednih prirodnih i stvorenih resursa te kroz očuvanje biološke raznolikosti. Pretjerana urbanizacija i nerespektiranje prirode, ekološki su degradirali i u cijelosti uništili brojne prostore u zemlji i svijetu (pa i u Gradu), prostore važne za čovjekovo življenje i njegovu budućnost. Svijest o potrebi zaštite okoliša svakim danom sve više jača i postaje čimbenik kojega se ne može zaobići,
3. **valorizacija naslijeđa** - bogatstvo naslijeđa, kako kulturno-povijesnog tako i prirodnog, spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da s osobitom pozornosti pristupimo valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi moglo biti u funkciji gospodarskog napretka.

Usprkos degradacijama u prostoru koje su se i kod nas desetljećima dešavale, a nastavljaju se i danas, pa tako i u Županiji, stupanj ugroženosti okoliša je umanjen upravo zahvaljujući kontinuiranoj izradi prostorno planske dokumentacije i kontroli građenja u prostoru.

Zaključuje se da postoje mnogi ograničavajući čimbenici potencijalnog razvoja, ali i da postoje razmjerno mnoge komparativne prednosti kojima raspolaže Grad, a koje u danom trenutku mogu, uz odgovarajuću pripremu bitno utjecati na povoljan opći razvitak. Svrha je ovog Prostornog plana uređenja Grada **da osigura prostorne planske elemente za potencijalan razvoj, a ne nepovratno uništenje prostora.**

Relativno malo područje Grada prostor je razmjerno vrijednih, ali još neiskorištenih potencijala, koje treba postepeno razvijati pazeći na kriterije zaštite okoliša i prirodnih resursa. Pri tome se mora imati u vidu naseljenost, razvijenost mreže infrastrukture i potreba njenog racionalnog razvoja, te dogradnja i zaokruživanje društvene infrastrukture. Zbog razmjerne izoliranosti još je malo interesa za važnija investiciona ulaganja.

U skladu s postojećim društveno-političkim i gospodarskim prilikama, koje nameću razumno, svrsishodno i odmjereno korištenje prostora, te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i prostora u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga prostornog plana uređenja Grada postavljeni su **sljedeći ciljevi:**

- **Racionalnost u korištenju prostora.** Trenutak u kojem živimo nije vrijeme "velikih" i utopističkih ideja i koncepata, te općenito nerealnih planova i želja. Potreba je **da se prostor racionalno koristi** u skladu s trenutnim i u bližoj budućnosti sagledivim mogućnostima. Razboritost i odmjereno u pristupu izradi prostorno-planske dokumentacije i korištenja prostora niti u kojem slučaju ne znači isključivanje urbanističke vizije kao komponente prostornog razvoja.

- **Naslijeđe kao temelj identiteta.** Bogatstvo naslijeđa, kako kulturnog, tako i prirodnog, te suvremeni svjetski trendovi i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže **da se s osobitom pozornošću pristupi valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru**, što je važno za njegov identitet i što bi direktno ili indirektno moglo biti u funkciji svekolikog gospodarskog napretka prostora, osobito turizma kojemu je gospodarski razvoj Grada uglavnom orijentiran.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DIJELOVA OKOLIŠA

Rješenja Prostornog plan uređenja Grada moraju se temeljiti na principima koji pomažu očuvanje stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša Grada, a time i Županije. Rješenja se, dakle, temelje na principima:

- **održivog razvoja**, koji će koristiti prostor Grada, njegovih prirodnih i stvorenih resursa tako da ne dođe do nepovratnog uništavanja prostora;
- **zaštite prostora** i okoliša, čiji se elementi u počecima planiranja ravnopravno vrednuju u kontekstu svih planskih potreba;
- **moгуćnosti prostora** da primi određene namjene bez posljedica.

Analizom

- * *moгуćnosti prostora, koje su u krajnjem slučaju okviri mogućeg razvoja, i*
- * *želja prostornog rasta,*

dolazi se do prostorno-planskih rješenja Prostornog plana uređenja Grada, koja niti u kojem slučaju ne bi trebala pogoršavati, već po mogućnosti čak poboljšavati prirodno-ekološko stanje prostora gradskog prostora.

Osobito vrijednim prostorima Grada, time i važnim čimbenicima planiranja prostornih rješenja smatraju se:

- **prirodna baština**, kako ona već zaštićena, tako i ona čiju zaštitu predlaže ovaj Prostorni plan uređenja Grada;
- **spomenici graditeljske baštine**, kako oni koji su već zaštićeni, tako i oni koje revalorizira ovaj prostorni plan uređenja i predlaže ih za određenu razinu zaštite;
- **morska obala**
- **kultivirani i prirodni krajolik**, koji se kroz kategoriju *zaštićenog krajolika* zaštićuje i to njegova kopnena i gdje je on u kontaktu s obalnom linijom, njegova obalna komponenta.

Krajobraz i njegove komponente izraz i odraz su identiteta nas, naše kulture i prošlosti. On je odraz svih naših dobrih i loših postupaka u prostoru i time je veća planerska obaveza njegove zaštite. Međutim kako je krajolik rezultanta svekolikih prostornih aktivnosti, njegova zaštita se ne sastoji samo u identifikaciji i zaštiti određenih prostora kroz kategoriju *zaštićeni krajolik*, već i u korektnoj izradi planova, a iznad svega kontroli njihove provedbe, što naravno, vrijedi i za Grad i ovaj Prostorni plan uređenja Grada.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA

Općim ciljem prostornog razvoja gradskog značaja može se smatrati težnja za dostizanjem višeg (objektivno mogućeg) stupnja razvijenosti kroz ostvarivanje *održivog razvitka* poradi *bolje kvalitete života* stanovništva na području Grada.

Taj će se cilj ostvariti:

- unutrašnjom konsolidacijom i integracijom prostora (demografskom revitalizacijom, gospodarskim oživljavanjem, prometnom povezanošću, infrastrukturnim opremanjem, funkcionalnom organizacijom prostora i sl.);
- očuvanjem i povećanjem vrijednosti kvalitete prostora (čuvanjem i unapređivanjem svih čimbenika prirodne i kulturne baštine zbog čuvanja privlačnosti kraja);
- uključivanjem kvalitetnim prometnim sustavima u hrvatske i europske razvojne i integracione sustave.

S gledišta korištenja prostora težište je na

- očuvanju fizičke cjelovitosti područja, prvenstveno racionalnim korištenjem prostora za gradnju, uz
- uvažavanje prirodnih značajki prilagođivanjem proizvodnje biološkim ciklusima i lokalnim uvjetima bez komponente zagađivanja i
- uvažavanje strukturnih značajki kroz očuvanje krajobrazne fizionomije kao sinteze djelovanja prirodnih i kulturnih komponenata jednog cjelovitog vizualnog prostornog fenomena Grada.

Proizlazi da osobito značenje ima **stroga zaštita posebno vrijednih resursa**: nezagađenog tla, čistog mora, šumskog zemljišta, neizgrađenih obalnih linija, krajobraznih vrijednosti izraženih kroz čimbenike prirodne i kulturne graditeljske baštine. Dakle, opći razvojni ciljevi, gradski, ali Županijski i nacionalni, koji trebaju biti ugrađeni u ovaj Plan odnose se na:

- **osnaživanje prostorno-razvojne strukture** kroz uravnoteženi razvitak područja stvaranjem okosnica i težišta razvitka oslanjanjem na sustav naselja uz definiranje (i izgradnju) temeljnih prometnih pravaca na gradskoj, županijskoj i državnoj razini,
- **kvalitetnu evoluciju** razvoja u prostoru s osloncem na resurse, koje čine prirodna i kulturna graditeljska dobra ljudski potencijal, ljepota, raznolikost i osobitost dijelova prostora.

U Gradu se do danas samo u unutrašnjosti donekle održao povijesni odnos slobodnih agrarnih predjela i izgrađenih naseljskih zona (Škrip). Spontan i/ili direktnim potrebama uvjetovan, danas ga doživljavamo kao prostor prožet «pomirenjem» prirodnog i kultiviranog (modificiranog) prostora. Ovaj dualizam ozbiljno je narušen u zonama naseobinskih aglomeracija priobalja u kojima jačaju procesi urbanizacije te orijentacije turizmu i povremenom stasnovanju. Zato se u Gradu kao postulat urbanističkog planiranja i programiranja razvoja nameće temeljno načelo uređenja putem integralnog očuvanja povijesnih i prirodnih dobara poradi zaštite preostalih autohtonih vrijednosti i vrsnoća kraja te uz optimalno zadovoljenje svih suvremenih potreba.

2.2.1. DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ

Hrvatski državni sabor donio je 1999. godine Zakon o otocima (utemeljen na "Nacionalnom programu razvitka otoka" iz 1997.), koji je između ostalog trebao potaknuti integralno planiranje razvoja otoka. Jednako tako, općenite, ali kvalitetne naputke daje i novija Strategija razvitka "Hrvatska u 21. stoljeću – makroekonomija" (NN 145/2002.) u dijelu Upravljanje razvojem područja od posebnog državnog interesa – Otoci, koja se također referira na buduće aktivnije oživotvorenje svih odredbi spomenutog zakona. Međutim, tek se očekuje ostvarenje deklarativne težnje ka integralnom planiranju prostora. U praksi, senzibiliziranje javnosti i rasprave o glavnim potencijalnim pravcima razvoja otoka Brača i Grada Supetra posebno su aktualizirane u vrijeme izrade i javne rasprave o prijedlogu PPSDŽ te nastavljene stupanjem na snagu Uredbe o ZOP-u.

2.2.1.1. Ciljevi demografskog razvoja i prognoza za planski period

Današnji demografski razvoj Grada možemo tipološki opisati kao *regeneracija imigracijom*. No, budući demografski razvoj teško je predvidiva kategorija, zavisi o brojnim parametrima, čije se kretanje u budućnosti i samo po sebi teško može prognozirati. U svakom slučaju gospodarski razvoj i radna mjesta, kao važni čimbenici trebali bi u budućnosti utjecati na daljnje poboljšanje demografskog razvoja. Potrebno je i poboljšati sastav populacije osobito u smislu poboljšanja starosne strukture, a donekle i stručne kvalifikacije.

Kako smo analizirali u okviru 1.1.4.1. *Ocjena demografskog stanja* (posebno 1.1.4.3.4. *Predviđanje kretanja stanovništva*) u ovom Planu ćemo se referirati na **pretpostavljeni broj od cca 5010 stalnih stanovnika na području Grada Supetra 2018. godine** što smatramo ostvarivom projekcijom.

2.2.1.2. Ciljevi gospodarskog razvoja

Osnovni cilj upravljanja i kreiranja gospodarskog razvoja treba biti usmjeravanje razvoja prema gospodarskom, tehnološkom i ekološki optimalnom iskorištavanju ukupnih raspoloživih prirodnih i kadrovskih potencijala s ciljem poboljšanja standarda življenja.

Demografski cilj, a utvrđen je i u *Nacionalnom programu razvitka otoka*, mora se realizirati kroz opstanak postojećeg stanovništva, poticanje obitelji na više djece uz paralelno stvaranje uvjeta njihova školovanja i ostanka u mjestu rođenja. Treba stimulirati povratak djelomično raseljenih, pogotovo mlađih kadrova u radnoaktivnoj dobi te stvarati uvjete za, po potrebi, imigraciona kretanja, tj. naseljavanje prostora Grada odgovarajućim stručnim kadrom.

Primijenjene tehnologije i ostvarena razina produktivnosti u velikoj mjeri bi trebale odrediti potrebni broj stalne radne snage, a po potrebi i povremene, ili sezonske. U tom smislu, a i u ovisnosti o raspoloživim ukupnim resursima ne smije se dozvoliti monostrukturna orijentacija gospodarstva na samo jednu granu (u stvarnom slučaju granu turizma) već treba raditi na koncepciji raznovrsne gospodarske strukture oslobođene teške industrije i zagađivača, a u cilju prilagođivanja i lakšeg prebrođivanja određenih kriznih stanja i ciklusa.

Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana, potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava, odnosno gospodarstava tako, da se može osiguravat prihod iz više izvora što je i dosad bio slučaj, ali sada to vršiti na višoj i kvalitetnijoj razini.

Kao jedan od prioriteta budućih ciljeva svakako mora biti i težnja da se ulaganja u razne oblike gospodarstva financijski izjednače s istima na kopnu. Isto treba postići i u izjednačavanju javnog standarda i društvene opremljenosti (kompletna infrastrukturna opremljenost, školske, zdravstvene, kulturne, sportske i ostale usluge). Navedeni ciljevi trebali bi se ostvarivati kroz određene poticajne i razvojne mjere, promicanje ulaganja u vidu izrade prostornih planova, investicijskih projekata, idejnih rješenja određenih zona i slično, a sve usklađeno prema vrsti i vremenskoj dinamici. Sve navedeno ciljevi su i PPSDŽ.

Za neposrednu realizaciju zacrtanih ciljeva i provođenje navedenih mjera biti će potrebna usklađenost i zajedničko djelovanje odgovarajućih službi na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini, a sve u cilju ostvarenja zacrtanih programa i kvalitetnijeg načina života, koji će onemogućiti iseljavanje, a poticati će useljavanje uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite i unapređenja prostora i okoline.

Polazeći od analize postojeće gospodarske strukture te od mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja naveli bi kao primarne ciljeve gospodarskog razvoja:

- ubrzati rast gospodarskih aktivnosti (turističke, poljodjelske i servisa, a u poljodjelstvu osobito revitalizacije maslinarstva i vinogradarstva) u cilju iskorištavanja prednosti i raspoloživih resursa;
- težiti stvaranju usklađenog modela gospodarskog razvitka te graditi očekivanu razvijenost infrastrukture (osobito kanalizacije i odlaganja komunalnog otpada);
- poticati one gospodarske aktivnosti, kojih je posljedica povećana cirkulacija ljudi, dobara i usluga (turizam i produljenje sezone);
- težiti postizanju i održavanju relativno visokih i stabilnih stopa rasta prihoda i zaposlenosti instaliranih kapaciteta, a time optimalno i produktivno zapošljavanje raspoložive radne snage;
- povećati efikasnost upravljanja i organiziranosti pojedinih poduzeća;
- težiti rastu investicijskih aktivnosti uz očuvanje ekološki vrijednog područja, a u skladu s donesenim razvojnim planovima i programima;
- stvarati preduvjete za otvaranje novih radnih mjesta, a naročito u malom i srednjem poduzetništvu te obiteljskim gospodarstvima.

Sukladno već navedenom, a u zavisnosti o raspoloživim prirodnim i kadrovskim resursima, osnovne aktivnosti u planiranom gospodarskom razvitku trebaju se usmjeriti na djelatnosti i to na:

1. turizam kao osnovnu komponentu gospodarstva i stupa ukupnog razvoja ovoga prostora;
2. poljoprivredu kao turizmu komplementarnu djelatnost, osobito u smislu privođenja raspoloživih resursa tradicionalnim kulturama, okrupnjavanjem posjeda gdje je to moguće i oslanjanjem na proizvodnju zdrave ekološke hrane;
3. ribarstvo oslonjeno na postojeće i nove kapacitete profesionalnih ribara;
4. industriju oslonjenu na razvoj malih i srednjih servisnih kapaciteta uz eliminaciju bilo koje vrste zagađivanja (vinarije, uljare, kamenarstvo...);
5. uslužne djelatnosti i obrtništvo utemeljeno na stvaranju zona male privrede poduzetničkih "inkubatora" i razvitaka obiteljskih gospodarstava i obrta.

U odabiru i poticanju određenih gospodarskih aktivnosti u svakom slučaju treba protežirati one, koje su stručno utemeljene i dokazane bez obzira da li se radi o radnim ili kapital intenzivnim djelatnostima, one koje koriste i unapređuju raspoložive prirodne resurse, nisu veliki energetske potrošači, te ne zahtijevaju veće količine sirovina i repromaterijala. Pored navedenog treba voditi računa o stvaranju potreba za radnim mjestima, koja se najvećim dijelom mogu popunjavati iz rezerve radne snage, dijelom doškolovanjem ili prekvalifikacijom.

Gospodarske aktivnosti uz određenu međuovisnost gospodarskih subjekata i njihov multiplikativni utjecaj jednih na druge moraju se temeljiti na kvaliteti u odnosu na kvantitet.

Supetar

1. Turizam i ugostiteljstvo

Turizam i ugostiteljstvo, kao osnovna djelatnost iz poljodjelstvo u sadašnjem i budućem razvoju, mora biti nositelj razvoja, a sve ostale djelatnosti njoj (njima) komplementarne moraju je dopunjavati.

U turizmu moraju biti postavljeni osnovni ciljevi, a usmjereni na visoke standarde pruženih usluga uz iskazano gostoprimstvo, urednost i čistoću mjesta i svih sadržaja direktno i indirektno uključenih u turističke i ugostiteljske usluge. Sukladno navedenom, turizam kao osnovni pokretač razvoja trebao bi doprinijeti povećanom standardu življenja i demografskoj revitalizaciji u odnosu na trenutnu stagnaciju.

U tom smislu potrebno je stalno pratiti svjetske trendove turističke potražnje i stvarati prilagodljivi marketinški model na usmjeravanju turističkih potrošača, koji se iz nekadašnje masovne orijentacije na putovanja u novije vrijeme sve više individualno odlučuju za izbor turističke destinacije **još u svojoj domovini**. Osnovni uvjeti koji utječu na odluku o izboru ljetovališta su

- **ljepota krajolika,**
- **čistoća mjesta i mora,**

- zdrava klima,
- tipični (svojestven) ambijent uz maksimalno isticanje naslijeđenih osobitosti,
- komforan smještaj,
- dobra i raznovrsna ponuda ugostiteljstva,
- mogućnost izbora zabave i bavljenja sportom,
- organizacija izleta, samostalne šetnje po određenim lokalitetima i stazama te
- cijena smještaja i usluga, ali ne kao primarnog elementa odluke što je u praksi već i potvrđeno, a to je da se najbolje popunjavaju najskuplji kapaciteti i mjesta s raznoraznim sadržajima i kvalitetnim uslugama.

Sukladno rečenom cilj razvoja turizma trebao bi se temeljiti na:

- rekonstrukciji, modernizaciji i valorizaciji postojeće ponude;
- izgradnji novih kapaciteta temeljenih na novim zahtjevima turističkih potrošača uz isticanje ekoloških i kulturnih vrijednosti;
- uklapanju postojećih i izgradnji novih sadržaja prvenstveno zabavnog, sportskog i izletničkog karaktera.

Realizacija navedenog koncepta može se temeljiti na relativno dobro očuvanom prirodnom prostoru i raspoloživim kadrovskim potencijalima i mogućnostima za školovanje novih potrebnih stručnih kadrova. Pri tome osobitu važnost treba pridati upravo izobrazbi stručnih kadrova.

Obalni potez od Vele luke preko Mutnika do Mirac – sukladno PPSDŽ, površine za ugostiteljsko-turističku namjenu

Dakle, dovršenjem procesa privatizacije bilo bi nužno izvršiti rekonstrukciju i modernizaciju postojećih turističkih kapaciteta u privatnom smještaju te izvršiti dodatna ulaganja u smislu usklađenja sa *Zakonom o kategorizaciji* udovoljavajući većim standardima.

Novi sadržaji sigurno bi doprinijeli novoj kvaliteti i "slici" kraja. To sve uz maksimalnu primjenu ekoloških normi i standarda. Ovim novim sadržajima trebalo bi postepeno prijeći sa sezonskog na cjelogodišnje poslovanje za što postoje potrebni uvjeti uz prethodnu izgradnju potrebnih sadržaja. Navedenom strategijom razvoja i novim kapacitetima, postojeće korištenje od 65-80 dana povećalo bi se prosječno na 130-150 dana i u perspektivi osiguralo veći broj noćenja.

Navedena ulaganja i modernizacija popravila bi i koeficijent turističke funkcionalnosti mjeren brojem kreveta u komercijalnim sadržajima u odnosu na broj stanovnika.

2. Poljoprivreda

Poljoprivreda po važnosti može biti jednakovrijedna (druga) gospodarska grana, odmah uz turizam s kojim treba biti komplementarno povezana. Osnovni pravci i ciljevi razvoja poljoprivrede morali bi se temeljiti na:

- optimalnom vrednovanju svih uvjeta za razvoj poljoprivrede;
- na proizvodnji onih proizvoda za koje već i sada postoji izražena potražnja u okolnom prostoru i široj regiji;

Kao najvažniji poljoprivredni proizvodi u ovom trenutku, a i u budućnosti, sigurno će biti vino i ulje koje kao tradicionalne kulture i proizvodi već imaju izraženu potražnju na tržištu i najveći se dio plasira kroz turističku ponudu. U sadašnjem trenutku najznačajnija je, pored navedene dvije kulture, proizvodnja agruma u čemu je ograničavajući faktor navodnjavanje izraženo u nedostatku vode i njenoj visokoj cijeni, a razni povrtlarski proizvodi, iako imaju mogućnost plasmata, još uvijek se proizvode samo za osobne potrebe. Većina se povrtlarskih proizvoda i sezonskog voća za vrijeme turističke sezone dovozi s kopna uz dosta nepovoljne uvjete, a postoje mogućnosti da bi se gotovo sva potražnja za ovim proizvodima u ljetnoj sezoni uz određena ulaganja namiri s ovog područja. Jedan od prednosti poljoprivredne proizvodnje mogla bi biti i *zdrava hrana* s posebnom ponudom u ugostiteljskim objektima za što postoje uvjeti, a sada takve ponude praktično nema.

U proizvodnji grožđa i vina pored sadašnjih stimulativnih mjera koje se primjenjuju, trebalo bi osigurati i nove u smislu utjecaja na kvalitetu. U tom smislu potrebno je zaustaviti smanjivanje površina pod vinovom lozom i osigurati sadnju novih vinograda s tradicionalnim sortama prilagođenih kvaliteti tla. Obzirom na nepostojanje značajnih pogona za finalnu preradu grožđa i pravljenje vina, bilo bi potrebno stimulirati gradnju i opremanje vinarije u privatnom ili zadružnom vlasništvu s akcentom na tradicionalno vrhunsko vino s posebnom kvalitetom i zaštitom.

Pored vinogradarstva, maslinarstvo je drugi važan oblik poljoprivredne proizvodnje čiji značaj iz godine u godinu biva sve veći. Područje Grada bilo je izraziti maslinarski kraj s najvećim brojem stabala masline. U maslinarstvu je prvenstveno potrebno obnoviti sadašnje zapuštene maslinike uz čišćenje navedenih površina od borova i makije uz čije je prisustvo razvoj maslina onemogućen i ograničen. Pored navedenog, može se vršiti i potpuna obnova starih dotrajalih maslinika uz primjenu suvremenih agrotehničkih mjera. Kao jedan od načina poticanja poljodjelske proizvodnje, koji bi u budućnosti trebalo uvesti, sigurno je pripomoć u obnovi dijelova zapuštenih polja.

Navedeno sigurno nameće i potrebu izgradnje i opremanja uljara bilo u privatnoj inicijativi ili preko zadruge što bi uz ostale stimulacije dodatno povećalo interes za razvoj i unapređenje maslinarstva.

Sve ove mjere za pokretanje i poticanje poljodjelske proizvodnje najvećim bi se dijelom oslanjale na obiteljska gospodarstva, koja ne bi trebala postati monokulturna.

Dalje, potrebno je urediti postojeće i izgraditi mrežu novih poljskih putova do poljodjelskih površina za korištenje mehanizacije (traktora i sl.). Obradene poljoprivredne površine značajne za uzgoj poljoprivrednih kultura potrebno je zaštititi od izgradnje i po mogućnosti spajanjem i zamjenom određenih površina stvarati veće posjede radi lakše obrade i boljih rezultata. Kako je već istaknuto potrebno je riješiti i pitanje navodnjavanja poljoprivrednih kultura u sušnim razdobljima, te gdje je to moguće ići na stvaranje akumulacije vode u periodima kiša i korištenje navedenih količina u sušnim razdobljima.

3. Ribarstvo

U dosadašnjim prostornim planovima more nije bilo posebno obrađivano. Određene su bile namjene prostora samo na kopnu, bez posebnog razmatranja osobina i značaja pripadajućeg mora i njegove namjene. Izuzetak je bilo more u postojećim lukama, te u posebno zaštićenim područjima. U domeni gospodarstva na moru od značaja za Grad samo je ribarstvo. Grad ne raspolaže velikim površinama "otvorenog" mora povoljnog za ribarenje.

Obzirom na geografski smještaj i povezanost s turizmom određeni će broj stanovnika u ovoj djelatnosti imati dodatni izvor zarade. U prošlosti tradicionalna grana, razvojem turizma izgubila je na značenju, ali određenim stimulativnim mjerama može osigurati izvor zarade za određeni broj stanovnika.

4. Industrija i građevinarstvo

Na području Grada potrebno je nadalje razvijati poslovne, servisne, uslužne trgovačke i komunalne djelatnosti smještene u zoni namijenjenoj takvim sadržajima. Građevinarstvo pokazuje rast aktivnosti.

5. Uslužne djelatnosti i obrtništvo

Gospodarska struktura se sve više temelji na turističkom gospodarstvu i proizvodnji hrane (vino, ulje, povrćarske kulture, agrumi) te na uslužnim djelatnostima. U svim navedenim gospodarskim aktivnostima naglasak je na prvom mjestu na podizanju kvalitete ponude i razvoju međuovisnosti ovih djelatnosti. U okviru uslužnih djelatnosti i obrtništva, razvoj će se temeljiti na onima koje već djelomično postoje i imaju tržišni i profitabilni prosperitet. U tom smislu podržavat će se razvoj trgovine kao servisa određenim djelatnostima (poljoprivreda, turizam, građevinarstvo i sl.), iako se ova djelatnost trenutno nalazi u poslovnim teškoćama. Za očekivati je izlazak iz krize i njezin razvoj i uklapanje u sustav s ostalim djelatnostima.

Zaključak

Iz izložene analize postojećeg gospodarskog razvoja, ograničenja i mogućnosti razvoja te planiranog gospodarskog i ukupnog društvenog razvitka može se zaključiti slijedeće:

- Postojeća gospodarska struktura i razvoj nisu dostigli potrebni veći rast što povratno utječe na određene teškoće u ukupnom razvoju i planiranju mjera za budući razvoj.
- Uzroke navedenog stanja nalazimo u nedovoljnom i neadekvatnom korištenju raspoloživih kapaciteta i resursa.

U cilju optimalnog korištenje svih raspoloživih resursa i programiranja održivog razvoja, potrebno je poduzeti slijedeće mjere i radnje:

1. Razvoj svih djelatnosti i gospodarskih grana usmjeravati prema donesenim programima uz poduzimanje investicijskih aktivnosti;
2. Osigurati svu potrebnu infrastrukturu za ubrzani gospodarski razvoj uz potporu države i njezinih institucija;
3. Pripremati programe razvoja svih djelatnosti na temelju donesenih kriterija i iste ponuditi zainteresiranim ulagačima;
4. Kroz donošenje i prilagođivanje prostornih i eventualno drugih planova, osigurati prostorne mogućnosti zacrtanog razvoja uz primjenu ekoloških normi očuvanja okoline;
5. Poticati osobito razvoj obiteljskih gospodarstava i mogućnost dvojnih zanimanja;
6. Svim mjerama osigurati povećanje broja radno aktivnog stanovništva i zaposlene radne snage za postotak sukladan planiranom rastu populacije;
7. Sve navedene radnje i aktivnosti poduzimati u cilju povećanja životnog i cjelokupnog društvenog standarda

U svim mjerama i programima potrebno je voditi računa

- specifičnosti života i privređivanja na ovakvim prostorima,
- unapređenju povezanost između mjesta otoka,
- o poboljšanju povezanost s kopnenim dijelom zemlje u smislu prevladavanja prometne izoliranosti,
- čuvanju krajobraza kao specifičnost i prednost razvoja ovakvih destinacija.

U skladu s navedenom analizom potrebno je osigurati prostorno-planske elemente, koji će u prostornom smislu osigurati mogućnost ostvarenja navedenih gospodarskih ciljeva. To će se osigurati prvenstveno kroz određene prostore za gospodarski i turistički razvoj.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

U prostoru Grada važno je spriječiti daljnju izgradnju jednoličnog kontinuirano izgrađenog priobalnog prostora, fizičko spajanje priobalnih naselja, riješiti decentni smještaj površina turističkog i ostalog gospodarstva, očuvati strukturu krajobraza unutrašnjih prostora Grada što se sve treba ostvariti kroz odabir odgovarajuće prostorno razvojne strukture. Navedeni cilj se treba ostvariti kroz:

- svrhovito i restriktivno određivanje građevinskih područja naselja u priobalnim dijelovima, što će u mnogome, ipak, zavisiti o već izgrađenim prostorima;
- oblikovanje relativno uočljive strukture izgrađenog - neizgrađenog (prirodnog) prostora u okviru izgrađenih dijelova građevinskih područja;
- sprječavanje nove dužobalne stambene izgradnje;
- čuvanje tradicijskih jezgara. U slučaju Grada čuvanje tradicijske matrice naselja Supetra, Splitske i Škripa;
- izgradnju građevnih zona turističke i ostalih gospodarskih djelatnosti na način izgradnje više manjih u prostoru uklopljenih, vizualno skladnih građevina;
- čuvanje elemenata prirodne baštine kao strukturnih elemenata prostora, koji će osigurati uz zaštitu preostalih elemenata kulturno-prostornih tradicijskih struktura, prepoznatljivost i regionalnu svojstvenost prostora.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Nastanjeni prostori Grada spadaju prema svojim karakteristikama u *prijelazna područja*. Opća svojstvenost daljnjeg pravca razvoja naselja *prijelaznih područja* (gradsko-seoskih, urbano-ruralnih) treba biti infrastrukturna rekonstrukcija i izgradnja. Glavni ciljevi su:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama;
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost područja;
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika područja i
- proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života³.

Obzirom na rečeno, treba naglasiti da se infrastrukturni sustavi smatraju glavnim čimbenikom usmjerenja razvoja i preduvjet samog razvoja. Cilj je uspostaviti mrežu infrastrukturnih sustava Grada, osigurati potrebne kapacitete uz:

- sigurno i kvalitetno prometno povezivanje prostora Grada unutar sebe, ali i šire;
- osiguranje sustava potpune opskrbe vodom, a paralelno osigurati sustav zaštite mora izvedbom sustava odvodnje otpadnih voda sa pročištačima;
- osiguranje dovoljno količina kvalitetne energije;
- bolje korištenje postojećih društvenih infrastrukturnih kapaciteta uz njihovu dopunu novim.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Stanovište je da će u budućnosti prirodna komponenta prostora, njegova netaknutost, njegove ljepote, uz svojstven identitet kraja i krajolika, uz izrazite kontraste što se mogu sresti u okviru razmjerno uskih geografskih prostora tu u Europi, biti od presudnog utjecaja na formiranje snažne komparativne prednosti u okviru turističke ponude. Stoga je iznimno važno čuvati vrijednosti prirodne komponente prostora, jer će očuvana prirodna komponenta prostora biti ona "*roba*" što će se najviše tražiti u budućnosti. Raznolikost našeg krajolika, daje nam izrazitu prednost u odnosu na mnoge poznate izvan europske destinacije, koje jesu egzotične i svojstvene, ali su u konačnici bez izrazitih kontrasta u okviru širih prostora, krasne ali jednolične.

Na bogatstvu sačuvane prirode i krajobraza, ispravno prezentirane, kulturne baštine velikih umjetničkih, oblikovnih i ambijentalnih (sačuvanih) vrijednosti, uz zaokruživanje ostale nužne ponude za produljene sezone Grad treba temeljiti strategiju svog (turističkog) razvoja. Ne na pretjeranom rastu broja turističkih ležajeva, već na podizanju njihove kvalitete - ponude u najširem smislu, pa time i njihove jedinične cijene.

³ "PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE", o.cit.

Očuvanje kvalitete prostora Grada, uvažavanje njegovih prostorno-ekoloških i socio-kulturnih parametara, uključivanje prirodne i kulturno-povijesne baštine u turističku ponudu, unapređenje i obogaćivanje asortimana ponude u cilju produžetka turističke sezone, pomaganje razvoja poljodjelski orijentiranih prostora unutrašnjosti Grada i njihova integracija u cjelinu razvoja Grada, parametri su na kojima počivaju prostorna rješenja ovoga prostornog plana uređenja Grada i njegov doprinos navedenoj Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i ciljevima Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

U skladu s postojećim političkim i gospodarskim prilikama, koje zahtijevaju od svih svrhovito gospodarenje te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i krajolika u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga plana postavljena su sljedeća polazišta za racionalno korištenje i zaštitu prostora: **temeljni ciljevi korištenja i zaštite prostora** očituju se kroz nužnost provođenja konsolidacije prostornog uređenja naselja Grada temeljem isticanja i čuvanja još usčuvanih njihovih temeljnih obilježja, očuvanje njihovih regionalnih tradicijskih vrijednosti, uz racionalno planiranje prostornih obuhvata građevinskih područja sukladno potrebama smještaja stanovništva i gospodarskih djelatnosti te mogućnosti prostora i krajobraza da prihvati planirane sadržaje u duhu principa *održivog razvoja*.

U plan se ugrađuju:

Europski pristup planiranju

Glavne težnje današnjeg europskog prostornog razvitka moguće je ukratko izraziti na slijedeći način:

- Prihvatiti pristup nadopunjavanja i suradnje gradova i naselja kako bi se izbjeglo nepotrebno i skupo nadmetanje;
- Promicati oživljavanje postojećih umjesto osnivanja novih gradskih (seoskih) područja;
- Ostvarivati novi razvitak sela obnovom urbano-ruralnih odnosa (jer razlika između gradskih i seoskih područja sve više nestaje) i promicanjem gospodarskih djelatnosti primjerenih ruralnim područjima;
- Očuvati različitost kulturnog krajolika;
- Učvrstiti rijetko naseljena izdvojena područja pristupom udruživanja javnih i privatnih djelatnosti u svrhu smanjenja i zaustavljanja iseljavanja pučanstva iz ruralnih područja;
- Omogućiti razvitak prirodnog i zdravog okoliša u područjima gdje se napuštanje zemljišta ne može izbjeći temeljem principa **održivog razvoja**.⁴

Zamisao održivog razvitka

Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvitak koji ide u susret današnjim potrebama, ali uz osiguranje mogućnosti razvitka i budućim naraštajima. Principi održivog razvitka ne ograničavaju gospodarski rast, ali on ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, tijekom prirodnog razvitka i prirodna dobra. Dakle, održivi razvitak označava onaj razvitak koji skrbi o okolišu, koji je tehnički dobar, gospodarski provediv i društveno prihvatljiv.⁵

Sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem

S gledišta održivog razvitka nameće se nužnost drugačijeg promišljanja prostora gdje ne će biti čovjek i njegove često puta nepromišljene i sebične potrebe prvi zadatak planiranja. U svijetu se danas prihvaća predložak sveobuhvatnog planiranja, tj. sveobuhvatnog pristupa razvitku vezanog za zaštitu okoliša uz uvažavanje zatečenih vrijednosti krajolika i trajno očuvanje okoliša kao razvojnog vrela od neprocjenjive vrijednosti, a sve uz puno sudjelovanje javnosti. U suvremenom gospodarskom razvitku prostor (zemljište) pomalo gubi svoje tradicijsko značenje najvažnijeg gospodarskog izvora, jer se težište pomiče prema znanju, poduzetništvu, informatičkim i prometnim sustavima. U tržišnom gospodarstvu prostor ima svoju uporabnu vrijednost, dok se vrijednost okoliša (pojam okoliša je širi od prostora) još uvijek teško vrednuje. I

⁴ **BLAŽEVIĆ-PERUŠIĆ, JOSIPA:** "EUROPSKI TRENDVI I ZAŠTITA HRVATSKOG PROSTORA", u: Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 19-22.

⁵ **ČRNJAR, MLADEN:** "INTEGRALNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE OKOLIŠEM I PROSTOROM", u: : Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 42.

prostor i okoliš su ograničeni i zato je neophodno sveobuhvatno i sustavno planiranje i gospodarenje prostorom i okolišem. Pod sustavom upravljanja podrazumijevamo:

- a) društveni i gospodarski razvitak;
- b) svrsishodno korištenje prirodnih izvora i kulturnog naslijeđa,
- c) zaštitu okoliša i
- d) provedbu i kontrolu sustava upravljanja prostorom i okolišem.⁶

Štovanje kulturnog i prirodnog naslijeđa

Bogatstvo kulturno-povijesnog, prirodnog i krajobraznoga naslijeđa te svjetska nastojanja i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine zahtijevaju da s osobitom pozornošću pristupimo vrednovanju i ponovljenom vrednovanju svega što je važno za prepoznatljivost i očuvanje izvornih ili naslijeđenih vrijednosti hrvatskog krajolika. Očuvanje i skrb za kulturnu i prirodnu baštinu, kao i ispravno korištenje spomeničkih vrijednosti građevina i sklopova, važno je ne samo iz razloga očuvanja hrvatskog kulturnog identiteta, nego i s gledišta sveukupnog napretka, poglavito gospodarskog i turističkog.

Splitska

Svrhovitost i razboritost u planiranju

Kraj drugog tisućljeća u ozračju svjetskih promišljanja, te trenutne gospodarske mogućnosti Hrvatske nisu skloni pretjeranim i neostvarivim graditeljskim i prostorno-planerskim zamislima. Živimo u doba kada se nameće potreba za svrsishodnim raspolaganjem i trošenjem prostora u skladu s mogućnostima prostora i okoliša, kao i u skladu s gospodarskim mogućnostima. Sukladno navedenom načelu ovaj Plan, koliko je to njemu moguće, na razini Grada teži omogućavanju optimalnog, ujednačenog prostornog razvoja svih struktura Grada: gospodarskih, demografskih i društvenih uz čuvanje biološke i povijesno-kulturne sastavnice prostora Grada u skladu s već navedenim tezama. Preduvjet svekolikog rasta jest kvalitetnije prometno povezivanje i infrastrukturno opremanje, kako Grada tako i cijelog otoka, pa i Županije, što je već županijski problem, ali još više državni.

⁶ *Ibidem*, str. 41-48.

Konačno, izdvajamo opće ciljeve, koje je važno poštovati i prilikom izrade nove prostorno - planske dokumentacije:

- valorizacija zatečenog stanja s unapređenjem već postojećih vrijednosti (krajobraza, kulturne baštine, poljoprivrednih i vodenih površina, itd.),
- racionalno trošenje prostora novom izgradnjom,
- zaštita obalnih, poljodjelskih i šumskih površina od neplanske izgradnje,
- rješavanje problema objekata *nezakonite izgradnje* u skladu s proklamiranim stavovima i pravilima struke,
- ujednačavanje prostornih uvjeta života stanovnika Grada,
- razvoj naselja i radnih mjesta, te središnjih funkcija oko postojećih i potencijalnih jezgara razvoja,
- zaštita i unapređenje identiteta naselja, te fizionomije ostalih manjih naselja,
- osiguranje optimalne prometne povezanosti i prometne organizacije naselja,
- planiranje i osiguranje površina za budući prostorni razvoj uz njihovo osiguranje od neplanskog korištenja,
- smanjenje nepovoljnih utjecaja čovjeka na njegovu okolinu.

U postizanju navedenih općih ciljeva interes Grada je:

- da se elementi županijske, državne i šire integracije (prometne) **iskoriste kao poticaj** za unutarnju konsolidaciju gospodarstva, za razvoj turizma, infrastrukture, za povećanje interesa vanjskih gospodarskih čimbenika kao ulagača, za zaštitu prirodne i kulturne graditeljske baštine, razvoj specifičnih prostornih struktura i djelatnosti i razvoj ruralnog prostora,
- da se funkcionalna i ukupna ekološka cjelovitost i različitost područja Grada očuva, a razvoj planira po načelu predodređenosti prostora za određene djelatnosti primjerene temeljnim značajkama prostora,
- da se pod teretom težnje za ubrzanim razvojem ne izgube temeljne osobitosti prostornih struktura.

Građevinska područja

Građevinska područja su ucrтана na katastarskim kartama u mjerilu 1:5000 sukladno sekcijama osnovne državne karte u mjerilu 1:5000. Na planu su označena građevinska područja namijenjena izgradnji, kao i predjeli (zone) različitog režima zaštite i korištenja kulturnog i prirodnog nasljeđa Grada gdje je moguća gradnja pod određenim uvjetima, ili nije uopće moguća.

2.3.2. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Planom je predviđena, a stvoreni su i uvjeti, za izgradnju i unapređenje

- javne i
- komunalne infrastrukture.

Na razini prostornog plana uređenja Grada, prikaz infrastrukturnih sustava je u velikoj mjeri kvalitativnog i shematičnog karaktera, a konačna rješenja će se utvrditi razradom nastavne dokumentacije. Koridori ili trase te površine infrastrukturnih sustava planiraju se na način da se primarno koriste postojeći pojasevi i ustrojavaju zajednički za više vodova, tako da se nastoje izbjeći šumska područja, vrijedno poljodjelsko zemljište, da se ne razara cjelovitost prirodnih i stvorenih tvorevina, a uz provedbu načela i smjernica o zaštiti prirode, krajolika i cjelokupnog okoliša. Odredbe za provođenje Plana daju temeljne uvjete utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava.

U cilju provođenja ovoga Plana, unapređenja uređenja naselja (posebice mreže javnih površina te uređenja fizičke strukture i sadržaja naselja) i komunalne infrastrukture, potrebno je donijeti prostorne planove užih područja, kroz smišljenu etapnu realizaciju ovoga Plana. Nadalje, neophodno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u globalnoj zamisli, tako i u pojedinim elementima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalnog korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje realizacije prostorno planske dokumentacije.

U skladu s navedenim, u narednom razdoblju neophodna je izrada prostornih planova užih područja - **urbanističkih planova uređenja (UPU)** za pojedine prostore Grada (kartografski prikaz br. 3c₂: " *Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički planovi uređenja (UPU) i važeći detaljni planovi uređenja (DPU)*" i kartografski prikazi br. 4: " *Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja*" - sekcije u mj. 1:5000).

*Fragmenti obalnog poteza u naselju Supetar
– planiranje uređenja plaža*

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

Ovaj Plan izrađen je za područje Grada Supetra i primjenjivat će se unutar zakonski utvrđenih granica Grada. Plan obuhvaća prostor Grada kopnene površine 30,28 km² (3028 ha). U skladu s dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima, Plan daje uvjete uređenja i pomorskog dobra odnosno priobalnog područja (akvatorija) Grada.

Plan utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja Grada, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša, te posebno zaštitu kulturnih dobara, vrijednih dijelova prirode i krajobraza. Cjelokupno područje obuhvata Plana, kao dio prostorne cijeline otoka Brača, nalazi se unutar zaštićenog obalnog područja mora (u daljnjem tekstu: ZOP).

Ukupno pretpostavljeno plansko razdoblje ovog Plana iznosi deset godina, dakle do 2019. godine. Svaki četiri do pet godina, što je duljina planskih razdoblja - novelacija, u sklopu ukupnoga planskog razdoblja, bit će moguće izvršiti izmjene i dopune Plana, u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim novim prostorno-planskim rješenjima. Gradsko vijeće Grada Supetra osnovom utvrđenih potreba može donijeti odluku o izradi izmjena i dopuna PPUG i u kraćem roku. Moguće je da se kumuliranjem potreba za novelacijama i/ili većeg broja novih saznanja i činjenica od utjecaja na sama polazišta Plana, pokaže potrebnim izraditi novi Plan, ne čekajući nužno završetak ovim Planom pretpostavljenog ukupnoga planskog razdoblja.

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Županije, te prostorne cijeline otoka Brača, razvoj i urbanizacija područja Grada Supetra temelji se na:

- razvojnim planovima Grada, utemeljenim ponajviše na daljnjem razvoju potencijala turističke ponude kako na obalnom potezu tako dijelom i u unutrašnjosti gradskog teritorija (Škrip);
- budućem boljem prometnom integriranju sadržaja unutar prostora Grada, te boljoj povezanosti s ostalim bračkim općinama i gradom Splitom; kao prvi i osnovni korak, prići će se općem unapređenju stanja komunalne infrastrukture, te unapređenju tehničkih karakteristika cesta;
- gospodarskim planovima i sukladno planiranim gospodarskim površinama;
- demografskom rastu;
- raznim vidovima zaštite prostora u najširem smislu kao temeljnom regulatoru prostornog razvoja Grada.

Za očekivati je da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije i transformacije tradicijskih vrijednosti izvan zaštićenih prostora. Procesi primarne urbanizacije ograničit će se na prostore u okvirima građevnih područja. Također, za očekivati je da će Grad zadržati svoju poziciju u hijerarhiji Općina/Gradova Županije. Boljom prometnom prostornom integracijom otoka i Županije funkcionalno značenje će mu i dalje rasti. Obzirom na veličinu Grada, gradsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, biti će minimalno. Očitovat će se razmjerno najviše kroz participaciju u turističkom i ugostiteljskom gospodarstvu, pomorskom prometu i upravnim funkcijama koje se planiraju za vlastite potrebe.

U prostoru koji se u okviru Grada *urbanizira*, a naselja poprimaju gradska obilježja, ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, ako pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog naslijeđa. Procesi širenja i građenja ovim su se planom nastojali artikulirati, odnosno usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu i turističku izgradnju priobalja) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Prostornim rješenjima ostvaruju se, dakle, pretpostavke za razvoj područja Grada. Plan elemente suprotnih razvojnih procesa (turizam – sekundarno stanovanje npr.) u prostoru nastoji preokrenuti u smjeru usklađenog rasta cjeline.

U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja Grada, koje se donose ovim Planom kao prostorno-planska rješenja, odnose se na:

1. korekcije građevinskih područja naselja planiranih ranijim PPexO Brač, sukladno utvrđenim postojećim potrebama, propisima i dokumentu prostornog uređenja šireg područja (PPSDŽ);
2. planiranje površina za ugostiteljsko-turističku namjenu, njihovih osnovnih programa i međusobnih odnosa uz postavljanje osnovnih smjernica za planove nižeg reda;
3. planiranje izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu sukladno utvrđenim postojećim potrebama, propisima i dokumentu prostornog uređenja šireg područja (PPSDŽ);
4. utvrđivanje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina - eksploatacijskih polja i istražnih prostora - u skladu s propisima i odredbama PPSDŽ;
5. uspostavljanje pravila za građenje unutar građevinskih područja, posebice građevinskih područja naselja uz predviđanje bolje opremljenosti naselja;
6. unapređenje prometne infrastrukture – cestovne, pomorske i zračne, a tim znatno bolju unutrašnju integraciju prostora Grada te njegove integracije s ostatkom prostorne cjeline otoka Brača, županijom i državom;
7. planiranje unapređenja ostale infrastrukturne opremljenosti i sustava gospodarenja otpadom.
8. uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, a osobito krajobraza priobalja;
9. planiranje izrade planova uređenja užih područja – urbanističkih planova uređenja (UPU);

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

Četiri administrativna / statistička naselja Grada tvore jednostavan sustav naselja:

PRVU GRUPU sačinjava

- naselje Supetar.

Već *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* naselje Supetar planski je svrstala u “*manje razvojno središte (manje regionalno središte)*”. U grafičkom prikazu prostorno-demografske valorizacije naselja Grada (Grafikon 3) naselje Supetar svrstano je na prvo mjesto. Bolja prometna integracija prostora u kvalitetnom smislu, te izgradnja turističkih kapaciteta visoke razine usluga (Grad je destinacija «A», «B» i «D» razreda - *Program prostornog uređenja RH*) vjerojatno će poboljšati parametre naselja zbog kojih je ono, sukladno svojim funkcijama na prvom mjestu.

DRUGU GRUPU tvore dva naselja.

- Naselje Splitska i Mirca. Naselja imaju razmjerno povoljne demografske pokazatelje. Ovim naseljima treba neposredno ili posredno poboljšati društvene i uslužne sadržaje.

Naselja tvore grupu naselja s nepotpunim centralitetom, budući im nedostaju potrebne funkcije. To je i razumljivo, jer su u neposrednom i jakom utjecajnom naselja Supetra, koji ima sve funkcije *središnjeg naselja drugog ranga*. Planira se da oba naselja i nadalje zadrže svoj rang naselja bez centraliteta, uz poželjno poboljšanje uslužnih i servisnih funkcija radi povećanja standarda života stanovnika i višoj razini turističkih usluga produžene sezone. Značajan je rastući udjel povremenog stanovanja.

TREĆU GRUPU (uvjetno rečeno) sačinjava naselje Škrip.

- Naselje Škrip najlošijih je demografskih karakteristika - prijeti mu izumiranje. Sukladno tome naselje je bez ikakvih središnjih funkcija. Osim Supetru, gravitira naselju Splitska, ali i naselju Nerežišća u Općini Nerežišća. Potiče se razvoj turističkog potencijala ovog naselja (utemeljen na kulturno-povijesnom naslijeđu, te vezi sa specifičnim vidom agro-turizma), te podržava gospodarske aktivnosti koje nisu u koliziji s kvalitetom krajobraza.

Postojeći raspored središnjih funkcija prikazan je u Tablici 23. Planira se:

- **Prosvjetne** funkcije koncentrirane su u naselju Supetar. Ne planiraju se promjene.
- **Zdravstvene** funkcije također su koncentrirane u naselju Supetar na razini Doma zdravlja Supetar.

- **Socijalna ustanova** u vidu jaslica i vrtića smještena je samo u naselju Supetar. Ne planiraju se promjene.
- **Upravne funkcije** koncentrirane su u naselju Supetar. Ne planiraju se promjene.
- **Poštanski ured** ima naselje Supetar. Ne planiraju se promjene. Planira se bolja pokrivenost prostora Grada GSM mrežom.
- **Trgovačke** funkcije jedva da više možemo smatrati središnjom funkcijom. Naselje Supetar, Splitska i Mirca kao i naselje Škrip imaju imaju trgovine. Trebalo bi potaknuti poboljšanje opskrbe.
- **Športske funkcije** planiraju se u okviru naselja Supetar, Mirca, Splitska i Škrip.

Kod daljnjeg poticanja pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o gospodarskoj (osobito turističkoj) usmjerenosti svakog naselja ili dijela naselja i posebno produljenju turističke sezone.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Polazišta

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja Zakonom propisani relevantni dokumenti prostornog uređenja širih područja bili su:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Sabor, 1997.) koja kao temeljni dokument prostornog razvoja Republike Hrvatske daje i osnovne smjernice za planiranje, definirajući cjelokupan društveni stav čuvanja i zaštite prostora.

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) operacionalizira stavove *Strategije*, a u tome smislu normira veličinu građevinskog područja naselja sa 300 m² po jednom stanovniku. Za veće vrijednosti traži objašnjenje.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/2003, 8/2004, 5/2005, 5/2006. i 13/2007.), koji je na temelju *Strategije* i *Programa Republike Hrvatske*, te vlastitih studijskih analiza prostora Županije postavio osnovne kriterije planiranja građevinskih područja, osobito građevinskih područja naselja.

Ciljevi

Slijedeći polazišta iz navedenih dokumenata prostornog uređenja širih područja i postavljenih polazišta ovoga Plana, pri izradi Plana **težilo se optimalnom rješenju** (dimenzioniranju i razgraničenju) građevinskih područja koja će zadovoljiti lokalne potrebe i **osigurati razmjerno skladan prostorni i opći razvoj**.

Čimbenici

Granice građevinskih područja su proizašle iz:

- postojeće namjene prostora i razgraničenja prema PP(ex)O Brač,
- postojećeg stanja na terenu i
- razvojnih planova Grada

uz poštivanje slijedećih temeljnih kriterija:

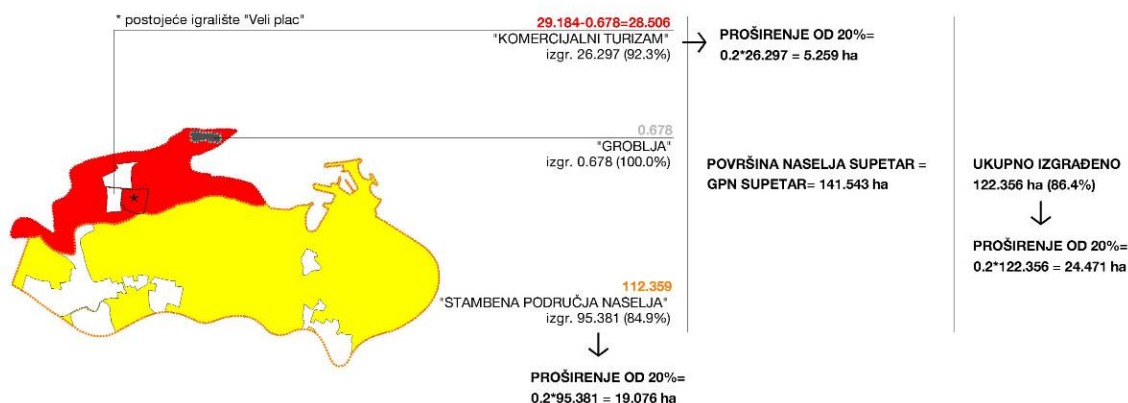
AI Kriteriji Uredbe o ZOP-u i PPSDŽ odnosno Zakona o prostornom uređenju i gradnji

Uredbom o ZOP-u odnosno kasnijim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07.; u koji su ugrađene ključne odredbe ranije Uredbe o ZOP-u) određen je niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe. Između ostalog, utvrđeni su i jasni kriteriji planiranja građevinskih područja u ZOP-u. Slijedom odredbi Uredbe o ZOP-u, najveće dozvoljene površine izdvojenih građevinskih područja za ugostiteljsko-turističku namjenu (uz najveći kapacitet i tip), direktno su zadane odredbama PPSDŽ (tj. Usklađenjem PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u odnosno izmjenama i dopunama PPSDŽ). Nadalje, PPSDŽ posebno precizno razrađuje kriterije za dimenzioniranje građevinskih područja naselja (vidjeti Sheme 1-1. i 1-2.). Prema PPSDŽ proračun se temelji na pet parametara čiji međusobni odnos određuje najveću moguću planiranu površinu građevinskog područja naselja. (Tablica 25.). Parametri su:

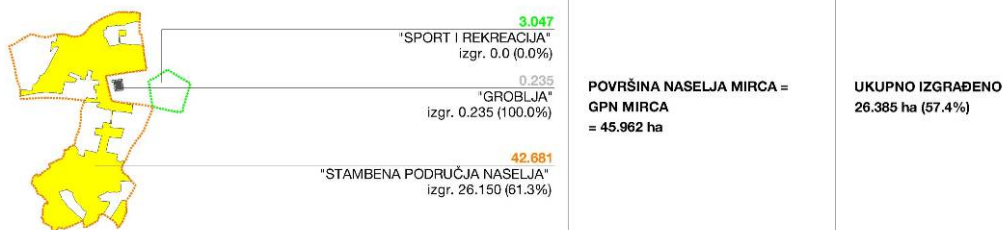
- broj stanovnika naselja;
- veličina planiranog građevinskog područja naselja prema «važećem PP (ex) općine Brač», odnosno Izmjenama i dopunama P PPexO Brač (Sl. gl. ŽSD 8/97);
- *korigirana minimalna gustoća* (PPSDŽ, 3.2.2.2.) u okviru izgrađenog dijela naselja;
- stvarna gustoća;
- postotak zauzetosti planiranog građevinskog područja izgrađenim dijelom.

KARTOGRAM 7.

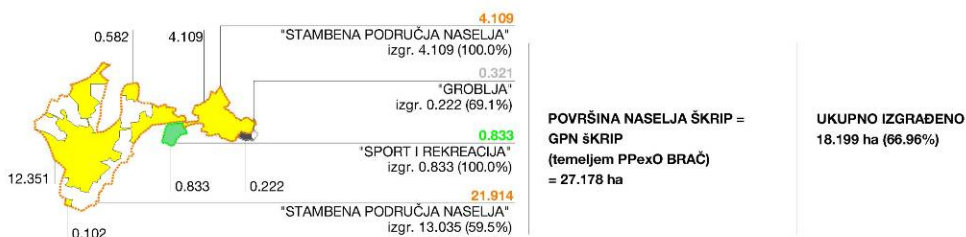
IZGRAĐENI DIO POSTOJEĆEG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA (GPN) SUPETAR - izgrađeni dio "zona" prema PPexO Brač

IZGRAĐENI DIO POSTOJEĆEG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA (GPN) MIRCA - izgrađeni dio "zona" prema PPexO Brač

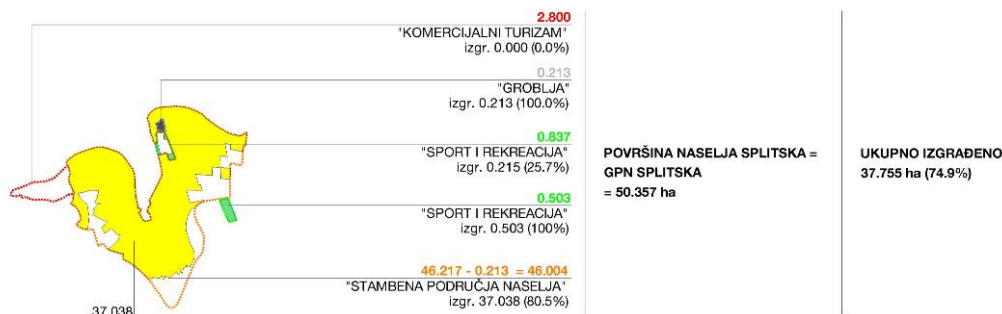

IZGRAĐENI DIO POSTOJEĆEG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA (GPN) ŠKRIP - izgrađeni dio "zona" prema PPexO Brač

IZGRAĐENI DIO POSTOJEĆEG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA (GPN) SPLITSKA

- izgrađeni dio "zona" prema PPexO Brač

Za potrebe dimenzioniranja građevinskih područja naselja, slijedom odredbi PPSDŽ provjerena je iskorištenost postojećih građevinskih područja, tako da su provjereni parametri koji polaze od ukupnog broja stalnih stanovnika 2001., kao i parametri koji proizlaze ako se broju stalnih stanovnika pribroje i povremeni stanovnici 2001. Na ovaj način provjereni su granični slučajevi, te su razmotreni i u kontekstu ocjene demografskog stanja iz *Polazišta* ovog Plana.

B/ Posebni kriteriji

Kako bi se postavljani kriteriji dokumenata prostornog uređenja širih područja poštovali:

- građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to **kao kompaktne zaokružene cjeline**.
- sukladno citiranim stavovima, nisu prihvaćeni zahtjevi koji su tražili uključivanje pojedinih **izdvojenih** k.č. zemljišta u građevinsko područje naselja kako poradi činjenice da bi takva rješenja bitno opteretila Grad u pogledu izgradnje komunalne infrastrukture, tako i poradi činjenice da bi takva rješenja bila presedani s nesagledivim posljedicama u kontekstu planiranja građevinskih područja naselja i zaštite prostora,
- planom su velike površine vrednovane kao ***osobito vrijedni krajobraz***, pa je to bio dodatan razlog temeljem kojega se nisu mogli prihvatiti zahtjevi za uključivanjem pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u planirana građevinska područja,

Važno je naglasiti da su planom određeni kriteriji rekonstrukcije zakonito izgrađenih građevina koje su ostale izvan građevinskih područja, kao i građevina čija je namjena suprotna namjeni planiranoj ovim Planom.

Metodologija:

U užem smislu postupak planiranja građevinskih područja rađen je:

- temeljem postojećih građevinskih područja prema Prostornom planu (bivše) Općine (PPexO) Brač;
- temeljem kriterija viših dokumenata prostornog uređenja, osobito PPSDŽ te Uredbe o ZOP-u i Zakona o prostornom uređenju i gradnji
- temeljem orto-foto snimaka, avio-snimaka i obilazaka terena te utvrđenih *izgrađenih dijelova građevinskih područja*,
- temeljem susreta sa službama Grada i od gradskih službi prikupljenih podataka;
- temeljem procjene o mogućnosti uklapanja zaprimljenih zahtjeva iz javne rasprave u građevinska područja planirana ovim Planom,

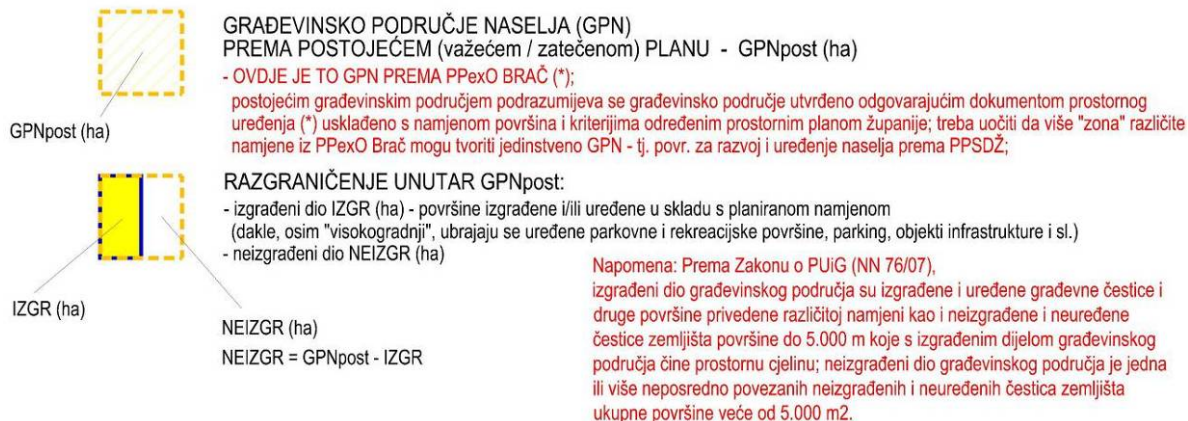
Uzeta su nadalje u obzir i ostala ograničenja:

1. Očuvanje tradicijskih obilježja naselja.
2. Ograničenja uslijed osobitih vrijednosti krajobraza, odnosno prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.
3. Sprječavanje kontinuirane nove izgradnje duž obale i prometnica.
4. Čuvanje šumskog zemljišta i vrijednoga poljodjelskog zemljišta (evidentiranih i u Plan ucrtanih temeljem dostupnih podataka).
5. Ekonomičnost infrastrukturnog opremanja.
6. Zaštitni pojasevi u zoni infrastrukturnih objekata i koridora.

HEME 1-1 i 1-2.

SAŽETA INTERPRETACIJA ODREDBI ZA PROVOĐENJE PPSDŽ (čl.98. do čl.108.)

- OSNOVNI KRITERIJI ZA ODREĐIVANJE VELIČINE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA

Za utvrđivanje mogućnosti širenja, odnosno eventualnu potrebu smanjivanja postojećeg građevinskog područja naselja (GPNpost) novim planom (PPUO), glavni ulazni podaci su indeks izgrađenosti "I", te (prema PPSDŽ): postojeća gustoća stanovništva "g" i orijentacijska minimalna gustoća stanovništva "gk":

$$\text{indeks izgrađenosti } I = \text{IZGR} / \text{GPNpost} (\%)$$

prema broju stanovnika (br.stan.) po posljednjem popisu i površini izgrađenog dijela građevinskog područja naselja računamo postojeću gustoću stanovništva g :

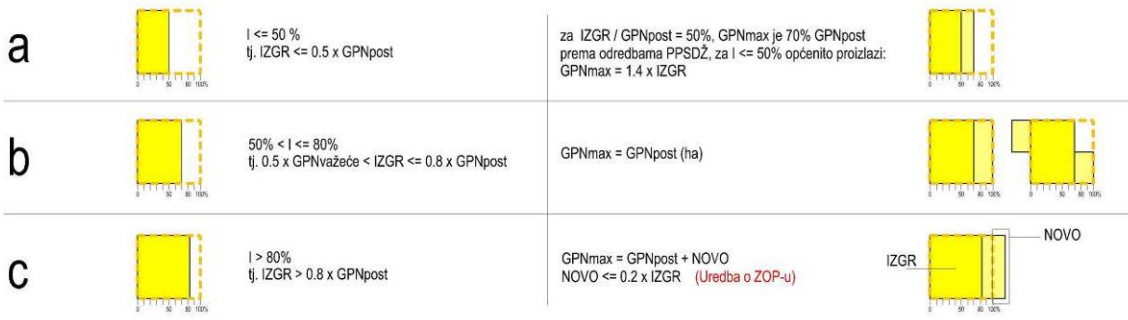
$$\text{br. stan.} / \text{IZGR} = g (\text{st/ha})$$

U poglavlju 3.2.2.2. "Korigirane minimalne gustoće", PPSDŽ daje orijentacijske minimalne gustoće za 2015. godinu (gk) za sva naselja u županiji, na koje upućuje i u Odredbama za provođenje PPSDŽ, čl. 101.

- PPSDŽ u poglavlju 3.2.2.3. "Procjena broja ležaja povremenih stanovnika i broja turista po mikroregijama za 2015.", daje i dodatne parametre, sve do orijentacijskih vrijednosti potrebnih površina za razvoj naselja, turističku i gospodarsku namjenu 2015. u poglavlju 3.2.2.4. "Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova";
- kako postojeća gustoća stanovništva u osnovi govori o "iskorištenosti" postojećih izgrađenih struktura (što uzimaju u obzir i analize PPSDŽ) u postojeću gustoću moguće je uračunati i tzv. "povremene stanovnike"; s druge strane, u svim projekcijama razvoja - glavna referenca je broj stalnih stanovnika naselja

Primjena kriterija PPSDŽ (članci Odredbi za provođenje PPSDŽ) za određivanje veličine građevinskih područja, na "stambena područja naselja" prema PP(ex)O Brač

- (iz članka 101.) ako je $g < g_k$ (tj. ako je postojeća gustoća st. manja od orijentacijske minimalne gustoće prema PPSDŽ), tada se GPN ne može povećavati u odnosu na GPNpost; dakle, čak i kad bi izgrađenost bila 100%, povećanje površine GPN nije dozvoljeno zbog premale gustoće stanovnika unutar postojećeg GPN-a, odnosno premale "iskorištenosti" postojećeg građevinskog područja naselja
- (iz članka 105.) ako je $g \leq 0,75 \times g_k$ (tj. ako je postojeća gustoća st. manja za 25% ili više od orijentacijske minimalne gustoće prema PPSDŽ), tada se stvarni indeks izgrađenosti umanjuje za 10%; u tom slučaju, mjerodavni indeks izgrađenosti $I = I - 10\%$;
ako je $g > 0,75 \times g_k$, tada je mjerodavni indeks izgrađenosti $I = I$ (npr.: iako je za neko naselje stvarni indeks izgrađenosti mogao biti $I=55\%$, ako je gustoća stanovništva $g \leq 0,75 \times g_k$, tada kao mjerodavan uzimamo umanjeni indeks izgrađenosti $I = I - 10\%$, tj. 45%; tada se i takvom naselju treba smanjiti GPNpost)
- (iz članka 102.) ako je mjerodavni indeks izgrađenosti $I \leq 50\%$, površina GPN-a se mora smanjivati u odnosu na GPNvažeće (shema a)
- za utvrđeni (stvarni) indeks izgrađenosti $I=50\%$, maksimalna povr. GPN-a (GPNmax) je 70% od GPNpost; za $I < 50\%$, GPNmax je još manje, proporcionalno utvrđenoj (stvarnoj) izgrađenosti (I)
dakle, ako za utvrđenu izgrađenost 50%, GPNmax iznosi 70% od GPNpost, proizlazi faktor proporcionalnosti 1,4, tj. $\text{GPNmax} = 1,4 \times \text{IZGR}$;
za utvrđenu izgrađenost od npr. 20%, GPNmax iznosi $1,4 \times 20\% = 28\%$ od GPNpost, što ponovo znači da je $\text{GPN} = 1,4 \times \text{IZGR}$
- (iz članka 103.) ako je $50\% < I \leq 80\%$, površina GPN-a ne smije se povećavati u odnosu na GPNpost (shema b)
- (iz članka 104.) ako je $I > 80\%$ i zadovoljena 1. točka ovih kriterija, može se planirati povećanje površine građevinskog područja (shema c)
površina novog građ. područja NOVO (ha) može biti najviše 20% IZGR, tj. $\text{NOVO} \leq 0,2 \times \text{IZGR}$

U Tablicama od 25. do 31. te Kartogramima 8. do 13. dan je temeljni pregled međusobnih odnosa površina građevinskih područja. U Tablicama 36. i 37. te Grafikonu 3., prikazani su ključni odnosi ovim Planom planiranih površina u okviru Grada Supetra. Odnos ovim Planom utvrđenih građevinskih područja i građevinskih područja («zona») prema PPexO Brač prikazan je na Kartogramu 14.

TABLICA 25.
OSNOVNI POKAZATELJI ZA ODREĐIVANJE VELIČINE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA SUKLADNO KRITERIJIMA PROSTORNOG PLANA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE (PPSDŽ)

	BROJ STANOVNIKA POPIS 2001.																
	BROJ OSOBA U STANOVIMA ZA ODMOR ("POVREMENIH STANOVNIKA") 2001.*																
	UKUPNO STALNI I POVREMENI STANOVNICI 2001.																
	POSTOJEĆE GP NASELJA (namijenjeno stanovanju) - GPNpost ("stambena područja naselja" prema PPexO Brač)**																
	2008. UTVRĐENI IZGRAĐENI DIO OD GPNpost (IZGR)																
	ORIJENTACIJSKA MINIMALNA GUSTOĆA GPN-a PREMA PPSDŽ (gk)																
	STVARNA GUSTOĆA STALNIH STANOVNIKA U IZGR. DIJELU GPN-a (g')																
	STVARNA GUSTOĆA S URAČUNATIM POVREMENIM STANOVNICIMA (g)																
	RAZLIKA ORIJENTACIJSKE MINIMALNE GUSTOĆE PREMA PPSDŽ I STVARNE GUSTOĆE g																
	RAZLIKA U POSTOTKU OD gk (čl. 101 i 105. PPSDŽ; granica: -25%)																
	STVARNI INDEKS IZGRAĐENOSTI (I)																
	MJERODAVNI INDEKS IZGRAĐENOSTI (I): ako je stvarna gustoća za 25% ili više manja od gk, tada je I=I-10%																
	DOZVOLJENO POVEĆANJE POVRŠINE ***																
	POTREBNA REDUKCIJA																
	MAKSIMALNA POVRŠINA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA - TEMELJEM "STAMB. PODR. NASELJA" IZ PPexO - PREMA KRITERIJIMA PPSDŽ ***																
	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (mješovite pretežito stambene i pratećih namjena) PREMA PPUO 2008. **																
(IZVOR)	DZS	MZOPuIG	1+2	PPexO Brač	Grad/Af	PPSDŽ								HA	HA	HA	HA
	1	2	3	GPNpost	IZGR	gk	g'	g	g	10	I	I	NOVO	14	GPNmax	16	
naselje SUPETAR	3016	2332	5348	112,36	95,38	40,0	31,6	56,1	16,1	40,2	84,9	84,9	22,47	0,00	134,83	131,60	130,025+ 1.578
naselje SPLITSKA	381	1204	1585	46,00	37,04	40,0	10,3	42,8	2,8	7,0	80,5	80,5	7,41	0,00	53,41	46,29	45.684+0.24+0 235+0.127
naselje MIRCA	306	312	618	42,68	26,15	40,0	11,7	23,6	-16,4	-40,9	61,3	51,3	0,00	0,00	42,68	41,33	
naselje ŠKRIP	186	40	226	26,02	17,14	40,0	10,8	13,2	-26,8	-67,0	65,9	55,9	0,00	0,00	26,02	25,53	
GRAD SUPETAR	3889	3888	7777	227,07	175,71	40,0	22,1	44,3	4,3	10,6	77,4				214,27	203,42	

* - broj "povremenih stanovnika" ovdje odgovara "broju osoba u stanovima za odmor" prema podacima Ministarstva ZOPUIG (podaci Ministarstva ZOPUIG su izvedeni iz Popisa 2001. i posebnih studija, a kao "broj osoba u stanovima za odmor" daju "broj stanova za odmor" pomnožen s 4)

** - građevinska područja u tablici na koja se primjenjuju kriteriji PPSDŽ za građevinska područja namijenjena stanovanju su "zone stambenih područja naselja" iz PP(ex)O Brač; na osnovi dobivenih maksimalnih površina prema kriterijima PPSDŽ, ovim Planom su razgraničene pojedine dodatne površine isključive namjene u okviru ukupne površine GPN-a;

*** - **NAPOMENA: PPSDŽ i Zakon o PUIG imaju posebne odredbe koje se odnose na ukupna građevinska područja naselja** zbog toga, u slučaju Splitske ukupna izgrađenost pada na 74,9% te ukupna površina GPN-a Splitska ipak ne smije biti veća od ukupne površine prema PPexO Brač; međutim, unutar ukupne površine GPN-a moguće je povećanje "površine za stanovanje" tj. povr. mješovite pret. Stambene nam.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Područje Grada je Planom razgraničeno prema **osnovnim kategorijama korištenja i namjene površina**, što je prikazano na kartografskom prikazu br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. **Površine naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene**, posebno su razgraničene kao **građevinska područja** na kartografskim prikazima serije 4: «*Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja*» u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi. Time su razgraničene od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na svoju namjenu mogu odvijati izvan građevinskih područja. Izvan građevinskih područja, građenje je moguće samo iznimno, a u skladu s odredbama Plana, odnosno dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima. Dakle, prema korištenju i namjeni površina, područje Grada je ovim Planom razgraničeno na slijedeći način:

I. UNUTAR GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (GP) na

a) površine naselja

- građevinska područja naselja (GPN):

- Supetar,
- Splitska,
- Mirca,
- Škrip,

pri čemu je detaljnija namjena površina - razgraničenje na površine mješovite i isključive namjene - unutar GPN prikazana na kartografskim prikazima serije 4.

b) površine izvan naselja za izdvojene namjene

- unutar izdvojenih građevinskih područja, isključive namjene:

- gospodarske-poslovne («K»)
- ugostiteljsko-turističke («T»)
- sportsko-rekreacijske («R»)
- groblja («+»)

II. IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA na

c) površine za iskorištavanje mineralnih sirovina - kamenolome («E3»)

d) poljoprivredne i šumske površine:

- poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P):
 - vrijedno / ostalo obradivo tlo (P2/P3),
 - ostala obradiva tla (P3);
- šume isključivo osnovne namjene (Š):
 - gospodarske šume (Š1),
 - zaštitne šume (Š2),
 - šume posebne namjene (Š3);

• ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ);
s pojedinačnim gospodarskim objektima u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti te pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu;

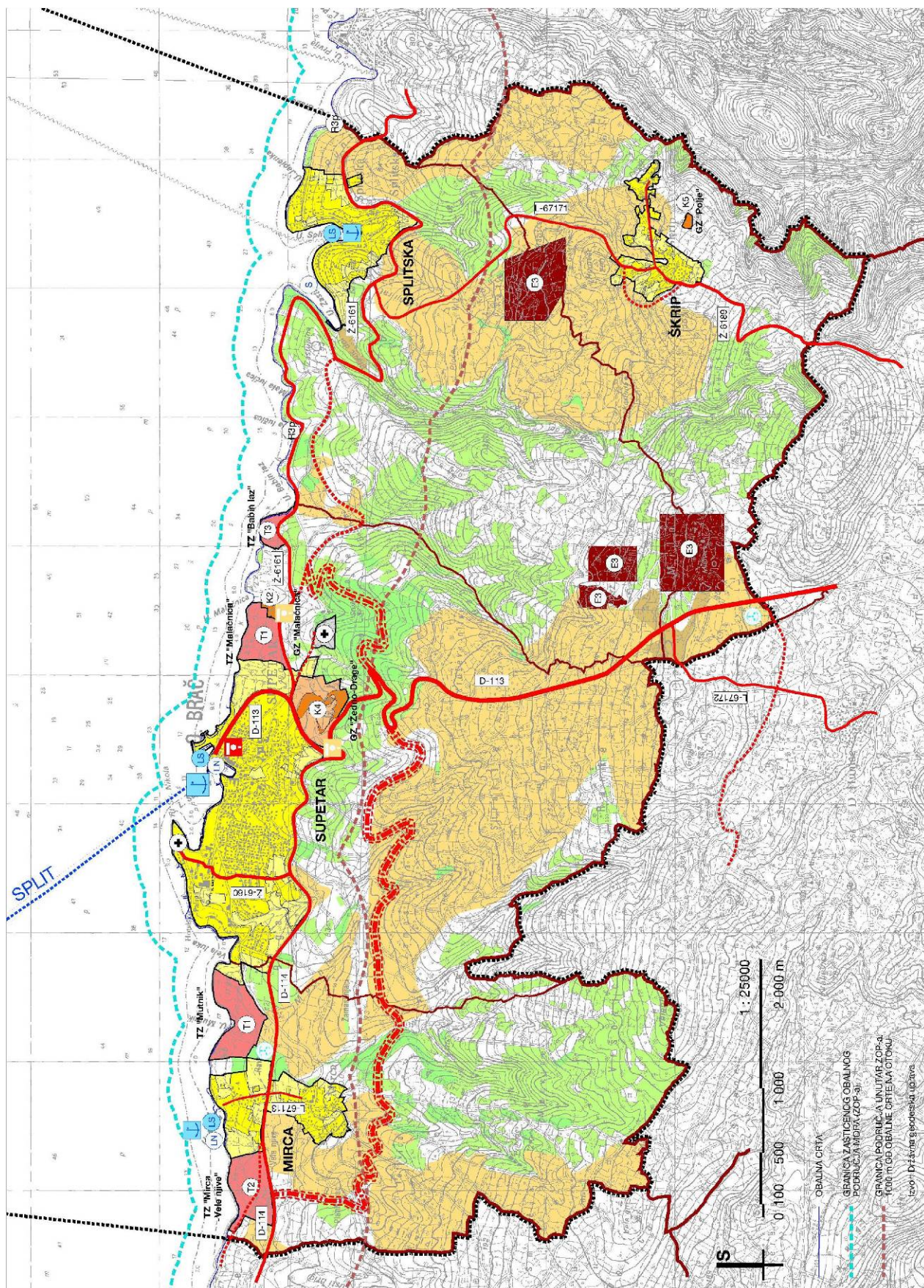
e) vodene i morske površine:

- površine vodotoka (bujičnih);
- površine mora Bračkog kanala, za:
 - prometne djelatnosti,
 - turizam,
 - rekreaciju;

f) površine infrastrukturnih sustava:

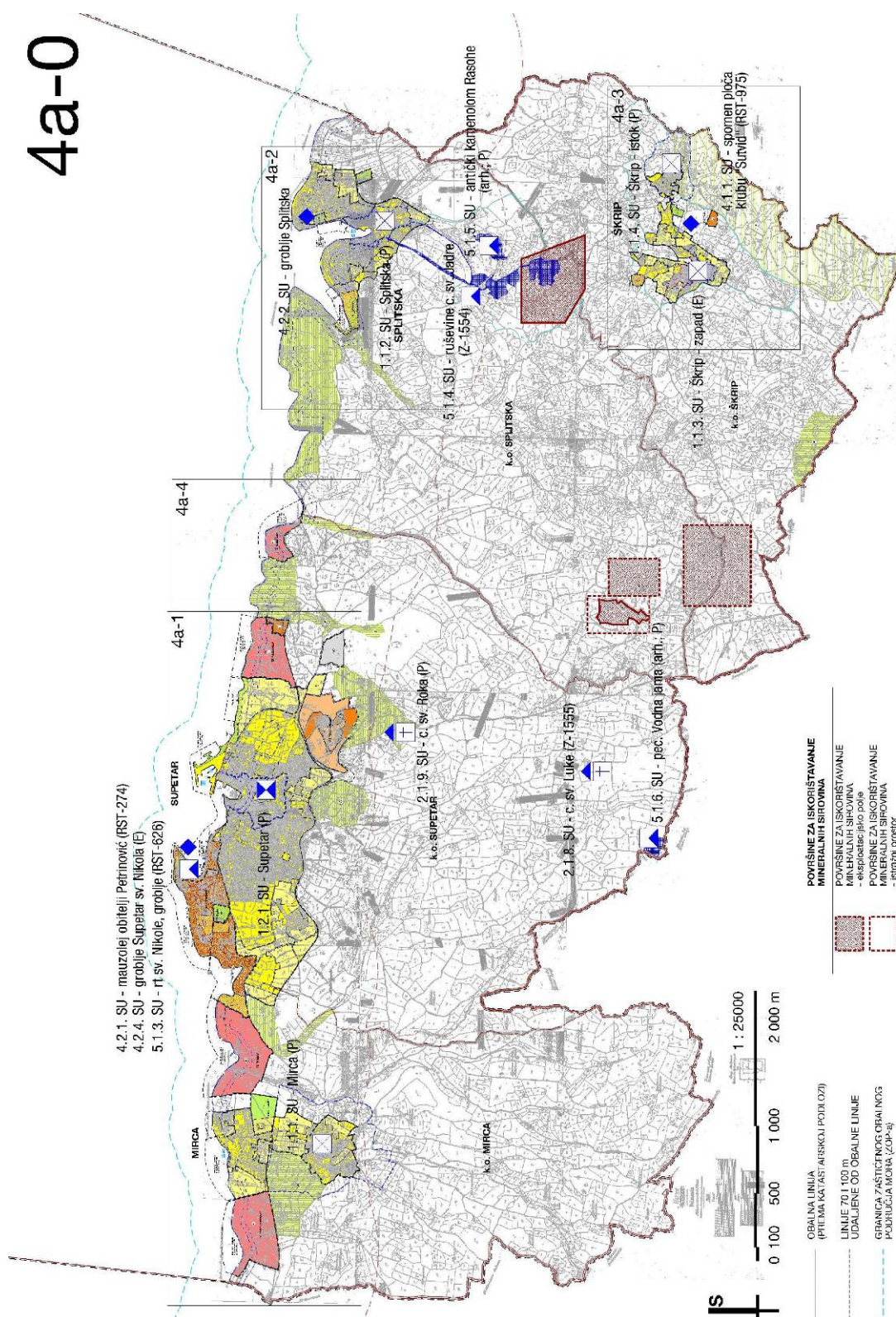
- površine predviđene za infrastrukturne koridore:
 - prometne,
 - elektroenergetske,
 - vodnogospodarskog sustava;
- lokacije i površine predviđene za infrastrukturne građevine (IS), uključivo i površine i lokacije sustava za zbrinjavanje otpada.

što je prikazano na grafičkom listu br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» odnosno na grafičkim listovima serije «2»: «*Infrastrukturni sustavi*» sve u mj. 1:25000.

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 1: Korištenje i namjena površina

4a-0

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 4a-0:

Pregledna karta - građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja (građevinska područja prema ovom Planu, građevinska područja - «zone» - prema PPexO Brač, te područja zaštite prirodnih vrijednosti i kulturnih dobara te površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – pregledno na katastarskoj podlozi)

I. Površine unutar građevinskih područja:

Površine naselja = građevinska područja naselja (GPN)

Unutar ukupnih površina naselja predviđa se pretežito stambena izgradnja niske gustoće s pratećim sadržajima za osiguranje standarda života u naselju, te površinama za ostale namjene i djelatnosti koje ne ugrožavaju temeljnu stambenu namjenu naselja. Građevinska područja naselja obuhvaćaju postojeće izgrađene dijelove te neizgrađene dijelove – površine za razvoj naselja. Ovim Planom su utvrđeni:

GPN Supetar

- **naselje Supetar**, unutar kojeg su razgraničene

- površine mješovite (pretežito stambene) namjene,
- površine isključive namjene:
 - ugostiteljsko-turističke (u naselju – «turističke lokacije - TL»)
 - TL «Banj – Vela luka» - hoteli (T1) / turističko naselje (T2)
 - sportsko-rekreacijske
 - sportska igrališta (R2) – „Veli plac“
 - uređene plaže (R3) – «Acapulco – Vrilo – Gustirna luka»
 - površina infrastrukturnog sustava (IS)
 - parkiralište «Supetar – istok»
 - površina groblja
- uz navedene površine, označene su i lokacije namjena na pomorskom dobru te akvatoriju Luke Supetar: morska luka javne namjene državnog značaja, sportska luka – LS, luka nautičkog turizma – marina – LN („Stari Porat“), kojima se detaljnija razgraničenja utvrđuju odgovarajućim UPU-ima; označene su i lokacije uređenih plaža (R3) u okviru površina ugostiteljsko-turističke namjene («Vela luka», «Bili rat», «Tri mosta», «Banj», «Vlačica») - čija se razgraničenja utvrđuju odgovarajućim UPU-ima; označena je i lokacija pročistača (IS) na lokaciji Vrilo te sportske građevine (R4) «Mali plac»

GPN Splitska,

- **naselje Splitska**, unutar kojeg su razgraničene

- površine mješovite (pretežito stambene) namjene,
- površine isključive namjene:
 - ugostiteljsko-turističke (u naselju – «turističke lokacije - TL»)
 - TL «Zastup» - hotel (T1)
 - sportsko-rekreacijske
 - sportsko-rekreacijski centar (R1) - SRC «Spičina punta»
 - sportska igrališta (R2) – «Punta»;
 - uređene plaže (R3)
 - «Mali bok» i
 - «Zastup»
 - površina infrastrukturnog sustava (IS)
 - planirani pročistač sustava odvodnje otpadnih voda

- površina groblja
- uz navedene površine, označene su i lokacije namjena na pomorskom dobru te akvatoriju Luke Splitska i uvala Zastup: morska luka javne namjene lokalnog značaja Splitska i sportska luka Splitska, te sidrište u uvali Zastup, kojima se detaljnija razgraničenja utvrđuju odgovarajućim UPU-om;

GPN Mirca

- **naselje Mirca**, unutar kojeg su razgraničene
 - površine mješovite (pretežito stambene) namjene
 - površine isključive namjene:
 - sportsko-rekreacijske
 - sportsko-rekreacijski centar (R1) – SRC «Ravan»
 - površina groblja
 - uz navedene površine, označene su i lokacije namjena na pomorskom dobru te akvatoriju uz površinu naselja: morska luka javne namjene lokalnog značaja Mirca, sportska luka Mirca, luka nautičkog turizma – marina – LN Mirca, te lokacije dviju uređenih plaža, kojima se detaljnija razgraničenja utvrđuju odgovarajućim UPU-om;

GPN Škrip

- **naselje Škrip**, unutar kojeg su razgraničene
 - površine mješovite (pretežito stambene) namjene,
 - površine isključive namjene:
 - ugostiteljsko-turističke (u naselju – «turističke lokacije - TL»)
 - TL «Humčac» - turističko naselje (T2)
 - sportsko-rekreacijske
 - sportska igrališta (R2) – «Njiva».

TABLICA 26.

Naselje	GPN prema PPexO Brač	Izgrađeni dio GPN-a (PPUG Supetar 2009.)	Neizgrađeni dio GPN-a (PPUG Supetar 2009.)	Ukupno planirano GPN PPUG Supetar 2009.
	ha	ha	ha	ha
SUPETAR	141,543*	124,896	39,199	164,095
SPLITSKA	50,357**	38,617	11,721	45,957
MIRCA	45,962***	26,584	19,373	50,338
ŠKRIP	27,178****	17,581	9,482	27,062
UKUPNO	265,040	207,678	79,775	287,452

* Ukupna površina GPN-a Supetra prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (112,359 ha), i «komercijalnog turizma» (28,506 ha), te «groblja» (0,678 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Supetra**.

** Ukupna površina GPN-a Splitska prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (46,004 ha), «komercijalnog turizma» (2,800 ha), «sporta i rekreacije » (1,340 ha), te «groblja» (0,213 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Splitska**.

*** Ukupna površina GPN-a Mirca prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (42,681 ha), «sporta i rekreacije» (3,047 ha), te «groblja» (0,235 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Mirca**.

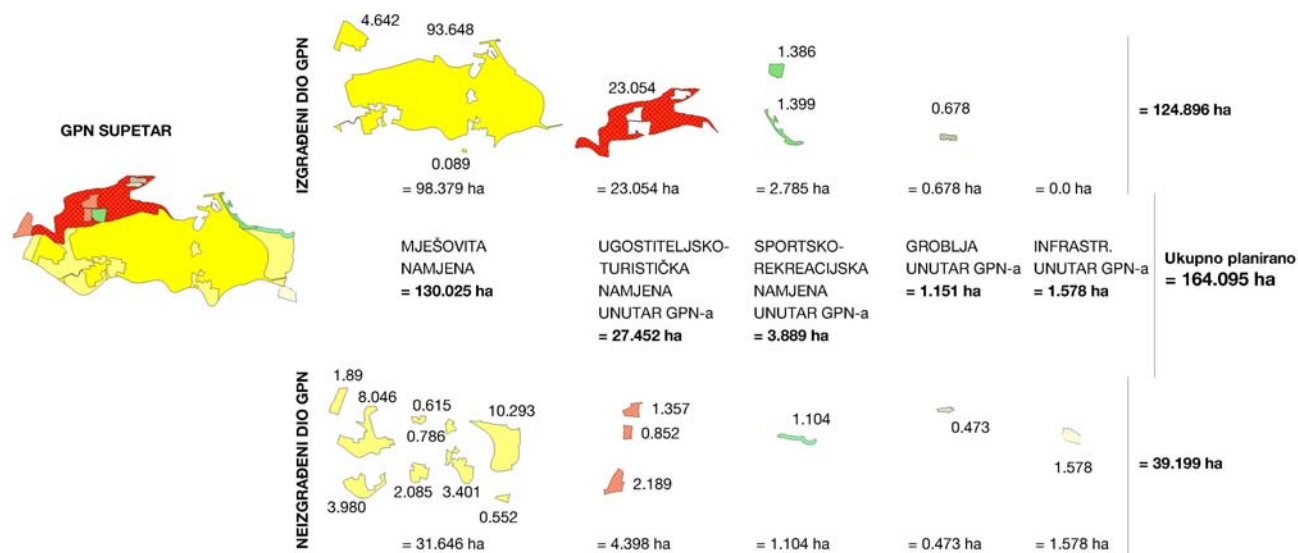
**** Ukupna površina GPN-a Škrip prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (26,023 ha), «sporta i rekreacije» (0,833 ha), te «groblja» (0,321 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Škrip**.

Naselje Supetar

TABLICA 27-1.

Naselje Supetar - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUG Supetra 2009.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	98,379	31,646	130,025	79,24
ugostiteljsko-turistička namjena unutar GPNa	23,054	4,398	28,837	17,57
sportsko-rekreacijska namjena unutar GPNa	2,785	1,104	2,504	1,53
grobља unutar GPNa	0,678	0,473	1,151	0,70
infrastruktura unutar GPNa	0,000	1,578	1,578	0,96
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA SUPETAR = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) SUPETAR	124,896	39,199	164,095 ha	

KARTOGRAM 8-1.

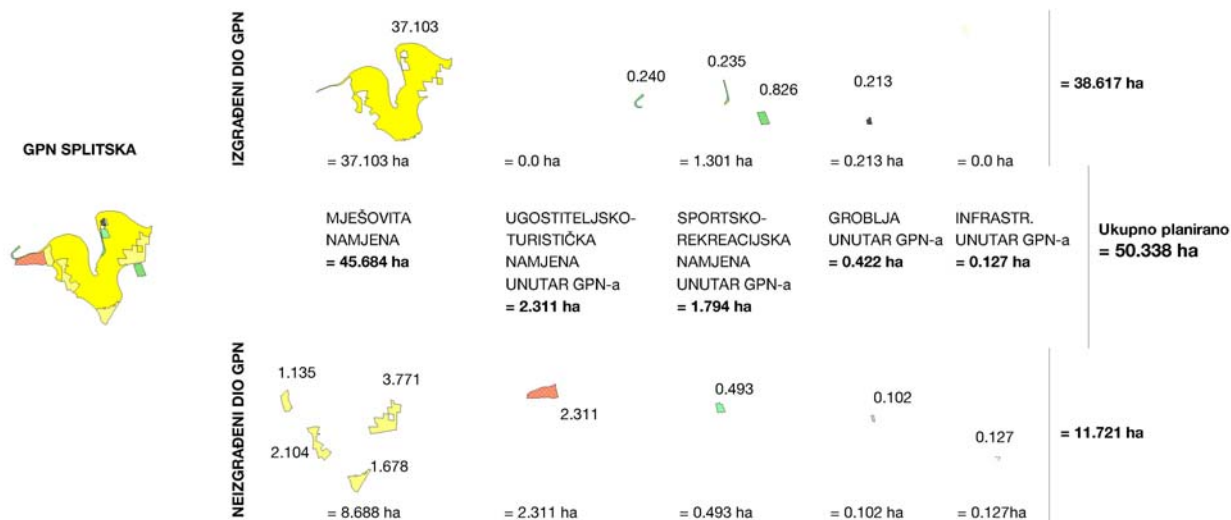

Naselje Splitska

TABLICA 27-2.

Naselje Splitska - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUG Supetra 2009.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	37,103	11,721	45,684	90,75
ugostiteljsko-turistička namjena unutar GPNa	0,000	2,311	2,311	4,59
sportsko-rekreacijska namjena unutar GPNa	1,301	0,493	1,794	3,56
grobља unutar GPNa	0,213	0,102	0,422	0,84
infrastruktura unutar GPNa	0,000	0,127	0,127	0,26
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA SPLITSKA = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) SPLITSKA	38,617	11,721	50,338	

KARTOGRAM 8-2.

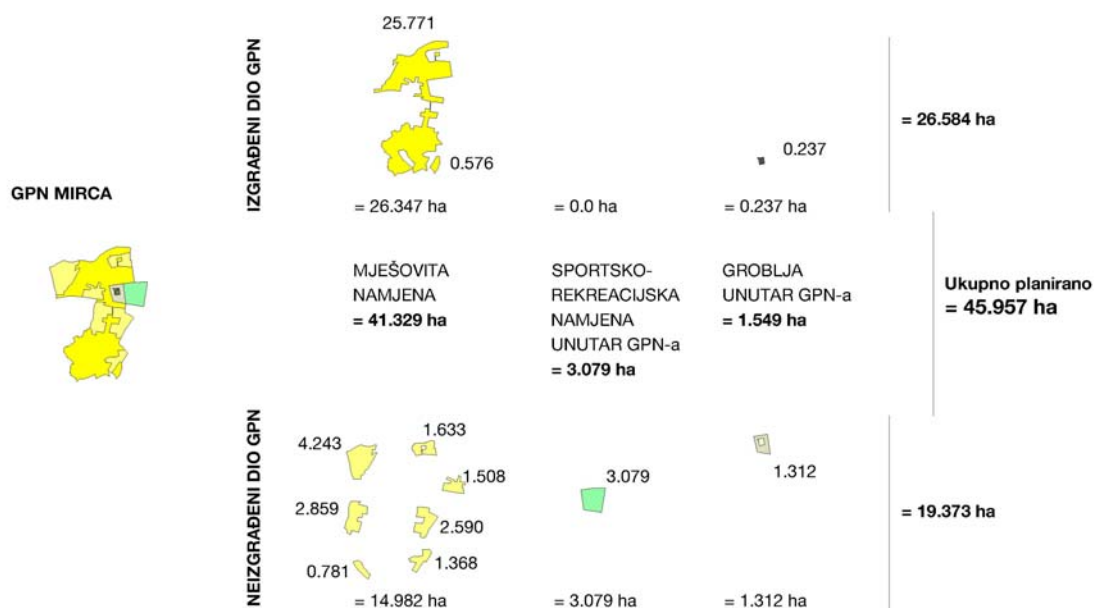

Naselje Mirca

TABLICA 27-3.

Naselje Mirca - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUG Mirca 2009.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	26.347	14,982	41,329	89,23
sportsko-rekreacijska namjena unutar GPN-a	0,000	3,079	3,079	6,70
grobља unutar GPN-a	0,237	1,312	1,549	3,37
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA SPLITSKA = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) SPLITSKA	26,584	19,373	45,957	

KARTOGRAM 8-3.

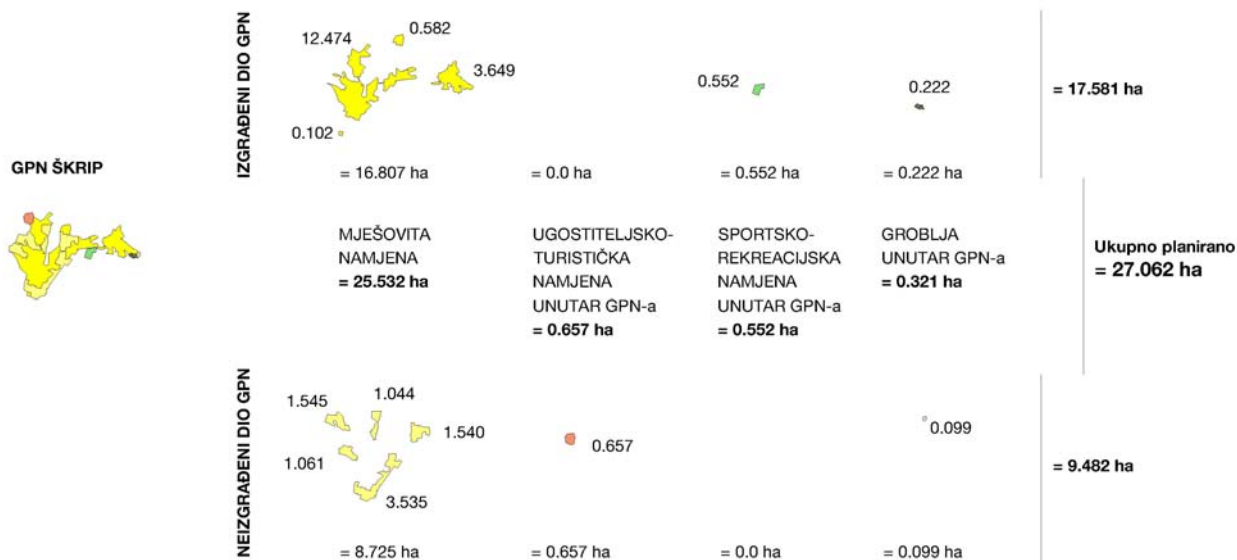

Naselje Škrip

TABLICA 27-4.

Naselje Škrip - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUG Škrip 2009.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	16,807	8,725	25,532	94,35
ugostiteljsko-turistička namjena unutar GPN-a	0,000	0,657	0,657	2,43
sportsko-rekreacijska namjena unutar GPN-a	0,552	0,000	0,552	2,04
grobља unutar GPN-a	0,222	0,099	0,321	1,18
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA ŠKRIP = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) ŠKRIP	17,581	9,482	27,062	

KARTOGRAM 8-4.

Općenito, površine mješovite namjene unutar GPN-a sadržavaju, odnosno mogu sadržavati, površine:

- stambene namjene;
- mješovite namjene;
- javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske) te posebno otvorene javne površine – trgove, parkove, dječja igrališta, sportsko-rekreacijske površine itd.;
- gospodarske namjene (ugostiteljsko-turističke, uslužne, trgovačke, za proizvodnju manjeg opsega i zanatske, komunalno-servisne) bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju;
- prometnih građevina i pojaseva s površinama za promet u mirovanju (parkirališta);
- ostalih infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju;
- druge namjene i sadržaje koji nisu nespojivi s osnovnom stambenom namjenom te se mogu planirati u naselju,

a što se prostorno razrađuje planovima uređenja užih područja (UPU, DPU). Za razliku od površina **mješovite namjene**, pojedinim područjima u okviru GPN-a je već ovim Planom utvrđena **isključiva namjena** te se na njih primjenjuju odgovarajuće posebne odredbe (vidjeti Odredbe za provođenje ovog Plana: 4. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti, gdje su obrađeni uvjeti gradnje i uređenja za sve površine isključive **ugostiteljsko-turističke namjene** te površine **isključive sportsko-rekreacijske namjene**). Opis odredbi za površine isključive namjene unutar i izvan GPN-a (tada kao izdvojena građevinska područja izvan naselja) dat je u daljnjem tekstu Obrazloženja. **Postojeća groblja** u naseljima Grada utvrđena su kao površine isključive namjene za groblja unutar pojedinih GPN-a (dok je planirano novo groblje istočno od naselja Supetar utvrđeno kao izdvojeno građevinsko područje). Također, u naselju Supetar utvrđena je **površina isključive infrastrukturne namjene za uređenje parkirališta**.

Površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene («T») – unutar i izvan GPN-a:

Ovim Planom, smještaj i izgradnja zgrada za osnovnu ugostiteljsko-turističku namjenu su planirani:

- a) u izdvojenim građevinskim područjima za isključivu ugostiteljsko-turističku namjenu (izvan naselja) – unutar «turističkih zona» (kratica: TZ) - prema tabelarnom pregledu u Tablici 28., kartografskom prikazu br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» u mjerilu 1:25000 i kartografskim prikazima serije 4: «*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*» u mjerilu 1:5000;
- b) unutar građevinskih područja naselja
 - b1) na ovim Planom utvrđenim površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene razgraničenim u okviru površine naselja (GPN-a) – na «turističkim lokacijama» (kratica: TL) - navedenim u tabelarnom pregledu u Tablici 28. i kartografskim prikazima serije 4: «*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*» u mjerilu 1:5000;
 - b2) unutar površina mješovite namjene utvrđenih ovim Planom, kao pojedinačne građevine za smještaj kapaciteta do 80 kreveta, te kao kopneni dio luka nautičkog turizma – marina u naseljima Supetar i Mirca.

Unutar površina za koje je ovim Planom utvrđena isključiva ugostiteljsko-turistička namjena moguća je izgradnja isključivo poslovnih objekata namijenjenih turizmu i to:

- a) ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja,
- b) ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge hrane i pića,
- c) pratećih poslovnih objekata - sportski, trgovački, uslužni (putničke agencije, saloni i sl.), zabavni i sl. objekti, te
- d) pratećih infrastrukturnih građevina.

Unutar površina ugostiteljsko-turističke namjene unutar GPN-a, UPU-om se mora planirati uređenje različitih tipova javnih i polu-javnih površina integriranih u sustav javnih površina i pješačkih trajektorija naselja, a moguće je planirati i građevine za kulturne sadržaje tipa galerija, atelijera odnosno izložbeno-prodajnih umjetničkih radionica i sl.

Smještaj i izgradnja zgrada osnovne ugostiteljsko-turističke namjene u okviru građevinskih područja naselja na površinama mješovite namjene utvrđenim ovim Planom, moguća je za zgrade smještajnog kapaciteta (broja ležaja) do 80 kreveta. Tipologija izgradnje takvih zgrada može biti: hotel, pansion, prenočište i sl. s pratećim sadržajima, a sve u skladu s odredbama za zgrade mješovite i poslovne namjene unutar GPN-a. Osim navedenih sadržaja, u okviru građevinskih područja naselja Supetar i Mirca (površine mješovite namjene) te pripadajućeg dijela akvatorija ovim Planom utvrđene su lokacije luka nautičkog turizma – marina čija će se razgraničenja te uvjeti izgradnje i uređenja utvrditi odgovarajućim UPU-ima. U slučaju marine Mirca, UPU-om se može planirati i kapacitete za smještaj plovila na suhom – suhu marinu.

«TURISTIČKE ZONE» (TZ).

U smislu odredbi ovog Plana, «turistička zona» (TZ) je skraćeni (pojednostavljen) naziv za *izdvojeno građevinsko područje za ugostiteljsko-turističku namjenu zajedno s okolnim kopnenim (negrađevinskim) površinama i/ili funkcionalno povezanim površinama mora (pomorskog dobra) koje su obuhvaćene granicama UPU-a propisanog za predmetno građevinsko područje ugostiteljsko-turističke namjene*. Područje TZ, odnosno područje obuhvata UPU-a koje je veće od samog izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene, potrebno je UPU-om urediti kao jedinstvenu infrastrukturnu, oblikovnu i doživljajnu cjelinu. U skladu s navedenim, u slučaju turističke zone koja zahvaća obalnu crtu, turistička zona se sastoji od tri podzone:

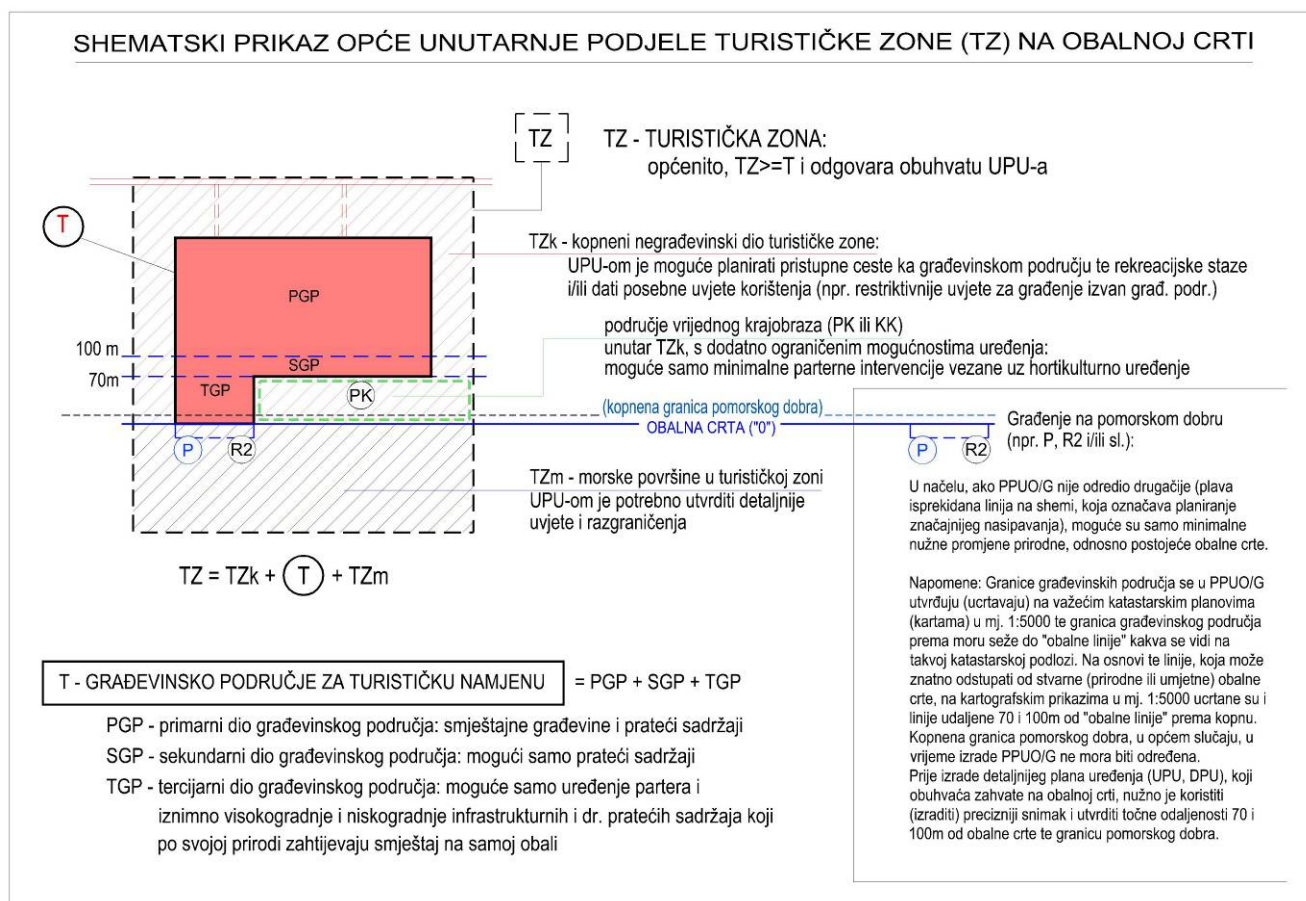
- a) izdvojenog građevinskog područja za ugostiteljsko-turističku namjenu (planski znak: «T») – utvrđenog u skladu s parametrima danim prostornim planom šireg područja (PPSDŽ), koje ovisno o predviđenoj urbanističko-arhitektonskoj tipologiji izgradnje (uvjetovane željenim tipom smještaja i ponude pratećih sadržaja) dobiva precizniji planski znak («T1» – hotel, «T2» - turističko naselje, ili «T3» - kamp / auto-kamp) na kartografskim prikazima ovog Plana te dodatne uvjete izgradnje i uređenja u ovim Odredbama za provođenje.

b) morske površine u turističkoj zoni (kratica: TZ_M) – dio akvatorija koji se proteže od kopnene granice građevinskog područja turističke namjene utvrđenog ovim Planom - obalne linije kakva se vidi na katastarskoj podlozi - do ovim Planom predložene granice turističke zone na moru. UPU-om je u ovoj zoni potrebno utvrditi detaljnije uvjete i razgraničenja, a na osnovi ovim Planom utvrđenih namjena (plaže, mogući pristani) i njihovih lokacija predloženih na kartografskim prikazima serije 4, kao i eventualne druge sportsko-rekreacijske sadržaje (veslanje, ronjenje, jedrenje, wind-surfing, skijanje na moru, jet-ski i sl.) usklađene s ostalim aktivnostima na pomorskom dobru, posebno plovnim putovima, a prema posebnim propisima i uvjetima;

c) kopnenog negrađevinskog dijela turističke zone obuhvaćenog UPU-om (kratica: TZ_K) - prostor koji se čuva u izvornom stanju i osnovnoj poljoprivrednoj, šumskoj ili drugoj namjeni, bez mogućnosti izgradnje ili zahvata kojima bi se mogla ugroziti vrijednost i atraktivnost zatečenog ambijenta osim eventualnog smještaja parterno uređenih i u zatečeni ambijent potpuno uklopljenih rekreacijskih sadržaja (rekreacijske staze i sl.) te infrastrukturnih površina i koridora (prilazne ceste od prometnica planiranih ovim Planom do samog građevinskog područja te ostali elementi infrastrukturne mreže koji se mogu izvan građevinskog područja planirati planom uređenja užeg područja) i to na ukupnoj površini do najviše 8% obuhvata ove podzone.

Opisana opća unutarnja podjela turističke zone koja zahvaća obalnu crtu prikazana je Shemom 2.

SHEMA 2. OPĆA UNUTARNJA PODJELA TURISTIČKE ZONE KOJA OBUHVAĆA OBALNU CRTU («na obalnoj crti»)

Postojeći (zakonito izgrađeni) objekti stambene namjene, poljske kućice i gospodarski objekti na području TZ, odnosno unutar izdvojenog građevinskog područja za ugostiteljsko-turističku namjenu, moraju se evidentirati UPU-om kojim su obuhvaćeni te na primjeren način obraditi (tj. uzeti u obzir) u prostorno-planskim rješenjima UPU-a za TZ u skladu s odredbama ovog Plana i propisima.

OSNOVNI UVJETI IZGRADNJE I UREĐENJA IZDVOJENOG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA ZA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKU NAMJENU (T) UZ OBALNU CRTU:

- a) Izgradnja smještajnih građevina moguća je samo na udaljenosti većoj od 100m od obalne crte.
- b) U dijelu građevinskog područja koji se nalazi između 70,0 i 100,0 m udaljenosti od obalne crte, moguće je samo uređenje terena i izgradnja komunalne infrastrukture te izgradnja isključivo pratećih sadržaja u funkciji osnovne ugostiteljsko-turističke namjene (izgradnja ugostiteljskih sadržaja, dječjih igrališta, sportsko-rekreacijskih površina, bazena i sl.) u skladu s uvjetima gradnje utvrđenim ovim Odredbama, bez mogućnosti izgradnje smještajnih kapaciteta;
- c) U dijelu građevinskog područja koji se nalazi između linije 70,0 m udaljene od obalne crte i same obalne crte moguće je samo uređenje terena, izgradnja komunalne infrastrukture te uređenje javnih i polu-javnih površina, sportsko-rekreacijskih površina, uređenje plaža (kupališta), iznimno otvorenih bazena (ako su vezani uz druge zahvate uređenja obale – uređenje plaža i/ili priveza), te ostale parterne i hortikulture intervencije, bez mogućnosti visokogradnji osim infrastrukturnih građevina i drugih građevina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali.

«TURISTIČKE LOKACIJE» (TL)

U smislu odredbi ovog Plana, «turistička lokacija» (TL) je skraćeni (pojednostavljen) naziv za *površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene koje su ovim Planom razgraničene unutar građevinskih područja naselja*. Opisane su u Tablici 28. ovog Obrazloženja. U planiranju uređenja ovih površina planovima uređenja užih područja (UPU, DPU) posebno treba osigurati javni karakter korištenja obale te integraciju osnovne ugostiteljsko-turističke namjene «turističkih lokacija» s mrežom javnih i ostalih sadržaja naselja.

TIPOLOGIJA IZGRADNJE POVRŠINA ISKLJUČIVE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

Na području Grada, planira se slijedeća urbanističko-arhitektonska tipologija turističke izgradnje unutar ovim Planom utvrđenih površina isključive ugostiteljsko-turističke namjene:

- a) hoteli (planski znak: «T1») – pojedinačni objekti kompaktne ili kompleksnije arhitektonske tipologije (centralni objekt s depandansama i pratećim sadržajima) u skladu s odredbama ovog Plana i *Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine «Hoteli»*.
- b) turistička naselja (planski znak: «T2») – složene funkcionalne i organizacijske cjeline sastavljene od više samostalnih građevina, odnosno podcjelina, sa smještajnim jedinicama («kompleksni objekt na dominantnom lokalitetu zone» - hotel, aparthotel i «usitnjenija struktura izgradnje» - vile, bungalovi, paviljoni i/ili smještajni objekti sličnih komercijalnih naziva) te pratećim građevinama i sadržajima – sve u okviru jednog građevinskog područja turističke namjene cjelovito osmišljene prostorno-oblikovne / urbanističke strukture. Unutar turističkih naselja, *najmanje 40% površine građevinskog područja turističke namjene* treba biti urbanističkim planom uređenja (UPU) planirano za prateće sadržaje turističkog naselja – ugostiteljske, trgovačke, uslužne (npr. agencije, saloni i sl.), zabavne, sportsko-rekreativne, uređene javne i/ili polu-javne površine itd. namijenjene stacionarnim korisnicima i povremenim vanjskim korisnicima – posjetiteljima turističkog naselja. Osnovni uvjeti izgradnje daju se ovim Planom, a moguće razgraničenje na podcjeline te detaljniji uvjeti izgradnje i uređenja (u skladu s *Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine «Hoteli»*) utvrđuju se UPU-om.
- c) kamp/auto-kamp («T3») – površina na kojoj se smještaj gostiju planira u šatorima ili kamp-vozilima te s pratećim objektima i sadržajima u skladu s odredbama ovog Plana, Zakonom o PUIG, PPSDŽ i *Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine »Kampovi i druge vrste objekata za smještaj«*.

Ako se urbanističkim planom uređenja predvidi etapnost realizacije neke površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene ili fragmentiranje upravljačkih cjelina (npr. kroz segmentne DPU-ove) u okviru Planom utvrđene tipologije, i unutar faza (segmenata) moraju biti zadovoljeni proporcionalni odnosi površina za smještajne kapacitete, prateće sadržaje i javne površine koji su određeni odredbama ovog Plana.

TABLICA 28.: PREGLED POVRŠINA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE S PLANIRANIM KAPACITETIMA TE UVJETIMA I NAPOMENAMA ZA URBANISTIČKE PLANOVE UREĐENJA KOJIMA SU OBUHVAĆENE

POVRŠINE UGOSTITELJSKO TURISTIČKE NAMJENE Unutar izdvojenih «TURISTIČKIH ZONA» (TZ) izvan naselja / / «TURISTIČKE LOKACIJE» (TL) unutar GPN-a	TIP (T1 – hotel, T2 – turističko naselje, T3 – kamp / auto-kamp)	MAX. BROJ KREVET A (postojeće + planirano)	UKUPNA POVRŠINA - građevinsko područje (GP) (ha)	OBVEZE, SMJERNICE I NAPOMENE ZA ODGOVARAJUĆI URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA (UPU)
Izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene (izvan naselja) / «TURISTIČKE ZONE» (TZ)				
TZ «Mirca – Vele Njive»	T2	800	15,30	<p>TZ „Mirca-Vele Njive“ obuhvaća izdvojeno građevinsko područje (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku namjenu (T2 – turističko naselje) te površine mora koje s GP čine funkcionalnu cjelinu TZ. Unutar GP-a ovim Planom određene su lokacije i dviju uređenih plaža (R3) čija se razgraničenja utvrđuje propisanim UPU-om za ovu TZ.</p> <p>Gustoća korištenja unutar površine ugostiteljsko-turističke namjene (tj. izdvojenog građevinskog područja): 52,28 kreveta/ha.</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TZ utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T2 i R3 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Tek temeljem snimka terena u pripremi podloga za UPU, te daljnje analize biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T2 propisane člankom 80. ovih Odredbi. Osnovni uvjeti izgradnje i uređenja za R3 dani su u člancima 82. i 83. ovih Odredbi.</p> <p>U okviru pomorskog dijela turističke zone, moguća je izgradnja tek privremenog pristana za izletnička i slična plovila budući se TZ nadovezuje na neposredno susjednu planiranu marinu Mirca te se u ovoj TZ treba minimizirati intervencije u prirodnu komponentu obalne crte, odnosno svesti ih samo na uređenje plaža. Nadalje, uređenje obalnog poteza treba planirati kao nastavak javne dužobalne šetnice koja će se protezati od Supetra preko Miraca do ove TZ.</p> <p>Sama zona može se tehnološki organizirati u više cjelina i sa više grupa smještajnih i pratećih objekata uz zadovoljavanje uvjeta iz ovog Plana kako za zonu u cjelini tako i za svaku tehnološku cjelinu za sebe. Pri izradi planiranog UPU-a za TZ «Mirca – Vele Njive» u tom kontekstu posebno treba voditi računa o činjenici postojanja stare nerazvrstane ceste Mirca-Sutivan kao javne prometnice.</p>
TZ «Mutnik»	T1	750	17,30	<p>TZ „Mutnik “ obuhvaća izdvojeno građevinsko područje (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku namjenu (T1 –hoteli) te površine mora koje s GP čine funkcionalnu cjelinu TZ. Unutar GP-a ovim Planom određene su približne lokacije i dviju uređenih plaža (R3) čija se razgraničenja utvrđuje propisanim UPU-om za ovu TZ.</p> <p>Gustoća korištenja unutar površine ugostiteljsko-turističke namjene (tj. izdvojenog građevinskog područja): 43,35 kreveta/ha.</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TZ utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T1 i R3 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Tek temeljem snimka terena u pripremi podloga za UPU, te daljnje analize biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T1 propisane člankom 80. ovih Odredbi. Osnovni uvjeti izgradnje i uređenja za R3 dani su u člancima 82. i 83. ovih Odredbi.</p>

				<p>U okviru pomorskog dijela turističke zone, moguće je planiranje do dva privezišta ukupnog kapaciteta do 20 vezova – za privremeni pristan sportsko-rekreacijskih i izletničkih brodova i to zapadno i istočno od uvale Mutnik, a bez ograničenja slobodnog protoka mora u samu uvalu. Uz uređenje plaža i spomenutih privezišta (pristana), uređenje obalnog poteza treba planirati kao nastavak javne dužobalne šetnice koja će se protezati od Supetra preko ove TZ do Miraca i dalje prema TZ «Mirca – Vele njive» .</p> <p>Sama zona može se tehnološki organizirati u više cjelina i sa više grupa hotela i pratećih objekata uz zadovoljavanje uvjeta iz ovog Plana kako za zonu u cjelinu tako i za svaku tehnološku cjelinu za sebe. UPU-om TZ „Mutnik“ treba valorizirati stara bujična korita te ih koristiti kao osnovu za planiranje tampona kojima će se zona razdijeliti na manje cjeline izgrađenih kompleksa. Ovim se postiže da «neto» površina zone iznosi cca 15,ha.</p> <p>Uređenje TZ «Mutnik» se mora planirati kao usklađena oblikovna i funkcionalna cjelina (u smislu usklađivanja infrastrukturnih zahvata i osmišljene mreže javnih i/ili polu-javnih površina te pratećih sadržaja) sa neposredno susjednim građevinskim područjima naselja Supetar i Mirca. Posebno je potrebno voditi računa o kolno-pješačkim vezama s oba naselja podjednako iz usko utilitarnih (infrastrukturnih) razloga tako i iz razloga oblikovanja cjelovitog doživljaja urbane strukture.</p>
TZ «Malačnica»	T1	600	12.00	<p>TZ „Malačnica“ obuhvaća izdvojeno građevinsko područje (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku namjenu (T1 - hoteli) te površine mora koje s GP čine prostornu cjelinu TZ. Unutar GP-a ovim Planom određena je i lokacija uređene plaže (R3) čije se razgraničenje utvrđuje propisanim UPU-om za ovu TZ.</p> <p>Gustoća korištenja unutar površine ugostiteljsko-turističke namjene (tj. izdvojenog građevinskog područja): 50,00 kreveta/ha</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TZ utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T1 i R3 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Tek temeljem snimka terena u pripremi podloga za UPU, te daljnje analize biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T1 propisane člankom 80. ovih Odredbi. Osnovni uvjeti izgradnje i uređenja za R3 dani su u člancima 82. i 83. ovih Odredbi.</p> <p>U okviru pomorskog dijela turističke zone, moguće je planiranje jednog privezišta kapaciteta do 20 vezova neposredno zapadno od uvale Malačnica i to na način da sam privez ne ograničava slobodan protok mora u samu uvalu. Osnovu uređenja obalnog pojasa mora činiti uređena obalna šetnica (kao dio cjelovite dužobalne šetnice od naselja Supetar do Malačnice) na koju se vežu uređenje plaže te drugi prateći sadržaji TZ. Zbog svoje relativno velike dubine te direktnog naslanjanja na široku «frontu» površine za razvoj naselja Supetar, TZ «Malačnica» UPU-om mora biti pažljivo usklađena (u smislu usklađivanja infrastrukturnih zahvata i osmišljene mreže javnih i/ili polu-javnih površina te pratećih sadržaja) sa neposredno susjednim građevinskim područjem naselja Supetar. Posebno je potrebno voditi računa o kolno-pješačkim vezama s naseljem podjednako iz usko utilitarnih (infrastrukturnih) razloga tako i iz razloga oblikovanja cjelovitog doživljaja urbane strukture. Mreža javnih i/ili polujavnih površina unutar TZ «Malačnica» treba omogućiti kvalitetne pješačke prikrate između naselja preko TZ do ovim Planom planirane gospodarske-poslovne zone «Malačnica (za koju se pretpostavlja tip «shopping centra») – jugoistočno od TZ «Malačnica».</p> <p>Sama TZ može se tehnološki organizirati u više cjelina i sa više grupa hotela i pratećih objekata uz zadovoljavanje uvjeta iz ovog Plana kako za zonu u cjelinu tako i za svaku tehnološku cjelinu za sebe.</p>

TZ «Babin laz»	T3	400	4,60	<p>TZ „Babin laz“ obuhvaća izdvojeno građevinsko područje (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku namjenu (T3 – kap / auto-kamo) te površine mora koje s GP čine prostornu cjelinu TZ. Unutar GP-a ovim Planom određena je i lokacija uređene plaže (R3) čije se razgraničenje utvrđuje propisanim UPU-om za ovu TZ.</p> <p>Gustoća korištenja unutar površine ugostiteljsko-turističke namjene (tj. izdvojenog građevinskog područja): 86,96 kampera/ha</p> <p>Prateći objekti koji se grade za potrebne funkcije kampa mogu biti samo prizemni. Prateći sanitarni i drugi sadržaji moraju biti izgrađeni najmanje 70 m od obalne crte mora. Smještajne jedinice ne mogu se povezivati s tlom, na čvrsti način i ne mogu se planirati u pojasu najmanje 25 m od obalne crte. Najveća bruto tlocrtna površina objekta recepcije može iznositi 150 m², pri čemu u tu površinu treba smjestiti i druge sadržaje – obvezno trgovinu s namirnicama i potrepštinama, manje ugostiteljske sadržaje, mjenjačnicu i slično. Sanitarije se dimenzioniraju sukladno propisima. U okviru površine kampa, razgraničenjima UPU-a se mogu utvrditi i površine za prateće otvorene sportsko rekreacijske sadržaje.</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TZ utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T3 i R3 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Osnovni uvjeti izgradnje i uređenja za R3 dani su u člancima 82. i 83. ovih Odredbi. Uz zadovoljenje osnovnih programskih postavki za ovu TZ, rješenja UPU-a trebaju maksimalno osigurati zaštitu i/ili podizanje kvalitete postojeće borove šume, posebno na «punti» prema uvali Babin laz.</p> <p>U okviru pomorskog dijela turističke zone, moguće je planiranje jednog privezišta na istočnoj obali same zone kapaciteta do 15 vezova, a dostatno udaljeno od područja uređene plaže „Babin laz“ i to na način da sam privez ne ograničava slobodan protok mora u samu uvalu.</p>
UKUPNO GP TZ		2550	49.20 ha	
Površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene unutar GPN-a / «TURISTIČKE LOKACIJE» (TL)				
Supetar: TL «Banj – Vela luka»	T2	2.500	27,452	<p>TL „Banj – Vela luka“ obuhvaća dio GPN Supetar isključive ugostiteljsko turističke namjene (T1 – hoteli, T2 – turistička naselja) s pratećim sadržajima te površine mora koje s ovim dijelom GPN-a čine prostornu cjelinu TL.</p> <p>Gustoća korištenja: 91,07 kreveta/ha</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TL utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T2 i R3 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Tek temeljem analize i snimka terena u pripremi podloga za UPU, biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T2 propisane člankom 80. ovih Odredbi. Osnovni uvjeti izgradnje i uređenja za R3 dani su u člancima 82. i 83. ovih Odredbi.</p> <p>U okviru pomorskog dijela turističke zone nije moguće planiranje privezišta. Osnovu uređene plaže mora činiti uređenje obale sa izgradnjom šetnice kao cjeline po obalnom rubu same TL uz naslanjanje tako uređenih plaža na prirodne pješčane plaže u uvalama Banj i Vela luka a što se mora posebno obraditi kroz planirane UPU-e u obuhvatu predmetne TL. U cilju osiguravanja dodatnih plažnih kapaciteta moguće je UPU-om planirati i radove na pomorskom dobru uz regulirana koncesijska prava ali su svi radovi mogući tek uz uvjet da se osigura odgovarajuća studija kako bi se spriječio bilo kakav mogući negativan uticaj mogućih</p>

				<p>radova na postojeće prirodne plaže koje se imaju primarno štiti, a što se mora posebno obraditi kroz planirani UPU predmetne TL.</p> <p>TL „Banj-Vela luka“ u osnovi predstavlja urbanističku cjelinu koja se sastoji od tri podcjeline, a ujedno predstavljaju i većinski vlasnički zatvorene sustave te se stoga ukupan zahvat predmetne TL ima obraditi kroz tri usklađena UPU-a koji se moraju uskladiti sa neposredno susjednim građevinskim područjima (ostatak GPN Supetar kojeg čini prostor mješovite namjene te na zapadu TZ „Mutnik“). Dakle, iako predmetna TL čini urbanističku cjelinu ista će se obraditi kroz tri UPU-a za tehnološke i vlasničke cjeline i to:</p> <p>a) „Vlačica – Banj – Punta“ Predstavlja cjelinu primarno javnih sadržaja pod koje spadaju plaže Vlačica i Banj kao javne gradske plaže sa pratećim ugostiteljskim sadržajima na neposredno kontaktnom prostoru do mješovite zone GPN Supetar te sa obuhvaćenim područjem groblja Sv. Nikola na istoimenom rtu.</p> <p>b) „Banj – Salbunje“ Predstavlja cjelinu primarno u vlasništvu hotelskog poduzeća „Svpetrsv-hoteli“. U obuhvatu se nalaze postojeći smještajni kapaciteti (hoteli, paviljoni, apartmansko naselje, bungalovi) sa pratećim sadržajima, sportski tereni (tenis tereni, mini golf, bazeni), djelomično uređena plaža koja je dobivena uređivanjem obalnog ruba kroz izradu mola i uređenje dužobalne šetnice i tekući dovoz riječnog šljunka, a koja traži cjelovito urbanističko-projektno definiranje zbog ostvarivanja dodatnih plažnih kapaciteta uz preduvjet zaštite susjednih prirodnih plaža. U obuhvatu ovog UPU-a se nalazi i danas neizgrađeni prostor površine cca 10.000 m2 između hotela „Kaktus“ i apartmanskog naselja.</p> <p>c) „Vela luka“ Predstavlja cjelinu primarno u vlasništvu hotelskog poduzeća „Velaris“. U obuhvatu se nalaze postojeći smještajni kapaciteti (hoteli i paviljoni) sa pratećim sadržajima, sportski tereni (tenis tereni, kuglana), osnovu plažnih kapaciteta čini visoko vrijedna plaža u uvalama Vela i Mala luka a dodatni kupališni kapaciteti su osigurani na uređenoj obali. Postojeći plažni kapaciteti ne mogu se značajnije povećati zbog potrebe zaštite prirodnog dijela plaže. U obuhvatu ovog UPU-a se nalazi i danas neizgrađeni prostor površine cca 8.500 m2.</p> <p>Kroz izradu navedenih UPU-a potrebno je osigurati podizanje nivoa smještajnih kapaciteta unutar obuhvata same TL i to kao smještaja na višem nivou usluge, osiguravanje preduvjeta za kvalitetno uređenje plaža uz prioritarnu zaštitu postojećih prirodnih plaža i osiguravanje preduvjeta za izgradnju šetnice kao „lungo-mare“ od Supetra do Miraca, reguliranje prometa (posebice prometa u mirovanju), infrastrukturno povezivanje na infrastrukturne sustave naselja, izgradnja pratećih sadržaja te stvaranja homogene cjeline sa naseljem i uz vođenje računa o potrebama žitelja samog naselja Supetar (javne plaže, upotreba groblja, sloboda pristupa i drugo).</p> <p>Građevine i prostori na izgrađenim dijelovima TL „Banj – Vela luka“ u ovim Planom utvrđenim izgrađenim površinama mogu se rekonstruirati i dodatno uređivati u skladu s uvjetima ovog Plana te temeljem ovog Plana izrađenog UPU-a s detaljnijim uvjetima izgradnje i uređenja. Odredbama UPU-a, postojećim izgrađenim smještajnim kapacitetima može se planirati rekonstrukcija te izgradnja zamjenskih objekata u okviru Planom utvrđenih kapaciteta i tipova izgradnje isključivo tako da povećavaju kategoriju smještaja sa svim potrebnim pratećim sadržajima i uz udio „zelenih površina“ prema odredbama ovog Plana.</p>
Splitska: TL «Zastup »	T1	180	2,31	<p>TL „Zastup“ obuhvaća dio GPN Splitska utvrđene isključive ugostiteljsko turističke namjene (T1 - hotel).</p> <p>Gustoća korištenja: 69,23 kreveta/ha</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TL utvrđuju se UPU-om</p>

				<p>uz primjenu uvjeta ovog Plana za T1. Tek temeljem snimka terena u pripremi podloga za UPU, te daljnje analize biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T1 propisane člankom 80. ovih Odredbi.</p> <p>TL „Zastup“ predstavlja urbanističku cjelinu koja se ne može tehnološki organizirati u više cjelina već tvori jedinstveni uporabni prostor.</p> <p>UPU-om kojim je obuhvaćena TL «Zastup», obuhvaćen je i dio obalnog poteza između površina mješovite namjene naselja Splitska i uvale Zastup te uređena plaža (R3) «Zastup» razgraničena kao površina isključive namjene unutar GPN-a Splitska, kao i kontaktni dio akvatorija uvale Zastup s planiranom lokacijom sidrišta. UPU-om je potrebno utvrditi uvjete izgradnje i uređenja koji nadalje potiču usklađenje i komplementarnost navedenih sadržaja, a posebice u dijelu koji se odnosi na nesmetano korištenje postojećih cesta koje prolaze uz ili kroz samu zonu uz obradu mogućnosti rekonstrukcije istih (proširivanje i/ili promjena trasa).</p> <p>UPU mora voditi računa o zaštiti i podizanju kvalitete dijela postojeće borove šume koji neće biti uklonjen nužnim građevinskim radovima. Rješenja UPU-a moraju voditi računa o potencijalnom budućem širenju ove TL u pravcu juga te u tom smislu treba pripremiti i infrastrukturne koridore u obuhvatu sada utvrđenih granica TL.</p>
Škrip: TL «Humčac»	T2	40	0,66	<p>TL „Humčac“ obuhvaća dio GPN Škrip utvrđene isključive ugostiteljsko turističke namjene (T2 – turističko naselje).</p> <p>Gustoća korištenja: 57,14 kreveta/ha</p> <p>Pobliži uvjeti izgradnje i uređenja unutar TL utvrđuju se UPU-om uz primjenu uvjeta ovog Plana za T2 te kapaciteta predviđenog ovom tablicom. Tek temeljem snimka terena u pripremi podloga za UPU, te daljnje analize biti će moguće precizno primijeniti osnovne kriterije za T2 propisane člankom 80. ovih Odredbi.</p> <p>Na ovoj lokaciji planirana je izgradnja turističkih kapaciteta u funkciji znanstvenog i zdravstvenog turizma - smještajni kapaciteti u rezidencijalnim objektima (za smještaj zdravstvenih stručnjaka i znanstvenika) ta ostali smještajni kapaciteti za polaznike predavanja odnosno pacijenata uz prateće sadržaje odnosno pomoćne objekte.</p> <p>TL „Humčac“ predstavlja urbanističku cjelinu koja se ne može tehnološki organizirati u više cjelina već tvori jedinstveni uporabni prostor.</p> <p>Ovim Planom, slijedom odredbi Zakona o PUIG, propisana je obveza izrade urbanističkog plana uređenja za TL «Humčac». Rješenja UPU-a moraju se koncentrirati na omogućavanje specifičnih i iznimnih urbanističko-arhitektonskih rješenja. Planira se vrsno oblikovanje svih objekata te preporuča urbanističko-arhitektonski, ili arhitektonski natječaj.</p> <p>Kroz UPU se posebno mora voditi računa o hortikulturnom uređenju zone i vezivanju iste u hortikulturnom smislu na neposredno susjedni prostor u pravcu sjevera na kojem je moguće u budućnosti proširivanje ovog građevinskog područja, te je u tom smislu moguće koncipirati i infrastrukturne koridore u obuhvatu sadašnjih granica ove TL.</p>
UKUPNO GP TL		2720	30,422 ha	(ukupna površina «turističkih lokacija» u svakom od naselja, manja je od 20% ukupne površine pojedinog naselja)

Sukladno odredbama ovog Plana, u izdvojenim građevinskim područjima ugostiteljsko-turističke namjene tipa T1 i T2, mogu se planirati i graditi samo smještajni objekti kategorizirani s najmanje četiri zvjezdice.

Unutar ovim Planom razgraničenih površina za ugostiteljsko-turističku namjenu uz obalnu crtu, UPU-om je potrebno utvrditi regulacijske linije koje osiguravaju javnost korištenja najužeg obalnog pojasa od minimalno 15,0 m. Iznimno, u slučaju naturističkih plaža, poteze obale koji omogućuju takav oblik korištenja potrebno je utvrditi UPU-om, uz obvezu da se UPU-om planiraju i kvalitetne "pješačke prikrate" u pozadini potencijalno ograđenog područja.

Unutar ovim Planom razgraničenih površina za ugostiteljsko-turističku namjenu uz obalnu crtu, na kartografskim prikazima serije pod br. 4. označene su približne lokacije planiranih uređenih plaža, a pobliza razgraničenja i uvjeti uređenja utvrđuju se odgovarajućim UPU-ima. Uređena plaža može se uređivati samo pažljivim adaptiranjem grota za kupanje, a ne razbijanjem i/ili potpunim betoniranjem obalne crte. Iznimno, značajnija intervencija se može vezati uz planiranje operativne obale za privremeni privez (pristan) izletničkih i sportsko-rekreacijskih plovila te navoza za "sandoline" i slična plovila.

Ako Odredbama za provođenje za pojedinu «turističku zonu» nije utvrđeno drugačije, u obalnom potezu ovim Planom razgraničenih pojedinih izdvojenih građevinskih područja za ugostiteljsko-turističku namjenu («turističkih zona»), UPU-om je moguće planirati najviše po dva manja privezišta s ukupnim najvećim brojem od 20 vezova za standardna plovila dužine do 12m.

Detalnija razgraničenja na pomorskom dobru, utvrđivanje kapaciteta i tipa zahvata, a na osnovi odredbi ovog Plana te preciznijeg snimka postojećeg stanja, razvojnih potreba i mogućeg utjecaja na okoliš, uz javnu raspravu - utvrditi će se UPU-om. UPU-om se posebno mora utvrditi "zoniranje i režim korištenja na moru" u slučajevima kada se na moru istovremenu planiraju različiti oblici rekreacije: plivanje, veslanje, ronjenje, jedrenje, wind-surfing, skijanje, jet-ski, privez i sidrenje plovila itd.

U «turističkim zonama» (TZ) potrebno je postići odvajanje kolnog od pješačkog prometa na način da se obalno područje namijeni pješačkom kretanju («lungo mare») i eventualno pristupu samo servisnih i urgentnih vozila. Parkirališta trebaju biti decentralizirana, tj. razmještena po skupinama smještajnih zgrada odnosno pratećih sadržaja te uz vanjske, rubne i (ili) pozadinske dijelove građevinskog područja.

Površine isključive gospodarske - poslovne namjene («K») – izvan GPN-a:

TABLICA 29.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	"Malačnica" - K2	1,230
2	"Žedno-Drage" - K4	16,419
3	"Polje" - K5	0,651
	UKUPNO	18,300

Sve površine isključive gospodarske-poslovne namjene planirane ovim Planom utvrđene su kao površine izvan naselja za izdvojenu namjenu («gospodarske zone» - GZ), odnosno razgraničene kao izdvojena građevinska područja. Položaj površina, odnosno izdvojenih građevinskih područja iz tablice prikazan je na kartografskom prikazu br. 1: "Korištenje i namjena površina", a granice određene na kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja".

Izdvojena građevinska područja za gospodarsku-poslovnu namjenu planirana su ovim Planom za gospodarske-poslovne namjene koje se ne mogu nalaziti u okviru građevinskih područja naselja i/ili je poželjno njihovo grupiranje u izdvojenim građevinskim područjima (izvan naselja). Izvan GPN-a, u izdvojenim građevinskim područjima obvezno se moraju graditi sve:

- zgrade pogona za koje se mora izraditi studija utjecaja na okoliš kao i
- zgrade onih pogona koji proizvode više od 10% godišnjih količina za koje još nije potrebno izrađivati studiju utjecaja na okoliš, zatim
- djelatnosti koje se zbog prostornih ograničenja ovoga Plana (veličina zgrada i potrebnih površina čestica) ne mogu smjestiti u građevinskim područjima naselja, ali i
- ostale koje su nespojive sa stambenom funkcijom u građevinskim područjima naselja.

Na površinama isključive gospodarske-poslovne namjene utvrđenim ovim Planom, moguće je planirati i graditi:

1. unutar tipa «K2 – pretežito trgovačke» - površine i zgrade pretežito trgovačke namjene, s mogućim pratećim sadržajima ugostiteljskog, zabavnog i/ili sličnog komercijalnog tipa – tip «shopping-centra», moguće i s površinama i zgradama servisa i sl.;
2. unutar tipa «K4 – proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti» - pretežito pogone proizvodnje, prerade i obrade, prehrambeno-prerađivačke i dr. djelatnosti, skladišta i servise, te prateće uredske, trgovačke i dr. uslužne sadržaje (uključivo i ugostiteljske – restoran, caffè i/ili sl. kao prateći sadržaj);
3. unutar tipa «K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti» - površine prvenstveno utvrđene radi smještaja djelatnosti obrade kamena (kamenoklesarske radionice), uz mogućnost smještaja i drugih manjih radionica, prerađivačkih djelatnosti, skladišta i servisa.

KARTOGRAM 9.

IZDOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA): GOSPODARSKA - POSLOVNA NAMJENA

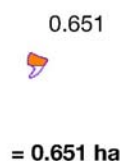
"PROIZVODNJA I SERVISI" PREMA PP(EX)O BRAČ:

KONAČNI PRIJEDLOG PPUG SUPETRA:

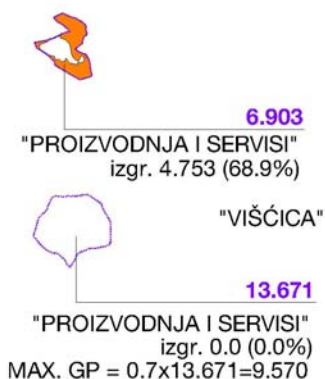
"POLJE"

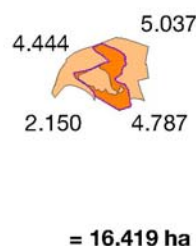
$$\text{MAX GP} = 0.7 \times 0.956 = 0.669 \text{ ha}$$

"ŽEDNO-DRAGE"

$$\text{MAX GP} = 6.903 + 9.570 = 16.473 \text{ ha}$$

"MALAČNICA"

Navedene površine isključive gospodarske – poslovne namjene obuhvaćene su obvezom izrade UPU-a te su ovim Planom dani osnovni uvjeti i smjernice za sadržaje (program), izgradnju i uređenje tih površina, koji se dalje moraju razraditi i pobliže odrediti pojedinim UPU-ima.

GZ „Malačnica“ – K2 - pretežito trgovačka

Na površinama tipa K2 i K4 moguće je UPU-om kao prateći sadržaj utvrditi i površinu te uvjete gradnje za benzinske crpke te površine za parkirališta koje nadilaze normative za samu «gospodarsku zonu» te pokrivaju i potrebe širih područja.

Unutar obuhvata izdvojenog građevinskog području gospodarsko-poslovne zone „Žedno-Drage“ kroz izradu obveznog UPU-a utvrditi će se granice obuhvata **slobodne carinske zone** „Supetar“ koja je utvrđena prostornim planom županije kao slobodna carinska zona županijskog značaja.

Površine isključive sportsko-rekreacijske namjene («R») – unutar GPN-a:

Sve površine za sportsko-rekreacijsku namjenu utvrđene ovim Planom nalaze se unutar građevinskih područja naselja (GPN), tj. površina naselja, te su njihova razgraničenja utvrđena i prikazana na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“.

TABLICA 30.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	“Ravan” – R1	3,079
2	“Veli Plac” – R2	1,386
3-5	“Acapulco – Vrilo – Gustirna luka” – R3	2,503
6	“Spičina punta ” – R1	0,826
7	“Punta” – R2	0,493
8	“Mali bok” – R3	0,235
9	“Zastup” – R3	0,240
10	“Njiva” – R2	0,552
	UKUPNO	10,314

SPORTSKO-REKREACIJSKI CENTRI - R1: Unutar površina za sportsko-rekreacijske centre (SRC) predviđa se izgradnja:

- sportskih terena otvorenog ili zatvorenog (sportske dvorane, zatvoreni bazeni) tipa;
- građevina pomoćne namjene: klupskih prostorija, teretana, svlačionica, te infrastrukturnih i sličnih građevina;
- građevina prateće namjene: ugostiteljskih i zabavnih sadržaja, sauna i salona;
- smještajnih kapaciteta do 50 ležajeva (za pripreme sportskih ekipa);

Planira se ukupna izgrađenost površine sportsko-rekreacijskog centra od najviše 70% (u izgrađenost se uračunavaju i svi otvoreni sportski tereni). Površina SRC-a mora imati najmanje 20% svoje površine namijenjene visokom zelenilu. Novoplanirani sportski tereni prema regulacijskoj liniji trebaju imati zaštitni zeleni pojas najmanje širine od 10,0 m. Najviše 10% površine SRC-a može biti namijenjeno smještajnom kapacitetu i građevinama prateće namjene.

SPORTSKA IGRALIŠTA - R2: Unutar površina ovim Planom razgraničenih za sportska igrališta moguće je urediti otvorena igrališta za tenis ili druge rekreativne sportove i aktivnosti (veliki i mali nogomet, košarka, bočališta, vježbališta, višenamjenska igrališta itd.). Od pratećih objekata visokogradnje, moguće je izgraditi isključivo prateći objekt sa svlačionicom, garderobom i sanitarijama te ugostiteljski sadržaj – sve na ukupno najviše 5 % površine planirane ovim Planom za sportsko igralište, a unutar istog prizemnog objekta – najviša katnost $P_u + P$.

UREĐENE PLAŽE - R3: Unutar površina ovim Planom razgraničenih za uređene plaže, na dijelu kopna koji se planira za uređenu plažu, može se izgraditi prizemna prateća građevina do 50 m² bruto izgrađene površine u funkciji uređene plaže (sanitarije, spremište pribora za čišćenje, tuševi, oprema za iznajmljivanje, prostor čuvara i sl.) u okviru koje može biti i prostor za ugostiteljsku namjenu.

Osim ovim Planom razgraničenih površina za uređene plaže, na kartografskim prikazima serije br. 4. utvrđene su i **lokacije uređenih plaža** unutar površina ugostiteljsko-turističke namjene, te lokacije dviju uređenih plaža unutar GPN-a Mirca, čija se razgraničenja utvrđuju propisanim UPU-ima.

Površine groblja («+»),

Postojeća groblja na području Grada, ovim Planom su utvrđena kao površine isključive namjene za groblja unutar građevinskih područja naselja:

TABLICA 31-1.

	Naziv groblja («+»)	Površina ha
1	“Supetar“	1,151
2	“Splitska“	0,422
3	“Mirca“	1,549
4	“Škrip“	0,321
	UKUPNO	3.326

Svakom od groblja utvrđena je mogućnost proširenja, te su površine za groblja razgraničene na izgrađeni (postojeći) te neizgrađeni dio (za planirano proširenje). Sve površine za groblja unutar građevinskih područja naselja obuhvaćene su granicama pojedinih planiranih UPU-a, kojima će se utvrditi detaljniji uvjeti izgradnje i uređenja, posebno osiguranja parkirališnih mjesta, udjela zelenih površina te njihovog odnosa prema okolnim dijelovima naselja. Razina detaljnosti uvjeta koji će se odrediti UPU-ima treba uzeti u obzir da je, prema posebnom propisu, za proširenja postojećih groblja u površini većoj od 20% ukupne površine pojedinog groblja obvezna izrada detaljnog plana uređenja (DPU).

Planira se novo groblje istočno od naselja Supetar - izvan GPN-a:

TABLICA 31-2.

	Naziv groblja («+»)	Površina ha
1	«Novo groblje» (lokacija Stubal)	3,326
	UKUPNO	3.326

Sukladno potrebama Grada, ovim Planom utvrđena je površine za novo gradsko groblje («Novo groblje» - lokacija Stubal) kao površine izvan naselja (izdvojeno građevinsko područje) kako je prikazano na kartografskom prikazu br. 1: «Korištenje i namjena površina» u mjerilu 1:25000 te kartografskom prikazu br. 4a-1 iz serije 4: «Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja» u mjerilu 1:5000. Planira se izrada detaljne studije za «Novo groblje» kao stručne podloge za izradu daljnje propisane dokumentacije.

II. Površine izvan građevinskih područja

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – kamenolomi («E3»)

Ovim Planom, unutar površina za iskorištavanje mineralnih sirovina utvrđenih u PPSDŽ, određena su postojeća eksploatacijska polja kamenoloma (E3):

TABLICA 32-1.

	Naziv površine za iskorištavanje («E3»)	Površina ha
1	“Milovica”	30,000
2	“Ratac”	4,600
3	“Ježula”	10,312
4	“Plate – Splitska”	24,643
	UKUPNO	69,555

koja su prikazana na kartografskom prikazu br. 1: «Korištenje i namjena površina» u mj. 1:25000 te kartografskom prikazu br. 3c1: «Uvjeti korištenja i zaštite prostora – ograničenja i posebne mjere» ovog Plana, u mj. 1:25000.

Unutar površina za iskorištavanje mineralnih sirovina utvrđenih u PPSDŽ, utvrđen je jedan istražni prostor mineralnih sirovina (Ex):

TABLICA 32-2.

	Naziv površine za istraživanje («Ex»)	Površina ha
1	Istražni prostor «Ratac»	12,513
	UKUPNO	12,513

prikazan na kartografskom prikazu br. 3c1: «Uvjeti korištenja i zaštite prostora – ograničenja i posebne mjere» ovog Plana, u mj. 1:25000. Unutar ovog prostora (izvan površine eksploatacijskog polja – E3), ne mogu se otvarati nova eksploatacijska polja ukoliko postoje dovoljne rezerve rudnih zaliha u postojećem eksploatacijskom polju.

Poljoprivredne («P») i šumske («Š») površine:

(s pojedinačnim gospodarskim objektima u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti te pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu, odnosno iznimno i drugim izgrađenim strukturama izvan građevinskih područja koje se omogućavaju u skladu s Odredbama za provođenje ovog Plana)

Za potrebe izrade PPUG Supetra izrađena je studija «Bonitetno vrednovanje zemljišta za prostorno planiranje na području Grada Supetra» (autor: doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). U okviru studije, izrađena je pedološka karta, a temeljem nje i bonitetna karta tala na području

Grada. Kako je ta bonitetna karta dobivena temeljem teorijskog modela, njeni pokazatelji su uspoređeni sa stanjem na terenu (obilascima terena i preklapanjem bonitetne karte s TK25 i orto-foto snimcima) kao i s kartografskim prikazima te smjernicama i kriterijima PPSDŽ.

Također, od Hrvatskih šuma – Uprava šuma podružnica (UŠP) Split – Odjel za uređivanje šuma, dobiveni su podaci o šumama i šumskom zemljištu na području gospodarske jedinice «Vidova gora» (digitalni geokodirani kartografski prikazi i tablični pregled podataka) unutar koje se nalazi i područje Grada Supetra.

Temeljem svega navedenog, izrađen je sintezni prikaz poljoprivrednih i šumskih površina na području Grada te ugrađen u kartografski prikaz br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» u mj. 1:25000 na TK25 kao podlozi.

Budući su u načelu sve šume na kršu i zaštitne šume, evidentirane šumske površine izvan gospodarskih su razgraničene kao zaštitne šume, dakle također kao šume isključivo osnovne namjene.

TABLICA 33-1.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	Šuma gospodarske namjene (\check{S}_1)	108,360
2	Zaštitna šuma (\check{S}_2)	608,364
3	Šuma posebne namjene (\check{S}_3)	0
	Ukupno šumske površine	716,724

Konačno, podaci u gornjoj tablici dobiveni su očitavanjem površina s digitaliziranih kartografskog prikaza (u okvirima moguće preciznosti) ovog Plana i umanjivanjem za površine gospodarskih šuma koje se nalaze u granicama naselja (prema PPexO Brač / PPSDŽ / ovom Planu).

Prema spomenutoj bonitetnoj studiji izrađenoj za potrebe ovog Plana, pokazuje se kako se dio površina u karakterističnim dolcima Grada izdvaja od ostalog obradivog tla P3 kao vrijedniji dio tala - P2/P3 (dakle, ne doseže vrijednost P2, ali se ističe u odnosu na ostatak obradivih površina koje, s druge strane, «tendiraju» bonitetu P3/PŠ) te su na takav način nazvane i razgraničene ovim Planom. Dio poljoprivrednih površina čine poljodjelske površine vinograda i maslinika važne i u krajobraznom smislu kao značajni element identiteta prostora.

TABLICA 33-2.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	Vrijedne / ostalo obradivo tlo površine (P2/P3)	16,576
2	Ostale poljodjelske površine (P3)	1009,802
	UKUPNO poljodjelske površine*	1026,378

Vodene površine i more:

Površine vodotoka (bujičnih)

U Gradu nema stalnih vodotoka, ali postoji relativno velik broj povremenih bujičnih tokova. Dio tih tokova smatra se javnim vodnim dobrom. Prikaz bujičnih tokova i javnog vodnog dobra je dan na kartografskom prikazu br.: 2d: «Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav». Zbog svoje množine i ukupne duljine, te uz aproksimiranu širinu koridora 4m dolazi se do površine ovih tokova od 5,105 ha.

Površine mora (Bračkog kanala),

Površine mora unutar gradskog akvatorija razgraničenog prema PPSDŽ, strukturirane su prema namjeni:

- za prometne djelatnosti:

- plovne putove i

- morske luke

(vidjeti: 3.5.1.1. Cestovni, pomorski, zračni promet);

- **za rekreaciju** - dijelovi akvatorija uz površine ugostiteljsko-turističke namjene te dijelove obalnih naselja koji se mogu koristiti za rekreativne sadržaje na moru te su obuhvaćeni obvezom izrade UPU-a; UPU-ima se trebaju utvrditi i sva potrebna detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru.

*Supetar – potez od „novog lukobrana“
preko površina za uređene plaže „Acapulco“ – „Vrilo“ – „Gustirna luka“*

Površine infrastrukturnih sustava i sustava za zbrinjavanje otpada:

Površine infrastrukturnih sustava odnose se na:

- površine predviđene za infrastrukturne koridore:

- prometne,
- elektroenergetske,
- vodnogospodarskog sustava,

- lokacije i površine predviđene za infrastrukturne građevine,

Površine infrastrukturnih sustava ucrtane su na odgovarajućim kartografskim prikazima ovog Plana u mj. 1:25000. Površine infrastrukturnih koridora i građevina u okviru građevinskih područja bit će razgraničene prostornim planovima užih područja, tj. UPU-ima utvrđenim ovim Planom (a dio je već razgraničen ovim Planom kao površine isključive namjene unutar naselja).

TABLICA 34.

	Vrsta infrastrukturnog koridora (IS)	Površina - ha
1	Državne ceste	4,630
2	Županijske ceste	9,548
3	Lokalne i ostale ceste (izvan g.p.)	2,378
4	Planirane ceste	8,893
5	Dalekovod 110 kV	30,052
	UKUPNO površine	55,501

3.2.3. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

U Tablicama 36. i 37. te Grafikonu 3. prikazani su ključni odnosi ovim Planom planiranih površina u okviru Grada Supetra. Ovdje ćemo razložiti ovim Planom planirane vrijednosti i usporediti ih s podacima prijašnjih popisa stanovništva, planiranim vrijednostima prema PPSDŽ te procjenama iz tekstualnog dijela PPSDŽ - 3.2.2. Planirana područja za razvoj općina i gradova, posebno 3.2.2.4. Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova (dalje u tekstu: Obrazloženje PPSDŽ). Tablice 35.

TABLICA 35-1. BROJ STALNIH STANOVNIKA, OSOBA U STANOVIMA ZA ODMOR I TURISTA («STACIONARNIH») NA PODRUČJU GRADA SUPETRA

Vrsta korisnika	1991. godina (Popis 1991.)	2000. god. prema PPSDŽ (procjena prije Popisa 2001.)	2001. godina (Popis 2001. / podaci MZOPUiG / podaci Grada Supetra)	2015. godina (plan i procjene PPSDŽ)	2019. godina - pretpostavke PPUG Supetra 2009.
Stalni stanovnici	3324	3545	3889	3700	stalni stanovnici: 5010
Osobe u stanovima za odmor (PPSDŽ: povremeni stanovnici)	?	-	3888 - broj osoba u stanovima za odmor prema MZOPUiG / 2430 - «povr. stanovnika» prema podacima Grada	2000 (povremenih stanovnika prema procjeni PPSDŽ)	osobe u stanovima za odmor i turisti stacionirani u naseljima: (6490) – 10365
Broj ležaja u turizmu – unutar / izvan naselja	?	-	Podaci Grada 2001.: 3800 u «privat. smj.» ** + 1480 u tipu hotela = ukup. 5280, sve unutar naselja; + kampovi 400 (** - za pretpostaviti je kako je podatak o „privat. smj.“ dijelom «preklopljen» s podatkom o broju osoba u stanovima za odmor prema MZOPUiG)	prema Obrazl. PPSDŽ 2003.: procj. ukupno 8500 „lež. u tur.“; IZIDOP PPSDŽ 2007.: plan. max izvan naselja 2550 ; => (?) ost. = 5950 u naseljima *	turistički ležajevi izvan naselja (u TZ), max.: 2550
UKUPNO	3324 + ?	3545 + ?	var. a) stalni stanovnici + osobe u st. za odm. prema MZOPUiG + hotelskih kreveta prema podacima Grada = 9257 var. b) stalni stanovnici + «povr. stanovnici», «privat. smještaj» i hotelski kreveti prema podacima Grad = 11599 pretpostavka: cca 11599 korisnika GPN-a 2001.	3700 stalnih st. + 10500 sekundarnih stanovnika i turističkih ležaja (2000 povr. st. + 5950 turista u naselju + 2550 turista u TZ) = 14200 uz planiranu gustoću stanovnika i broja ležaja u turizmu (minimalna orijentacijska gustoća) od 30 korisnika/ha građevinskog područja	ukupno korisnika: (14050) - 17925 minimalno 14200 : uz min 40 korisnika / ha unutar GPN min. 11500 kor. te plan. 2550 u TZ optimalno 17925 : 15 375 unutar GPN-a (uz prosječno 53,5 korisnika / ha) + plan. 2550 u TZ; proizlazi 53,3 korisnika / ha GPN+T izvan nas. odnosno 50,1 korisnika / ha svih GP na području Grada

* Vidjeti daljnja obrazloženja u ovom tekstu vezano uz odnos «ukupnog broja ležaja u turizmu 2015.» od 8500 prema Obrazloženju PPSDŽ i ukupnog najvećeg broja turista u područjima izvan naselja od 2550 prema IZIDOP PPSDŽ 2007.

TABLICA 35-2. PODACI I PROJEKCIJE GRADA SUPETRA ZA NASELJA NA PODRUČJU GRADA (KONAČNI PRIJEDLOG PLANA)

Rb.		SUPETAR		MIRCA		SPLITSKA		ŠKRIP		UKUPNO	UKUPNO
		2001.	2019.	2001.	2019.	2001.	2019.	2001.	2019.	2001.	2019.
1.	Stalno stanovništvo	3016	4030	306	330	381	450	186	200	3889	5010
2.	Povremeno stanovništvo	1500	1850	150	230	710	945	70	100	2430	3125
3.	Turista u hotelskom smještaju unutar TL	1400	2500	0	0	0	180	0	40	1400	2720
4.	Turista u hotelskom smještaju unutar GPN	80	380		80		80		20	80	560
5.	Turisti u privatnom smještaju (unutar GPN)	2980	3450	240	300	500	600	80	150	3800	4500
6.	Turista u izdvojenim TZ		1000		1550					0	2550
	U K U P N O	8716	11455	601	1135	1681	2400	341	520	11599	18465

Obrazloženje:

1. Stalno stanovništvo

Prikaz je usklađen sa rezultatima popisa i projekcijama samog PPUG.

2. Povremeno stanovništvo

Po popisu 2001. bilo je na području Grada 972 stanova za odmor (povremeno stanovanje) što množeno sa prosječnim brojem korisnika 2.5 daje ukupan broj od 2430 korisnika. Danas se može procijeniti da ima cca 1100 ovakvih stanova što daje broj od 2750 povremenih stanovnika, dok ih se za 2019. može procijeniti na 1250 što daje broj od 3125 povremenih stanovnika. Ova matematika je nešto drukčija od pretpostavljene matematike MZOPU, budući je tamo broj ovih stanova množen sa faktorom 4, što se ne može smatrati baš realnim.

3. Turista u hotelskom smještaju unutar TL

Procjena je da je približni kapacitet 2001. bio za maksimalno 100 kreveta manji nego danas (2009.) budući je u međuvremenu primarno rađeno na podizanju kvalitete smještaja, a ne i broja. Projekcija za 2019. je usklađena sa PPUG.

4. Turista u hotelskom smještaju unutar GPN (hoteli do 80 kreveta)

Procjena je da su 2001. godine postojala samo dva takva objekta u Supetru, dok ih danas postoji pet ili šest sa kapacitetom od oko 300 kreveta. 2019. godine moglo bi se pojaviti maksimalno do 80 novih kreveta u takvim objektima za svako od tri obalna naselja. Za Škrip se može planirati samo do 20 kreveta u prije postojećem objektu stare škole.

5. Turisti u privatnom smještaju unutar GPN

Prema izvješću TZ SDŽ za 2004. godinu na području Grada je bilo 5458 registriranih kreveta kod privatnih iznajmljivača. Može se pretpostaviti da je to povećanje za cca 10% u odnosu na 2001. godinu. Međutim, zbog problema na turističkom tržištu i porastu broja stanova za povremeno stanovanje koje su kupili brojni stranci i koji se većim dijelom nalaze u "sivom tržištu", vjerojatno je kako ni danas broj nije bitno veći. Ovo znači kako bi se moglo pretpostaviti da će do 2019. ova brojka porasti maksimalno za 10 %, odnosno da iznosi oko 6000 kreveta. No, kako u ovom broju učestvuju i kreveti iz objekata za povremeno stanovanje koji su u principu u ljetnom iznajmljivanju, to znači da od ovog broja za 2019. godinu treba odbiti cca 1500 kreveta, tako da ukupno ostaje oko 4500 kreveta stvarno ovakve namjene. Iz ovoga proizlazi da je ova brojka 2001. godine iznosila oko 3.800 kreveta.

6. Turisti u izdvojenim TZ

Podaci su obrađeni po projekcijama PPUG za 2019. dok u 2001. pa ni danas nema nikakvih kapaciteta u istima.

Obrazloženje PPSDŽ, za područje Grada Supetra i godinu 2015. okvirno planira 355 ha površina za razvoj naselja i površina ugostiteljsko-turističke namjene (unutar i/ili izvan naselja), bazirajući se na procjenama broja korisnika 2015.: 3700 stalnih stanovnika, 2000 «povremenih stanovnika» i 8500 «ležaja u turizmu» (unutar i/ili izvan naselja) - ukupno 14200 korisnika prostora. U izdvojenim zonama aproksimativno planira još 24 ha za «gospodarsku namjenu – proizvodnu» (sve prema Obrazloženju PPSDŽ, a prije Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u te IZiDOP PPSDŽ 2007.). Treba napomenuti da preciznije Odredbe za provođenje PPSDŽ isključuju proizvodnu «industrijsku» namjenu sa otoka, ali je dozvoljena gospodarska - poslovna namjena koja obuhvaća i manje pogone proizvodnje i sl.

Nakon Usklađenja i Ispravka usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u, IZiDOP PPSDŽ 2007. planira najviše 2550 turističkih ležaja izvan naselja. Ova činjenica, izmjene temeljnog zakonskog okvira kako za ovaj Plan tako i za PPSDŽ, te pokazatelji iz 2001. godine o broju osoba u stanovima za odmor («povremenih stanovnika») otežavaju usporedbe / usklađivanja s parametrima iz izvornog Obrazloženja PPSDŽ. U takvom kontekstu, kao **ključne i referentne parametre (polazišta) za PPUG Supetra uzimamo okvirnih 355 ha građevinskih područja za površine naselja i izdvojene površine ugostiteljsko-turističke namjene, koji u Obrazloženju PPSDŽ proizlaze iz: orijentacijske minimalne gustoće naseljenosti od 40 stanovnika/ha (tj. maksimalno 250 m² po stanovniku) za naselja Grada Supetra, te procijenjenih ukupnih 14200 korisnika na području Grada 2015. godine.** Treba uočiti kako se ista gustoća korištenja inicijalno u Obrazloženju PPSDŽ pretpostavljala i za površine ugostiteljsko-turističke namjene. Dakle, ako se procijenjeni broj stalnih i povremenih stanovnika te turista 2015. od 14200 podijeli s minimalnom gustoćom od 40 st/ha (ili pomnoži sa maksimalnih 250 m²/stanovniku, odnosno korisniku), proizlazi ukupna (maksimalna) površina od 355 ha koju PPSDŽ predviđa za površine za razvoj naselja i površine ugostiteljsko-turističke namjene na području Grada Supetra. U konačnici, mogući veći broj korisnika od procijenjenih, unutar planirane okvirne površine od 355 ha znači veću iskorištenost prostora, a ne nužno i veće ukupno građevinsko područje, budući je okvirna površina proizašla iz minimalne gustoće.

Ovim Planom planirana ukupna površina svih građevinskih područja na području Grada Supetra iznosi 357,78 ha što je unutar okvira kojeg je zadao PPSDŽ (355+24 ha). Osim toga, ona je za 2,456 ha manja od ukupnih građevinskih područja («zona») prema PP(ex)O Brač.

Prvo ćemo se osvrnuti na površine izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja). Sukladno ranijoj Uredbi o ZOP-u, a sada Zakonu o PUIG, izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu planiraju se županijskim planom. PPSDŽ na području Grada planira četiri izdvojene zone ukupne površine 49,2 ha, ukupnog kapaciteta 2550 kreveta. Precizna razgraničenja tih „turističkih zona“ izvršena ovim Planom, a sukladno PPSDŽ, utvrdila su im ukupnu površinu od 48,722 ha te ukupni najveći kapacitet od 2550 kreveta za turiste „stacionirane“ u tim zonama. Nadalje, ukupna površina svih izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu (izdvojenih „gospodarskih zona“) prema ovom Planu iznosi 18,3 ha. Za novo groblje istočno od naselja Supetar planira se površina veličine 3,326 ha. Osim navedenih, ovim Planom nisu utvrđena druga izdvojena građevinska područja,

Od ovih Planom planiranih građevinskih područja, 287,452 ha su građevinska područja naselja (GPN), tj. površine za razvoj i uređenje naselja koje uključuju površine mješovite pretežito stambene namjene i površine isključive namjene unutar GPN-a (ugostiteljsko-turističke, sportsko-rekreacijske, za infrastrukturu i groblja).

S obzirom na 2550 „ležaja u turizmu“ koje su IZiDOP PPSDŽ 2007. već izdvojile u zone izvan naselja, proizlazi kako bi, prema procjenama Obrazloženja PPSDŽ, građevinska područja naselja (GPN) Grada trebalo 2015. koristiti 11650 korisnika prostora (od ukupno 14200 korisnika prema Obrazloženju PPSDŽ). Uz orijentacijsku minimalnu gustoću korištenja od 40 st/ha, odnosno 250 m²/korisniku, dolazimo do površine od ukupno 291,25 ha za građevinska područja naselja na području Grada. Planirana građevinska područja naselja prema ovom Planu su za oko 3,8 ha manja. Pokazatelji su, dakle, u osnovi usklađeni, ali dvojbe otvaraju pitanje postojećeg stanja gustoće korištenja izgrađenih dijelovima GPN-a, procjene ukupnog broja korisnika unutar građevinskih područja naselja prema ovom Planu, kao i usporedba te procjene i procjena iz Obrazloženja PPSDŽ.

Projekcija broja stalnih stanovnika iz Obrazloženja PPSDŽ za 2000. godinu (izrađena prije rezultata Popisa 2001.) pokazala se pesimističnom, jer su podaci Popisa 2001. pokazali veći indeks rasta od indeksa na kojem se temeljila projekcija rasta u Obrazloženju PPSDŽ. Sukladno analizama ovog Plana (vidjeti poglavlja

1.1.4.1. i 1.1.4.3.4. ovog Obrazloženja), moguće je kao plansku pretpostavku uzeti broj od 5010 stalnih stanovnika 2019. godine. Uz njih, u naseljima se kao „ostali (stacionirani) korisnici“ javljaju osobe u stanovima za odmor te turisti.

Kako je u izvornom Obrazloženju PPSDŽ pretpostavljeno ukupno 8500 „ležaja u turizmu“, a kasnijim IZiDOP 2007. određeno 2550 kreveta u izdvojenim građevinskim područjima („turističkim zonama“), konzervativna interpretacija ovih podataka nas navodi na zaključak kako „preostaje“ 5950 „ležaja u turizmu“ unutar samih naselja (GPN) Grada. Nadalje, kako Obrazloženje PPSDŽ za 2015. procjenjuje ukupno 2000 povremenih stanovnika, proizlazi procjena o ukupno 7950 „ostalih korisnika“ u naseljima Grada.

Vratimo li se Tablicama 25. i 35. ovog Obrazloženja, vidimo da podaci Grada iz 2001. govore o 2.430 povremenih stanovnika i 5280 turista unutar naselja (3800 u „privatnom smještaju“ i 1480 u tipu hotela te), tj. ukupno 7710 „ostalih korisnika“. S druge strane, samo broj «osoba u stanovima za odmor» 2001. prema podacima / metodologiji MZOPUiG iznosi 3888. Pri tom, podatke MZOPUiG o broju «korisnika stanova za odmor» izvedene iz Popisa 2001. treba uzeti s rezervom, jer je moguće da predstavljaju tek potencijalni broj (s obzirom na postojeću izgrađenu strukturu odnosno postojeći broj stanova), ili ga dijelom već čine «turisti u naselju». Kako bilo, podaci iz 2001. govore o broju od 7710 a moguće i više „ostalih korisnika“ u tadašnjim izgrađenim dijelovima naselja. Brojevi su bliski brojcima od 7950 „ostalih korisnika“ interpretiranoj iz Obrazloženja PPSDŽ, nakon IZiDOP PPSDŽ 2007. godine

Temeljem postojećih i ovdje razloženih podataka (pregledno prikazanih u Tablici 35.), **smatramo realnom procjenom kako je 2001. bilo oko 11599 korisnika GPN-a na području Grada:** 3889. stalna stanovnika, 1480 turista (tj. turističkih ležaja) u hotelskim kapacitetima unutar GPN-a, te oko 6230 «povremenih stanovnika» i «turista u privatnom smještaju». Ukupni broj ostalih korisnika prostora 2001. godine, dakle, može se procijeniti na 7710.

Ovim Planom izvršeno je razgraničenje površina isključive ugostiteljsko-turističke namjene u okviru naselja (ukupna površina: 30,422 ha) Supetar, Mirca, Splitska i Škrip te planiran ukupni kapacitet tih „turističkih lokacija“ od 2720 kreveta. Riječ je o znatno manjem broju od 5950 „ležaja u turizmu“ unutar samih naselja (GPN) Grada prema konzervativnoj interpretaciji Obrazloženja PPSDŽ nakon IZiDOP PPSDŽ 2007. Zajedno s 2550 kreveta u izdvojenim „turističkim zonama“, ovim Planom određen broj kreveta na površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene iznosi ukupno 5270 kreveta. Međutim, osim ovim Planom utvrđenih kapaciteta, sukladno Zakonu o PUIG te PPSDŽ i rješenjima ovog Plana, i u okviru površina mješovite namjene moguća je gradnja hotela kapaciteta do 80 kreveta. Za pretpostaviti je, dakle, kako će ukupni broj turista stacioniranih u naseljima biti znatno veći. Nadalje, ovaj „neplanirani / nepredvidivi“ dio turista, odnosno smještajnih kapaciteta, na razini PPUG primjerenije je u projekcijama „tretirati“ zbirno sa stalnim i povremenim stanovnicima unutar površina kojima je ovim Planom utvrđena mješovita namjena.

Očito je da već danas, a tako i u budućnosti, znatan dio površina za razvoj i uređenje naselja (površina naselja = građevinskih područja naselja) koriste / koristit će «povremeni stanovnici» te turisti u različitim oblicima smještajnih kapaciteta unutar naselja. Međutim, treba naglasiti (pojednostavljeno) da je Strategijom i Programom prostornog uređenja RH cjelokupni sustav prostornog uređenja RH ustrojen na način da se dimenzioniranje površina za razvoj naselja vezuje primarno uz prirast *domicilnog stanovništva*. U takvom kontekstu, projekcije broja povremenih stanovnika i turista vezane uz postojeće trendove ne mogu biti argument za teze prema kojima je «nužno» povećanje građevinskih područja naselja, ili (na istom tragu) da se pukim povećanjem građevinskih područja «omogućuje razvoj». Kako smo u Polazištima tekstualnog dijela ovog Plana obrazložili (vidjeti 1.1.4.3.4. Predviđanje kretanja stanovništva), u ovom Planu referiramo se na prognozu o **5010 stalnih stanovnika na području Grada Supetra 2019. godine**. Riječ je o povećanju za 1121 stalnog stanovnika u odnosu na 2001. godinu, dakle, kroz razdoblje od 18 godina. S obzirom na veličinu građevinskih područja naselja prema PPexO Brač, zakonom i županijskim planom određene kriterije za dimenzioniranje građevinskih područja, te na izložene pokazatelje, samo u slučaju naselja Supetar postoje objektivni argumenti za povećavanje površina naselja utvrđenih s PPexO Brač. S druge strane, pokazatelji te kriteriji zakona i plana šireg područja ne nalažu smanjivanje postojećih površina ostalih naselja.

Uz minimalnih 40 st/ha prema Obrazloženju PPSDŽ, ovim Planom utvrđena ukupna građevinska područja naselja dostatna su za ukupno 11498 korisnika (cca 11500) - stalne stanovnike, korisnike stanova za odmor te turiste u naseljima - za pretpostavljeno plansko razdoblje do 2019. godine. Ranije opisana interpretacija prognoza PPSDŽ (izvorno Obrazloženje PPSDŽ te IZiDOP PPSDŽ 2007.) ukazuje na brojku od 11650 korisnika površina naselja 2015. godine (naravno, razlika od 152 korisnika jednaka je umnošku razlike u

površini GPN – 3,8 ha i 40 st/ha). Na prvi pogled može se činiti kako razlika predstavlja neku vrstu „podcjenjivanja“, pogotovo s obzirom na pokazani veći rast od rasta kojeg predviđa Obrazloženje PPSDŽ te dodatne tri godine za plansko razdoblje ovog Plana. Međutim, gustoća iz Obrazloženja PPSDŽ predstavlja minimalnu gustoću.

Iako, kako smo već istaknuli, podatke MZOPUiG o broju «korisnika stanova za odmor» izvedene iz Popisa 2001. treba uzeti s rezervom, podaci o postojećim gustoćama korištenja izgrađenog dijela građevinskih područja naselja ukazuju kako je za naselje Supetar moguće već danas računati s gustoćom od 56,1 korisnika po hektaru, za Splitsku 42,8, za Mirca 23,6, a za Škrip s tek 13,2 korisnika po hektaru. Pri tom, Supetar i Splitska predstavljaju „modernizirana“, ali i dalje tipična kompaktna, mediteranska naselja visoke gustoće izgrađenosti. U slučaju Mirca i Škripa, prisutan je „difuzniji“, odnosno ruralniji karakter izgrađene strukture.

Dakle, moguće je izvršiti procjenu po naseljima uz primjenu uobičajenih parametara gustoće stanovanja za naselja nižih i niskih gustoća stanovanja te pretežite tipološke predloške samostojećih, dvojnih te zgrada u nizu, s pratećim (javnim) sadržajima u funkciji osnovne stambene namjene. Ako „netto površinama naselja“ za potrebe ove procjene smatramo ovim Planom utvrđene površine mješovite namjene, te primijenimo optimalne, a ne minimalne gustoće korištenja, dolazimo do slijedećih vrijednosti:

Supetar netto cca 130 ha x opt. 55 kor/ha = 7150 korisnika
+ ovim Planom utvrđenih 2500 turističkih ležaja = ukupno 9650 korisnika

Splitska netto cca 46 ha x 50 kor/ha = 2300
+ ovim Planom utvrđenih 180 turističkih ležaja = ukupno 2480 korisnika

Mirca netto cca 41,5 ha x 50 kor/ha = 2075

Škrip netto cca 26 ha x 45 kor/ha = 1170
+ ovim Planom utvrđenih 40 turističkih ležaja = ukupno 1210 korisnika

ukupno: 15375 korisnika GPN-a (uz procijenjenih 5010 stalnih stanovnika, proizlazi kako je ukupni broj povremenih stanovnika i turista unutar površina mješovite namjene te turista na ovim Planom utvrđenim površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene u naseljima: 10365)

+ 2550 turista u TZ

= ukupno 17925 korisnika na području Grada.

Smatramo kako tek ovakva projekcija predstavlja optimalnu iskorištenost planiranih građevinskih područja te daje održiv, kompaktan karakter postojećim naseljima. No, u ovakvoj projekciji, pokazuje se kako bi uz procjenu ovog Plana od 5010 stalnih stanovnika 2018., broj turista i povremenih stanovnika u naseljima tada iznosio 10365, tj. bio više nego dvostruko veći od broja „domicilnih“ stanovnika.

Unutar ukupnih 287,452 ha GPN-a, gustoća korištenja iznosila bi prosječno 53,5 korisnika / hektaru, a u odnosu na ukupno 357,78ha svih građevinskih područja na području Grada, dolazimo do prosječno 50,1 korisnika po hektaru svih GP-a, odnosno 200 m² GP po korisniku.

U skladu s prethodno navedenim, pri izradi planiranih UPU-a, kao orijentacijske vrijednosti trebaju se koristiti slijedeće gustoće stanovništva:

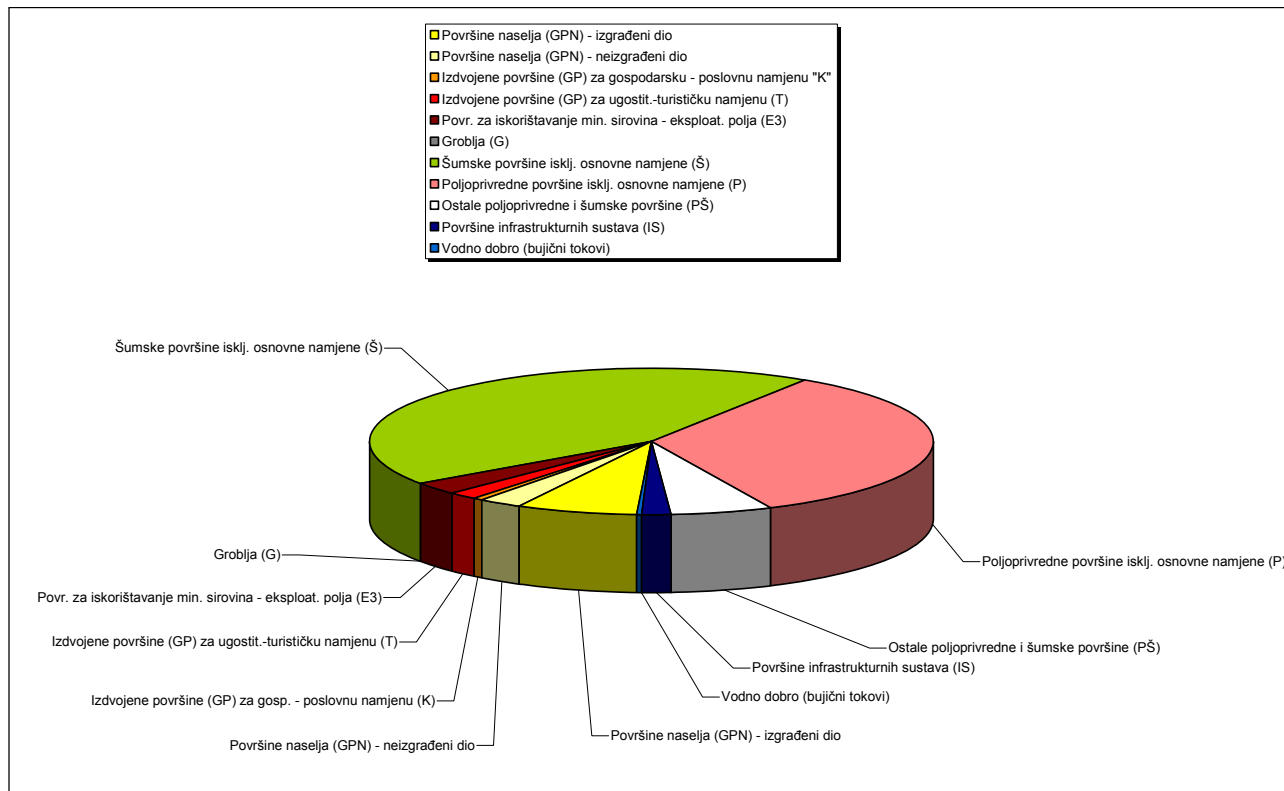
- unutar građevinskog područja naselja **Supetar** - mješovite namjene - od 40 (250 m²/stanovniku) do 70 stanovnika po hektaru (143 m²/stanovniku);
- unutar građevinskog područja naselja **Splitska** i **Mirca** - mješovite namjene - od 40 (oko 250 m²/stanovniku) do 60 stanovnika po hektaru (166 m²/stanovniku);
- unutar građevinskog područja naselja **Škrip** – mješovite namjene - od 40 (250 m²/stanovniku) do 50 stanovnika po hektaru (200 m²/stanovniku).

U smislu ovdje navedenih gustoća, «stanovnicima» se smatra ukupan broj stalnih stanovnika, korisnika stanova za odmor i turista smještenih unutar površina mješovite namjene. Navedene vrijednosti treba uzeti kao orijentacijske pri odabiru arhitektonskih tipologija, dimenzioniranju veličina građevinskih čestica (i njihove izgrađenosti), javnih površina i drugih sadržaja te osnovne komunalne infrastrukture, posebno prometnica i prometa u mirovanju. Kako obuhvati UPU-a određeni ovim Planom zahvaćaju područja vrlo različitih veličina i karakteristika, moguća su i odstupanja od ovdje navedenih orijentacijskih vrijednosti koja u izradi UPU-a treba stručno obrazložiti.

TABLICA 36.
GRAD SUPETAR – ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

RED. BROJ	GRAD SUPETAR	OZNAKA	UKUPNO HA	% OD POVRŠINE ŽUPANIJE	% OD POVRŠINE OPĆINE	STANI/HA	HA/STAN.
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA			(kopneni dio SDŽ 452364 ha)	(kopneni dio Općine 3028,156 ha)	st. 2019.: a - stalnih u GPN 5010 ; b - stalnih i ostalih kor. u GPN: 15375; c - tur. U TZ 2550; d - ukupno korisnika 17 925	
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA UKUPNO Izgrađeni dio građevinskih područja naselja (Popis 2001.: stalnih 3889; ukup. s ostalim korisnicima cca 11599)	GPN	287,452	0,0635	9,4926	53,4872	0,0187
		-	207,678	0,0459	6,8582	18,7261	0,0534
						18,7261	0,0533
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GPN-a (bez groblja i infrastruk.) UKUPNO proizvodna namjena (industrijska) povr. za iskorištavanje min. sirovina - eksploat. polja kamenoloma akvakultura poslovna nam. (na otocima SDŽ - manji pogoni proizvod. itd.) ugostiteljsko-turistička namjena sportsko-rekreacijska namjena	-	149,090	0,0330	4,9235	33,6039	0,0298
		I	0,000				
		E3	82,068	0,0181	2,7102	61,0469	0,0164
		H	0,000				
		K	18,300	0,0040	0,6043	273,7705	0,0037
		T	48,722	0,0108	1,6090	52,3378	0,0191
		R	0,000				
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - obradive UKUPNO osobito vrijedno obradivo tlo vrijedno / ostalo obradivo tlo ostala obradiva tla	P	1026,378	0,2269	33,8945	4,8812	0,2049
		P1	0,000				
		P2/P3	16,576	0,0037	0,5474	302,2442	0,0033
		P3	1009,802	0,2232	33,3471	4,9614	0,2016
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO gospodarske zaštitne posebne namjene	Š	716,724	0,1584	23,6687	6,9901	0,1431
		Š1	108,360	0,0240	3,5784	46,2348	0,0216
		Š2	608,364	0,1345	20,0902	8,2352	0,1214
		Š3	0,000				
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO	PŠ	784	0,1732	25,8765	6,3937	0,1564
1.6.	VODENE POVRŠINE UKUPNO vodotoci (bujični) jezera akumulacije retencije ribnjaci	V	6,104	0,0013	0,2016	820,7733	0,0012
			6,104	0,0013	0,2016	820,7733	0,0012
			0,000				
			0,000				
			0,000				
			0,000				
1.7.	OSTALE POVRŠINE UKUPNO posebna namjena površine infrastrukturnih sustava groblja (izvan GPN-a)	-	58,827	0,0130	1,9427	85,1650	0,0117
		N	0,000				
		IS	55,501	0,0123	1,8328	322,9672	0,0031
		G	3,326	0,0007	0,1098	1506,3139	0,0007
	GRAD SUPETAR UKUPNO		3028,156	0,6694	100	1,65	0,60
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA UKUPNO nacionalni park park prirode ostali zaštićeni dijelovi prirode	-	68,451			0,0136629	
		NP	0,00				
		PP	0,00				
			68,451				
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA UKUPNO arheološka područja povijesne graditeljske cjeline ostalo		175,174			0,0349649	
			83,996				
			91,178				
			0				
	GRAD SUPETAR UKUPNO		243,625				
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA						
3.1.	MORE I MORSKA OBALA obalno oločno		ha, km ha, km				
3.2.	ENERGIJA proizvodnja potrošnja		MW MWh				
3.3.	VODA vodozahvat potrošnja		u 1000 m3 u 1000 m3			ne iskazuje se	
3.4.	MINERALNE SIROVINE		jed. mjere sir.				
	GRAD SUPETAR UKUPNO		3028,156				

GRAFIKON 3.
GRAD SUPETAR – PRIKAZ BILANCE OSNOVNIH NAMJENA I KORIŠTENJA POVRŠINA

NAMJENA / korištenje	HA	%
Površine naselja (GPN) - izgrađeni dio	207,68	6,86
Površine naselja (GPN) - neizgrađeni dio	79,77	2,63
Izdvojene površine (GP) za gospodarsku - poslovnu namjenu "K"	18,30	0,60
Izdvojene površine (GP) za ugostit.-turističku namjenu (T)	48,72	1,61
Povr. za iskorištavanje min. sirovina - eksploat. polja (E3)	82,07	2,71
Groblja (G)	3,33	0,11
Šumske površine isklj. osnovne namjene (Š)	1325,09	43,76
Poljoprivredne površine isklj. osnovne namjene (P)	1026,38	33,89
Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)	175,00	5,78
Površine infrastrukturnih sustava (IS)	55,50	1,83
Vodno dobro (bujični tokovi)	6,10	0,20
GRAD SUPETAR	3028	100

TABLICA 37.
GRAD SUPETAR – ZOP:
TABLICA PROVJERE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA I IZDOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA)

Red. Br.	GP NASELJA I IZDOJENIH DIJELOVA NASELJA	PP (ex) OPĆINE BRAČ			(max. površina)	PPUG SUPETRA			Ovjera
A.	NASELJE	Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha (2006. g.)	Izgrađenost %	Usklađenje s člankom 4. Uredbe o ZOP-u / člankom 50. Zakona o PUIG*	Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha	Izgrađenost %	
1.	SUPETAR *	141,543	122,356	86,444	166,014	164,095	124,896	76,112	
2.	SPLITSKA **	50,357	37,755	74,975	50,357	50,338	38,617	76,715	
3.	MIRCA ***	45,962	26,385	57,406	45,962	45,957	26,584	57,845	
4.	ŠKRIP ****	27,178	18,199	66,962	27,178	27,062	17,581	64,966	
B.	IZDOJENA GP SPORTSKO-REKREACIJSKE NAMJENE:								
	- "****/****"	0,000	-	-	-	0,000	-	-	
C.	IZDOJENA GP GOSPODARSKE NAMJENE*****: (na otocima SDŽ - gospodarska-poslovna namjena) K2 – pretežito trgovačke djelatnosti, K4 – proizvodno-prerađivačka, trgovačke i prateće djelatnosti, K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti								
0.	- "VIŠČICA" *****	13,671	0,000	0,000	9,570 ****	0,000	-	-	
1.	K2 "MALAČNICA"	1,229	1,229	100,000	2,183	1,230	1,230	100,000	
2.	K4 "ŽEDNO-DRAGE" *****	6,903	4,753	68,854	6,903	16,419	4,753	28,948	
3.	K5 "POJE"	0,956	0,228	23,849	0,669	0,651	0,651	100,000	

* - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Supetar uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "komercijalni turizam"

** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Splitska uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља", "sport i rekreacija" te "komercijalni turizam"

*** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Mirca uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "sport i rekreacija"

**** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Škip uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja", "grobља" i "sport i rekreacija"

****/****/**** - "zone za sport i rekreaciju" prema PPexO Brač, sukladno PPSDŽ, u ovom Planu su utvrđene kao površine isključive namjene unutar pojedinih GPN-a

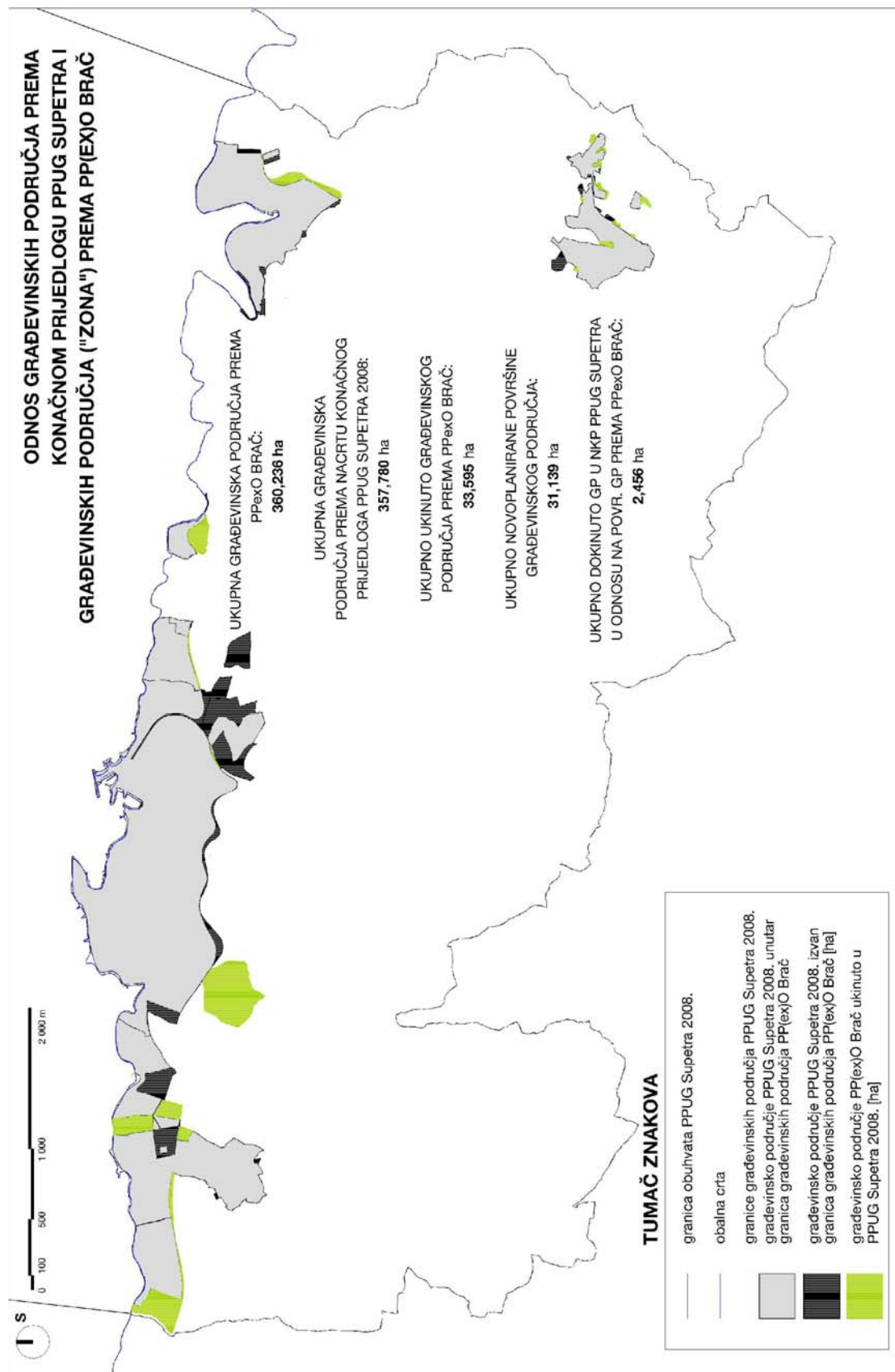
***** - prema PPexO Brač, najveća "zona industrije i servisa" na području Grada Supetra planirana je na lokaciji Višćica; sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007. te polazištima i rješenjima ovog Plana, "zona" na lokaciji Višćica se ukida, a proračunska površina koristi za stvaranje veće kompaktne zone na lokaciji "Žedno-Drage"

D.	UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA U IZDOJENOM GRAĐEVINSKOM PODRUČJU ("turističke zone - TZ")						
Red. Br.	Naselje	Lokalitet	Površina GP ha	Vrsta	Kapacitet (kreveti)	% izgrađenosti	Ovjera
1.	Mirca	"MUTNIK"	17,291	T1	750	0,000	
2.	Mirca	"MIRCA-V.NJIVE"	15,293	T2	800	0,000	
3.	Supetar	"MALAČNICA"	11,835	T1	600	0,000	
4.	Supetar	"BABIN LAZ"	4,303	T3	400	0,000	

D1.	UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA ("turističke lokacije - TL")				
Red. Br.	Naselje	Površina GP naselja ha	površina (ukupna) ugost-turist. namjene unutar GP naselja	% udjela povr. ugost.-turist. namjene u GP naselja	Usklađenost s Uredbom o ZOP-u / čl. 52. st.2. Zakona o PUIG - max. 20% GP Ovjera
1.	Supetar	164,905	28,837	17,49	
2.	Splitska	50,338	2,311	4,59	
3.	Mirca	45,957	0,000	0,00	
4.	Škip	27,062	0,657	2,43	

KARTOGRAM 10.

PRIKAZ ODNOSA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PREMA PPexO BRAČ I GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PREMA PPUG SUPETRA (SMANJENJA I PROŠIRENJA)

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Krajem 2002. i tijekom prve polovice 2003., nizom konzultacija i stručnih rasprava u postupku izrade ovog Plana, rekapitulirani su osnovni pravci razvitka Grada Supetra (elaborirani kroz Polazišta - 1.1.4.2. i 1.1.4.9.1., te Ciljeve – 2.3.1.2., tekstualnog dijela Plana), čime su stvoreni temelji za unošenje prostorno-planskih pretpostavki za njihovu realizaciju. Ovdje možemo samo ponoviti neke važnije smjernice za prostorno određenje gospodarskih i društvenih djelatnosti. U cjelini promatran, gospodarski razvoj temeljit će se na

- intenzivnom razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti,
- poljodjelstva u segmentu rekultivacije vinograda i maslinika,
- poslovno-servisnim i uslužnim djelatnostima
- kontroliranom razvoju eksploatacije kamena
- prometu i vezama, te
- upravi.

U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornog razvoja, prirodni potencijal karakterizira razmjerno oskudan potencijal sirovinskih resursa (osim postojećih rezervi kamena kao mineralne sirovine). S druge strane, mediteranska klima i otočni položaj zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima, temeljna su atrakcija za daljnji razvoj turizma. Geoprometni položaj pogoduje daljnjem razvoju manjih prerađivačkih, poslovno-servisnih i uslužnih djelatnosti te uprave. Razmjerno velike površine ostaju i za poljodjelske djelatnosti te stočarstvo i šumarstvo. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva (općenito i pojedinih segmenata) biti će u korelaciji s razvojem potrebne infrastrukture i demografskim mogućnostima.

Sukladno Zakonu o PUIG, izdvojena građevinska područja za **ugostiteljsko-turističku namjenu** moraju biti planirana županijskim planom da bi mogla biti preciznije utvrđena u PPUO/G. Na području Grada Supetra, PPSDŽ planira četiri izdvojene zone ukupne površine 49,2 ha i ukupnog kapaciteta 2550 kreveta. U skladu s navedenim, izvršena su razgraničenja u ovom Planu. Osim toga, ovim Planom izvršeno je razgraničenje površina isključive ugostiteljsko-turističke namjene u okviru naselja Supetar, Splitska i Škrip u ukupnoj površini od 30,422 ha te planiran ukupni kapacitet tih „turističkih lokacija“ od 2720 kreveta. Konačno, unutar GPN-a – tj. unutar površina naselja - na površinama razgraničenim kao površine za mješovitu namjenu, također je moguća gradnja smještajnih objekata kapaciteta do 80 kreveta. Navedena temeljna („direktna“), ali i sva druga rješenja Plana predstavljaju siguran i održiv temelj za intenzivniji razvitak ugostiteljsko-turističke djelatnosti u Općini.

Izdvojena građevinska područja za **gospodarsku-poslovnu namjenu** planirana su ovim Planom za gospodarske-poslovne namjene koje se ne mogu nalaziti u okviru građevinskih područja naselja i/ili je poželjno njihovo grupiranje u izdvojenim građevinskim područjima (izvan naselja) – veće trgovačke, proizvodno-prerađivačke i sl. komplekse. Jača industrijska proizvodnja i veći industrijski pogoni s ekološkog i prostornog stajališta Gradu nisu prihvatljivi. Ukupna površina svih izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu (izdvojenih „gospodarskih zona“) prema ovom Planu iznosi 18,3 ha. Za zgrade gospodarske namjene te male poslovne zgrade, koje se mogu graditi unutar građevinskih područja naselja – na površinama ovim Planom utvrđene mješovite namjene - primjenjuju se odgovarajuće odredbe ovog Plana. Konačno, u okviru građevinskih područja naselja unutar površina mješovite namjene utvrđenih ovim Planom, moguće je planovima uređenja užih područja (UPU) razgraničiti dodatne površine za gospodarsku namjenu koje ne ugrožavaju pretežitu stambenu funkciju površina mješovite namjene. Unutar obuhvata izdvojenog građevinskog područja gospodarsko-poslovne zone „Žedno-Drage“ kroz izradu obveznog UPU-a utvrditi će se granice obuhvata slobodne carinske zone „Supetar“ koja je utvrđena prostornim planom županije kao slobodna carinska zona županijskog značaja.

U Planu je izvršeno usklađenje prostorno-planskih rješenja vezanih uz **iskorištavanje mineralnih sirovina** s IZIDOP PPSDŽ i novim odredbama Zakona o PUIG (u odnosu na raniju Uredbu o ZOP-u), kako u grafičkom tako i u tekstualnom dijelu, a temeljem podataka o postojećim eksploatacijskim poljima na području Grada.

Za **poljoprivredu** se pretpostavlja kako će i uz intenzivniji razvoj, ipak zadržati karakter mahom dopunske djelatnosti te da ne treba očekivati veliki porast njena značenja u ukupnoj gospodarskoj strukturi. S druge strane, vinogradarstvo, maslinarstvo i povrtlarstvo grane su poljodjelstva koje imaju mogućnost intenzivnijeg razvitka. Rješenja Plana za gradnju izvan građevinskih područja omogućuju i detaljno reguliraju izgradnju

pojedinačnih gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti: farmi, tovilišta i štala, poljodjelskih kućica, vinogradarskih i maslinarskih podruma, nadstrešnica, staklenika, plastenika... uz mogućnost povezivanja prijavljenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s pružanjem ugostiteljskih i turističkih usluga u okviru vlastitog seljačkog domaćinstva (agro-turizam).

Planirana prometna **infrastruktura** pogodovat će razvoju u navedenim gospodarskim djelatnostima, te razvoju upravnih funkcija koje će još više učvrstiti poziciju Grada u sustavu prostorne cjeline otoka Brača i županije.

Planom nisu razgraničene točne lokacije, odnosno površine za izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih **zgrada iz skupine društvenih i javnih djelatnosti**. Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada moguća je u sklopu građevinskih područja naselja na površinama mješovite namjene u skladu s uvjetima ovog Plana, a potrebna dodatna razgraničenje i detaljniji uvjeti izgradnje i uređenja utvrđivat će se propisanim UPU-ima.

Supetar – između tradicije i suvremenih procesa urbanizacije

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen u osnovi od

- a) uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora i
- b) primjene posebnih mjera uređenja i zaštite pojedinih prostora.

Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite, između ostalog, obuhvaćaju područja sanacije (odlagališta otpada i opožarenih šumskih površina – vidjeti kartografski prikaz br. 3c1) te primjene planskih mjera zaštite - područja predviđena za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina (vidjeti poglavlje 3.4.4. *Prostorni planovi užih prostornih cjelina*).

Posebne mjere uređenja zemljišta primjenjuju se i na:

- a) koridore cestovnih prometnica,
 - b) uređivanja terena unutar koridora dalekovoda, te
 - c) uređenja u sklopu vodnog gospodarstva
- a koje se provode u sklopu važećih Zakona i propisa te odredbi ovog Plana.

Područja posebnih uvjeta korištenja te zaštite i/ili ograničenja u korištenju:

- **Prirodnih vrijednosti**, obuhvaćaju:
očuvane prirodne i/ili dijelom kultivirane krajobrazne izrazitih prirodnih i krajobraznih vrijednosti - zaštićena područja i spomenike prirode te osobito vrijedne krajobrazne;
- **Kulturnih dobara**, obuhvaćaju:
 - režim zaštite kulturnog dobra - režim zaštite naselja i dijelova naselja kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti, režim zaštite arheoloških zona, pojedinog arheološkog nalazišta te pojedinačnih sakralnih, civilnih i drugih građevina;
 - režim zaštite okolnog prostora oko kulturnog dobra - režim zaštite funkcionalne i/ili oblikovne cjeline kulturnog dobra i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prostora - kontaktnog prostora - u kojemu je dotična građevina ili cjelina tijekom vremena formirana;
 - režim zaštite kultiviranog i kulturnog krajobraza - režim zaštite područja izrazitih očuvanih tradicijskih ruralnih struktura – kultiviranog krajobraza ili međusobno isprepletenih prirodnih i tradicijskih ruralnih ili urbanih struktura.
(Za elemente kulturnih dobara vidjeti Tablicu 39.)

U okviru odredbi ovog Plana štite se i pojedine karakteristične vizure na dijelove krajobraza, odnosno točke s kojih se te vizure otvaraju. One ne smiju biti ometene i obezvrijeđene te se prilikom planiranja i primjene ovog Plana (izdavanja uvjeta uređenja prostora) to treba imati na umu.

Područja i lokacije primjene posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su određeni na kartografskim prikazima serije pod br. 3 u mjerilu 1:25000 te na kartografskim prikazima pod br. 4: *„Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja“* na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

Na kartografskim prikazima serije 4: *„Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“*, iznimno su označene «vrijedne zelene i/ili dijelom izgrađene površine unutar građevinskih područja». U odnosu na ostale odredbe Plana, za zahvate ili građenje unutar tih površina daje se dodatno ograničenje koje mora biti poštovano pri izradi planiranih urbanističkih planova uređenja odnosno izgradnji.

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

TABLICA 38.

red. br.	GRAD SUPETAR	oznaka	hektara
2.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA ZAŠTIĆENE CJELINE		
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	UKUPNO	0,000
	Nacionalni park	NP	0,000
	Park prirode	PP	0,000
	Zaštićeno područje - značajni krajobraz	ZK	0,000
	Osobito vrijedni predjeli predloženi za zaštitu (*) - ZAŠTIĆENA PODRUČJA	UKUPNO	68,451
	ZNAČAJNI KRAJOBRAZ (prijedlog PPUG Supetra) «Šira okolica Dola» - tj. područje od Škripa, preko Dola s okolicom i dolcem Dunaj (do Postira), Piščenjaka i Mestinja (Mali Brig) do dolca k uvali Trstena	ZK*	68,451
	Osobito vrijedni predjeli - zaštita na lok. nivou Planom (ZPP)	UKUPNO	155,773
	KULTIVIRANI I/ILI PRIRODNI KRAJOBRAZ prirodni krajobraz («PK») - «sv. Rok - serpentine», pretežito šumovite površine oko crkvice sv. Rok i serpentina D-113	KK/PK PK*	28,530
	prirodni krajobraz («PK») - «Ošin dolac - Ozdrin», pretežito šumovite površine na eksponiranoj uzvisini između dviju udolina	PK*	24,955
	prirodni krajobraz («PK») - «Mutnik - Vugave», pretežito šumovite površine	PK*	40,506
	prirodni krajobraz («PK») - «Babin laz - Zastup», potez obale i pretežito šumovitih površina	PK*	2,026
	prirodni krajobraz («PK») - «Ston», pretežito šumovite površine u razvedenoj topografiji	PK*	30,836
	kultivirani krajobraz («KK») - «Vele njive»	KK*	17,756
	kultivirani krajobraz («KK») - dolac «Mutnik»	KK*	2,807
	kultivirani krajobraz («KK») - «Trolokve - Malačnica - Babin laz -»- dolac Stubal-Trolokve-Malačnica te potez obale i zapuštenih starih kultiviranih površina između duvala Malačnica i Babin laz	KK*	16,411
	kultivirani krajobraz («KK») - dolac «Babin laz»	KK*	3,194
	kultivirani krajobraz («KK») - dolac «Zastup»	KK*	4,203
	kultivirani krajobraz («KK») - «Jurjevo brdo» - poljoprivredne površine s brojnim gomilama na Jurjevu brdu (dio unutar obuhvata PPUG Supetra)	KK*	9,034
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA (Tablica 39.)	UKUPNO	175,174
	Arheološka područja (ukupno)		83,996
	Povijesne gradit. cjeline (ukupno)		91,178
	Etnološki sklopovi		0,000
	Građevina s okolišem		0,000
	GRAD SUPETAR	UKUPNO	399,398

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Prirodne vrijednosti Grada kao i posebnosti i vrijednosti krajobraza zaštićuju se temeljem nekoliko važećih Zakona. Većim dijelom očuvani prirodni prostori te biološka raznolikost lokaliteta i krajobraza zaštićuje se *Zakonom o zaštiti prirode*. Kulturne povijesne i graditeljske značajke krajobraza uz prirodne elemente zaštićuju se *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* i *Zakonom o zaštiti prirode* što ovisi o zastupljenosti i očuvanosti izvornih prirodnih cjelina. Šumske površine kao jedan od bitnih prirodnih i stabilnih ekoloških sistema zaštićene su *Zakonom o šumama* kojim se propisuje način racionalnog gospodarenja i obnove šumskih sastojina. Plan u razradi korištenja prostora i gospodarenja prostorom ugrađuje zaštitu pojedinih dijelova područja Grada s posebnim mjerama zaštite i očuvanja.

U smislu odredbi *Zakona o zaštiti prirode* (NN 70/05., 139/08) na području Grada nema zakonom zaštićenih prirodnih vrijednosti – zaštićenih područja.

Ovim Planom utvrđuje se, na temelju zakonskih propisa i standarda, pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu sljedećih vrijednih dijelova prirode:

osobito vrijedan predjel – prirodni i/ili kultivirani krajobraz:

«Šira okolica Dola» - tj. područje od Škripa, preko Dola s okolicom i dolcem Dunaj (do Postira), Piščenjaka i Mestinja (Mali Brig) do dolca k uvali Trstena

– krajnji zapadni dio predloženog zahvata koji se nalazi u granicama ovog Plana, odnosno Grada;

Predlaže se zaštita u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode kao
zaštićeno područje - značajni krajobraz.

Rješenjima i odredbama ovog Plana štite se još

- **osobito vrijedni predjeli - prirodni krajobraz („PK“):**
 1. - "sv. Rok - serpentine" - pretežito šumovite površine oko crkvice sv. Rok i serpentina D-113
 2. - «Ošin dolac - Ozdrin» - pretežito šumovite površine na eksponiranoj uzvisini između dviju udolina
 3. - "Mutnik - Vugave" - pretežito šumovite površine
 4. - "Babin laz - Zastup" - potez obale i pretežito šumovitih površina
 5. - "Ston" - pretežito šumovite površine u razvedenoj topografiji
- **osobito vrijedni predjeli - kultivirani krajobraz („KK“):**
 1. - «Vele njive»
 2. - dolac "Mutnik"
 3. - "Trolokve - Malačnica - Babin laz - " - dolac Stubal-Trolokve-Malačnica te potez obale i zapuštenih starih kultiviranih površina između uvala Malačnica i Babin laz
 4. - dolac „Babin laz“
 5. - dolac „Zastup“
 6. - "Jurjevo brdo" - poljoprivredne površine s brojnim gomilama na Jurjevu brdu (dio unutar obuhvata PPUG Supetra)

Navedeni osobito vrijedni predjeli utvrđeni su kao značajan element krajobraza i identiteta prostora na lokalnoj razini te se u njima zabranjuju intervencije koje odstupaju od postojeće namjene i/ili narušavaju temeljni kvalitet kultiviranog ili prirodnog krajobraza (npr. krčenje radi vođenja trasa infrastrukturnih sustava, ili drugi zahvati inače mogući izvan građevinskih područja).

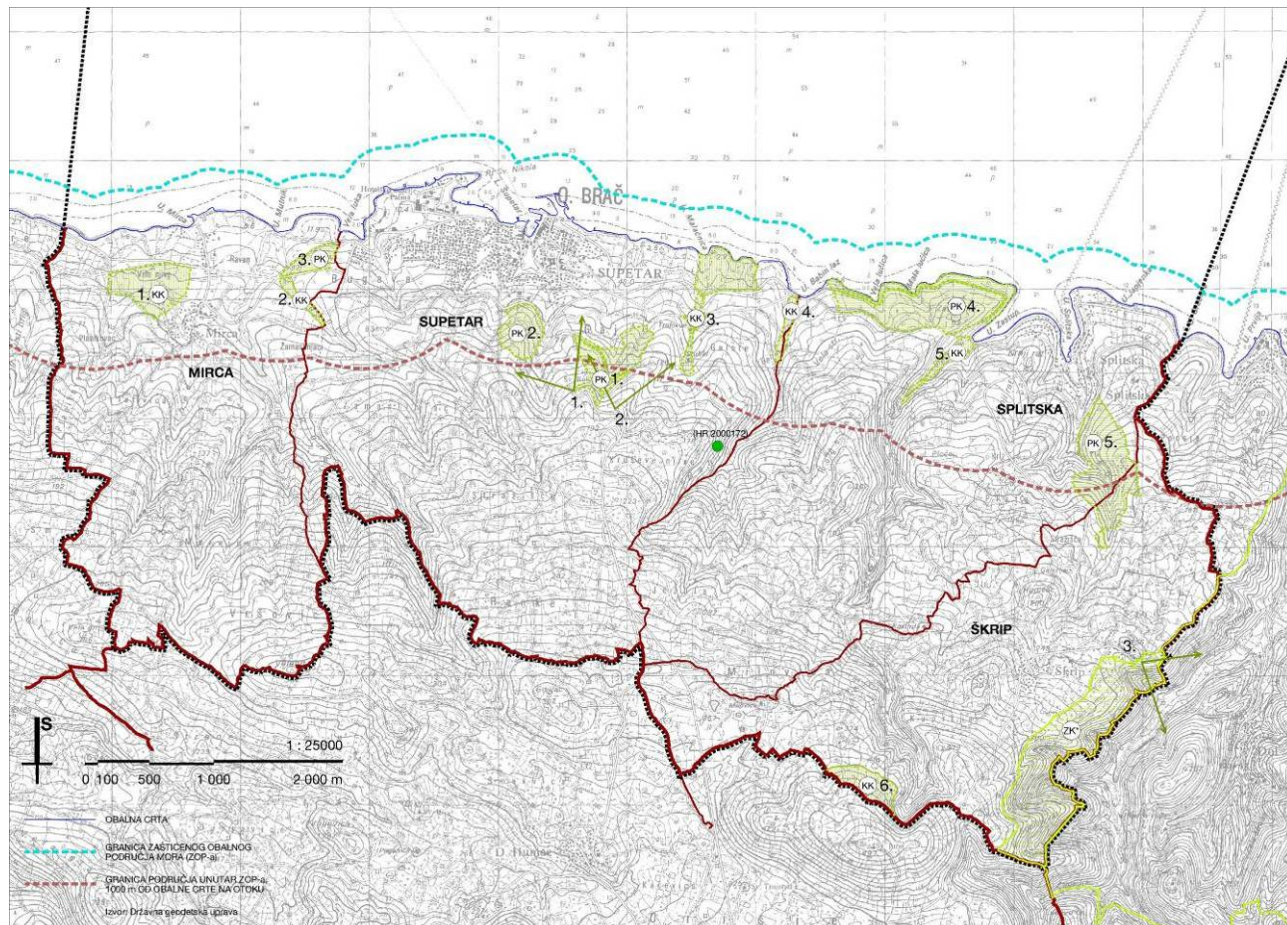
Kao zaštićene vizure izdvajaju se:

1. zaštićena vizura s lokacije «Sveti Rok» iznad Supetra - prema naselju Supetar i Bračkom kanalu;
2. zaštićena vizura s lokacije «Sveti Rok – Kruševe njive» iznad Supetra - prema naselju Supetar i Bračkom kanalu;
3. zaštićena vizura iz naselja Škrip (Velog Škripa) – lokacija «Vidilica (Na Kuk)» - preko Strmice ka Dolu i dolcu Dunaj.

Područje obuhvata PPUG Supetra sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07.) te obuhvaća slijedeća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

- cijelo područje Grada dio je Međunarodno važnog područja za ptice EU: šifra HR1000036 - Srednjedalmatinski otoci i Pelješac;
- područje važno za divlje svojte i stanišne tipove - točkasti lokalitet šifra HR2000172 - Tanki ratac špilja. – sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame

Područja prirodnih vrijednosti, kao i područja (zone) zaštite krajobraznih vrijednosti i vizura te područja Ekološke mreže RH ucrtana su na kartografskom prikazu br. 3a: "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti" u mjerilu 1:25000 i kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000.

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3a:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

U skladu sa *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), koji nepokretna kulturna dobra temeljno dijeli na:

1. grad, selo, naselje ili njegov dio
2. građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
3. elementi povijesne opreme naselja,
4. područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
5. arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
6. područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,
7. krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
8. vrtovi, perivoji i parkovi,
9. tehnički objekti s uređajima i drugi slični objekti,

u Gradu su valorizirana i razvrstana nepokretna kulturna dobra, što je pregledno prikazano u Tablici 39.

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga Plana, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak donošenja *Rješenja o preventivnoj zaštiti* za sva dobra za koja se pretpostavlja da imaju svojstvo kulturnog dobra, te podnijeti prijedlog za registraciju. Za sva ostala evidentirana dobra pretpostavljena za zaštitu na lokalnoj razini predstavničko tijelo županije ili grada može pokrenuti zakonom utvrđeni postupak njihove zaštite, primjenom članka 17. *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03). Do donošenja navedenih rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za do sada zaštićena kulturna dobra.

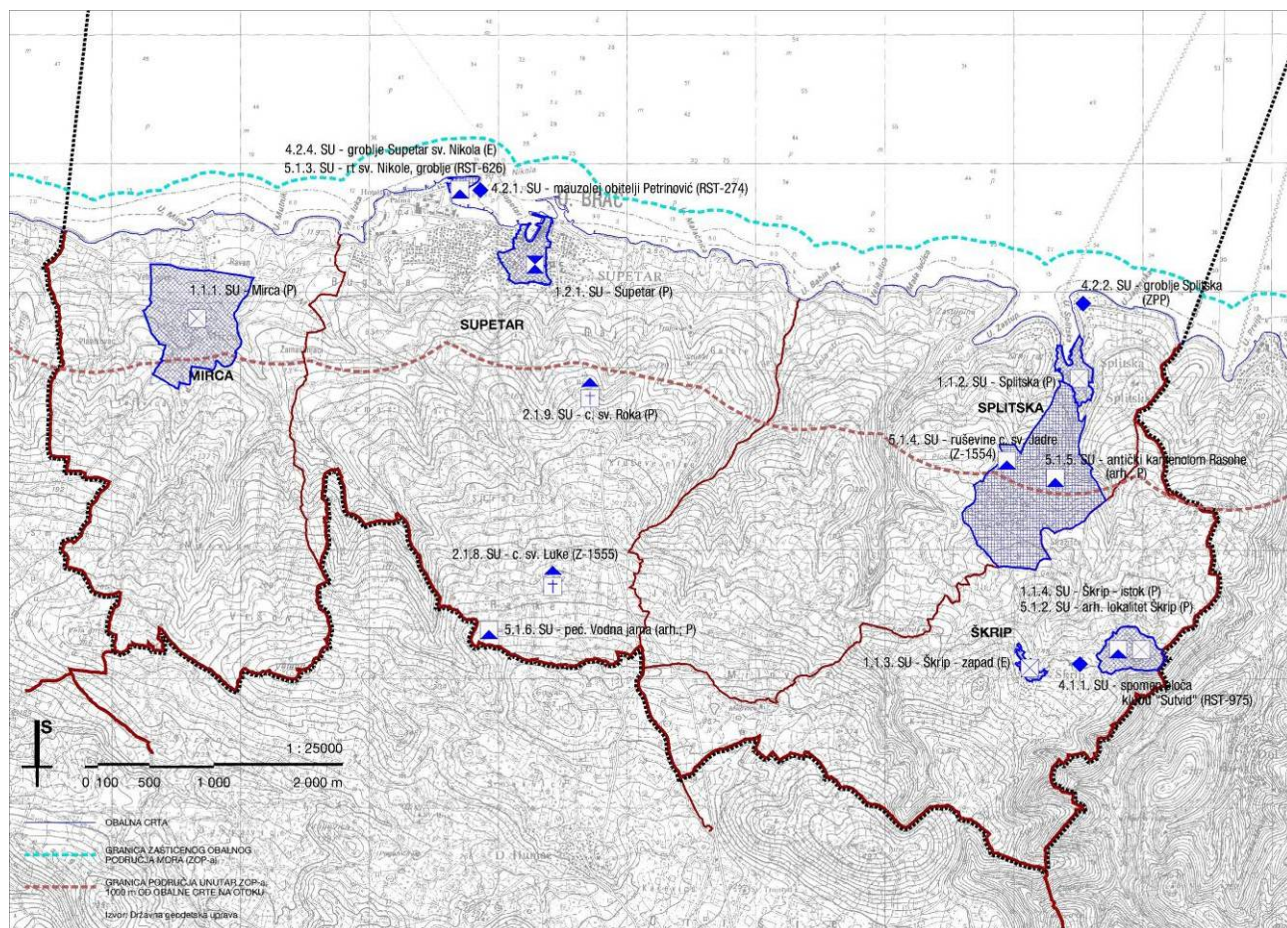
Kao mjere zaštite nepokretnih kulturnih dobara, ovim Planom određene su:

A/ Stroga zaštita - režim zaštite usmjeren na potpuno očuvanje izvornosti kulturnog dobra; intervencije su moguće u obliku održavanja, adaptacije i iznimno rekonstrukcije temeljem istražnih radova i detaljne konzervatorske dokumentacije; primjenjuje se na:

- pojedinačna kulturna dobra, sklopove i zaštićene cjeline (zona stroge zaštite) visoke vrijednosti;
- arheološke lokalitete;
- zaštićeni kultivirani i/ili kulturni krajobraz.

B/ Umjerena zaštita - režim zaštite usmjeren očuvanju izvornih svojstvenosti pojedinih kulturnih dobara ili cjelina ograničavanjem mogućnosti intervencija prema posebnim konzervatorskim uvjetima i uvjetima ovog Plana; primjenjuje se na:

- pojedinačna kulturna dobra, sklopove i cjeline ambijentalne vrijednosti (zona umjerene zaštite);
- zonu neposredne okolice visokovrijednih kulturnih dobara (zona umjerene zaštite ili kontaktna zona);
- za kultivirani krajobraz evidentiran i razgraničen ovim Planom.

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3b:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – kulturna dobra*

Pored navedenog, u kontaktnoj zoni utvrđenoj ovim Planom oko pojedinačnog dobra ili zone preventivne, odnosno stroge i/ili umjerene zaštite, primjenjuju se uvjeti gradnje i uređenja umjerene zaštite utvrđeni ovim

Planom. Izvan građevinskih područja, umjerena zaštita u kontaktnoj zoni primjenjuje se na način da se ne dozvoljavaju uređenja i zahvati u prostoru kojima se ugrožava ambijentalni kvalitet zatečenog prirodnog ili kultiviranog krajobraza, uništavaju suhozidi, gomile i ostale ruralne strukture te zatečena visoka vegetacija.

Na zone preventivne zaštite utvrđene sukladno *Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), primjenjuju su uvjeti stroge i umjerene zaštite, sukladno posebnim konzervatorskim uvjetima. U okviru zona preventivne, odnosno stroge i umjerene zaštite, gradnja je moguća samo uz prethodno pribavljene posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Splitu.

Na grafičkom listu br. 3b: "*Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - kulturna dobra*" u mjerilu 1:25000 prikazane su sve zaštićene povijesne graditeljske cjeline (te navedena nepokretna kulturna dobra unutar pojedinih zaštićenih cjelina) i nepokretna kulturna dobra izvan zaštićenih cjelina. Zone zaštite povijesnih graditeljskih cjelina kao područja posebnih uvjeta korištenja, utvrđene su na kartografskim prikazima pod br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*", na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

TABLICA 39.

POPIŠ NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA GRADA SUPETRA – RANIJE REGISTRIRANIH (RST), ILI ZAŠTIĆENIH (Z), PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH (P), EVIDENTIRANIH (E) TE EVIDENTIRANIH KULTURNIH DOBARA OD LOKALNOG ZNAČAJA (ZPP – lokalna zaštita ovim Planom)

Ident. br.: kategorija / vrsta / red.br. / O/G	Kulturna dobra (temeljna podjela)	Adresa, naselje, pozicija	Vrsta	Status dobra (zaštita)	Površina (stroga+ umjerena zaštita) ha
GRAD SUPETAR					

1. POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE					
--	--	--	--	--	--

1.1.1. SU	MIRCA	-, Mirca	Ruralna cjelina	P	0.06
1.1.2. SU	SPLITSKA	-, Splitska	Ruralna cjelina	P-2255	0.06
1.1.3. SU	ŠKRIP – zapad	-, Škrip	Ruralna cjelina	E	0.04
1.1.4. SU	ŠKRIP - istok	-, Škrip	Ruralna cjelina	P-2267	0.06
1.2.1. SU	SUPETAR	-, Supetar	Urbana cjelina	P-2240	0.22

DOBRA UNUTAR ZAŠTIĆENIH CJELINA					
2. GRADEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRADEVINA S OKOLIŠEM					

2.1.1. SU	ŽUPNA CRKVA U SPLITSKOJ	-, Splitska	Sakralna građevina	Z-3428	
2.1.2. SU	CRKVA SV. DUHA NA GROBLJU	-, Škrip	Sakralna građevina	Z-1558	
2.1.3. SU	CRKVA SV. IVANA NA GROBLJU	-, Škrip	Sakralna građevina	RST-1354	

2.1.4. SU	ŽUPNA CRKVA SV. JELENE	-, Škrip	Sakralna građevina	Z-1559	
2.1.5. SU	CRKVA SV. MARTINA	-, Supetar	Sakralna građevina	RST-625	
2.1.6. SU	ŽUPNA CRKVA SV. PETRA	-, Supetar	Sakralna građevina	Z-1556	
2.2.1. SU	KAŠTEL CERINEO (CERINIĆ)	-, Splitska	Civilna građevina	RST-256	
2.2.2. SU	KAŠTEL CERINIĆ	-, Škrip	Civilna građevina	Z-1404	
2.2.3. SU	KAŠTEL RADOJKOVIĆ	-, Škrip	Civilna građevina	RST-201	
2.2.4. SU	SEOSKE KUĆE POTLEUŠICE	-, Škrip	Civilna građevina	E-20	
2.2.5. SU	SEOSKE KUĆE POTLEUŠICE	-, Škrip	Civilna građevina	E-1268	
2.2.6. SU	SKLOP KUĆA KRSTULOVIĆ-NIKOLIĆ	-, Škrip	Civilna građevina	Z-1875	
2.2.7. SU	KUĆA DUJMOVIĆ	-, Supetar	Civilna građevina	RST-1115	
2.2.8. SU	KUĆA RENDIĆ – SKLOP KUĆA	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1434	
2.2.9. SU	KUĆA VITAIĆ NA RIVI	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1433	
2.2.10. SU	KUĆA FADIĆ (barokni balkon)	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1430	
2.2.11. SU	KASNOBAROKNA KUĆA NA RIVI	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1435	
2.2.12. SU	KUĆA NA RIVI S RELJEFOM	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1431	
2.2.13. SU	KUĆA ČASNIH SESTARA	-, Supetar	Civilna građevina	Z-1428	
2.3.1. SU	ZGRADA LUČKE ISPOSTAVE	-, Supetar	Javna građevina	RST-658	
2.3.2. SU	ZGRADA OSNOVNE ŠKOLE	-, Supetar	Javna građevina	Z-1429	
2.3.3. SU	KULA „SAT“	-, Supetar	Javna građevina	Z-1432	

	4. MEMORIJALNA BAŠTINA				
4.2.3. SU	GROBLJE ŠKRIP	-, Škrip	Groblje	P	

	5. ARHEOLOŠKI LOKALITET / PODRUČJE (ZONA)				
5.1.1. SU	RANOKRŠĆANSKI MOZAIK UZ ŽUPNU CRKVU SV. PETRA	-, Supetar	Arheološki lokalitet	RST-827	
5.1.2. SU	ARHEOLOŠKI LOKALITET	-, Škrip	Arheološki lokalitet	P-2267	

	DOBRA IZVAN ZAŠTIĆENIH CJELINA				
	2. GRAĐEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRAĐEVINA S OKOLIŠEM				

2.1.7. SU	CRKVA SV. LUKE	-, Supetar	Sakralna građevina	Z-1555	
2.1.8. SU	CRKVA SV. ROKA	-, Supetar	Sakralna građevina	Z-1436	

	4. MEMORIJALNA BAŠTINA				
4.1.1. SU	SPOMEN-PLOČA KLUBU «SUTVID»	-, Škrip	Memorijalni spomenik	RST-975	
4.2.1. SU	MAUZOLEJ OBITELJI PETRINOVIĆ	-, Supetar, groblje	Memorijalni spomenik	RST-274	
4.2.2. SU	GROBLJE SPLITSKA	-, Splitska	Groblje	ZPP	
4.2.4. SU	GROBLJE SUPETAR – SV. NIKOLA	-, Supetar	Groblje	E	
4.2.5. SU	GROBLJE U MIRCIMA	-, Mirca	Groblje	ZPP	

	5. ARHEOLOŠKI LOKALITET / PODRUČJE (ZONA)				
5.1.3. SU	RT. SV. NIKOLE	-, Supetar, groblje	Arheološki lokalitet	RST-626	
5.1.4. SU	RUŠEVINE CRKVICE SV. JADRE	-, Splitska prema Škripu	Arheološki lokalitet	Z-1554	
5.1.5. SU	KAMENOLOM RASOHE	-, Splitska	Arheološki lokalitet	P-2266	
5.1.6. SU	PEĆINA VODNA JAMA	-, Supetar	Arheološki lokalitet	P-2162	

	Napomena: područja kultiviranog krajobraza i vrijedne vizure obrađena su u okviru mjera zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti (Odredbe za provođenje - članak 100; kartografski prikaz br. 3a: "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti" u mjerilu 1:25000 i kartografskim prikazi serije 4: "Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000.)				
--	--	--	--	--	--

Sva dobra podliježu pravima i obvezama *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Status zaštite opisan je sljedećim oznakama:

- a) RST registrirani spomenici (stara, ne-revidirana rješenja)
- b) Z zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu zaštićenih kulturnih dobara;
- c) P preventivna zaštita - kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara;
- d) E evidentirano kulturno dobro,
- e) ZPP kulturno dobro evidentirano i zaštićeno ovim Planom kao kulturno dobro značajno na lokalnoj razini.

«Šira okolica Dola» - područje od Škripa, preko Dola s okolicom i dolcem Dunaj (do Postira), Piščenjaka i Mestinja (Mali Brig) do dolca k uvali Trštena – krajnji zapadni dio predloženog zahvata koji se nalazi u granicama ovog Plana, odnosno Grada - utvrđuje se ovim Planom i kao **kulturni krajobraz**.

3.4.4. PROSTORNI PLANOVI UŽIH PROSTORNIH CJELINA

Ovim Planom utvrđuje se obveza izrade slijedećih planova uređenja užih područja:

a) urbanističkih planova uređenja (UPU)

1. UPU "Supetar: Punta - jezgra - Porat"
2. UPU "Supetar: Banj - Salbunje"
3. UPU "Supetar: Veli plac"
4. UPU "Supetar: Vela luka"
5. UPU "Supetar: Vrilo - Gustirna luka"
6. UPU "Supetar: Polanda"
7. UPU "Supetar: Dom zdravlja - stolarija"
8. UPU "Supetar: Muškat - Ozdrin"
9. UPU "Supetar: Jezerino"
10. UPU "Supetar: Vojalo"
11. UPU "Supetar: Vugave"
12. UPU "Supetar: Mala luka - jug"
13. UPU "Splitska: luka - jezgra - dolac"
14. UPU "Splitska: Zastup"
15. UPU "Splitska: Krnji rat - Zeleni grm"
16. UPU "Splitska: Zeleni grm - potok"
17. UPU "Splitska: istok - sjever"
18. UPU "Splitska: istok - jug"
19. UPU "Mirca (Gornja): stara jezgra"
20. UPU "Mirca (Gornja): sjever"
21. UPU "Mirca (Donja): zapad i marina"
22. UPU "Mirca (Donja): Vele njive"
23. UPU "Mirca (Donja): Ravne"
24. UPU "Mirca (Donja): SRC Ravne - groblje"
25. UPU "Škrip: Stara jezgra - istok"
26. UPU "Škrip: zapad"
27. UPU "Škrip: Glavica - Poje - Njivice"
28. UPU "Škrip: Kalačje"
29. UPU "Škrip: Humčac"
30. UPU "TZ Vele njive - Mirca"
31. UPU "TZ Mutnik"
32. UPU "TZ Malačnica"
33. UPU "TZ Babin laz"
34. UPU "Žedno - Drage"
35. UPU "GZ Poje"
36. UPU "Novo groblje"
37. UPU "GZ Malačnica"

b) detaljnih planova uređenja (DPU)

- I. DPU „Groblje Mirca“
- II. DPU „Novo groblje“
- III. DPU „Splitska“

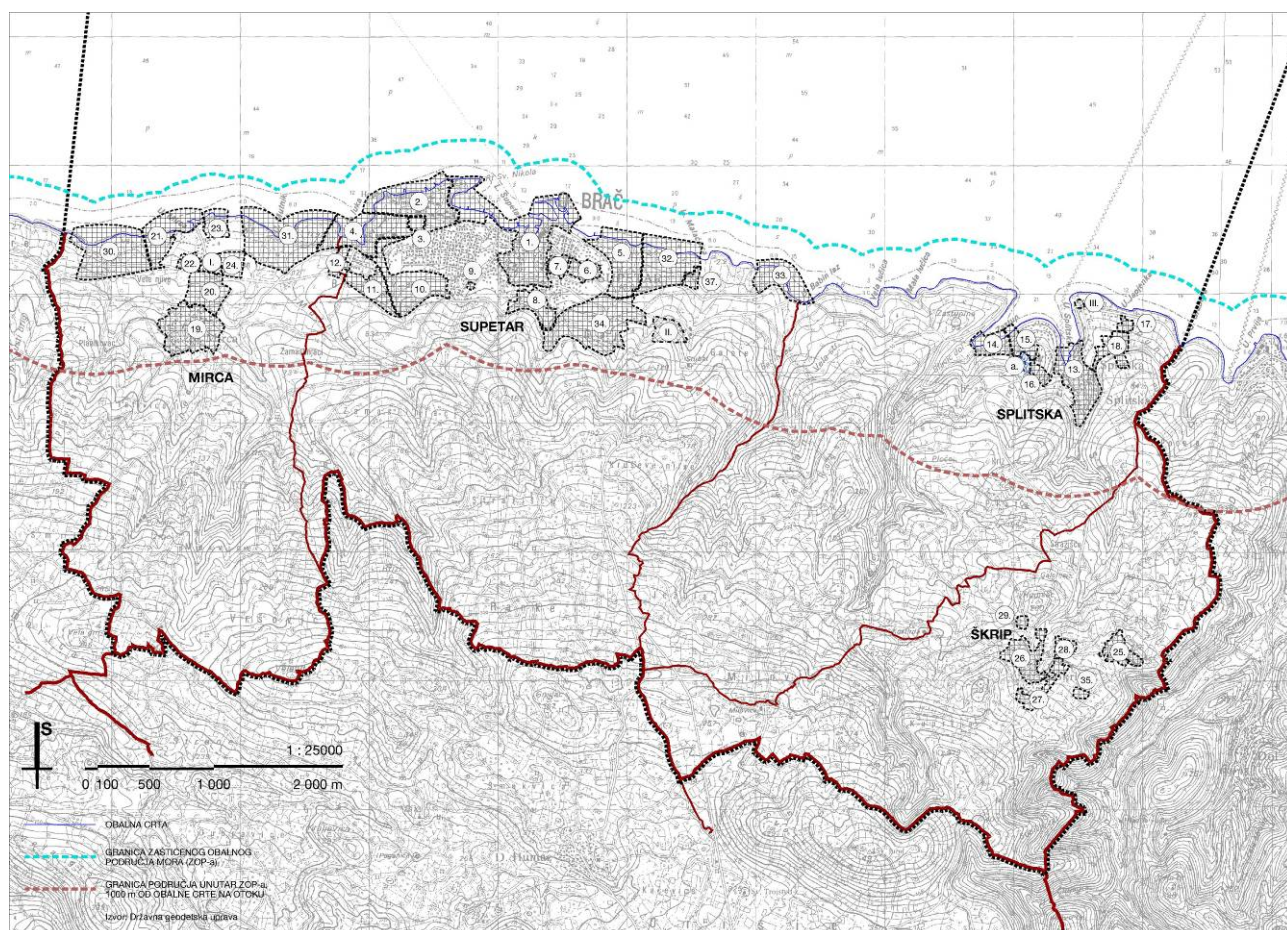
čije su površine obuhvata pregledno prikazane na kartografskom prikazu br. 3c₂: » *Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički UPU) i detaljni (DPU) planovi uređenja; Važeći DPU*« u mj. 1:25000, a granice obuhvata utvrđene na kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000 na katastarskoj podlozi.

U područjima za koja je ovim Planom predviđena obveza izrade UPU-a, prije njihovog donošenja moguća je gradnja novih, rekonstrukcija, adaptacija, održavanje ili zamjena postojećih pojedinačnih ili više građevina unutar ovim Planom utvrđenih izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja na površinama mješovite namjene na građevnoj čestici ili prostornoj cjelini manjoj od 5000m², a u skladu s odredbama ovog Plana te ako se ne kosi s uvjetima koji proizlaze iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. U ostalim područjima (površine isključive namjene unutar GPN-a te izdvojena građevinska područja) obuhvaćenim obvezom izrade UPU-a, prije njihovog donošenja moguća je samo adaptacija i održavanje postojećih pojedinačnih ili više građevina unutar izgrađenih dijelova tih područja.

Područja uz obalnu crtu za koja je propisana izrada UPU-a zahvaćaju i pomorski dio 100,0 m udaljen od obalne crte, pa se UPU-om treba utvrditi i razgraničenja na pomorskom dobru, te uvjeti izgradnje, rekonstrukcije ili uređenja obala, obalnih šetnica, plaža, luka i drugih planiranih namjena u tom području.

UPU-ima se mogu odrediti i podcjeline za koja je potrebna izrada detaljnih planova uređenja (DPU).

DPU „Zeleni grm“ (donesen prije stupanja na snagu PPUG Supetra, te važeći s odgovarajućim suglasnostima sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji NN 76/07) primjenjuje se i dalje unutar svog područja obuhvata sukladno svojim kartografskim prikazima i odredbama za provođenje. Površina obuhvata DPU „Zeleni grm“ pregledno je prikazana na kartografskom prikazu br. 3c₂: »Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički UPU) i detaljni (DPU) planovi uređenja; Važeći DPU« u m.j. 1:25000, a granice obuhvata utvrđene na kartografskom prikazu 4-2 iz serije 4: „Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskoj podlozi.

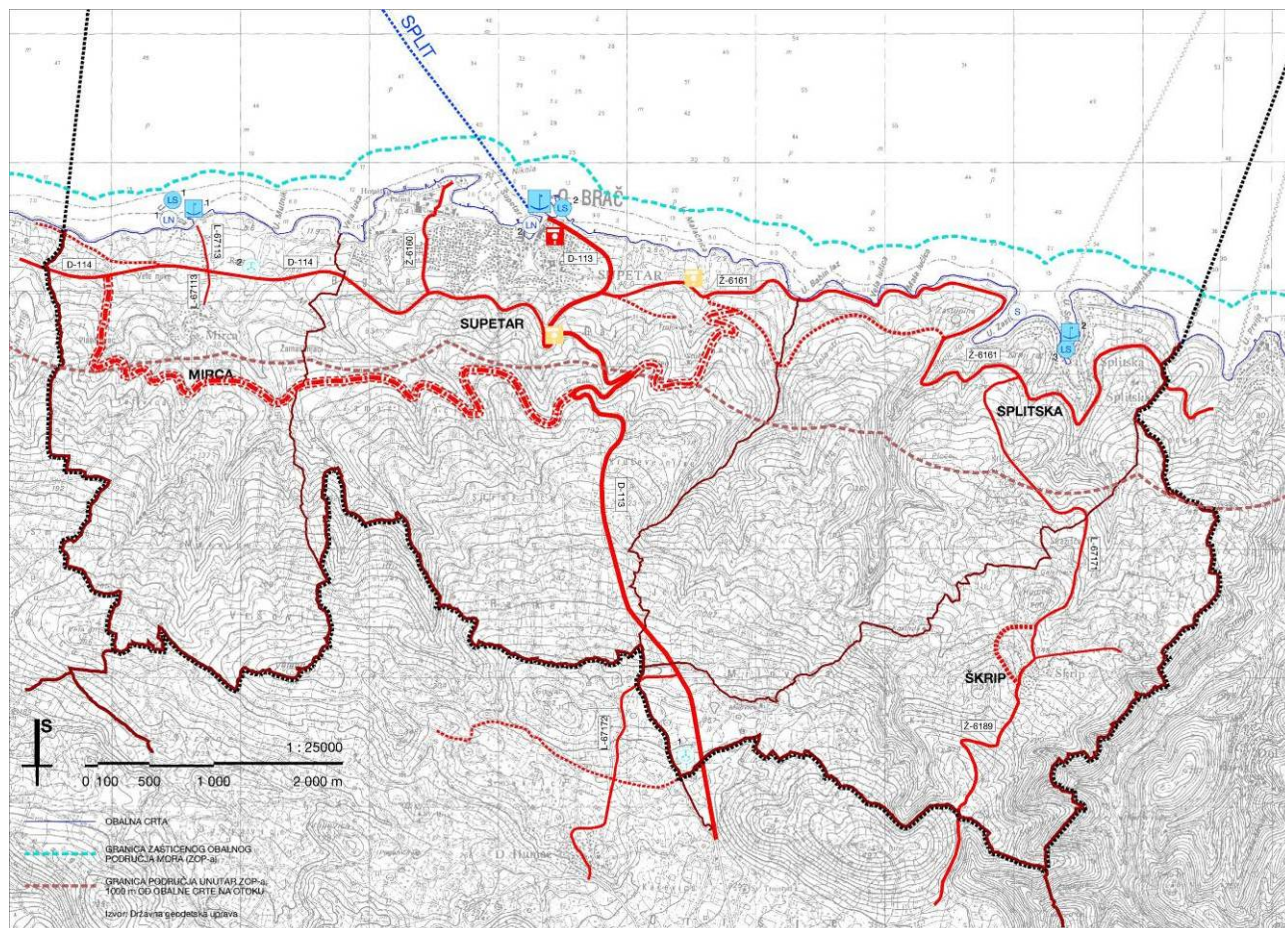

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3c₂:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički UPU) i detaljni (DPU) planovi uređenja;
Važeći DPU

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. Cestovni, pomorski i zračni promet

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2a:
Infrastrukturni sustavi – promet – cestovni, pomorski i zračni

Cestovni promet

Položaj cesta i cestovnih koridora (pojaseva) određen je na kartografskom prikazu br. 1: "Korištenje i namjerna površina" i na kartografskom prikazu br. 2a: "Infrastrukturni sustavi - promet - cestovni, pomorski i zračni" u mjerilu 1:25000, a način njihove gradnje i uređenja propisan je zakonskim propisima, pravilnicima i normama.

U okviru Grada zadržava se postojeća mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta, kao i ostalih – nerazvrstanih cesta. Temeljem posebnih zakona i propisanih uvjeta o sigurnosti odvijanja prometa na kritičnim dionicama te odredbi PPSDŽ, planiraju se poboljšanja i korekcije na dijelu postojećih trasa te nove trase i to:

- dio D-113 na dijelu od izlaza iz trajektne luke u Supetru preko regulacije raskrižja sa rotorom na spoju sa Ž-6161 i reguliranje odvojka za gospodarsko-poslovnu zonu «Žedno-Drage» te rekonstrukcija raskrižja sa D-114;
- rekonstrukcija postojeće trase D-114 u dijelu gdje ista obilazi južnu granicu naselja Supetar i to na pozicijama priključaka gradskih ulica na istu;

- c) kao trasa u istraživanju, planira se izmještanje dijela trase D-114 na način da se ista premjesti južnije tako da zaobiđe i naselje Supetar i naselje Mirca;
- d) kao trasa u istraživanju, planira se izmještanje dijela Ž-6161 na način da se ista premjesti južnije na pravcu uvala Zastup – D-113 (na lokaciji Klenka đir – istočno od Sv. Roka);
- e) rekonstrukcija Ž-6189 na način da ista zaobiđe GPN Škrip sa njegove zapadne strane i potom da se spoji na L-67171;
- f) rekonstrukcija Ž-6189 u cilju proširenja profila iste (sa težištem na kritičnim dionicama), ugradnjom odbojnika i reguliranjem oborinske odvodnje;
- g) rekonstrukcija L-67171 u cilju proširenja profila iste (sa težištem na kritičnim dionicama), ugradnjom odbojnika i reguliranjem oborinske odvodnje;
- h) rekonstrukcija i uređenje križanja Ž-6161 sa L-67171 uz reguliranje priključne ceste na sjeveru križanja za GPN Splitska;
- i) rekonstrukcija i uređenje dijela stare ceste Supetar-Mirca od granice GPN Supetar do spoja na D-114;
- j) rekonstrukcija i uređenje spoja ulica na krajnjem istočnom dijelu GPN Splitska na Ž-6161 sa izgradnjom autobusnih ugibališta kao mogućom samostalnom fazom radova;
- k) rekonstrukcija i uređenje ceste koja na Ž-6189 spaja istočni dio GPN Škrip;
- l) rekonstrukcija i uređenje ceste koja predstavlja spoj GPN Splitska kroz uvalu Zastup na Ž-6161;
- m) rekonstrukcija i uređenje ceste koja kao odvojak od Ž-6161 predstavlja istočni ulaz u izdvojeno građevinsko područje gospodarsko-poslovne zone „Žedno-Drage“ sa dijelom do planiranog novog groblja Supetar;
- n) uređenje nove pristupne ceste do mjesnog groblja Sv. Nikola u Supetru
- o) uređenje ceste koja predstavlja glavni ulaz (sjeverni ulaz) u poslovnu zonu „Žedno-Drage“ sa D-113;
- p) uređenje ceste do izdvojenog građevinskog područja gospodarsko-poslovne namjene „Poje“ kod Škripa;
- r) uređenje dijela stare ceste Supetar – Nerežišća na dijelu gdje ista predstavlja spoj zone eksploatacije mineralnih sirovina na D-113.

Ovaj Plan predlaže uvrštavanje sadašnje lokalne ceste L-67171 u županijsku cestu Ž-6189 te dijela (sada nerazvrstane) ceste od raskrižja ulice Put Vela luke sa Ž-6160 (sjeverno od zgrade Srednje škole) do raskrižja starog puta Supetar-Mirca sa D-114 u županijsku cestu Ž-6160.

Trase lokalnih cesta prikazane u kartografskom dijelu ovog Plana grade se ili rekonstruiraju, odnosno održavaju sukladno Programu nadležnog tijela.

Nerazvrstane ceste unutar i izvan građevinskih područja planiraju se i grade na temelju ovog Plana ili planom plana užeg područja dinamikom sukladno planovima izgradnje komunalne infrastrukture Grada Supetra, a izvan građevinskog područja se planiraju, grade i uređuju šumski putovi i protupožarni prosjeci i prolazi, poljoprivredni putovi te postojeći pješački putovi i staze.

Pomorski promet

Na području Grada ovim Planom planiraju su slijedeće luke:

luke otvorene za javni promet

državnog značaja:

- luka Supetar – za potrebe državnih tijela (postojeća)

županijskog značaja:

- luka Supetar (postojeća)

lokalnog značaja:

- luka Splitska (postojeća)
- luka Mirca (postojeća)

luke posebne namjene:

luke nautičkog turizma (LN) – marine:

- marina «Mirca» (190 vezova) (planirano)
- marina «Stari porat» - Supetar (150 vezova) (planirano)

sidrišta

- Splitska – uv. Zastup,

sportske luke (LS)

- Supetar
- Mirca
- Splitska

Planiranim UPU-ima koji obuhvaćaju izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu («turističke zone»), moguće je planirati manja privezišta i/ili pristane sukladno uvjetima iz Odredbi za provođenje ovog Plana.

Pobliže planiranje izgradnje i uređenja priveza domicilnog stanovništva (komunalni vez), povremenog priveza izletničkih i drugih plovila te potrebnih operativnih obala u okviru luka otvorenih za javni promet, kao i obalne šetnice naselja na pomorskom dobru, vršit će se planiranim urbanističkim planovima uređenja (UPU). Temeljem pobližeg snimka stanja na terenu, UPU-ima se utvrđuju i detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru.

Planiranim UPU-om kojim je obuhvaćena lokacija marine «Stari Porat» u Supetru moguće je preispitati ovim Planom dozvoljen najveći kapacitet preispitati kapacitet marine „Stari porat“ te je moguće utvrditi i manji. Ovu marinu treba planirati kao sadržaj primarno sezonskog karaktera, a njene prateće sadržaje je potrebno riješiti kroz minimalne intervencije u uvjete života i rada na ostatku GPN-a Supetar, posebno vodeći računa o smještaju sportskih i gospodarskih plovila domicilnih stanovnika te složenim odnosima različitih luka planiranih u akvatoriju naselja Supetar i obuhvaćenih jednim UPU-om.

Zračni promet

Na području Grada Supetra planiraju se dvije lokacije za helidrome i to:

a) lokacija „Brizi“ (uz D-113)

– primarna lokacija (kratkoročna realizacija) za urgentni i ostali prijevoz koja se nalazi u široj zoni postojeće lokacije nepotpuno uređenog helidroma, a koja se osnovom projektne studije može izmjestiti u krugu do 500 metara u odnosu na postojeću lokaciju.

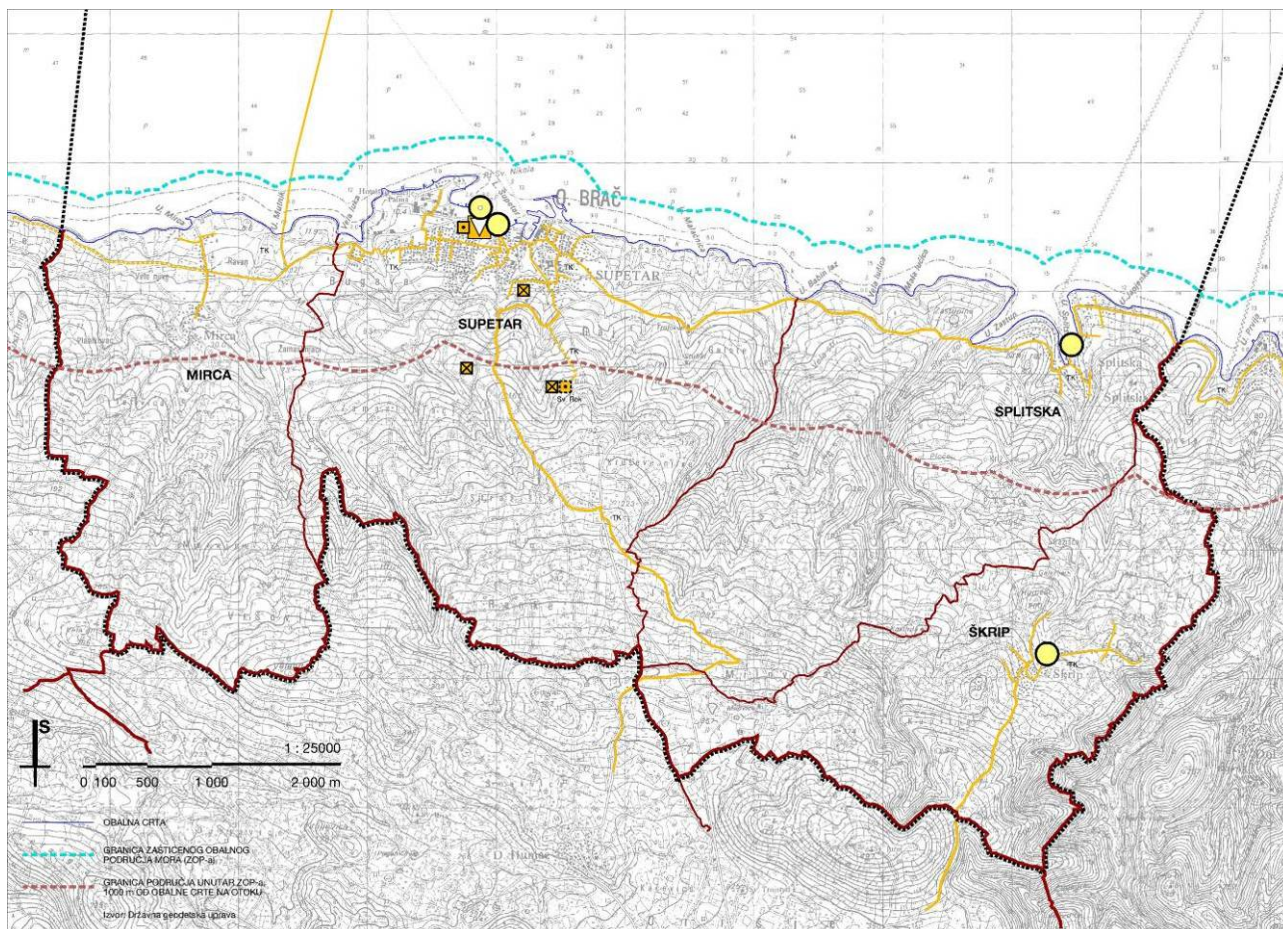
b) lokacija „Ravan“ (uz D-114)

– sekundarna lokacija (dugoročna realizacija) koja se nalazi na istočnom rubu planiranog SRC „Ravan“.

Prikaz je na grafičkom listu br. 2a: «*Infrastrukturni sustavi - promet – cestovni, pomorski i zračni*»

3.5.1.2. Poštanski i telekomunikacijski promet

Poštanski i telekomunikacijski promet svojim je uslugama pokrio cijeli prostor Grada. Raspored poštanskih ureda, trase koridora telefonskih vodova i položaj komutacijskih uređaja u nepokretnoj mreži (centrala) određen je na kartografskom prikazu br. 2b: «*Infrastrukturni sustavi - pošta i telekomunikacije*» u mjerilu 1:25000. Na istom kartografskom prikazu označene su lokacije postojećih postaja za javne telekomunikacije u pokretnoj mreži te planirana lokacija „Sv. Rok“ (izvan građevinskih područja) antenskog stupa za osnovnu postaju (baznu stanicu) za zajedničko korištenje od strane više operatera.

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2b:
Infrastrukturni sustavi – pošta i telekomunikacije*

Pošta

Smatra se da postojeći kapaciteti zadovoljavaju, pa se ne planiraju proširenja poštanskih usluga. U Gradu će i nadalje postojati *jedinica poštanske mreže*:

- 21400 Supetar.

Telekomunikacije

Za izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova planira se dogradnja, odnosno rekonstrukcija i mogućnost proširenja radi implementacije novih tehnologija i/ili lokacija odnosno potreba novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora.

Nova elektronička komunikacijska infrastruktura za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova, planira se koridorima uz primjenu slijedećih načela:

- unutar svih građevinskih područja: podzemno u zoni pješačkih odnosno kolno-pješačkih puteva ili zelenih površina;
- za magistralno i međumjesno povezivanje, odnosno izvan građevinskih područja: podzemno slijedeći koridore prometnica, a iznimno, kada je to moguće te samo radi bitnog skraćivanja trasa, koridor se može planirati i izvan koridora prometnica vodeći računa o pravu vlasništva.

Novu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektromagnetskih valova - bez korištenja vodova – planira se postavljanjem baznih stanica i njihovih antenskih sustava na antenskim prihvataima na izgrađenim građevinama i rešetkastim ili jednodječnim stupovima:

1. - unutar izgrađenog dijela građevinskih područja bez ovim Planom određenih „točkastih“ lokacija, već sukladno ovim odredbama i posebnim propisima vodeći računa o mogućnostima pokrivanja tih područja radijskim signalom koji će se emitirati radijskim sustavima smještenim na te antenske prihvate (zgrade i /ili stupove) uz načelo zajedničkog korištenja od strane svih operatora-koncesionara gdje god je to moguće;
2. - u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja samo sukladno pobližim rješenjima propisanih obveznih UPU-a kojima su ti dijelovi obuhvaćeni;
3. - izvan građevinskih područja sukladno kartografskom prikazu 2b, na ovim Planom utvrđenoj lokaciji Sv. Rok za antenski stup za zajedničko korištenje od strane više operatera, pri čemu se stup mora pozicionirati na način da ne zaklanja vizure s vidikovca Sv. Rok prema naselju Supetar i moru.

Unutar zona zaštite povijesnih graditeljskih cjelina utvrđenih na kartografskim prikazima serije pod br. 4. „Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja“, nije moguće postavljanje antenskih prihвата na postojeće građevine temeljem odredbi ovog Plana, već samo ako se nužnost takve postave utvrdi izradom UPU-a kojim je cjelina (ili njen dio) obuhvaćena. U tom slučaju, moguće je UPU-om planirati postavljanje mikro baznih stanica i pripadajućih malih antena (obojenih bojom kao podloga na koju se učvršćuje tako da bude što manje uočljiva) u cilju pokrivanja takvih područja signalom mobilnih komunikacija. Za učvršćivanje treba koristiti isključivo nosače od nehrđajućeg čelika ili vruće pocinčanog čelika i vijke od nehrđajućeg čelika .

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Sustav elektroopskrbe ostaje u okviru postojeće strukture uz manja poboljšanja. Sustav treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline otoka Brača.

Na području susjedne Općine Nerežišća i dalje će biti smještena glavna transformatorska stanica otoka Brača:

- TS 110/35 «Nerežišća» instalirane snage transformacije: 1x20 MVA izgrađena 1988. godine, a područjem Grada Supetra i susjednim Općinama Postira i Nerežišća i nadalje će prolaziti trase tri glavna dalekovoda otoka snage 110 kV:

- DV 110 kV: TS «Dugi Rat» (kopno) – Općina Postira - TS 110/35 kV «Nerežišća» s pripadajućom KS 110 kV «Postira» koja služi za prijelaz dolaznog kabela s kopna u dalekovod.
- DV 110 kV: TS «Dugi Rat» – Općina Postira - TS 110/35 kV «Nerežišća» s pripadajućom KS 110 kV «Lozna Mala».
- DV 110 kV: TS 110/35 kV «Nerežišća» – TS «Stari Grad» (Hvar) s pripadajućom KS 110 kV «Slatina» (Brač, Općina Nerežišća).

Planira se sukladno Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije:

- povećanje instalirane snage transformacije postojeće TS 110/35 kV «Nerežišća» na 2 x 20 MVA,

a područjem Općine Nerežišća planirana je trasa dalekovoda:

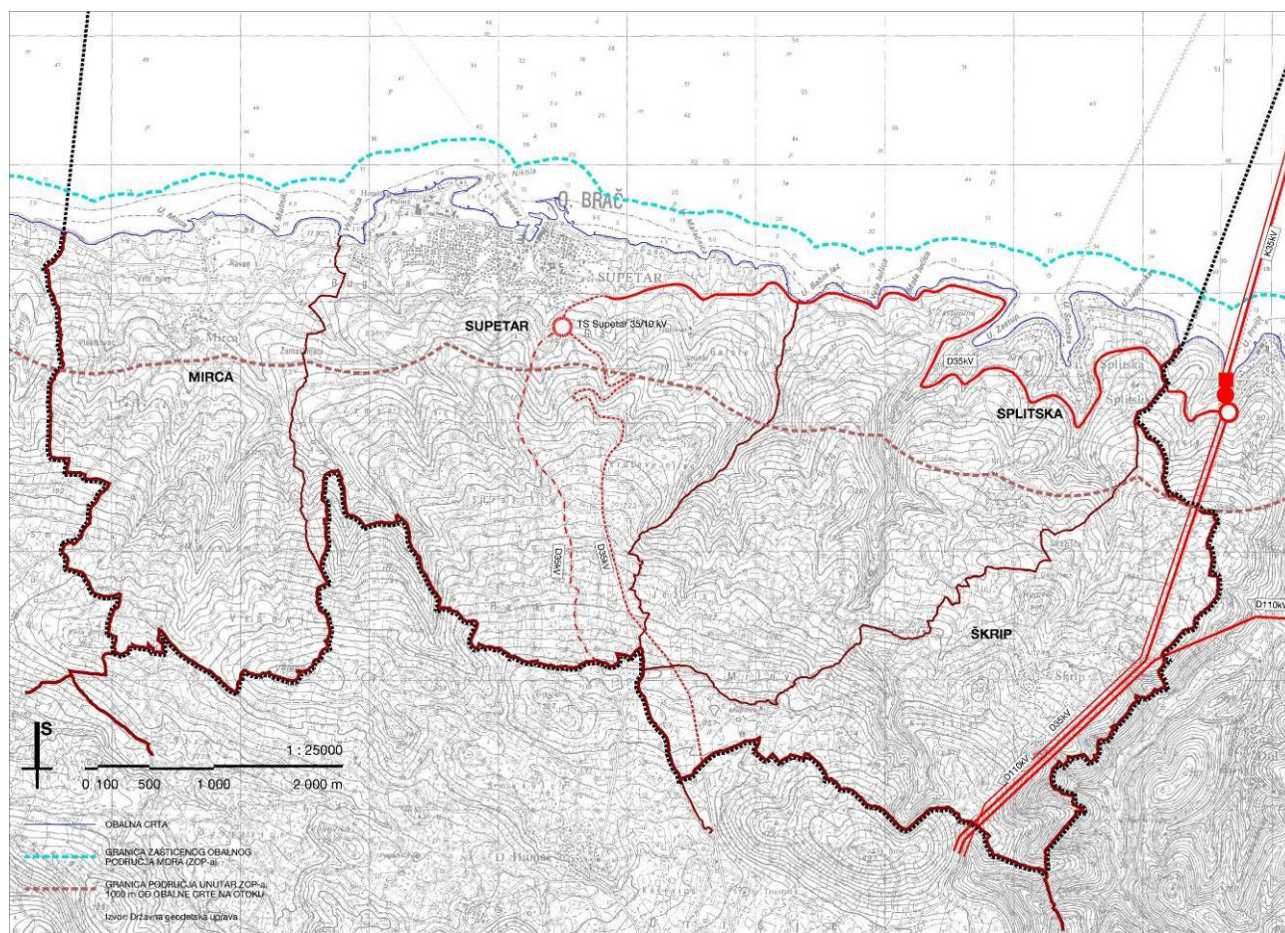
- DV 110 kV: TS 110/35 kV «Nerežišća» - TS «Stari Grad (Hvar) s izgradnjom pripadajuće KS «Dračeva».

U Gradu Supetru planira se poboljšanje lokalnog razvoda:

- rekonstrukcija postojećih transformatorskih stanica (izmjenom ili dogradnjom) do eventualnog optimalnog kapaciteta,
- izgradnja nove mreže i novih trafostanica u planiranim stambenim, gospodarskim i turističkim zonama radi osiguranja njihove kvalitetne elektroopskrbe u budućnosti što će se odvijati sukladno ritmu njihovih realizacija.

U cilju osiguravanja kvalitetnijeg energetskog napajanja ukupnog područja Grada Supetra ovim planom se planira izgradnja nove TS 35/10 i to u zapadnom dijelu gospodarsko-poslovne zone „Žedno Drage“ sa potencijalnim koridorima podzemnih dalekovoda do iste od TS „Nerežišća“.

Položaj (trase) dalekovoda 110 kV i 35 kV te odgovarajućih transformatorskih stanica određen je na kartografskom prikazu br. 2c: „Infrastrukturni sustavi - elektroenergetika“ u mjerilu 1:25000. Daljnja razrada elektroopskrbne mreže (nižih naponskih razina) provodi se sukladno odredbama za provođenje ovog Plana i važećim propisima.

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2c:
Infrastrukturni sustavi - elektroenergetika*

Postavljanje elektroopskrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) vodova kao i potrebnih trafostanica obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima Hrvatske Elektroprivrede (HEP). Pri odabiru lokacije trafostanica treba voditi računa o tome da u budućnosti ne budu ograničavajući čimbenik izgradnji naselja, odnosno drugim infrastrukturnim zgradama. Širine zaštitnih koridora (pojaseva) moraju biti u skladu sa zakonom, pravilnicima i normama.

Korištenje i uređenje prostora unutar zaštitnih koridora dalekovoda treba biti u skladu s «Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV» (NN 53/91 i 24/97) te ostalim posebnim propisima i uvjetima nadležnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima.

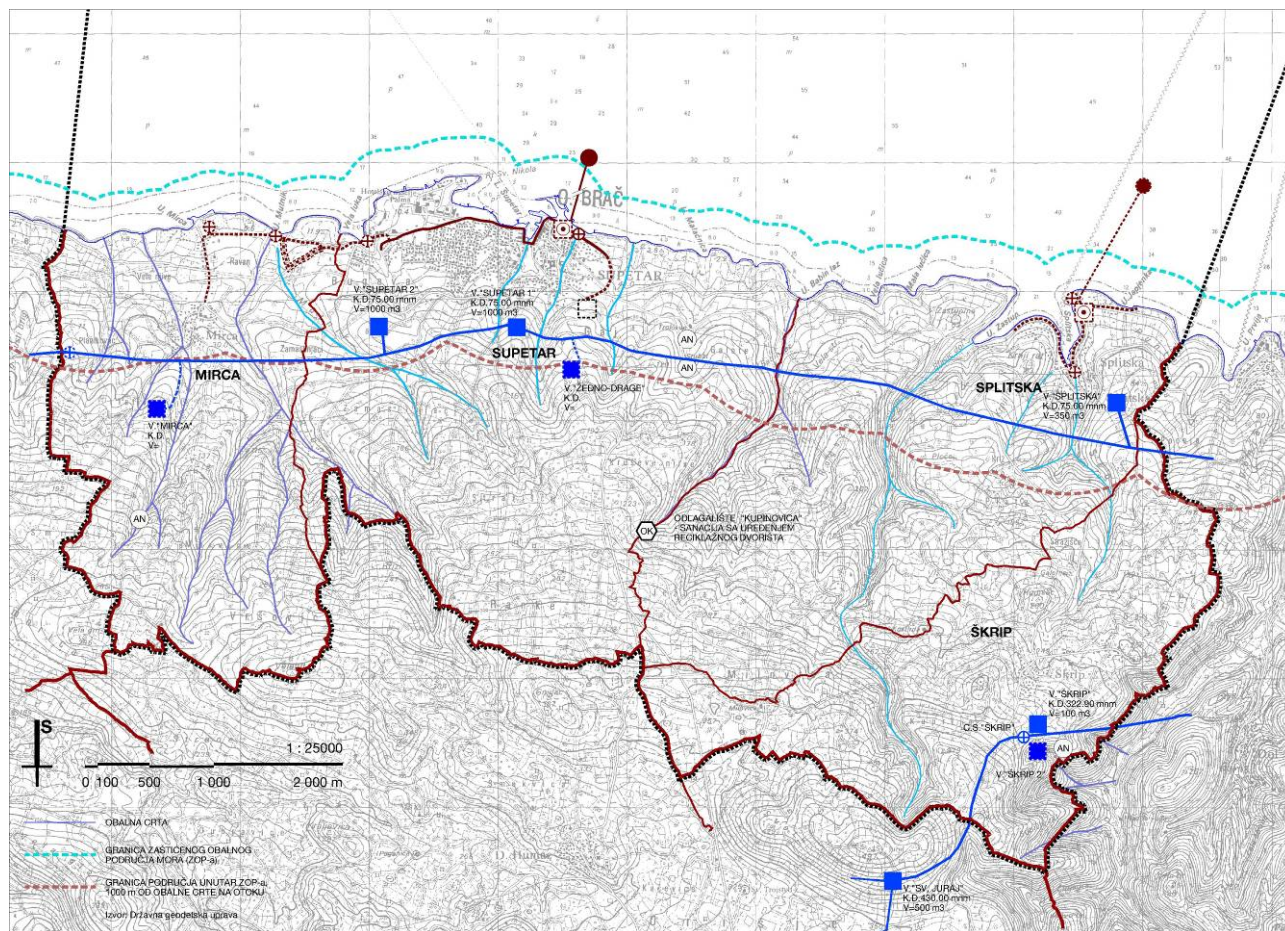
Koridori kroz šumska područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drvo ne dosegne vodiče.

Kod paralelnog vođenja s drugim infrastrukturnim građevinama moguće je preklapanje njihovih koridora uz nužnost prethodnog međusobnog usaglašavanja.

Predviđa se polaganje kablskih vodova 35, 10(20) i 0,4 kV u pravilu pod zemljom u profilu prometnica. Za prometnice u koje se polažu elektroenergetski vodovi potrebno je osigurati planski razmještaj instalacija – u pravilu u jedna strana za energetiku, druga strana za telekomunikaciju i vodoopskrbu, a sredina ceste za odvodnju otpadnih i oborinskih voda. Instalacije javne rasvjete u pravilu se izvode postojećim odnosno planiranim nogostupom uz prometnice.

Izgradnja trafostanica 10-20/0,4 kV koje nisu naznačene u Planu provoditi će se na temelju ovog Plana i idejnog rješenja iste ili plana uređenja užeg područja u čijem obuhvatu je njihova izgradnja potrebna.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2d:
Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada

3.5.3.1. Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav otoka Brač sastoji se od 3 glavne cjeline, odnosno podsustava: istok, zapad i jug. Sve vode koje dotječu s kopna akumuliraju se u vodospremi "Brač". Iz vodospreme „Brač“ polaze tri glavna magistralna cjevovoda. Prema području Grada grana se zapadni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Milna, s ogrankom za otok Šoltu. Samo naselje Škrip spaja se na južni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Bol s odvojkom za otok Hvar, a koji prelazi preko jugoistočnog dijela područja Grada (iz Općine Postira prema Općini Nerežišća i dalje).

U vodoopskrbnom sustavu Grada nalaze se četiri vodospreme:

Vodosprema	volumen m ³	kota dna m n.m
Brač	4000	146
Splitska	500	75
Supetar 1	1000	75
Supetar 2	1000	75
Škrip (veza-JUG)	100	322,9

Planira se izgradnja novih vodosprema:

Vodosprema	volumen	kota dna
	m ³	m n.m
Škrip 2	200	321
Mirca	-	-
Žedno-Drage	-	-

Pored vodosprema u sustavu vodoopskrbe u Grada se nalazi i jedna crpna stanica:

Crpna stanica	Kapacitet Q l/s)	Manometarska visina (m)
Škrip	14,5	140

U sadašnjem trenutku nije poznat dugoročni investicijski plan razvoja vodoopskrbnog sustava. Sam plan razvoja sustava analiziran je više puta, a zadnja rađena dokumentacija je *Dograđnja regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta*, Hidroprojekt 1996. Javno komunalno poduzeće Vodovod Brač shodno svojim mogućnostima dograđuje i razvija sustav kako bi njegov rad bio što učinkovitiji i kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika.

Planiraju se proširenja vodoopskrbe:

- izgradnjom nove mreže za novu stambenu izgradnju, izgradnju gospodarskih i turističkih zona i osiguranje njihove kvalitetne opskrbe odvijati će se u ritmu pojedinih realizacija konačno određenih kapaciteta,
- planira se rekonstrukcija postojeće mreže.

Sustavi vodoopskrbe s trasama cjevovoda, crpnim stanicama i vodospremama, planirani ovim Planom, ucrtani su na kartografskom prikazu br. 2d: *"Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada"* u mjerilu 1:25000. Taj prikaz je kvalitativnog i shematičnog karaktera, a konačna rješenja će se utvrditi razradom nastavne dokumentacije.

Gradnja magistralnih vodoopskrbnih vodova, crpnih i precrpnih stanica, kao i vodosprema izvan građevinskih područja utvrđenih ovim Planom, te svih vodoopskrbnih objekata utvrđenih projektom navodnjavanja Grada, odvijat će se u skladu s posebnim uvjetima Hrvatskih voda, odnosno nadležnog ureda za vodoopskrbu.

Ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi zgrada postoji vodovodna mreža, opskrba vodom rješava se prema mjesnim prilikama. Uvjetima uređenja prostora za gradnju zgrada stanovanja, kada se one grade u područjima gdje nema pitke vode, određuje se obvezna gradnja cisterne. Postojeći lokalni izvori moraju se održavati i ne smiju se zatrpavati ili uništavati. Naprave koje služe za opskrbu vodom moraju biti sagrađene i održavane prema postojećim propisima. Te naprave moraju biti udaljene i s obzirom na podzemne vode locirane uzvodno od mogućih onečištača kao što su: fekalne jame, gnojišta, kanalizacijski vodovi i okna, otvoreni vodotoci ili bare i slično.

Nove akumulacije, naplavne površine, cisterne i vodospreme mogu se locirati, graditi i uređivati unutar i izvan građevinskih područja, a primarno za potrebe navodnjavanja svih poljoprivrednih površina te ostalih površina koje se privode poljoprivrednoj namjeni i to posebice temeljem Plana navodnjavanja za područje Splitsko-dalmatinske županije, sa primarnim ciljem rješavanja navodnjavanja za površine pod maslinicima i agrumima, uz uvažavanje svih relevantnih odredbi o zaštiti kultiviranog i prirodnog krajobraza. Postojeće akumulacije, naplavne površine, javne cisterne (gustirne) i vodospreme unutar i izvan građevinskih područja moraju se održavati i popravljati kako bi ih se ponovno privelo i/ili zadržalo u funkciji. One su ujedno i uspomena na prošla vremena i dopuna postojećeg sustava odnosno dragocjena pričuva u slučajevima nestanka ili zagađenja vode iz vodoopskrbnog sustava.

3.5.3.2. **Odvodnja otpadnih voda i vodno gospodarstvo**

Ovim Planom predviđena su dva sustava odvodnje otpadnih voda:

- a) za područje naselja Supetar i Mirca
- b) za područje naselja Splitska.

Za svaki od navedenih sustava planira se poseban uređaj za pročišćavanje i podmorski ispust. Planirani sustavi odvodnje su razdjelni sustavi što znači da se oborinske vode rješavaju zasebno prema lokalnim uvjetima odnosno posebnim kanalima koji se vode do recipijenta. Iznimno gdje to nije moguće riješiti na drugi način oborinsku odvodnju može se primijeniti mješovito rješenje odvodnje i to samo sa javnih površina.

Sustavi odvodnje otpadnih voda te rasporedi crpnih stanica koji su ucrtani na kartografskom prikazu br. 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada" u mjerilu 1:25000, kvalitativnog su i shematičnog karaktera, a konačna rješenja će se utvrditi razradom nastavne dokumentacije u skladu s posebnim uvjetima Hrvatskih voda. Idejno rješenje kanalizacijskog sustava s elementima idejnog projekta treba biti osnova za ishođenje lokacijske dozvole za projektiranje kanalizacijskih sustava predviđenih ovim Planom.

Odvodnju otpadnih voda naselja Škrip, moguće je riješiti i zatvorenim sustavom odvodnje s biopročistačem.

Do izgradnje sustava odvodnje, samo unutar izgrađenog dijela GPN-a, odnosno u slučaju objekata koji nemaju mogućnost priključenja na javni sustav odvodnje otpadnih voda s uređajem za pročišćavanje, odvodnja otpadnih voda objekata kapaciteta potrošnje do 10 ES (ekvivalent stanovnika) može se riješiti prikupljanjem otpadnih voda u vodonepropusnim sanitarno ispravnim septičkim jamama s osiguranim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem. U slučajevima objekata s većom količinom otpadnih voda (uključivo i sve višestambene objekte neovisno o ES), iste je potrebno prije ispuštanja u recipijent tretirati na adekvatnom vlastitom uređaju za pročišćavanje, ovisno o količini i karakteristikama otpadnih voda i prijemnim mogućnostima recipijenta (vodotok, more, ili tlo putem upojnih bunara).

Za izdvojena građevinska područja u obalnom području omogućuje se ovim Planom izgradnja zatvorenih sustava odvodnje otpadnih voda sa uređajem za pročišćavanjem i ispustom u more ili spajanje istih na sustav odvodnje naselja Supetar-Mirca.

Ovim Planom se planira:

- izgradnja jedinstvenog sustava odvodnje za GPN Supetar i GPN Mirca sa samo jednim podmorskim ispustom, a na kojeg se planira i priključenje sustava odvodnje otpadnih voda iz susjednih izdvojenih građevinskih područja (TZ „Vele njive“, TZ „Mutnik“, TZ „Malačnica“ te gospodarsko-poslovne zone „Žedno-Drage i „Malačnica“. Za ovaj sustav planiran je mehanički pročištač na poziciji crpne stanice na početku kopnenog dijela podmorskog ispusta u Supetru (lokacija „Vrilo“) te se osnovom činjenice da se radi o infrastrukturnom objektu koji predstavlja rekonstrukciju i nadogradnju postojećeg sustava za istog može ući u postupak ishođenja lokacijske i građevinske dozvole na temelju ovog Plana, a uz izradu potrebite studije utjecaja na okoliš.
- izgradnja jedinstvenog sustava odvodnje za ukupan zahvat GPN Splitska i to sa jednim podmorskim ispustom te sa mehaničkim pročištačem na lokaciji neposredno sjeverno od pozicije planiranog sportskog igrališta „Punta“, a sukladno projektnoj dokumentaciji za izgradnju magistralnog dijela sustava odvodnje otpadnih voda za samo naselje Splitska. U postupak ishođenja lokacijske i građevinske dozvole za mehanički pročištač na javnom sustavu odvodnje otpadnih voda GPN Splitska moguće je ići samo uz prethodnu izradu studije utjecaja na okoliš
- zbrinjavanje otpadnih voda u zahvatu GPN Škrip rješavanjem pojedinačno za svaku zgradu izuzev TL „Humčac“ koja mora imati cjeloviti sustav sa biopročistačem.
- zbrinjavanje otpadnih voda u zahvatu izdvojenog građevinskog područja za gospodarsku-poslovnu namjenu «Poje» pojedinačno za svaku zgradu ili kroz cjelovit sustav zone.

Izgradnja sustava biopročistivača na sustavu javne odvodnje otpadnih voda Supetar-Mirca moguća je sukladno rezultatima izrade odgovarajućeg idejnog rješenja i izrade potrebite studije uticaja na okoliš za takvu građevinu kao predradnje u postupku ishođenja lokacijske i građevinske dozvole kako za sam biopročistač tako i za potrebiti cjevovod od ovim planom utvrđene lokacije mehaničkog pročištača i kopnenog dijela podmorskog ispusta. Kao potencijalna lokacija za izgradnju ovakvog uređaja, a zavisno od tehnologije samog biopročistača ovim planom se posebno ističe širi zahvat lokacije Stubal uz vođenje računa o maksimalnoj zaštiti susjednih šumskih površina te najbližih građevinskih područja i građevina.

3.5.3.3. *Bujice i lokve*

Tokovi povremenih bujica prikazani su na kartografskom prikazu br. 2d: „*Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav*” u mjerilu 1:25000. Predviđa se mogućnost da se u sklopu sanacije usjeka koje u tim dolcima prave povremeni snažni bujični tokovi, u suradnji s Hrvatskim vodama, predvidi izgradnja manjih kolno-pješačkih mostova.

Na bujičnim tokovima potrebno je provesti zaštitu od erozije i uređenje bujica koja obuhvaća biološke i hidrotehničke radove (čišćenje korita bujica, po potrebi obloga korita i dr.). Utjecaj vegetacijskog pokrivača, prvenstveno šuma, zatim travnjaka i mnogih višegodišnjih kultura je vrlo značajan za režim otjecanja i razvoj erozijskih procesa na bujičnom slivu te je potrebno voditi računa o održavanju vegetacijskog pokrivača u bujičnom slivu. Biološki radovi na zaštiti od štetnog djelovanja bujica odnose se na održavanje zelenila u slivnom području, krčenje raslinja i izgradnju terasa. Izgradnjom i uređenjem područja u urbaniziranim područjima postojeći bujični kanali postaju glavni odvodni kolektori oborinskih voda s urbaniziranih područja te površinskih voda s ostalih dijelova slivnog područja.

U svrhu tehničkog održavanja vodotoka i građenja vodnih građevina, uz korita i kanale bujičnih tokova određuje se inundacijski pojas minimalne širine od 3,0m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra. U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Problem odlaganja komunalnog otpada cijelog otoka Brača definirao je Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ) kroz sabirni centar komunalnog otpada – pretovarnu stanicu - na lokaciji «Košer» u Općini Pučišća. Današnji se način odlaganja komunalnog otpada treba (postupno) promijeniti tako što će se u budućnosti otpad u Splitsko-dalmatinskoj županiji, pa tako i skupljeni otpad na otoku Braču sukladno Planu gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje 2007. – 2015. („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 1/08) te studiji „Racionalizacija sustava prikupljanja otpada otoka Brača“, odlagati isključivo u jednom Centru za gospodarenje otpadom (CZGO).

Do izgradnje Županijskog centra za gospodarenje otpadom i ustrojavanja ukupnog sustava zbrinjavanja otpada na području SDŽ, odlaganje komunalnog otpada vršiti će se na postojećem odlagalištu otpada „Kupinovica“, uz istovremeno provođenje mjera njegove sanacije i uređenja.

Ovim Planom se planira fazna sanacija postojećeg odlagališta otpada «Kupinovica» iznad Supetra nasipanjem istog građevinskim materijalom od zemljanih iskopa na području Grada uz izgradnju, uređenje i opremanje reciklažnog dvorišta kao infrastrukturnog objekta na dijelu sanirane površine u cilju formiranja površine za primarnu lokalnu obradu reciklažnog otpada (staklo, papir, metal, razna ambalaža i slično) i izgradnju pomoćne pretovarne stanice u funkciji ekonomičnije pripreme dijela otpada sa otoka Brača za transport prema županijskom centru za gospodarenje otpadom.

Materijal nastao iskopom za gradnju građevina (zemlja, kamenje i slično) i drugi građevinski otpad odlagati će se na lokaciji sadašnjeg odlagališta otpada „Kupinovica“ u cilju fazne sanacije istog te obrade takvog materijala.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Sva prethodno prikazana rješenja i odredbe ovog Plana, usmjerena su, između ostalog, ka sprječavanju i/ili minimiziranju nepovoljnih utjecaja koje zahvati u prostoru imaju ili mogu imati na okoliš.

U rješenja ovog Plana ugrađeni su elementi *zaštite okoliša* kao (sukladno Zakonu o zaštiti okoliša, NN 110/07) skupa odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete. Kako se *okolišem* smatra prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek - svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja – prostorno-planska rješenja ovog Plana te posebne mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina, kao i mjere zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta izravno su usmjerene i na zaštitu okoliša te sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš.

Kao ključnu mjeru sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš, procjenu utjecaja na okoliš potrebno je izrađivati u skladu sa prostornim planom županije i posebnim propisima.

U Odredbama za provođenje ovog Plana posebno se navode mjere za poboljšanje, očuvanje i unapređenje okoliša kao dio sustava mjera sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

Mjere za poboljšanje okoliša

U cilju poboljšanja okoliša propisuju se sljedeće mjere:

- a) Sanacija (skup mjera i/ili aktivnosti kojima se uspostavlja ili nadomješta stanje okoliša koje je bilo prije nastanka štete, odnosno onečišćenja okoliša) – oštećenih i onečišćenih dijelova okoliša:
 - sanacija odlagališta na lokaciji «Kupinovica», pri čemu sanacija obuhvaća biološku rekultivaciju kroz pošumljavanje i ozelenjivanje.
 - sanacija odlagališta otpada u zahvatu eksploatacijskog polja „Plate“ te
 - sanacija svih opožarenih poljoprivrednih i/ili šumskih površina pošumljavanjem i/ili rekultiviranjem;
- b) Izgradnja sustava kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito za površine gospodarske namjene te za sva mjesta gdje se javljaju znatniji onečišćivači; svi planirani turistički kapaciteti moraju biti ili priključeni na javni sustav odvodnje otpadnih voda ili moraju izgraditi vlastiti sustav odvodnje s biopročištačem koji će otpadne vode pročititi do propisane razine u skladu s propisima;
- c) Organizirati i provoditi učinkovito i ekološko zbrinjavanje komunalnog otpada te redovito čišćenje naselja i drugih područja Grada, osobito obale i morskih plaža od otpada i sprječavati divlja odlagališta otpada po poljoprivrednim i šumskim površinama;

Mjere za očuvanje i unapređenje okoliša

Na cijelom području obuhvata ovog Plana, poglavito unutar građevinskih područja, ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili upotrebom, neposredno ili možebitno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati ili koristiti na način koji bi izazvao takve posljedice.

U cilju očuvanja i unapređenja okoliša propisuju se sljedeće mjere:

- a) mjere zaštite kulturnih, prirodnih i krajobraznih vrijednosti u člancima 99., 100., 101. i 102. Odredbi za provođenje;
- b) mjere zaštite mora u članku 114. Odredbi za provođenje;
- c) zaštita šuma i tala sukladno rješenjima ovog Plana usmjerenim ka održivom korištenju prostora za izgradnju, uz mjere za očuvanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta (članci 103. i 104. Odredbi za provođenje) te odredbe za izgradnju izvan građevinskih područja, posebice gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti; zaštitu poljoprivrednog zemljišta treba ostvariti i putem ograničene primjene

- umjetnih gnojiva i pesticida sukladno posebnim propisima te prelaskom na ekološki ispravnu proizvodnju;
- d) omogućavanje i poticanje korištenja energije sunca postavom solarnih kolektora;
- e) uključenje gradskih tijela u aktivno čuvanje okoliša kroz:
- novčane potpore i druge gradske odluke i akcije koje idu ka stvaranju javnog mnijenja u korist zaštite okoliša,
 - provođenje trajnog praćenja (monitoringa) stanja okoliša i utvrđivanja potrebnih korekcija i dopuna u dokumentima prostornog uređenja,
 - osmišljavanje i poticanje turističkih programa koji čuvaju i unapređuju okoliš,
 - izradu integriranih razvojnih projekcija usmjerenih ka održivom razvoju,
 - informiranje i aktivno sudjelovanje u integriranom upravljanju obalnim područjem kao dinamičkom procesu održivog upravljanja i korištenja obalnih područja, uzimajući istodobno u obzir krhkost obalnih ekosustava i krajobraza, raznolikost aktivnosti i korištenja, njihovo međusobno djelovanje, pomorsku usmjerenost pojedinih aktivnosti i korištenja i njihov utjecaj na morske i kopnene dijelove.

U ovom kontekstu, mogućnost da se «Šire područje Dola» proglasi značajnim krajobrazom može predstavljati činitelj kontrole i usmjeravanja ka održivom razvoju ovog područja i otoka Brača kao prostorne cjeline.

Mjere zaštite od buke

Osnovne mjere zaštite od buke sadržane su u rješenjima ovog Plana – korištenju i namjeni površina (razgraničenjem površina izvan naselja za gospodarsku-poslovnu namjenu, površina za iskorištavanje mineralnih sirovina – kamenoloma itd.), planiranju cestovnog i ostalog prometa i sl. te u odredbama za provođenje ovog Plana, posebice u dijelu koji se odnosi na građevinska područja naselja. Daljnje mjere zaštite od buke utvrđuju se odgovarajućim dokumentima Grada sukladno Zakonu o buci te pri izradi dokumenata prostornog uređenja užih područja (UPU, DPU). Pri tom, te pri projektiranju i građenju građevina prometne infrastrukture potrebno se pridržavati Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (posebice dopuštenih ocjenskih razina buke imisije u otvorenom prostoru, a sukladno namjeni prostora / površina u dokumentu prostornog uređenja – ovom Planu, ili dokumentu prostornog uređenja užeg područja) te ostalih važećih propisa.

Mjere zaštite mora

Radi sprječavanja onečišćenja uzrokovanog pomorskim prometom i lučkim djelatnostima treba osigurati opremu za sprječavanje širenja i uklanjanja onečišćenja, prihvata otpada i istrošenog ulja te drugih tvari, a u lukama instalirati uređaje za prihvata i obradu sanitarnih voda s brodice, kontejnere za odlaganje otpada, istrošenog ulja, ostataka goriva i zauljenih voda.

Uvala Supetar zajedno s uvalom Banj te uvala Splitska zajedno s uvalom Zastup, s relativno slabom izmjenom morske mase u odnosu na planirani stupanj opterećenja i mogućeg onečišćenja, te uvale Vela i Mala luka kao i uvala Babin laz, posebno su osjetljiva područja te je propisanim UPU-ima potrebno pažljivo provesti detaljna razgraničenja i planiranje uređenja (intervencija) na pomorskom dobru u akvatoriju tih uvala odnosno istim pripadajućim lukama.

Nužno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u cjelokupnoj zamisli, tako i u pojedinostima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalna korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje provedbe prostorno planske dokumentacije.

